

नेपालक पहिलो र अग्रणी जीवन बीमा कम्पनी
सर्वाधिक प्रतिफल उत्कृष्ट बोनस दर

09-8898652

www.nationallife.com.np

असल भ्रम सम्बन्धको आधार
सामाजिक सुरक्षा र रोजगार

सामाजिक सुरक्षा कोषमा संस्था
दता गर्न अब मात्र बाँकी

समय मिल्ने दता गरी दिने सुरक्षा योजनामा
सहभागी भै दुवैक बढी र बढाओ ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

फोन नं. ०१-८२५६१८८/८२५६३१५, टोल फ्री नं. १११६
www.ssf.gov.np

नेपाल-चीन सम्बन्ध अभि घनिष्ठ

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी शनिबार चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको शीतल निवासमा स्वागत गर्नुहुँदै ।
तस्विर : राजेन्द्र चित्रकार

केरुङदेखि लुम्बिनीसम्म रेलमार्ग
हेर्न चाहेका छौं : भण्डारी

नेपाल भूजडित देश बन्ने सपना
पूरा गर्न मद्दत गर्दछौं : सी

गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौँ, असोज २५ गते । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले नेपाल-चीन सम्बन्ध सागरजस्तै गहिरो र सगरमाथा जस्तै उच्च रहेको बताउनुभएको छ । चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको सम्मानमा शनिबार आयोजित रात्रिभोजलाई सम्बोधन गर्दै उहाँले पञ्चशीलमा आधारित हामीबीचको न्यानो सम्बन्धलाई थप उचाइमा लैजाने प्रयास सम्भावना छन् भन्नुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाली जनताले केरुङदेखि काठमाडौँ हुँदै लुम्बिनीसम्म रेलमार्गले जोडिएको हेर्न चाहेको बताउनुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाल-चीनबीच विकासको सम्बन्धमा हिमालयन सीमापार मल्टिडाइमेन्सनल कनेक्टिभिटी सञ्जाल तथा नेपाल चीन सीमापार रेलमार्ग समावेश भएको बताउनुभयो ।

उहाँले आफ्नो चीन भ्रमणका अवसरमा हस्ताक्षर भएका महत्त्वपूर्ण दस्तावेजमध्ये पाक्वहन तथा यातायात सम्झौताको प्रोटोकलले चीनका तीनवटा भूबन्दरगाह तथा चारवटा सामुद्रिक बन्दरगाहसम्म नेपालको पहुँच स्थापित गरेको प्रष्ट पार्नुभयो ।

“अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगका लागि दोस्रो बेल्ट एन्ड रोड फोरममा भरो सम्भागिता तथा सम्बोधनले नेपालको विकासको आकाङ्क्षालाई मुखरित गर्न मद्दत पुगेको मैले ठानेको छु” उहाँले थप्नुभयो, “उक्त फोरमको लिडर्स राउन्ड टेबलको समापनमा जारी भएको संयुक्त विज्ञापितमा नेपाल-चीन, हिमालय वारपार बहुपक्षीय कनेक्टिभिटी सञ्जाल तथा नेपाल चीन सीमापार रेलमार्ग समावेश भएका छन् । यसबाट भूपरिवेष्टित नेपालका लागि

चीनसँगको कनेक्टिभिटी सञ्जाल विस्तारमा ठूलो मद्दत पुग्नेछ ।”

यस सन्दर्भमा उहाँले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सन् २०१६ र सन् २०१८ मा सम्पन्न गर्नुभएको चीनको भ्रमणले दुईपक्षीय सम्बन्धलाई नयाँ दिशा दिन पुऱ्याएको योगदानको स्मरण गर्नुभयो ।

उहाँले राष्ट्रपति सीको सक्षम नेतृत्वमा चीनले युगान्तकारी पहलहरू अघि सारेको भन्दै प्रगतिशील सुधार योजना, भ्रष्टाचारविरोधी अभियान तथा सुशासनको प्रभावकारी कार्यान्वयन महामहिमको राष्ट्रिय पुनर्जागरणसहितको चिनियाँ सपनाका महत्त्वपूर्ण आयामको चर्चा गर्नुभयो ।

उहाँले विश्वका १५० भन्दा बढी राष्ट्र तथा दर्जनौँ सङ्घसंस्था बेल्ट एन्ड रोड इनिशिएटिभको पक्ष बनेका भन्दै नयाँ युगका लागि चिनियाँ विशेषतासहितको समाजवादमा सी चिनफिङ विचारधारा जनता केन्द्रित विकासको एक

महत्त्वपूर्ण दर्शन बनेको छ भन्नुभयो । चीनको विकासमा चिनियाँ नेताको सक्षम र दूरदर्शी नेतृत्व एवं परिश्रमी चिनियाँ जनताको साथ महत्त्वपूर्ण रहेको बताउनुभयो ।

“नेपाल र जनवादी गणतन्त्र चीन हिमाल तथा नदीहरूद्वारा जोडिएका छन्”, उहाँले अगाडि भन्नुभयो, “हामीबीच शताब्दीऔँदिस्र सामाजिक सांस्कृतिक सम्पर्क रहिआएको छ ।” उहाँले चिनियाँ भिक्षु फा सियान, हु यानछाउ तथा नेपाली भिक्षु बुद्धभद्र तथा राजकुमारी भुम्कुटी र कलाकार अरुनिकाले जनस्तरको सम्बन्ध एवं दुई देशको सांस्कृतिक सम्बन्धलाई समृद्ध बनाउन ठूलो योगदान दिएको स्मरण गर्नुभयो ।

उहाँले दुई देशको सम्बन्ध पारस्परिक विश्वास, सम्मान र हितमा आधारित सम्बन्ध घनिष्ट, मजबुत तथा सम्स्कारहित रहेको बताउनुभयो । नेपालको लुम्बिनी बुद्धको जन्मस्थलमात्र नभएर बौद्ध दर्शनको उद्गमस्थल भएको प्रष्ट्याउनुभयो ।

बुद्धका शाश्वत उपदेशहरूले मानव जातिलाई शान्ति, सहिष्णुता र सहअस्तित्वको मार्गदर्शन गरिरहेको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो ।

लुम्बिनीलाई विश्वशान्ति स्थल बनाउने हाम्रो प्रयासमा मित्रराष्ट्र चीनको महत्त्वपूर्ण सहयोगको अपेक्षा गरेको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

चीनले सर्वै नेपालको सार्वभौमसत्ता र विकासको पथलाई समर्थन गर्दै आएको र नेपाल एक चीन नीतिप्रति प्रतिबद्ध रहेको दोहोर्‍याउनुभयो । उहाँले नेपालको भूमि चीनको हितविरुद्ध प्रयोग हुन नदिने नेपालको प्रतिबद्धतालाई व्यवहारमा उतार्न सबै प्रकारका ठोस उपाय अवलम्बन गर्दै आएको जनाउनुभयो ।

“सीमावारपार कनेक्टिभिटीका पूर्वाधारमा सुधार गर्नुपर्ने कुरामा हामीले जोड दिँदै आएका छौं”, उहाँले थप्नुभयो, “नेपाली जनताले केरुङ हुँदै काठमाडौँसँगै लुम्बिनीसम्म रेलमार्ग हेर्न चाहेका छौं ।” रेल्वेको क्षेत्रमा चीनले हासिल गरेको अत्याधुनिक प्रविधि र चीनसँग उपलब्ध स्रोतसाधनको परिप्रेक्ष्यमा नेपालीको यो चाहना छिट्टै पूरा हुने आशा उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

यसअघिको छलफलबाट अभिप्रेरित हुँदै समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको चाहनालाई नेपालले मित्रराष्ट्र चीनसँगको सहकार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको उहाँले औँल्याउनुभयो । जतिसक्दो चाँडो कमविकसित मुलुकबाट स्तरोन्नति हुँदै मध्यम आय भएका मुलुकका रूपमा सन् २०३० सम्म पुग्ने लक्ष्य राखेको जानकारी दिनुभयो । “यस उद्देश्य प्राप्तिका लागि हाम्रो आन्तरिक स्रोत, साधन पर्याप्त नहुने हुँदा हामीलाई वैदेशिक लगानीको खाँचो छ”, उहाँले थप्नुभयो, “हामी चिनियाँ (बाँकी पृष्ठ २ मा)

राष्ट्रपति भण्डारी र सीबीच विशेष भेटवार्ता

नारद गौतम

काठमाडौँ, असोज २५ गते । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी र जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङबीच राष्ट्रपति भवन शीतल निवासमा शुक्रवार साँझ विशेष भेटवार्ता भएको छ । राष्ट्रपति भण्डारीको मैत्रीपूर्ण निमन्त्रणाका दुईदिने औपचारिक राजकीय भ्रमणमा शनिबार काठमाडौँ आइपुग्नुभएका चीनका राष्ट्रपति सीलाई राष्ट्रपति भवनमा पनि भव्य स्वागत गरिएको छ ।

विशेष रूपमा सजाइएको राष्ट्रपति भवन शीतल निवासमा चीनका अति विशिष्ट पाहुना राष्ट्रपति सी पुग्नु हुँदा राष्ट्रपति भण्डारीले हार्दिक स्वागत गर्नुभयो । उच्चस्तरीय भ्रमणमा नेपाल आउनुभएका राष्ट्रपति सीसँगको औपचारिक भेटवार्तामा दुवै राष्ट्राध्यक्षबीच आपसी हित र द्विपक्षीय सहयोगका विषयमा विस्तृत कुराकानी भएको छ ।

नेपाललाई ३.५ अर्ब आरएमबी

त्यस अवसरमा चिनियाँ राष्ट्रपति सीले विश्वविद्यालयका क्षेत्रमा पनि सहयोग गर्न तथा सुविधा विस्तार गर्न चीन तयार रहेको बताउँदै नेपालीको जीवनस्तर उकास्नका लागि सन् २०२० देखि २०२२ सम्मका लागि ३.५ अर्ब आरएमबी उपलब्ध गराउने जानकारी दिनुभयो । नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टीले शासन सम्हालेपछि गरेको विकासका लागि हार्दिक बधाई व्यक्त गर्दै चीनले शान्तिपूर्ण सहअस्तित्वको सिद्धान्तका आधारमा सम्बन्ध स्थापना गरेको र सबैका लागि सबैसँग मिलेर सम्बन्ध बलियो बनाउने प्रयास गरेको बताउनुभयो ।

विशिष्ट पाहुनासँगको उच्चस्तरीय भेटवार्तामा राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाल र चीनबीचको मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध प्रगाढ छ र अभि विस्तार हुँदै गएको छ भन्नुभयो ।

“नेपाल र चीन भूगोल र संस्कृतिले नजिकबाट बाँधिएका छन्, सम्बन्धको जग बलियो र अटल छ, बौद्ध दर्शनले दुवै देशलाई मार्गदर्शन गरेको छ,” भन्दै राष्ट्रपति

भण्डारीले भन्नुभयो, “एक चीन नीतिप्रति नेपाल सधैं प्रतिबद्ध छ र चीनविरुद्ध नेपालको भूमि प्रयोग हुन दिनेछैन भन्ने विश्वास दोहोर्‍याउन चाहन्छु ।”

नेपालमा लामो समयपछि स्पष्ट बहुमतसहितको सरकार निर्माण भएको छ र यहाँ राजनीतिक स्थायित्वसमेत कायम भएको चर्चा गर्दै राष्ट्रपति भण्डारीले “समृद्ध नेपाल :

सुखी नेपाली” को आकाङ्क्षा साकार बनाउन लागेका छौं भन्नुभयो ।

नेपालका प्राथमिकताका विषयमा जोड दिनुहुँदै उहाँले रेलमार्ग, सडक, सूचना प्रविधि, कृषिको आधुनिकीकरण र व्यापार नेपालका प्राथमिकताका क्षेत्र भएको स्पष्ट पार्नुभयो । उहाँले आधुनिक सहरीकरणमा नेपालको प्राथमिकता रहेको सन्दर्भ औँल्याउँदै थप्नुभयो, “चीनको लगानी र सहजीकरण सुरक्षित गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं ।”

विनाशकारी भूकम्पको क्षतिका लागि चीन सरकारले पुऱ्याएको विशेष सहयोगका लागि राष्ट्रपति भण्डारीले राष्ट्रपति सीलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो । बहसको केन्द्रमा रहेको चीनको केरुङदेखि काठमाडौँसम्म जोड्ने रेलमार्गको भौगोलिक सम्भाव्यताको अध्ययन भइरहेको छ, यो एउटा तार्किक निष्कर्षमा पुग्नु भन्ने विश्वास पनि राष्ट्रपति भण्डारीले व्यक्त गर्नुभयो । (बाँकी पृष्ठ २ मा)

चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङलाई शनिबार त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा स्वागत गर्नुहुँदै प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली ।
तस्विर : सूचना विभाग

राजधानीमा राष्ट्रपति सीको हार्दिक स्वागत

चौदनी हमाल

काठमाडौँ, असोज २५ गते । जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ दुईदिने राजकीय भ्रमणका लागि शनिबार नेपाल आउनुभएको छ । विशेष विमान एयर चाइनामार्फत भारतको चेन्नाईबाट उहाँ नेपाल आउनुभएको हो ।

राष्ट्रपति सी सवार विमान गोर्खालिमा ५ बजेर ४७ मिनेटमा काठमाडौँस्थित त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अवतरण गर्‍यो । त्यसको करिब १५ मिनेटपछि विमानबाट उत्रिएलगत्तै राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको विमान रोकिएकै स्थानमा पुगेर विशिष्ट पाहुना राष्ट्रपति सीलाई स्वागत गर्नुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले चिनियाँ सम्बन्धलाई न्यानो स्वागतसहित हात मिलाउनुभएपछि साथै लिएर विमानस्थलस्थित नेपाली सेनाको अतिविशिष्ट कक्षको हाताभित्र प्रवेश गर्नुभयो । प्रवेशद्वारमा पञ्चकन्याले फूलमालासहित राष्ट्रपति सीको भव्य स्वागत गरे । यसमा

पाहुना स्वागतको सांस्कृतिक पक्ष फलकन्थ्यो । पञ्चकन्याको स्वागतलगत्तै नेपाली सेनाका प्रधानसेनापति पूर्णचन्द्र थापाले उहाँलाई सलामीसहित स्वागत गर्नुभयो ।

स्वागतसँगै नेपाली सेनाको एक टोलीले

नेपाली राष्ट्रिय गान र चीनको राष्ट्रिय गानको धुन बजाएको थियो । त्यस क्रममा सेनाको आफ्नै विशेष राष्ट्रिय धुन पनि बजाइएको सलामीसहित स्वागत गर्नुभयो ।

स्वागतसँगै नेपाली सेनाको एक टोलीले

राष्ट्रपति सीलाई सम्मान गारत प्रदान गर्‍यो । सोही क्रममा सेनाको सिङ्गा एक् बटालियनले राष्ट्रपति सीलाई विशेष सलामी दिएको थियो । उहाँको सम्मानमा सेनाको एक टुकडीले २१ तोपको सलामी दियो ।

त्यसपछि उहाँलाई उपराष्ट्रपति नन्दबहादुर पुन, प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली, राष्ट्रिय समाका अध्यक्ष गणेशप्रसाद तिमिल्सेना, मन्त्रीगण, विशिष्ट पदाधिकारी, सुरक्षा निकायका प्रमुखले स्वागत गर्नुभएको थियो ।

बालबालिकाको स्वागतले फुरुङ्ग सी

उच्च पदाधिकारीले स्वागत गर्दा राष्ट्रपति सी हल्का मुस्कुराउँदै स्वागत ग्रहण गर्दै हुनुहुन्थ्यो । ओजिलो मुहार र शान्त भावमा नेपालको भूमि टेक्नुभएका उहाँले सबैसँग हात मिलाउँदै र नमस्ते फर्काउँदै भ्रमणको खुसी व्यक्त गर्नुभयो ।

तर जब राष्ट्रपति सी बालबालिकाको स्वागत स्थलमा प्रवेश गर्नुभयो, उहाँको मुहारको रौनक नै फेरियो । बालबालिकाले

चाइनिज भाषामै उहाँलाई स्वागत गर्दै बुद्धको देश, सगरमाथाको देशमा स्वागत छ भने तब सीले बालबालिकालाई हात हल्लाउँदै अभिवादन फर्काउनुभयो ।

अभ चीन नेपाल मैत्रीपूर्ण सम्बन्धको कुरा पनि बालबालिकाले स्वागतमै बोले तब राष्ट्रपति सीको ओठमा हाँसो फल्नु सुन्यो । अगाडि बढ्दै जाँदा बालबालिकाको बालसुलभ बोलीमा उहाँ मुग्ध देखिनुभयो । सँगै रहनुभएका राष्ट्रपति भण्डारी पनि उहाँको खुसीले प्रफुल्ल देखिनुभयो । उहाँले पनि विशिष्ट पाहुना सीसँगै हात हल्लाउँदै बालबालिकालाई हाँस्याउनुभयो । नेपालको भौगोलिक विविधता फल्कने हिमाल, पहाड, तराई र धार्मिक सांस्कृतिक परम्परा दर्शाउने पोशाक बालबालिकाले पहिरिएका थिए । सिङ्गा नेपालको फल्को एकै थलोमा बालबालिकाले चिनियाँ विशिष्ट पाहुनालाई परिचित गराउन सफल भए । बालबालिकाको स्वागतले मस्कु हुनुभएका राष्ट्रपति सीले त्यो स्थल सकिएपछि

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

राष्ट्रपति सीसँग कांग्रेस सभापति देउवाको भेट

गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौँ, असोज २५ गते । जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ र नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाबीच भेटवार्ता भएको छ ।

नेपाल भ्रमणमा रहनुभएका राष्ट्रपति सीसँग शनिबार सोल्टी होटलमा भेटवार्ता भएको सभापति देउवाका स्वकीय सचिव भानु देउवाले जानकारी दिनुभयो । राष्ट्रपति सीले राजनीतिक भेटघाट प्रतिपक्षी दलका नेतासमेत रहनुभएका सभापति देउवाबाट दलगत भेटघाट आरम्भ गर्नुभएको हो । भेटमा दुई देशबीचको आपसी सहयोग आदानप्रदानको विषयमा कुराकानी भएको छ ।

भेटघाटको अवसर नेपालको विकासका चीनको सहयोग सदैव रहेको र आगामी दिनमा पनि त्यसखालको सहयोग कायम रहनुपर्नेमा आशावादी रहेको सभापति देउवाले भनाइ राख्नुभएको बताइएको छ । चीनले नेपालको पूर्वाधार विकासमा सहयोग गर्नुपर्ने उहाँले धारणा राख्नुभएको थियो । साथै एक चीन नीतिप्रति आफ्नो पार्टी प्रतिबद्ध रहेको र नेपालमा चीनविरुद्ध हुने कुनै पनि गतिविधिलाई पार्टीले स्वीकार नगर्ने प्रतिबद्धता उहाँले जनाउनुभयो । चीन सरकार नेपालको विकासमा हरेक प्रकारको सहयोग गर्न तयार रहेको राष्ट्रपति सीले व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

अरू दलका नेताहरूलाई राष्ट्रपति सीको स्वागतमा शनिबार आयोजित रात्रिभोजमा निमन्त्रणा गरिएको थियो । रात्रिभोजमा समाजवादी पार्टीका अध्यक्षद्वय डा.बाबुराम भट्टराई र उपेन्द्र यादव, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालका अध्यक्षमण्डलका संयोजक महन्थ ठाकुर, अध्यक्षमण्डलका सदस्य राजकिशोर यादव सहभागी हुनुहुन्थ्यो ।

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ शनिबार सौँफ शीतल निवासमा आयोजित द्विपक्षीय वार्तामा सरिक हुनुहुँदै ।

तस्विर : गोरखापत्र

नेपाल–चीन सम्बन्ध...

लगानीकर्तालाई उत्पादनशील क्षेत्र, पूर्वाधार तथा जलस्रोत विकासलगायत सामाजिक क्षेत्रमा लगानी गर्न आह्वान गर्दछौं । सरकारले लगानीको पूर्ण सुरक्षा गर्नेछ ।” राष्ट्रपति भण्डारीले भूकम्पपछिको पुननिर्माणमा चीनले पुर्‍याएको उदार सहयोगको हामी उच्च प्रशंसा गर्दछौं भन्नुभयो । यसैगरी नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० लाई सफल पार्न चीन सरकारको सहयोगको अपेक्षा व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले जलवायु परिवर्तनका कारण हाम्रो पर्वतीय पर्यावरण र अर्थतन्त्र संवेदनशील बनेको जनाउनुभयो । पर्वतीय पर्यावरण संरक्षण गर्दै अर्थतन्त्रलाई बलियो बनाउन अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास केन्द्रीकृत गर्ने उद्देश्यले आगामी वर्ष अप्रिलमा काठमाडौँमा सगरमाथा संवादको आयोजना गर्ने तयारी गरिरहेको जानकारी दिनुभयो । सो कार्यक्रममा चीन सरकारका उच्च तहबाट प्रतिनिधित्व हुने अपेक्षा गरिएको उहाँले प्रष्ट्याउनुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले शान्ति, स्थायित्व र विकासका लागि बहुपक्षीय एवं अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चहरूमा नेपाल र चीनसँगै उभिँदै आएको सम्भाउनुभयो । साभ्ना चासोका क्षेत्रीय सवालहरूमा सहकार्य जारी रहेकाले विधिमा आधारित विषय व्यवस्थाले चुनौती बेहोर्नुपरेको वर्तमान अवस्थामा विकासोन्मुख राष्ट्रहरूको ऐक्यबद्धता र सहकार्य अपरिहार्य रहेको आँल्याउनुभयो । “शान्तिपूर्ण, न्यायोचित तथा समावेशी विषय व्यवस्था निर्माणका लागि चीनले निर्बाह गर्दै आएको सकारात्मक भूमिकाको हामी प्रशंसा गर्दछौं ।” भण्डारीले भन्नुभयो ।

भूगोलले नेपाल र चीनलाई निकट छिमेकी बनाएको भन्दै इतिहास, संस्कृति र जनस्तरको सम्बन्धले हामीलाई घनिष्ट मित्र बनाएकोमा जोड दिनुभयो । व्यापार, लगानी तथा आर्थिक अन्तरनिर्भरताले हामीलाई साभ्ना भविष्यका लागि सहकार्य गर्ने बलियो साभ्भेदार बनेको उहाँको भनाइ थियो । दुवै देश र जनताको हितमा हुने गरी मित्रराष्ट्र चीनसँगको समग्र सम्बन्धलाई नयाँ उचाइमा लैजान र थप गति दिन प्रतिकबद्ध रहेको उल्लेख गर्नुभयो ।

सम्बोधनका क्रममा चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङले “सम्माननीय राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीज्यूको निमन्त्रणाामा म नेपाल आएको छु, यो मेरो काठमाडौँको पहिलो भ्रमण हो” भन्नुभयो । उहाँले अगाडि थप्नुभयो, “यहाँ मैले पुराना र नयाँ साथीलाई भेट्दै, नेपालको राजनीतिक स्थायित्व, सामाजिक सद्भाव र जनताको सुखी जीवन देख्दा म अत्यन्तै हर्षित भएको छु । भविष्यप्रति मेरा आशा जागेका छन् ।”

राष्ट्रपति सीले दुई देशले अझ घनिष्ट राजनीतिक सम्बन्ध राख्ने आशा व्यक्त गर्नुभयो । उहाँले चीन र नेपाल दौत्य सम्बन्ध स्थापना भएको आधा शताब्दीभन्दा बढी भएको अवधिमा दुई देशले छिमेकमा मैत्रीपूर्ण सम्बन्धको विवर्धन नमुना मित्रता पेश गरेको आँल्याउनुभयो । उहाँले पनि नेपालका राष्ट्रपतिले भैं चीन र नेपालबीच कुनै समस्या नरहेको बताउँदै मित्रता मात्र रहेको स्पष्ट पार्नुभयो । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी र सेले दुवै पक्षले चुनौती र कठिनाइ सामना गर्दै सहकार्य गरेर विकास र समृद्धिर्फ उन्मुख हुने पुस्तिको मैत्रीपूर्ण रणनीतिक सहकार्यको साभ्भेदार

सम्बन्ध स्थापना गर्ने निर्णय गरेका छौं, उहाँले स्पष्ट पार्नुभयो । “मलाई आशा छ दुई देशबीच अझ सुविधाजनक ‘कर्नेक्टिभटी’ निर्माण हुनेछ”, उहाँले भन्नुभयो, “हामी चीन–नेपाल सीमापार रेलमार्गको सम्भाव्यता अध्ययन सुरु गर्नेछौं । अरनिको राजमार्गको पुन:निर्माण सुनिश्चित बनाई त्यसलाई विभिन्न चरणमा स्तरोन्नति गर्नेछौं । केरुङदेखि काठमाडौँसम्मको सुरङमार्गको परियोजनालाई अगाडि बढाउन हामी सक्रिय हुनेछौं । बढीभन्दा बढी नाकाहरू खोली सीमावारपार हिमालय बहुआयामिक सञ्जालको निर्माण गर्नेछौं ।”

उहाँले भन्नुभयो, “नेपालको भूपरिवेष्टित देशबाट भूजडित देश बल्ने सपना पूरा गर्न महत्त गर्दछौं । दुई देशको समभ्भेदारीमा बढोत्तरी हुने छ । भूकम्पपछिको पुन:निर्माण परियोजनाहरूलाई सक्रियताका साथ अझ अगाडि बढाइनेछ ।” सन् २०२० को नेपाल भ्रमण वर्षको अवसरमा बढीभन्दा बढी चिनियाँ पर्यटकलाई नेपाल आउन उत्भेरित गर्ने थप प्रतिबद्धता उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

चीनले शैक्षिक तथा सांस्कृतिक क्षेत्रका सहकार्यमा लगानी पठाएर जनताबीचको सम्बन्ध बढाउने उहाँको भनाइ छ । दुई देशबीचका सहरहरूलाई भोगिनी सम्बन्ध कायम गर्न उत्भेरित गर्ने उहाँले बताउनुभयो । त्यसबाट दुई देशबीचको मित्रताको बीज अझ अङ्कुरण होस् भन्ने चाहना चीनको रहेको सीले उल्लेख गर्नुभयो । “लुम्बिनी वृद्धको जन्मस्थल हो, अहिले चीन वृद्धधर्म मान्ने मानिसको सङ्ख्या बढी भएको मुलुक हो”, उहाँले नेपालका राष्ट्रपतिको भनाइ जोड्दै थप्नुभयो, “अहिले भारत र नेपालमा पनि प्रचलित छ र चीनमा पनि वृद्धधर्म स्थानीयको धर्म बनेको छ ।”

राष्ट्रपति सीले दुई देशले अझ बढी बहुपक्षीय सहकार्य गर्नेमा आश्वस्त पार्नुभयो । वर्तमान अवस्थामा आत्मरक्षावाद, प्रभुत्ववाद धेरै व्याप्त छ, हामीले बहुलवाद र आर्थिक भूमण्डलीकरणलाई हेर्नुपछि भन्दै उहाँले विषय अवस्था अर्थायँउनुभयो । नेपालको जलवायु परिवर्तनको विशेष चासोलाई चिनियाँ पक्षले राम्ररी बुझेको छ । उहाँले जलवायु परिवर्तनको समस्या सम्बोधनमा नेपालको उपयुक्त मागलाई चीनले पनि समर्थन गर्ने बताउनुभयो । नेपालका साथ जलवायु परिवर्तनको सम्बोधन प्रक्रियालाई धेरै पक्षबाट अगाडि बढाई विशेष गरी सगरमाथा र हिमाली क्षेत्रको रक्षा गर्न तत्पर रहने प्रष्ट्याउनुभयो ।

उहाँले नेपालमा यसपटकको भ्रमणका क्रममा विभिन्न नेतारसँग मिलेर चीन र नेपाल सम्बन्धको नयाँ खाका बनाउन पाउँदा खुसी लागेको बताउनुभयो “म प्राय: भन्ने गर्छु हामीले बनाएका योजना पूरा गरेरै छाडौँ, हामीले भर्खरै ७० वर्ष मयाएका छौं । दुई शतवार्षिकीको दुई लक्ष्यमध्ये जनगणतन्त्रको पहिलो लक्ष्य आगामी वर्ष पूरा गर्नेछौं । अर्को लक्ष्य ३० वर्षपछि पूरा हुनेछ,” उहाँले चिनियाँ योजना सुनाउनुभयो । उहाँले संयुक्त प्रयासबाट दुईपक्षीय सम्बन्धको नयाँ भविष्य निर्माण गर्न आह्वान गर्नुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारी र...

यसैगरी मदन भण्डारी विश्वविद्यालयलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरको बनाउन हामी लागिपरेंका छौँ, यसका लागि चीनको सहयोग अपेक्षित रहेको भनाइ पनि राष्ट्रपति भण्डारीले चीनका समकक्षीसँग राख्नुभयो ।

नेपालले सन् २०२० लाई नेपाल भ्रमण वर्षका रूपमा मनाउन लागेको छ र चिनियाँ पर्यटकले ठूलो सङ्ख्यामा नेपाल भ्रमण गर्नेछन् भन्ने विश्वास पनि राष्ट्रपति भण्डारीले सो अवसरमा व्यक्त गर्नुभयो । नेपाल र चीनबीच रहँदै आएको व्यापार घाटा अन्त्य गर्न पनि मित्रराष्ट्र चीनको सहयोग रहने विश्वास पनि उहाँको छ ।

नेपालमै रोजगारीका अवसर सिर्जना गरेर स्वदेशमा खपत गर्ने कुरामा नेपाल प्रतिकबद्ध रहेको र नेपालको उत्तरी भेगमा एकीकृत बस्ती विस्तार गर्नका लागि नेपाल उत्पुक रहेकाले यसमा चीनको अनुभव साटासाट गर्न नेपाल तयार रहेको छ, यसमा चीनको सहयोग हुने अपेक्षा पनि भण्डारीले गर्नुभयो ।

द्विपक्षीय र बहुपक्षीय सहयोगका क्षेत्रमा नेपाल र चीन दुवै लागिपरेंका छन् भन्दै उहाँले नेपालको भ्रमण गर्नुभएकोमा राष्ट्रपति सीलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभएको दुई देशका समकक्षीबीच भएको विशेष भेटवार्तापछि राष्ट्रपतिका प्रमुख स्वकीय सचिव डा. भेषराज अधिकारीले जानकारी दिनुभएको हो । राष्ट्रपति भवनमा भएको विशेष भेटवार्तामा राष्ट्रपति भण्डारीको भनाइपछि चीनका राष्ट्रपति सीले प्रत्युत्तरमा चीन र नेपाल अत्यन्त घनिष्ट छिमेकीका रूपमा रहँदै आएका छौँ र नेपालले एक चीन नीतिप्रति राख्दै आएको अडानलाई चीन सरकार धन्यवाद दिन चाहन्छ भन्नुभयो ।

भेटवार्तामा सहभागी एक उच्च अधिकारीका अनुसार चीनका राष्ट्रपतिले मदन भण्डारी विश्वविद्यालयलाई नेपालले अन्तर्राष्ट्रियस्तरको बनाउन लागेकाले त्यसमा सहयोग गर्न चीन तयार रहेको बताउनुभयो । यसैगरी राष्ट्रपति सीले नेपालले व्य्वहर्दै आएको व्यापार घाटा कम गर्न सक्दो सहयोग गर्ने वचन पनि दिनुभयो ।

■ शान्ति लामा

काठमाडौँ, असोज २५ गते । जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको नेपाल भ्रमणले जनस्तरमा समेत अपार उत्साह छाएको छ । यो उत्साह राष्ट्रपति सीको भव्य स्वागतका लागि शनिबार अपराह्न सडकमा लामबद्ध राष्ट्रसेवक कर्मचारी र सर्वसाधारणको आँखामा भल्किएको थियो । राष्ट्रपति सीको विमानस्थलमा अवतरणभन्दा फन्डै तीन घन्टाअघि नै माइतीघर–बानेश्वरको देब्रे सडकपेरीमा कर्मचारी र सर्वसाधारण पङ्क्तिबद्ध भइसकेका थिए । कतै पङ्क्ति र कतै भुइँडमा सबै सी भ्रमणका विविध पक्षबारे चर्चा गरिरहेका थिए । कतै राष्ट्रपति सीबारे आफूले पढेसुनेका कुरा साथीलाई सुनाइरहेका भेटिन्थे । पहिल्यै चीन भ्रमण गरिसकेकाहरू भने चीनको भौतिक विकासका अनौठा कथा भनिरहेका थिए ।

सबैका हातमा नेपालका चन्दसूर्य अङ्कित राष्ट्रिय फण्डा र पाँच तारा अङ्कित चीनको फण्डा फहराइरहेका थिए । अपराह्न ३.०० बजेदेखि पङ्क्तिबद्ध सबैका आँखा राष्ट्रपति सीको आगमन हुने बाटोमा तर्सिएका थिए । कतिपयले अतिथिलाई भव्य स्वागत गर्ने नेपालीको परम्परा भएको बताउनुभयो भने कतिले नेपालमा गएको भूकम्प र त्यसपछि नेपालले भोग्नुपरेको नाकाबन्दीको बेला चीनले पुर्‍याएको सहयोग सम्भरे स्वागत गर्न आएको जानकारी दिनुभयो ।

यही पङ्क्तिमा लामबद्ध हुनुहुन्थ्यो– नेपाल पानीजहाज कार्यालयका कामु रजिस्ट्रार विपिनराज भण्डारी । सन् २००६ मा पहिलोपटक चीन जानुभएको उहाँले पटकपटक गरी चीनका महत्त्वपूर्ण सहरहरूको भ्रमण गरिसक्नुभएको छ । चीनको सडक यातायात, रेलको कर्नेक्टिभटी, औद्योगिक तथा कृषि क्रान्ति प्रत्यक्ष देख्नुभएका भण्डारीलाई लागेको रहेछ, “चीनको विकास अकल्पनीय नै छ ।”

दुई हातमा रहेको चीनको फण्डा नेपालको फण्डासँग खट्प्याउँदै उहाँले भन्नुभयो, “चीन त्यसै विषयको आर्थिक महाशक्ति बनेको होइन । चीन कम्युनिस्ट शासन भनिए पनि उसको विकासको गति कुनै पुँजीवादी अर्थतन्त्र भएका देशको भन्दा कम छैन । चीनबाट हामीले सिक्नुपर्ने कुरा धेरै छन् ।” नेपालमा पानीजहाजको चर्चा भइरहे पनि चीनतर्फ जल यातायातको कुरा

राजधानीमा राष्ट्रपति...

फरक पछाडि फर्केर सबैलाई हात हल्लाउनुभयो । स्वागतमा नेपाल प्रहरीको टोलीले प्रवेश गरी साकेला, प्रदेश २ को भिक्तिभा, प्रदेश ३ को नेवारी, गण्डकी प्रदेशको कौडा, प्रदेश ५ को थारू, कर्णाली प्रदेशको सुर्खेती भ्याउरे र सुदूरपश्चिम प्रदेशको हुइकेली नृत्यले सीलाई स्वागत गरिएको थियो ।

प्रमण्डलको विमान अगवै राष्ट्रपति सीको विशेष विमान अवतरण गर्नुअघि उहाँसँगै नेपाल आउनुभएका चीनका प्रतिनिधिमण्डल चढेका विमान करिव सवा ४ बजे नेपाल भित्रिएको थियो । प्रवेशद्वारदेखि विशिष्ट कक्षसम्म रातो कार्पेट विछ्प्याइएको थियो । हरियो चौर वरपर रहेका बत्तीका पोल्मा नेपाल र चीनको फण्डा फहराइएको थियो । चौरका ठाउँठाउँमा टेन्ट टाँगेर विशिष्ट पाहुनाका लागि प्रतीक्षास्थल तयार पारिएको थियो ।

स्वागतमा अपार उत्साह

भने अहिलेसम्म बहसमा नआएको आँल्याउँदै रजिस्ट्रार भण्डारीले चीनतर्फको समुद्रमा पानीजहाजको सम्भावनाबारे पनि नेपालले सोच्नुपर्ने सुभाब दिनुभयो । राष्ट्रपति सी स्वागतको पङ्क्तिमै भेटिनुभयो, रक्षा मन्त्रालयका उपसचिव मनोजकुमार आचार्य । नागरिक, कर्मचारी र राजनीतिज्ञको अनुशासनका कारण चीनले जादुमयी विकास गरेको बुभाइ छ । राष्ट्रपति सीको भ्रमणले नेपालको इतिहासमै अभूतपूर्व अर्थराजनीतिक महत्त्व राख्ने भन्दै उहाँले कर्नेक्टिभटी, व्यापार, विद्युत्, उद्योगका क्षेत्रमा लगानी विस्तारका सम्भावनाबारे छलफल हुने अपेक्षा रहेको बताउनुभयो ।

राष्ट्रपति सी भ्रमणलाई आर्थिक–राजनीतिक मात्र होइन, सांस्कृतिक आयामबाट पनि महत्त्वका साथ हेरिएको छ । चीन–नेपालको प्राचीन सम्बन्धमूत्र नै धार्मिक पाटो रहेको चर्चा गर्दै हुनुहुन्थ्यो, संस्कृति अध्येता तथा नेपाल सरकारका शाखा निर्देशन दिएकाले आएको हुँ ।”

बा।त्।वा।ट।र।वा।ट। बबरमहलमा भेटिनुभएका १० वर्षीय बालक विनम्र पाण्डेका हातमा नेपाल र चीनको फण्डा फहराइरहेका थिए । आमासँग त्यहाँ आउनुभएका पाण्डेले “चीनका राष्ट्रपति आउने भनेर यहाँ आएको है, निकै एमाइलो लागेको छ” भनेर प्रतिक्रिया दिनुभयो ।

“राष्ट्रपति सीको ‘करिस्मेटिक’ व्यक्तित्वबारे त धेरै सुनिएको हो । त्यस्ता नेताहरूले चीनलाई नेताले आफ्नै देशको भ्रमण गर्दा स्वागत गर्न आतुर थिएँ,” कानुन, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयका कानुन अधिकृत ईश्वरीप्रसाद आचार्य भन्दै हुनुहुन्थ्यो ।

निकै उत्पुकताका साथ लामबद्ध हुनुभएका आचार्यका आँखा हर्षविभोर देखिए, जब राष्ट्रपति सीले हुईकँदे गएको गाडीबाट गरेको अभिवादनको हात हल्लाउनुभयो ।

उहाँजस्तै सयौँ राष्ट्रसेवक कर्मचारी र सर्वसाधारणले दुई देशको फण्डा हल्लाउँदै राष्ट्रपति सीको स्वागत गर्छ । राष्ट्रपतिको सवारी हुँदा ‘स्वागत छ महामहिम’ र ‘राष्ट्रपतिज्यू स्वागत छ’ भनेर लाममा बसेकाहरूबाट चर्का आवाज आएको सुनिएको थियो । साथै सहभागीले नेपाल र चीनका फण्डा फहराएर पाहुनाको भव्य स्वागत गरेका थिए । राष्ट्रपति सीले हात हल्लाउँदै नेपालीको न्याना आतिथ्यको अभिवादन फर्काउनुभयो ।

<div>नेपाल सरकार</div> <div><div> <div><div>अर्थ मन्त्रालय, भन्सार विभाग</div></div> <div><div></div></div> </div> </div> <div>जलेश्वर मन्सार कार्यालय</div> <div>जलेश्वर, महोत्तरी</div> <div><div>सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान सम्बन्धी संशोधित सूचना</div><div>(मिति : २०७६।०६।२६)</div></div>
मिति २०७६।०६।१९ को गोरखापत्र दैनिकमा प्रकाशित सिलबन्दी दरभाउपत्र पेश गर्ने सम्बन्धी सूचनाको डे.नं. jco/13kha/39/2076/77 मा Minimum Bid Security क्रमश: रु. ५५००० र रु. २७५०० हुनुपर्नेमा भूलवश अन्यथा हुन गएकोले बिड डकुमेन्टमा उल्लेख भएवमौजिम नै हुने गरी उक्त सूचनामा सच्याइएको व्यहोरा अनुरोध छ ।
प्रमुख मन्सार अधिकृत

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद

नेपाल बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट

बनेपा, काभ्रेपलान्चोकको

कर्मचारीहरु आवश्यकता सम्बन्धी सूचना

(प्रकाशित मिति: २०७६/०६/२६ आइतबार)

यस इन्स्टिच्यूटको लागि तपसिल बमोजिमका आवश्यक कर्मचारीहरु सेवा करारद्वारा पदपूर्ति गर्नु पर्ने भएकोले तो किएको योग्यता पुगेका इच्छुक नेपाली नागरिकहरूले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले २० दिन (२०७६/०७/१५ गते शुक्रबार) भित्र शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रहरूका प्रमाणित प्रतिलिपिहरु, नागरिकताको प्रमाणित प्रतिलिपि र २ प्रति पासपोर्ट साइजको फोटोग्राफ सहित निवेदन पेश गर्ने प्रयोजनका लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । साथै **email** मार्फत आवश्यक कागजातहरु सहित निवेदन पठाउन सकिनेछ र त्यस्ता निवेदकहरूले प्रवेशपत्र लिन आउँदा अनिवार्य रुपमा २ प्रति पासपोर्ट साइजको फोटोग्राफ पेश गर्नु पर्नेछ ।

तपसिल

क्र.नं.	विज्ञापन नं.	पदनाम	श्रेणी	पद संख्या	आवश्यक न्यूनतम शैक्षिक योग्यता
१	४७-२०७६/ ०७७	सिभिल प्रशिक्षक	अधिकृत स्तर तृतीय प्रा.	१	मान्यता प्राप्त बिश्वविद्यालयबाट सिभिल ईन्जिनियरिङ्गमा स्नातक तह (Bachelor's Degree) वा सो सरह उत्तीर्ण ।
२	४८-२०७६/ ०७७	जियोमे टिक्स प्रशिक्षक	अधिकृत स्तर तृतीय प्रा.	२	मान्यता प्राप्त बिश्वविद्यालयबाट जियोमेटिक्स ईन्जिनियरिङ्गमा स्नातक तह (Bachelor's Degree) वा सो सरह उत्तीर्ण ।

निवेदकको उमेर : लोक सेवाको नियमानुसार ।

कर्मचारी छनौट विधि, कार्यक्रम र पाठ्यक्रम:

- लिखित परीक्षा र अन्तरवार्ता ।
- लिखित परीक्षा तथा अन्तरवार्ता सम्बन्धी विस्तृत कार्यक्रम इन्स्टिच्यूटको website मा राखिएको छ ।
- लिखित परीक्षा सेवा सम्बन्धी विषयको मात्र हुनेछ र त्यसको पाठ्यक्रम इन्स्टिच्यूटको website मा राखिएको छ ।

विस्तृत जानकारीका लागि:

फोन नं.	फ्याक्स नं.	इमेल	वेबसाइट
०११-६६४२९०, ६६०८६७	०११-६६०६२५	nbpi.edu@gmail.com	www.nbpi.edu.np

द्रष्टव्य:

दशैदेखि छठसम्म इन्स्टिच्यूट विदा रहने भएकोले माथि उल्लेखित फोन नम्बरहरूमा सम्पर्क गर्न नसकिने अवस्थामा मोबाइल नं. ९८५९१२३९७२ मा (बुद्धि कुमार श्रेष्ठलाई) सम्पर्क गरी निवेदन दर्ता गराउन र अन्य जानकारी लिन सकिनेछ ।

शिक्षालय प्रमुख

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देही

जग्गा प्राप्ति सम्बन्धी सूचना

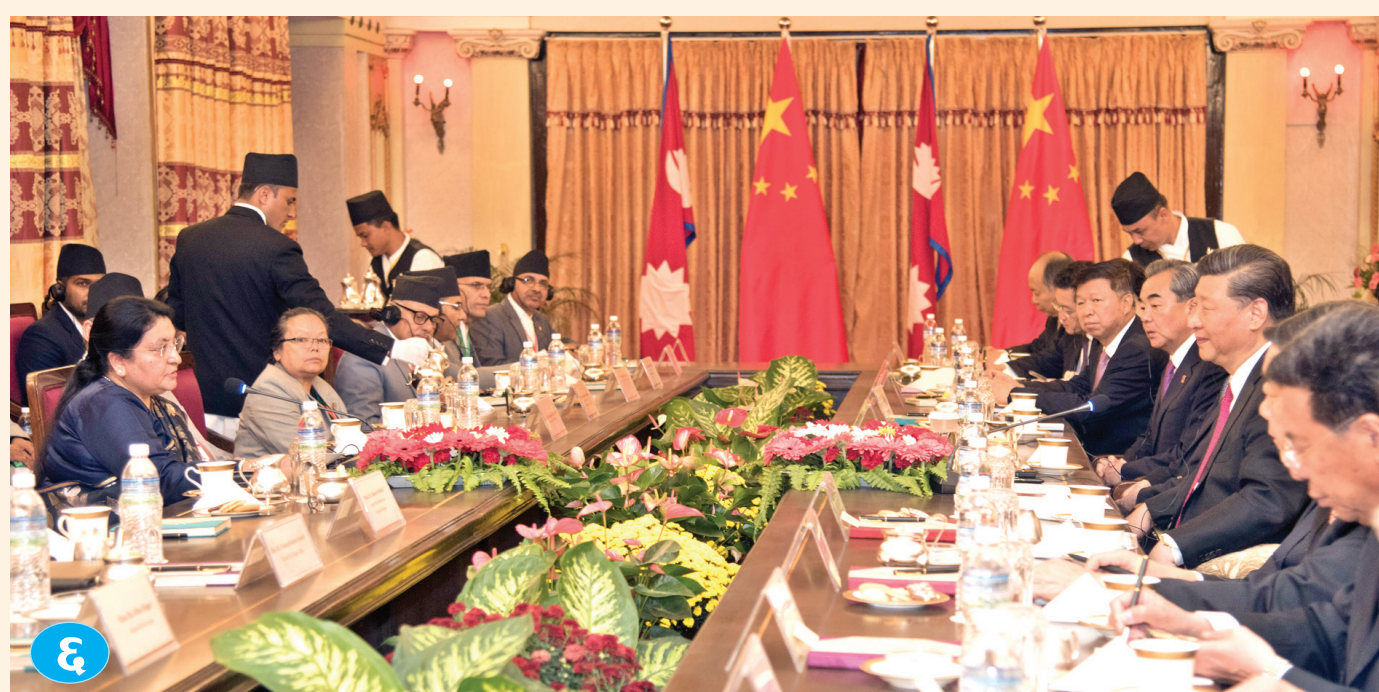
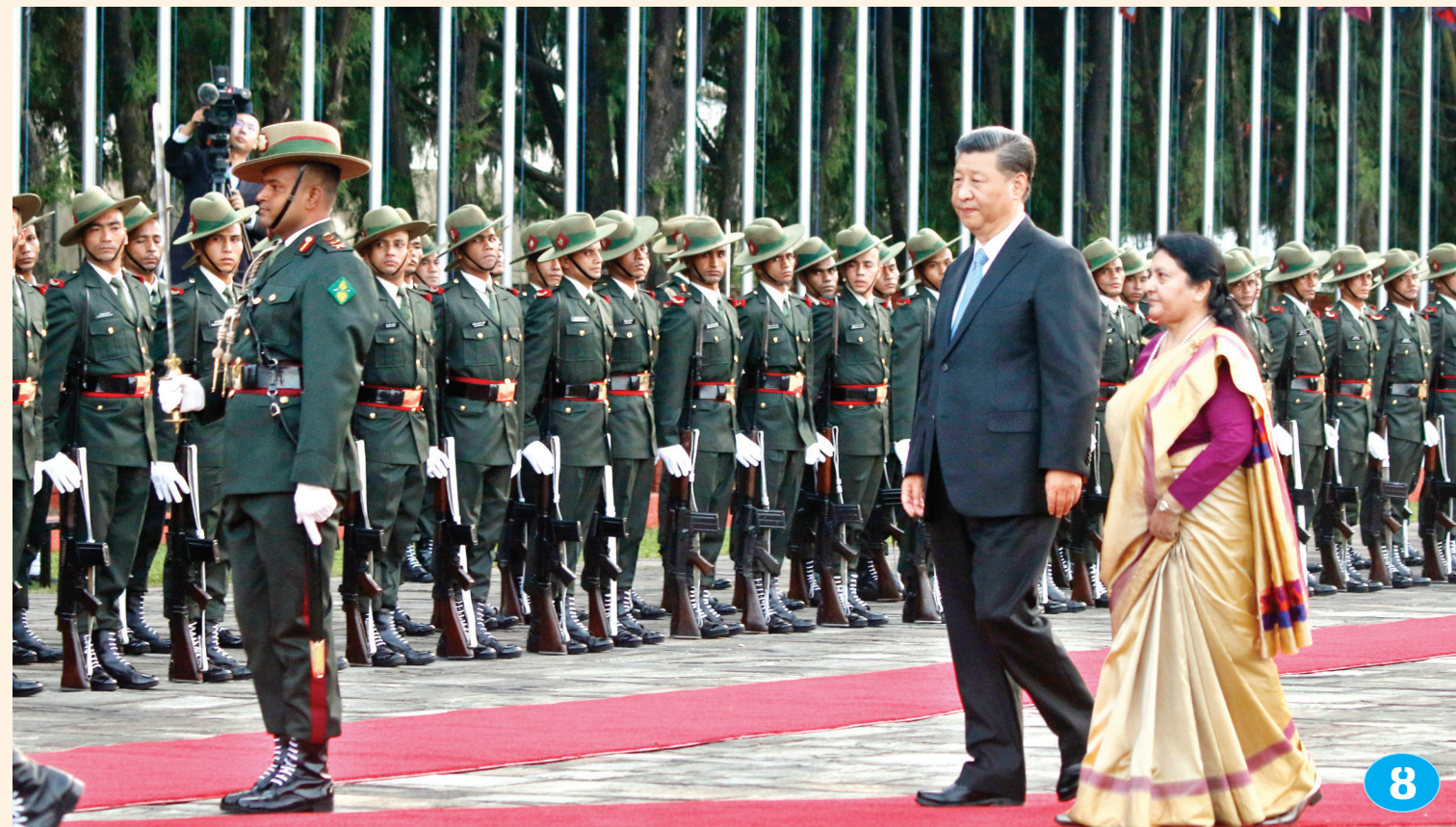
प्रथमपटक प्रकाशित मिति : २०७६।०६।२६

नेपाल विद्युत प्राधिकरण, प्रसारण निर्देशनालय, ग्रिड विकास विभागअन्तर्गतको बुटवल–(गोरूसिंगे)–लुम्बिनी १३२ के.भी. प्रसारण लाईन आयोजनाले रुपन्देही जिल्लाको बुटवल ग्रिड माहाशाखादेखि तिलोत्तमा नगरपालिका हुँदै सियारी गाउँपालिकाको विभिन्न वडाहरूसम्म १३२ के.भी. प्रसारण लाईन तथा भौतिक संरचनाहरू (Tower Pad) निर्माण गर्न रुपन्देही जिल्लाको तिलोत्तमा नगरपालिका र सियारी गाउँपालिका विभिन्न वडाहरूमा जग्गा आवश्यक भएको र जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ बमोजिम स्थायीरूपमा जग्गा प्राप्त गर्न र प्रारम्भिक कारवाही चलाउनका लागि नेपाल सरकारको निर्णयबमोजिम तपसिलमा उल्लेखित जग्गा प्राप्तिका लागि जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४ दफा ९, १० र ११ को प्रयोजनको लागि यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ दिनभित्र सरोकारवाल व्यक्तिकहरूले तोकिएको मुआब्जा दावी गर्न आ–आफ्नो हकदेवा वा भोकचलनसम्बन्धी निस्सा–प्रमाण सहित रीतपूर्वकको निवेदन जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रुपन्देहीमा दिनुहोला । तोकिएको म्यादभित्र निवेदन नदिई म्याद गुजारेको खण्डमा कानूनबमोजिम हुने र पछि कुनै उजुर नलग्ने व्यहोरासमेत जानकारी गराइन्छ ।

क्र. सं.	जग्गाधनी / मोहिको नाम, थर	जग्गाधनीको बुवा / पतिको नाम	जग्गाधनीको बाजे / ससुराको नाम	गा.पा. / न.पा.	वडा नं.	किता नं.	साविक जग्गाको क्षेत्रफल			प्राप्त गरिने जग्गाको क्षेत्रफल			जग्गाको किसिम	कैफियत
							विवाह	कट्टा	धुर	विवाह	कट्टा	धुर		
१.	हिमाल एगो इण्डष्ट्रिज प्रा.लि.			टिकुलिगढ	२(क)	३८०	०	९	८	०	०	११.७५	धनहर खेत/अब्बल	
२.	शान्तादेवी मास्के	नखुलेको	नखुलेको	टिकुलिगढ	६(क)	८	१	०	०	०	०	५	धनहर खेत/अब्बल	
३.	नवराज अधिकारी	बाबुराम अधिकारी	कलाधर अधिकारी	टिकुलिगढ	३(क)	३	०	१६	८	०	०	२.५	धनहर खेत/अब्बल	
४.	पसुराम थारू	मोरसे थारू	पुन्य थारू	टिकुलिगढ	३(क)	७३४	०	१६	८	०	०	२.५	धनहर खेत/दोयम	
५.	पुलचन केवट	जोखन केवट	जमुना केवट (आमा)	टिकुलिगढ	३(क)	९५१	०	०	९	०	०	५		
६.	लाल बहादुर बनीया	मुन्नीलाल बनिया	चिलर बनिया	टिकुलिगढ	३(ख।)	८७	०	४	१०	०	०	७.२५	धनहर खेत/दोयम	
७.	उर्मिला यादव	रामसेवक यादव	राजवली	मैनहिया	२(च)	२८	०	१	१०	०	०	५	धनहर खेत/सिम	
८.	नाथु थारू	रामरूचे थारू	भगरू थारू	मैनहिया	२(च)	२९	०	१	१०	०	०	१.५	धनहर खेत/सिम	
९.	सोनमति थारू	उदयराज थारू	रामरूच	मैनहिया	२(च)	३०	०	१	१०	०	०	४	धनहर खेत/सिम	
१०.	प्रेमकुमारी चौधरी र नरेन्द्र प्रसाद चौधरी	भगवान दास चौधरी	चुल्हाही	मैनहिया	२(च)	१६१	०	५	१८	०	०	३	धनहर खेत/सिम	
११.	राधेश्याम थारू	चण्डी प्रसाद	जोखू	मैनहिया	२(च)	१६५	०	५	१३	०	०	१०.७५	धनहर खेत/सिम	
१२.	नरसिंह यादव	खेलवान	अभिलाख	टिकुलिगढ	४(क)	५७४	०	४	५	०	०	४	धनहर खेत/अब्बल	
१३.	सावर यादव	अभिलाख	नखुलेको	टिकुलिगढ	४(क)	५७५	०	४	९	०	०	८	धनहर खेत/अब्बल	
१४.	विवादित अवस्थामा रहेको			चिलिया	९	४५								
१५.	नेपाल सरकार			चिलिया	९	१८६	२७	५	९	०	०	१३.७५	अन्य	
१६.	सुभावति उपाध्यायनी	शिवपुजन उपाध्याय	कमला	चिलिया	९	१९७	०	१	६	०	०	०.७५	अब्बल	
१७.	धनमाया थापा मगर	नर बहादुर मगर	धन बहादुर	चिलिया	९	१९८	०	०	१०	०	०	२	अब्बल	
१८.	बलाराम पौडेल र नरनाथ चुहाड	नखुलेको	नखुलेको	चिलिया	९	१९९	०	०	१९	०	०	२.२५	अब्बल	
१९.	मालपोत कार्यालयको विवरण अनुसार श्रेस्ता नभेटिएको			चिलिया	९	१८७	२	१०	१३	०	०	३.५		
२०.	नन्दलाल अहिर	मथुरा	कल्पू	चिलिया	९	६१०	०	१	४	०	०	४	अब्बल	

राष्ट्रपति सी चिनफिङको भव्य स्वागत

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङलाई शनिबार स्वागत गर्नुहुँदै (१), विमानस्थलमै पञ्चकन्याद्वारा स्वागत गरिँदै (२), रात्रिभोजमा सरिक हुनुहुँदै राष्ट्रपति भण्डारी, उहाँका समकक्षी सी र प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली (३), नेपाली सेनाद्वारा सम्मानगारत अर्पण गरिँदै (४), स्वागतार्थ उपस्थित सर्वसाधारण (५), द्विपक्षीय वार्तामा नेपाल र चीनका राष्ट्रपतिसहितको टोली (६), त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलबाट सोल्टी होटल जाने क्रममा राष्ट्रपति सी 'कार्गड' सुरक्षा घेरामा (७), सोल्टी होटलमा आयोजित रात्रिभोजमा पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड', डा. बाबुराम भट्टराई तथा उपप्रधानमन्त्री उपेन्द्र यादव (८), स्वागतमा सहभागी राष्ट्रसेवक कर्मचारी (९, १०) ।

तस्विर : राजेन्द्र / शेखर / रमेश / कविता / विकास / सागर / सुजन / रासस

८ २०७६ साल असोज २६ गते आइतबार 2019 October 13 Sunday

सम्पादकीय

जनस्तरमा फैलँदो सम्बन्ध

चीनले नेपालको पूर्वाधार र भौतिक क्षेत्रमा मात्र नभएर मानव संसाधनको विकासमा पनि उल्लेख्य सहयोग गर्दै आएको छ। चीनको सहयोगमा बर्सिनि सयौँ नेपाली विद्यार्थी उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न चीन जाने गरेका छन्। नेपाली विद्यार्थीले पूर्ण छात्रवृत्तिमा चिकित्साशास्त्र, इन्जिनियरिङ, भाषा र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धजस्ता विषयमा चीनमा अध्ययनको अवसर पाएका छन्। यसैगरी निजी लगानीमा पनि नेपाली विद्यार्थीले चीनमा अध्ययन गर्ने गरेका छन् । सन् १९५८ बाट नेपाली विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन थालेको चीनले हालसम्म साढे छ हजार नेपालीलाई पूर्ण छात्रवृत्तिमा अध्ययनको अवसर प्रदान गरिसकेको छ। यस्तै उच्च शिक्षाका लागि चिनियाँ विद्यार्थी पनि नेपाल आउने गरेकाले नेपाल र चीनबीच शैक्षिक अनुभव आदानप्रदानको उचित वातावरण बनेको छ। यस्तो आदानप्रदानले प्रविधि र आर्थिक क्षेत्रमा चीनले प्राप्त गरेको सफलता नेपाली विद्यार्थीले औपचारिक अध्ययन तथा स्थलगत अनुभवबाट सिक्ने र देख्ने अवसर प्राप्त गरेका छन्। यसैगरी चिनियाँ विद्यार्थीले नेपालका भाषा, संस्कृति तथा सामाजिक पक्षमा गहिरो जानकारी लिन सक्ने अवस्था बनेको छ।

चीनले गतवर्ष इन्जिनियरिङका लागि २६, कृषिमा छ, वनका लागि चार, विज्ञान तथा प्रविधिमा पाँच र मानविकीका लागि एक जनालाई स्नातकोत्तर तहका लागि छात्रवृत्ति उपलब्ध गराएको थियो। आठ जनाले विद्यावारिधिका लागि पनि छात्रवृत्ति प्राप्त गरेका थिए। यसैगरी चीनले काठमाडौँ विश्वविद्यालयसँग मिलेर हालै १५० जना विद्यार्थीलाई हवाई उड्डयन, जलश्रोत, प्रशासन, साइजनिक स्वास्थ्यलगायत विषयमा नेपाली विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गरेको छ। यसका अतिरिक्त चिनियाँ कूटनीति, संस्कृति, अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, अर्थशास्त्रजस्ता विषयमा छात्रवृत्ति पाएर चीन जाने विद्यार्थीको सङ्ख्या ठूलै छ। त्रिभुवन विश्वविद्यालयले चीनको सिचुआन विश्वविद्यालयको सहकार्यमा ट्रान्स हिमालय रिसर्च सेन्टर पनि स्थापना गरेको छ। दुवै देशका परम्परा, संस्कृति, भूगोल आदिका बारेमा अनुसन्धान गर्न सो सेन्टर स्थापना गरिएको र हालसम्म त्रिविले एउटा सम्मेलन गरेको छ। हालै चीनबाट १० जना विद्यार्थी नेपाली भाषा अध्ययनका लागि नेपाल आइपुगेका छन्। यस्तो शैक्षिक अन्तरक्रियाबाट भविष्यमा नेपाल र चीनमा विभिन्न क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने पुस्ताबीच थप भ्रातृत्व स्थापना हुनेछ।

नेपालका कतिपय नगरपालिका र चीनका विभिन्न सहरसँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना गरिएको छ। चीनका सहरमा भएका विकास नमुना र सांस्कृतिक आदानप्रदान गर्ने उद्देश्यले स्थापित सम्बन्धले नेपाल र चीनको जनस्तरको सम्बन्धलाई अझै नजिक ल्याउनेछ। काठमाडौँ महानगरपालिकाले चीनको सेन्जेन, ल्हासा, सियान, लान्जाओ, छेन्डु सहरसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गरेको छ। त्यस्तै, पोखरा महानगरपालिकाले कुनमिङ्ग, गोन्जाओ, यिविन, लिन्जी, छुसाओ, हाइकाओ नानिङ्ग र बुटवल उपमहानगरपालिका र चीनको सीमान सहरसँग यस्तो सम्बन्ध स्थापित छ। ललितपुर महानगरपालिका र गोन्जाओ, भक्तपुर र छेन्डु, बनेपा र सिगात्से सहरसँग पनि भगिनी सम्बन्ध कायम गरिएको छ। चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङको राजकीय भ्रमणले भगिनी सम्बन्ध थप प्रगाढ हुनेछ। साथै दुई देशका नगरबीचको सहरी पूर्वाधार, विकास, निर्माण, कृषि, पर्यटनको विकासमा सहयोग पुग्नेछ। यस्ता सम्बन्ध र अन्तरक्रियाबाट नेपाल र चीनबीचको सम्बन्ध जनस्तरमा पुग्न सहज भएको छ। चीन नेपालको असल छिमेकी मात्र नभएर विकासको साझेदार पनि भएकाले त्यहाँबाट हाम्रा विद्यार्थीले सिक्ने ज्ञान तथा सीप अन्ततः नेपालको समग्र विकासका लागि सुनौला उपहार हुनेछन्। पढाइ, भाषा, पाठ्यक्रम, इन्टरनेसिपजस्ता प्राविधिक पक्षमा रहेका कमीकमजोरी हटाई चीन नेपाली विद्यार्थीको शैक्षिक गन्तव्य हुनसक्छ। नेपाली विद्यार्थीले चीनबाट विकासमा समकालीन आयाम स्थापना गर्ने। यसैगरी साहित्य, कला, संस्कृति प्रवर्द्धनमा नेपाल र चीनबीचको स्नेहना भएका औपचारिक तथा जनस्तरका सम्बन्धलाई आगामी दिनमा थप उचाइमा पुर्‍याउन दुवै देशमा उच्चस्तरको राजनीतिक भ्रमण, सरकारी नेतृत्वबीच निरन्तर सम्पर्क तथा संवाद हुन त्यत्तिकै आवश्यक हुनेछ।■

१०० वर्ष अधिको	<div> </div>
	<div> </div>
<div>हिन्दू धर्मको जन्म</div> <div><div> सुनिश्चित, पञ्जाब फिरोजपुरमा<div> कारागारी बङ्गालिनका रुट्टिम भारतबाट हिन्दू धर्मको जन्म गर्ने प्रस्ताव हो र देश, मुलुखा नाममा सबैधर्म र मतका मानिसहरू पश्चित छैनन्, शब्दमात्रै सभ्यताका लागि पनि निमन्त्रणा गरिनेछ, </div></div></div>	
हिन्दू सम्मेलन.	
<div> सुनिश्च कि, पञ्जाब फिरोजपुरमा आगामी वडादिनका छुट्टिमा भारतवर्षीय हिन्दूसम्मेलन गर्ने प्रस्ताव भैरहेद्व, जुन सम्मेलनमा सबै धर्म र मतका मानिसहरू उपस्थित हुनेछन्, अखबारका सम्पादकहरूलाई पनि निमन्त्रणा गरिनेछ, </div>	
सम्बत १९७२ साल कार्तिक १६ गते सोमवार	

<div><div><div></div></div><div><div></div></div></div> <div> <div><div><div>चिन्तन</div></div></div></div>
<p>ईशानां वार्याणां क्षयन्तीश्चर्षणीनाम् ।</p> <p>अपो याचामि भेषजम् ।</p> <p>व्याधि निवारक दिव्य गुण भएको जललाई हामी आह्वान गर्छौं । त्यसले हामीलाई सुख प्रदान गर्‍रुन् । त्यस औषधीरुप जलको हामी प्रार्थना गर्दछौं ।</p> <p>—अथर्ववेद</p>
<p>लेख र प्रतिक्रियाका लागि</p> <p>gopafeature@gmail.com</p>

गोरखापत्रमा लेख रचना पठाउँदा लेखकको सङ्क्षिप्त परिचयसहित पठाउनु हुन अनुरोध गरिन्छ ।

गोरखापत्र

विचार

राष्ट्रपति सी भ्रमणको भरोसा

अबको समय सुनौला सम्भावना खोज्न र काम गर्न खर्चनुपर्छ

डा. अतीन्द्र दाहाल

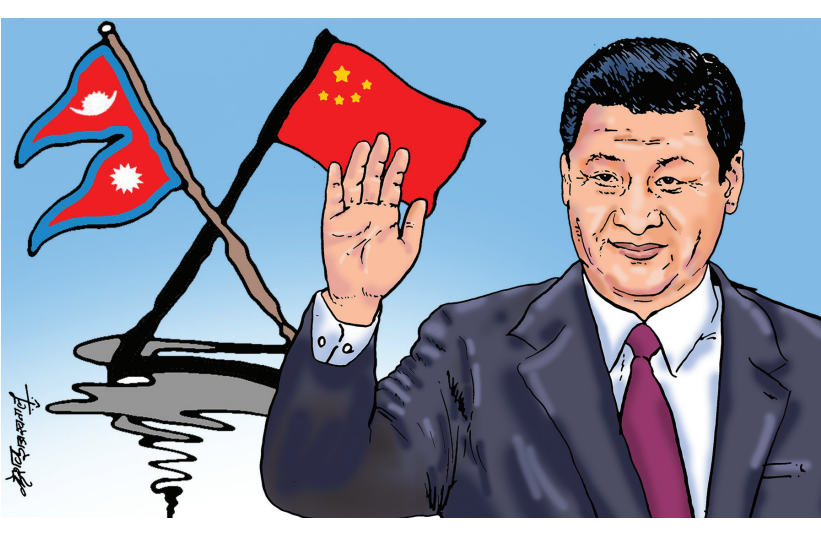
चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङबाट नेपालको राजकीय भ्रमण भएको छ। सन् १९५४ बाट राज्यस्तरीय सम्बन्धसँगै १९६० मा आपसी दूतावास स्थापनाअगावै नेपाल–चीनबीच सामाजिक, साँस्कृतिक, धार्मिक अनि व्यापारिक रूपमा घनिष्ट सम्बन्ध थियो। उपहारको आदन–प्रदान र भ्रमणसमेत हुन्थे। चीनबाट हामीलाई आर्थिक, सामाजिक, व्यापारिकलगायतका क्षेत्रमा उल्लेखनीय सहयोग छ। पछिल्लो दोस्रो लगानी सम्मेलनमा १२ अर्ब डलरको प्रतिबद्धता प्राप्त भयो। यस्तो हितकर मित्रदेशबाट भ्रमण स्वाभाविक हो र निरन्तर रहनुपर्छ। यद्यपि, यो बहुप्रतीक्षित भ्रमण बहुरूपमा समेत बहुआयामिक बनुपर्छ। यो केवल छिमेकी मित्रराष्ट्रका राष्ट्रपतिको भ्रमणमात्र होइन। विरख्यत पात्रका फोर्ब्सको सर्वेक्षणअनुसार अहिले ‘सी’ विश्वको पहिलो शक्तिशाली व्यक्ति हुनुहुन्छ। विगतमा उक्त हैसियत सामान्यतया अमेरिका वा रूसका राष्ट्रपतिमा हुन्थ्यो। चीनको पछिल्लो अद्वितीय अद्भुत अर्थ–राजनीतिक प्रगतिबाट ‘सी’ उक्त आभूषणले विभूषित बनुभयो। अहिले चीन संसारको उच्च व्यापार नाफा कायम गरेका, अधिक प्रतिव्यक्ति क्रयक्षमताको आम्दानी भएको, अग्ला भवन, फराकिला सडक, सुविधासम्पन्न सहरहरूको देश हो। फरिद जकारियाको ‘पोस्ट–अमेरिकन वर्ल्ड’मा वर्णित अद्भुत चीन निर्माणमा वर्तमान राष्ट्रपति ‘सी’ले प्रयोग गर्नुभएको जोसेफ एस नाईबाट विकसित अवधारणा ‘सफ्ट पावर’को ठूलो भूमिका छ। विलियम ओभरहल्टको पुस्तक ‘द राजज अफ चाइना’ लगायत थुप्रै पश्चिमा लेखकले चीनको प्रगतिलाई शान्तिपूर्ण उदय (पिसफुल राइज अफ चाइना) भने पनि चीन स्वयम्का विद्वानहरू भने चीन इतिहासमा पनि आर्थिक विकास र सभ्यताको केन्द्र भएकाले यो उदय नभई पुनरागमन (पिसफुल रिटर्न अफ चाइना) भएको बताउँछन्। आजकाल पश्चिमा बजारमा प्रकाशित सम्पूर्ण पुस्तकको ४० प्रतिशत त चीनका बोलमा लेखिएका सर्वेक्षणहरू देखिन्छन्। बेलायती प्रसिद्ध पत्रिका ‘द टेलिग्राफ’मा २ अक्टोबर २०११ मा ज्यु जिनरनकृत लेखमा तत्कालीन विश्वसम्राट नेपालियनको चीनमाथिको टिप्पणीलाई साभार गरिएको छ। नेपालियनको भनाइ थियो– चीन सुतिरहेको सिंह हो, उसलाई सुत्न देऊ, जब ऊ उठ्छ, तब विश्वलाई कम्पन दिनेछ। अहिले उक्त भनाइ चरितार्थ हुँदै छ। विश्व आकर्षण तथा विचार/विश्रमको केन्द्र बन्दै चीनले लामो समयको एकधुनीय संसारलाई विनिर्माण गर्दै छ। यस्तो महाशक्ति देशबाट भएको यस भ्रमणले हामीलाई विराट व्यापार परियोजना बीआरआईमाफत

आफूलाई लाभान्वित गर्ने अवसर पस्किँदै छ। व्यापार सञ्जाल विस्तारसाथ समन्वय बढाउन भन्दै छ। हामी अन्तर्राष्ट्रिय समाचार बनेका छौँ, सुरक्षा सबलता प्रमाणित भएको छ।

चीनमा अविलम्बित समाजवादबाट हाम्रो समाजवादी भविष्यको लक्ष्यलाई दिशानिर्देश गर्ने सेतु भेटिन सक्छ। सम्पन्न भ्रमणलगत्तै यसबाट नयाँ भविष्य निर्माणार्थ तत्कालीन भलाइका केही र राज्यसयन्त्र तथा सुशासनमा दीर्घकालीन संरचानामक परिवर्तन ल्याउने विशेष कामहरू गर्न सरकार सफल हुनुपर्छ।

तत्कालीन हितका सम्भावना

चीन हाम्रो विकास निर्माणमा सहयोगी मित्रराष्ट्र हो। उसैको सहयोगमा अनेकौँ कलकारखाना सञ्चालनमा थिए। काठमाडौँको चक्रपथसँगै बानेश्वरको अन्तर्राष्ट्रिय सभाभवन जीवित उदाहरण हुन्। भूकम्पको समयमा उद्धार, राहत तथा पुनःस्थापनमा सहृदयी सहयोग पाइयो। अहिले पनि

ग्यासको भण्डारण गुह, तेलको पाइपलाइन निर्माण, सोलार ऊर्जा तथा विद्युत् उत्पादनमा सघाउने इच्छा वाहिरएका सुनिन्छ, यसलाई हामीले सदुपयोग गर्नुपर्छ। हामी जहिल्यै भारतमा निर्भर भएकाले कतिपय परिस्थितिमा भारतका भित्री मनसायलाई मान्न बाध्य हुन्छौँ। भारतीय लेखक एसडी मुनीका थुप्रै पुस्तकहरूमा नेपालको ‘इन्डिया ब्राकेटेड सेन्ट्रमेन्ट’ (भारतबिप्लव मनोविज्ञान) को चर्चा छ। अहिले वैदेशिक व्यापारको ७८ र सम्पूर्ण आयातको ९० प्रतिशत हिस्सा भारतबाट हुन्छ। तेस्रो मुलुकसँगको व्यापारमा पायबहन भारत भएरै गर्नुपर्छ। तसर्थ, नरम एकाधिकारबाट बेलाबेला असहजता भेट्नुपर्छ।

यही बेला चीनका व्यापारीसमेत नेपालमा लगानी गर्न चाहन्छन्। चाइना बिजनेस रिभ्यूका अनुसार सन् २००० ताका एक खर्ब डलर नजिक रहेको चीनको वैदेशिक लगानी आज सात सय गुणा बढी छ। चीनको अगुवाइ रहेको ‘एसियाली भौतिक संरचना निर्माण बैङ्क’ को प्रमुख ध्येय नै अन्तरदेशीय व्यापारमा लगानी हो। हामीले यी अवस्थाबाट लाभान्वित चीनसँग सघन व्यापारको प्रयास गर्नुपर्छ। वास्तवमा हामी ‘ल्यान्ड लोर्ड्स’ (भूपरिचालित) नभई ‘ल्यान्ड लिङ्क्ड’ (भूजडित) राष्ट्र हौँ। संसारकै अधिक जनसङ्ख्या भएको महाशक्तिसँग स्थलगत

जोडिएका छौँ। नेपालको अहिलेको जनसङ्ख्या बराबर त चीनमा प्रतिवर्ष औसत जनसङ्ख्या वृद्धि हुने भएकाले हामीलाई वृहत् बजार उपलब्ध छ। हाम्रा उत्पादन त्यहाँ पठाउन सक्ने उच्च खपत हुन्छ। सकेसम्म धेरै कलकारखाना सञ्चालन गर्दै त्यहाँ उच्च माग भएका सामानहरूको व्यापक निर्यात गर्ने अभिप्राय राख्नुपर्छ।

हामी भ्रमण वर्ष २०२० को सम्मुखमा छौँ। आर्थिक महाशक्ति भएपछि चीनका नागरिकले घुमफिर तथा मनोरञ्जनसँगै भ्रमणमा निकै समय दिन थालेका छन्। ‘डम्बेस्टिड अन वुडिस्ट सर्किट’ नामक प्रतिवेदनको ताला तथ्याङ्कअनुसार अहिले संसारभर प्रतिवर्ष लगभग ३० करोड पर्यटकमा २५ प्रतिशत बौद्ध धर्मावलम्बी छन्। चीनमा संसारकै २० प्रतिशत (लगभग साँडे एक अर्ब) जनसङ्ख्यामा भन्दै ६५ प्रतिशत मानिस बुद्ध धर्म मान्छन्। मुख्य धर्मग्रन्थ त्रिपिटकले समेत बौद्ध अनुयायीलाई एकपटक लुम्बिनी पुग्नेपर्ने भन्छ। धर्मावलम्बीमा समेत लुम्बिनी पुग्ने

अभिलाषा देखिन्छ। उक्त स्थान हामीसँग हुनु भ्रमण वर्ष सार्थक बनाउने प्रमुख माध्यम हुन सक्छ। अतिस्थितामा कहलिएका हामीसँग अन्य साँस्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदासमेत प्रशस्त छन्। संसारका सबै बौद्ध अनुयायीलाई कम्तीमा जीवनको एकपटक र यो वर्ष अधिक सङ्ख्यामा चिनियाँ नागरिकलाई लुम्बिनी भ्रमण गराउन सहजीकरण गर्दा हाम्रो लक्ष्यले ठुलै उचाइ पाउनेछ।

अहिलेको प्रधान ऊर्जा पेट्रोलियम केही दशकपछि समाप्त हुने कारण चीनलागायत सबै देशलाई वैकल्पिक ऊर्जा व्यवस्थापनको दुरो कोषना छ। उक्त समयको एउटै भरपर्दो ऊर्जा विद्युत् हो। हामीसँग अथाह विद्युत् उत्पादन सम्भावना छ। अबको ५० वर्षपछि संसारमा आउने ऊर्जा सङ्कटलाई टार्ने सोचसहित अहिल्यैदेखि विद्युत् उत्पादन कार्यनीति बनाउँदा आज मध्यपूर्वका देशले तेल बेचेर कमाएको हैसियत हामीले विद्युत् बेचेर कमाउन सक्छौँ। चीन हाम्रो मुख्य बजार हुनेछ। भूराजनीतिको दृष्टिकोणबाट हामी भारत तथा चीन दुवैको सुरक्षा कवच हौँ र दुवैसँग देशको हितमा प्रशस्त सौदाबाजी गर्न सक्छौँ। चीन यस विषयमा सँगै सकारात्मक छ, प्रयास हामीले गर्नुपर्छ। यी तत्कालीन हितसँगै समाजवादको गन्तव्यमा चीनबाट सिक्नुपर्ने कुरा धेरै छन्।

लेखक काठमाडौँ स्कुल अफ लमा प्राध्यापन गर्नुहुन्छ ।

चीनमा सी विचारधारा

उहाँले लिएको सिद्धान्तलाई चीनले माओवादको नामकरण गर्‍यो। माओको निधनपछि उहाँका उत्तराधिकारी देइ सियाओ पिङले चीनलाई आर्थिक समृद्धिको क्षेत्रमा गरेको प्रगतिले ‘देङ थ्योरी’का रूपमा विश्वचर्चा पाेयो।

अहिले सी विचारधाराले परिवर्तित सन्दर्भमा समाजवादको व्याख्या गरेको छ। यसले गहन सुधार र नयाँ विकासशील अवधारणा, मानिस र प्रकृतिबीच सामन्जस्यपूर्ण जीवन, जनमुक्ति सेनामाथि कम्युनिस्ट पार्टीको नियन्त्रण, एक राष्ट्र– दुई प्रणाली र मातृभूमिसँगको एकीकरणमा जोड दिएको छ। सी विचारधारामा वर्दाँइले चिनियाँ सन्दर्भमा मार्क्सवाद, लेनिनवाद र माओ विचारधारालाई अवलम्बन गर्दै देङ सियाओ पिङ थ्योरीको वैज्ञानिक दृष्टिकोणलाई समायानुसार परिवर्तन गरिएको भान हुन्छ।

सन् २०५० सम्ममा चीनलाई आधुनिक समाजवादी राष्ट्रका रूपमा उभ्याउन सी विचारधारा लागू गरिएको छ। आधुनिक चीनलाई समाजवादी राष्ट्र बनाउन दुई चरणको लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ। पहिलो चरणमा सन् २०३५ सम्ममा कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृत्वमा समाजवादी आधुनिकीकरणमा जोड दिइनेछ। दोस्रो चरणमा १५ वर्षपछि समृद्ध, शक्तिशाली, साँस्कृतिक रूपले चीनलाई विकसित, सामन्जस्यपूर्ण र सुन्दर बनाउने लक्ष्य लिइएको छ। समयक्रमसँगै जनमुक्ति सेनाको सुदृढीकरण, नयाँ खोज अनुसन्धानलाई आवस्यसाँट गर्दै तीव्र आर्थिक विकास गरी जनताको जीवनशैलीमा सुधार गर्ने दीर्घकालीन लक्ष्य लिइएको छ।

देङ सियाओपिङले सन् १९७८ प्रारम्भ गरेको आर्थिक क्रान्ति सन् २०१८ मा पुग्दा ४० वर्ष बित्यो। जसलाई चीनमा दोस्रो क्रान्ति (पहिलो माओ त्से तुङ) को युग भनिन्छ। चीनलाई संसारको सबैभन्दा शक्तिशाली राष्ट्र बनाउने आर्थिक सुधार गर्ने श्रेय देङलाई जान्छ। अहिले चीनले संसारकै सबैभन्दा बढी विदेशी मुद्रा आर्जन गर्ने राष्ट्र (३.१२ खर्ब डलर) का रूपमा छ। चीन संसारमा दोस्रो शक्तिशाली (११ खर्ब डलर) भएको राष्ट्र हो। विदेशी निवेश आकर्षित गर्ने राष्ट्रमा चीन तेस्रो देश हो। देङले आर्थिक सुधारका कार्यक्रम लागू गर्दा चीनको आर्थिक वृद्धि १.८ प्रतिशत थियो भने सन् २०१७ मा १८.२ प्रतिशतले वृद्धि भएको थियो। चीनलाई आर्थिक रूपले शक्तिशाली बनाउन माओ त्से तुङ, देङ सियाओपिङ र वर्तमान नेता सीको योगदान छ।

देङपछि सीलाई बलियो सुफ्रवुफ भएको नेताका रूपमा हेरिँदै छ।

सी चिनफिङले पुरानो अर्थव्यवस्थामा भएका बाधा, अटेरालाई फुकाउँदै आर्थिक सुधारका कदम उठाउनुभएको छ। चीनको आर्थिक सफलताको मोडल कम्युनिस्ट राजनीतिक व्यवस्थाअनुसार अवलम्बन गरिएको देखिन्छ। देश र जनताको विकासका बाधक, बाधा–अड्चनबाट सवक सिक्दै समाधानका उपाय अवलम्बन गरिएको छ। चीनले अहिले आर्थिक विकासमा विशेष योगदान गर्ने सरकारी योजना, निजी उद्यमी, स्वतन्त्र बजार प्रणालीलाई विशेष प्रोत्साहन दिएको छ। सीको अगुवाइ र राजनीतिक नियन्त्रणमा चीन राजनीतिक शक्तिका रूपमा विश्वसामु आर्थिक विकासमा उदाहरणीय बनेको छ।

गतवर्ष भएको नेसनल पिपल्स काँग्रेसले

सन् २०५० सम्ममा चीनलाई आधुनिक समाजवादी राष्ट्रका रूपमा उभ्याउन सी विचारधारा लागू गरिएको छ। आधुनिक चीनलाई समाजवादी राष्ट्र बनाउन दुई चरणको लक्ष्य निर्धारण गरिएको छ।

राष्ट्रपतिको कार्यकालको सीमा समाप्त गरेको छ। चिनियाँ समाजवादमा सी विचारधाराले प्रारम्भ गरिएको छ। अब चीन नयाँ युगमा प्रवेश गरेको भ्रमरत्वको दिडरहेको छ। सीले कम्युनिस्ट पार्टीको नियन्त्रणबाट पनि सरकारी कम्पनी हटाउनुभएको छ। कम्पनी तथा उद्योगको नियन्त्रण व्यवस्थापकलाई दिइएको छ। एनजीओमाथि कडा प्रतिबन्ध लगाइएको छ। मानवाधिकारको व्याख्या, विश्वेशण र मूल्याङ्कन चीनले आफ्नै सन्दर्भअनुसार तय गरेको छ।

चीनको आर्थिक वृद्धि दोस्रो विश्वयुद्धपश्चात् प्रारम्भ भएको हो। चीनले निर्यान्त्रित अर्थव्यवस्थाबाट मुक्त भएर बजार अर्थव्यवस्थालाई अवलम्बन गरेको थियो। उसले घेरलु अर्थव्यवस्थामा क्रमिक सुधार गर्दै आएको इतिहास

मदर टेरेसा

अनुशासन लक्ष्य र उपलब्धिबीचको पुल हो ।

समाजवादी गन्तव्यको अनुकरण

समाजवाद राष्ट्रको विश्वव्यापी चर्चामा महाशक्ति चीनले वर्तमान राष्ट्रपति ‘सी’को नेतृत्वमा गरेको अद्भुत विकास अनि समृद्धिको मुख्य भूमिका छ। चीनमाथि भएका पछिल्ला सबै अध्ययनले चिनियाँ प्रगति उच्च गति र आयातनको भएको स्वीकार्छन्। पछिल्लो १० वर्षमा ६६० मिलियन मानिस गरिवीको रेखाबाट उक्सिएको देखिन्छ। ‘सी’ को समाजवादकै मार्गबाट चीन संसारको पहिलो अर्थतन्त्र बन्दै छ। २०२० सम्ममा ३०० मिलियन थप मानिस गाउँबाट सहरमा स्तरेरन्ति हुँदै छन्। रेल र रोडको सञ्जाल भन्डै दोब्बर हुँदै छ। ५० वर्षका लागि ल्याइएको पछिल्लो योजनामा ३० वर्षभित्र चीनलाई संसारमा सबै कुरामा पहिलो बनाउने योजना समेटिएको सुनिन्छ। तसर्थ, चीनले आयातीत वस्तुदेखि विचार, प्रविधि, सञ्जालमा समेत आकामक अड्कुरा लगाई तिमलाई आफ्नै मौलिक विकास अभ्यासले प्रतिस्थापन गर्दै छ।

समाजवादी अर्थतन्त्रको अभ्यासबाट चीनले पाएको सफल नतिजा समृद्धिका लागि प्रयासरत हामीलाई अनुकरणीय सभ्यता हो। विकासमा आर्थिकसँगै सामाजिक, भौतिक, साँस्कृतिकलगायतका अन्य पक्षसमेत जोडिन्छ। जसलाई चिनियाँ समाजवादले राम्ररी अनुसरण गर्दै छ।

समाजवादी अर्थतन्त्रको अभ्यासबाट चीनले पाएको सफल नतिजा समृद्धिका लागि प्रयासरत हामीलाई अनुकरणीय सभ्यता हो।

चिनियाँबीच नागरिक एकता उच्चतम छ। देशसँगै सरकारप्रति आमचिनियाँको गहिरो सम्मान छ। भौतिक सम्पन्नतासाथै, मानवीय सभ्यता अनि आफूलागायत अरुको विकासमा चीन अग्रसर हुँदै छ। पछिल्लो १० वर्षमा चीनले उच्च औद्योगिक वृद्धि गर्‍यो। त्यससँगै आएका अत्यधिक भ्रष्टाचार, सम्पत्तिमा असमान वितरण अनि प्रदूषणका समस्यामा पनि ऐतिहासिक र अकल्पनीय सुधारहरू ल्यायो। दिगो विकास र सामाजिक स्थिरताका लक्षणहरू प्रशस्त देखिए।

चिनियाँ समाजका पेसाकर्मी, व्यवसायी, उद्यमी, विद्यार्थी, सरकारी कर्मचारीलगायत सबैमा देशप्रति बढ्दो निष्ठा र समर्पण छ। कसरी आफ्नो काम सम्पादनमाफत सफल राष्ट्रनिर्माणमा सघाउने भन्ने व्यग्र तथ्या र सीलौ तहको सङ्कल्प देखिन्छ। समृद्ध र सभ्य देश निर्माणमा चिनियाँ नेतृत्व र नागरिक सबैले सकेको योगदान गर्दै छन्। न्याय, समानता, मानवीय स्वतन्त्रतामा समेत आशातीत सफलता र स्तान्त्र्ति हुँदै छ। हामीले यी गुणहरूलाई यथाशक्य अनुशरण गर्नुपर्छ।

यी बहुआयामिक सम्भावनालाई उजागर र समभव बनाउँदा हाम्रो समृद्धिको सोचलाई सहयोग पुग्नेछ। भ्रमण सफलतापछि अबको कायम सुनौला सम्भावना खोज्न र काम गर्न खर्चनुपर्छ। चीन सम्बन्ध भविष्य निर्माण तथा सकारात्मक विकासको हाम्रो खोजीमा प्रमुख सार्थक हुन सक्छ। ■

(लेखक काठमाडौँ स्कुल अफ लमा प्राध्यापन गर्नुहुन्छ ।)

छ। विशेष आर्थिक क्षेत्रको निर्धारण गरी पुँजी निवेश गरेको थियो। विशेष आर्थिक क्षेत्रका रूपमा दक्षिण तटीय प्रान्तलाई प्राथमिकता प्रदान गरेको थियो। देङ सियाओपिङले कम्युनिस्ट समाजवादी राजनीतिक व्यवस्थालाई परिवर्तन गर्ने साहस र आँट गर्नुभयो। सबैभन्दा पहिले उहाँले सोभियत आर्थिक मोडललाई आधुनिकीकरण गरी चीनको आवश्यकता र मागअनुसार समाजवादलाई स्थापित गर्नुभयो। उहाँले गरेको सुधारपश्चात् चीनमा सामाजिक आर्थिक परिवर्तन गर्न सफल हुनुभयो। यी विविध कारणले चीनमा आर्थिक कायापलटमात्र भएन कि आर्थिक सम्पन्नतासँगै सत्तामा चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको बलियो पकड बन्यो। देङको आर्थिक उदारीकरणले चिनियाँ संस्करणको वैचारिक पक्षमा निखार आएको छ भन्ने अड्कल काटिएको छ।

चीनमा स्थानीय सरकार, निजी कम्पनी र विदेशी निवेशकबीच सामन्जस्य अनिवार्य गरिएको छ। विदेशी निवेशकलाई स्वागतता दिइएको छ। सीले पञ्जिक–प्राइभेट–पार्टनरसिपमाथि ‘जोड दिनुभएको छ। सन् २०१४ पछि चीनमा निजी निवेश बढ्दै गएको छ। सीले व्यापारको दायरा फराकिलो गर्दै लानुभएको छ। वान वेल्ड वान रोड परियोजनाको माध्यमले इन्फ्रास्ट्रक्चर (भौतिक पूर्वाधार) र देङ नेटवर्कलाई एशिया, युरोप, अफ्रिकासँग जोड्ने दीर्घकालीन लक्ष्य छ। जसबाट ६६ मुलुकलाई सडक मार्ग, रेलमार्ग, ग्यास पाइप लाइन र बन्दरगाहसँग सँजले जोडिनेछ।

नेपालको परराष्ट्र नीति सदोष्यदेखि टालटुले रहेको कतिपयको विश्लेषण देखिन्छ। नेपालका राजनीतिक दललाई स्वीकार्य हुनेगरी साम्ना विदेश नीति निर्माण भएको देखिँदैन। नेतापिच्छे गतिने व्याख्या, विश्लेणले वैदेशिक सम्बन्ध चलिारहेको छ। परराष्ट्र मामिलाका संवाद र लेखनमा वृद्धिजीवी पनि निर्वाचित हुन्छन्। यो अवस्थाले नेपालको विदेश नीति कमजोर देखाउँछ। राष्ट्रिय हितभन्दा पार्टीगत हितलाई प्राथमिकता दिने मनोपवृत्तिले परराष्ट्र नीति कमजोर बन्छ। छिमेकी चीनको यस्तो प्रभावशाली नेतृत्व र विकास गतिका सन्दर्भबाट नेपालले लाभ लिन सक्ने प्रशस्त अवसर छ ।■

(लेखक पशु सेवा विभाग ललितपुरमा कार्यरत हुनुहुन्छ ।)

भविष्य जोडिएको 'बेल्ट एन्ड रोड'

आशिष गजुरेल

चिनियाँ राष्ट्रपति सी चिनफिङ नेपालको औपचारिक भ्रमणका लागि शनिबार नेपाल आइपुगुनभएको छ । राष्ट्रपति भएका दोस्रो कार्यकालमा हुन लागेको यो उहाँको पहिलो नेपाल भ्रमण हो । नेपालमा २३ वर्षपछि चीनका राष्ट्राध्यक्षको पहिलो भ्रमण पनि हो । हुन त यसअघि सीको पहिलो कार्यकालमै सन् २०१६ मा नेपालको भ्रमण गर्ने तिथिमिति तय भएको थियो । तर, नेपालको सङ्क्रमणकालीन राष्ट्रिय राजनीतिको बेठान भडनसकेको स्थितिमा भ्रमण हुन सकेन ।

यसपटक राष्ट्रपति सीको नेपाल भ्रमणसँगै दक्षिण एसियाको राजनीतिक विकासले कोल्टे फेनँ आँकलन राजनीतिक बजारमा गर्न थालिएको छ । सीको भ्रमण नेपालमा यस्तो बेलामा भइरहेको छ, जहाँ विश्व राजनीतिका शक्तिराष्ट्र चीन र अमेरिकाले एसिया-प्यासिफिक कमान्डको रणनीतिलाई विस्तार र विकास गरेर हिन्द-प्रशान्त रणनीतिलाई आक्रामक रूपमा प्रस्तुत गरेको छ ।

उता, अमेरिकाले एसिया-प्यासिफिक कमान्डको रणनीतिलाई विस्तार र विकास गरेर हिन्द-प्रशान्त रणनीतिलाई आक्रामक रूपमा प्रस्तुत गरेको छ ।

उता, अमेरिकाले एसिया-प्यासिफिक कमान्डको रणनीतिलाई विस्तार र विकास गरेर हिन्द-प्रशान्त रणनीतिलाई आक्रामक रूपमा प्रस्तुत गरेको छ ।

बेल्ट एन्ड रोड

चीनले आफ्नो पूर्वाधार विकास गर्न र सामरिक सहत्वका स्थल तथा जलमार्गबीच क्षेत्रीय ‘कनेक्टिभिटी’ (अन्तरभावदृढता) विस्तार गर्न ‘एक क्षेत्र एक सडक’ (वान बेल्ट वान रोड) अवधारणा अधिसारेको चार वर्ष भइसकेको छ । यो महत्वाकाङ्क्षी पहल वास्तविक रूपमै कसरी अघि बढ्ला र चीनले आफ्नो दिगो विकासको वाचा पूरा गर्ला कि नगर्ला ? भन्ने कुरा अझै प्रस्ट भइसकेको छैन । छ वर्ष अगाडि चिनियाँ राष्ट्रपति सीले प्रस्ताव गरेको वीआरआईमा हालसम्म १२६ देश र २९ अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ संस्थाले सहभागिताका लागि सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गरिसकेका छन् । यसमा नेपाल एउटा पक्ष देश हो । सन् २०१९ मा भएको नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनमा नेपालले नौवटा परियोजनासहित सहभागिता जनाउने प्रतिवद्धता जनाइसकेको छ । वीआरआईसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित ६५ देशसँग चीनले दौत्य समफदारीमा हस्ताक्षर गरिसकेको छ ।

चीन बुझाइ

चीनले समृद्धि एकलैले प्राप्त गर्न नसक्ने कुरा बुझेर नै यो रणनीति ल्याएको हो । यो अन्तरआबद्ध

(लेखक त्रिविभा राजनीतिशास्त्रका विद्यार्थी हुनुहुन्छ ।)

ट्राफिकले निगरानी गरोस्

नेपालीको महान् पर्व विजयादशमीमा काठमाडौँबाट घर गएर फर्किनेहरूको लर्को लागेको छ । यस वर्ष दशैँमा घर हिँडेका बखत फाटफुडबाहेक गाडी दुर्घटना खासै भएको समाचार सुनिएन । यो हाम्रा लागि भाग्यको कुरा हो । तर, दशैं मनाएर फर्किनेक्रममा शुक्रवार सिन्धुपाल्चोकमा गाडी दुर्घटना हुँदा धेरैले ज्यान गुमाएको समाचार पढ्ने, सुन्नूप्यो । अफ लाखी नागरिक काठमाडौँ आउने तयारीमा छन् ।

गाडीमा चाप त्यसैगरी बढ्ने देखिन्छ । थप दुःखद दुर्घटना नहोस् भन्नेतर्फ ट्राफिक प्रहरीले ध्यान दिनुपर्छ ।

गाडीमा ओभरलोड भएको कारण धेरै गाडी दुर्घटनामा पर्ने गर्छन् । बाटोघाटो सहज नहुँदा त भन्नु गाडीमा ओभरलोड राख्न दिनु मूर्खता हो । रातारात कमाउँ भनेर गाडीवालाहरूले जति भेट्यो त्यति यात्रु कोचकोच गर्न खोज्छन् । त्यसमा प्रहरीले ठाउँ-ठाउँमा निगरानी बढाउनुपर्छ ।

व्यसरी कोचेर यात्रु ल्याउने गाडीवालालाई कारवाही गर्नुपर्छ । समयमै सचेत भएमा यात्रुको ज्यान जोखिममा पर्नबाट बचाउन सकिन्छ । समयमै सबैको ध्यान पुगाos ।

समीर मिजार

बलइकी, काठमाडौँ ।

गोरखापत्र विवेचना

सभ्यताको पुनःउदयमा सीका पाइला

हिमाल न्यौपाने

‘वर्तमान समयका लागि इतिहासको खास अर्थ छ । आमनागरिकसँग विगतका सम्भनाहरूमात्र हुन्छन् । तर, एउटा देशको सम्भनामा इतिहास हुन्छ ।’

प्रधानमन्त्री कपी शर्मा ओली आफ्नो शासकीय कार्यकालको सबैभन्दा उत्कृष्ट लयमा हुनुहुन्छ । प्रधानमन्त्री ओलीले आफ्नो शासकीय वैधता लिनक्रममा चुनावी अभियान चलाउँदा विकासमा छिमेकी चीनको भरोसा आफूसँग छ भनेर सम्भाउनुभएको थियो ।

त्यो वाणीलाई जनताले पत्याउँदै दृढतापूर्वक समर्थन गरे । आज चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङलाई काठमाडौँको रमणीय शारदीय मौसममा स्वागत गरेर प्रधानमन्त्री इतिहासमा दुई सभ्यताको पुनःउदयलाई सम्भव तुल्याउँदै हुनुहुन्छ ।

राष्ट्रपति सी चिनफिङका लागि पनि एउटा यस्तो छिमेकको भ्रमण हो, जसले उहाँले व्युत्पाउन खोजेको चिनियाँ सभ्यतासँग आफ्नो सीप र कला साटेको छ । त्यसैले यो भ्रमणको ऐतिहासिकतालाई सीको उदयका आधारसँग जोडेर बुझनुपर्छ । सीको उदयका ऐतिहासिक आधारलाई नियाल्ौँ ।

चीनसँग पाँच हजार वर्ष पुरानो सभ्यता र दुई हजार वर्ष पुरानो साम्राज्यको परम्परा छ । सन् १८४० अगाडि चिनियाँ सभ्यता विशिष्ट प्रकारको ट्रिब्युट प्रणालीमा चल्थ्यो, जुन ‘कन्फ्युसियस डक्ट्रिन’मा आधारित थियो । सन् १८४० चीनका लागि पहलो ‘टर्निङ प्वाइन्ट’ थियो । त्यतिबेला एकपछि अर्को गरी चीन तत्कालीन विश्व शक्तिहरूद्वारा पाँचपटक पराजित हुनु पुग्यो । यसले चीनको शासकीय निरन्तरता र सभ्यताका आधारहरू भङ्ग गयो । त्यतिखेर संसारको सबैभन्दा विशाल र ऐतिहासिक साम्राज्यको मौलिक ट्रिब्युट प्रणाली समाप्त हुँदै थियो । र, चीन सार्वभौम राज्य

अघि बढ्न तयार हुनुप्यो । यो यथार्थलाई स्वीकार गर्दै सन् १९४९ मा माओले भन्नुभयो- चिनियाँ साम्राज्य उद्वुन पर्छ र त्यो जिम्मा हामीले लिएका छौँ ।

तर, माओले परिकल्पना गरेको बलियो चिनियाँ साम्राज्य खडा गर्न सहज भएन । सन् १९५० मा छिमेकमै कोरियन लडाइँ सुरु भयो । स्वतन्त्रताको एक वर्ष बल्ने लाग्दा सुरु भएको यो लडाइँमा चीन उत्तर कोरियाको पक्षमा होमियो । यो लडाइँका दुईवटा परिणामहरू देखिए- पहिलो, अमेरिका र चीन पहिलोपटक आमनेसामने भएर लडे । यसबाट अमेरिकाले चीनलाई किसान र खन्चुवाको देशमात्र नभई, लडाइँ लड्न सक्ने शक्तिका रूपमा पहिलोपटक स्वीकार गर्‍यो । तर, अर्कोतिर चीन कूटनीतिक रूपमा थप एकिल्यो भने आर्थिक रूपमा थप पछाडि धर्केलियो, राजनीतिक रूपमा थप कमजोर बन्यो । यसले चीनलाई राजनीतिक र आर्थिक दुवै अर्थमा सोभियत सङ्घसँग थप परनिभेर बनायो ।

बलियो चिनियाँ साम्राज्य निर्माण गर्न माओको रणनीतिसँग यसले मेल खाएन । तैपनि माओले चीनलाई उभ्याउने प्रयत्न जारी राख्नुभयो । त्यसपछिका केही वर्षहरू निकै उतारचढावयुक्त रहे । चीन र सोभियत सङ्घको सम्बन्धमा दरार, चीन थप एकिलुन र न्युक्लियर पावरको विकास, साँस्कृतिक क्रान्तिको ज्वारभाटा र अन्ततः सोभियतविरुद्धको मोर्चामा सामेल हुँदै अमेरिकसँग जोडिन पुगुनु माओकालीन चीनका घटनाहरूले ऐतिहासिक महत्त्व राख्छन् ।

माओकालीन समयलाई बिदा गरेपछि सन् १९७६ र १९७९ सम्मको चार वर्ष सङ्क्रमणकाल थियो । चिनियाँहरूले यो चार वर्षमा माओकालीन ३० वर्षलाई पछाडि फर्केर हेरे ।

राष्ट्रपति सीले यसलाई निकै सावधानीपूर्वक नरम रणनीतिका रूपमा व्याख्या गर्दै जानुभयो, जसले गर्दा पश्चिमा स्थापित शक्तिलाई यसकोविरुद्धमा विश्वमत खडा गर्न धौ-धौ पऱ्यो । यो नरम कूटनीतिक प्रयोगमा राष्ट्रपति सी अब्बल साबित हुनुभयो ।

प्रणालीमा बदलिन बाध्य थियो ।

त्यसउप्राप्त चिनियाँ सभ्यता र साम्राज्य, पश्चिमा शक्ति र दर्शनको प्रयोगले लगभग ध्वस्त हुनु पुग्यो । आधुनिक इतिहासमा चीनमात्र यस्तो देश हो, जसलाई आठवटा विश्व शक्तिले पराजित गर्न पुगे र चिनियाँ बजार पूरै खुला गर्न बाध्य पारे । यसले चीनको परम्परामा आधारित समाज र बजारमात्र होइन, बलियो साम्राज्यलाई पूरै धुजाधुजा पाऱ्यो । यसरी सन् १८४० देखि १९४५ सम्मलाई चीनमा ‘सेन्चुरी अफ सेम’ वा राष्ट्रिय लज्जाका रूपमा मानिन्छ ।

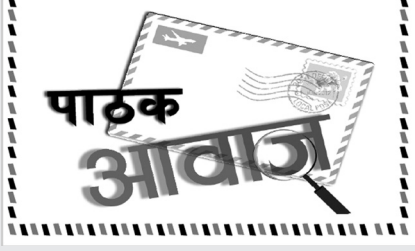
कतिपयले त्यसलाई चिनियाँ कम्युनिस्टहरूले शक्ति हासिल गर्न र सत्तामा टिकिरहन बढाइ-चढाइ गरेकोसमेत भन्छन् । तर, यो राष्ट्रिय लज्जाको विषय बढाइ-चढाइ थिएन किनकि १९४९ मा सत्ता कब्जापछि बाह्य विश्वसँग माओले बदलाको भाषा बोल्नुभएन र व्यवहार गर्नुभएन । उहाँले भन्नुभयो, ‘समस्या चीनभित्र छ, बाहिर हैन ।’ अर्थात् आन्तरिक कुरा प्रधान हो भने बाह्य कुरा कारणमात्र हो । यसरी सन् १९४९ चीनका लागि अर्को टर्निङ प्वाइन्टका रूपमा आयो, त्यो आन्तरिक र बाह्य दुवै रूपमा ।

आन्तरिक रूपमा अक्टोबर १, १९४९ मा माओले विश्व मानचित्रमा नयाँ देशका रूपमा जनवादी गणतन्त्र चीन घोषणा गर्नुभयो । बाह्य रूपमा यसले विश्व मानचित्रमा चिनियाँ साम्राज्यले आफू उभिने आधार तयार गर्दै थियो । यसका लागि कष्टपूर्ण तरिकाले विगतबाट पाठहरू सिक्ने

बाँकी विश्व र छिमेक खासगरी दक्षिणमा जहाँ चिनियाँमुलका नेताहरूको हातमा रहेका उदाउँदा अर्थतन्त्र नियाले र अन्तरक्रिया गरे । यसबाट एउटै प्रश्न उठ्यो- यति बलियो र एकत्रित चीन ३० वर्षमा किन अति नै गरिव भयो र पछाडि धर्केलियो ? यही जटिल प्रश्नको उत्तर खोज्दै सन् १९७९ मा देड सियाओ पिङले चीनको नेतृत्व लिनुभयो । व्यक्तिगत तहमा देङले विश्वलाई हेर्ने दृष्टिकोण फरक थियो । उहाँले भन्नुभयो, ‘पछिल्ला तीस वर्षमा कुनै विश्वयुद्ध भएन र अब तत्काल हुनेवाला पनि छैन । त्यसैले बाह्य सतर्कता हैन, शान्तिपूर्ण पुर्ननिर्माणमा केन्द्रित हुनु सबैभन्दा उत्तम हो ।’

यसरी सुधार र खुलापनको देङ विचारधारा अगाडि आयो । यसलाई तीनवटा मुख्य धारणामा सङ्क्षेपीकरण गर्न सकिन्छ । देङले भन्नुभयो- वादका आधारमा कम्युनिजम वा पूँजीवाद कुन ठीक वा बेठीक हो भन्ने बहस अस्वीकार्य हुनेछ । अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा सोभियत र अमेरिका दुवै सुपरपावरका अगाडि चुपचाप बस । तर, सोभियत युनियनभित्रभित्रै अशान्त भएकाले भूराजनीतिक हिसाबमा बढी खतरा हुनु सक्छ । यसलाई सावधानीपूर्वक नियाल ।

आन्तरिक रूपमा भने चाखटा मुख्य आधारलाई तीव्र आधुनिकीकरणमा लैजाने रणनीतिहरू तयार भए । पहिलो कृषि, दोस्रो उद्योग, तेस्रो सेवा र चौथो सूचना प्रविधि । र, अन्त्यमा एकैरातमा निकै ठूलो परिवर्तन असम्भव छ । त्यसैले चरणबद्ध विकासका रणनीतिमा जाऊ । अहिले पनि

मिहनेतले आर्थिक वृद्धि गर्नमा होसिनुपर्छ । दुई छिमेकी मुलुकको साथ सहयोग र प्रविधिको प्रयोग तथा अनुशरण गरी नेपाललाई आर्थिक समृद्धिको बाटोमा नलगी सुखै छैन । सरकारले लिएको समृद्ध नेपाल र सुखी नेपालीको नारा सार्थक बनाउन पनि हामी सबै नेपाली आफ्नो क्षेत्रबाट होस्स्मा हैसै गर्नुपर्छ । छिमेकीले आर्थिक विकासमा छलाङ मार्यो भनेर मुख मिट्याएर बस्ने बेला होइन यो । काम गरेर देख्नुपर्ने बेला हो ।

मुलुक बनाउने जिम्मेवारी हाम्रै हो । सरकारको मुख ताकेरमात्र मुलुक समृद्ध बन्दैन । नागरिक तबबढै साथ र सहयोगको खाँचो पर्छ । जसरी चिनियाँ नागरिकले आज दिन-रात एक गरेर चीनलाई समृद्धशाली, विश्वकै एक नम्बर मुलुक बनाउँदै छन्, त्यसैगरी हामीले पनि त्यो बाटो अड्गीकार गर्नुपर्छ । हाम्रा नेताहरूले पनि मुलुक बनाउने तदारुकता देखाउनुपर्छ । भ्रष्टाचार, अनियमितता गर्ने र कामचोरलाई कडा सजाय व्यवस्था गरी मुलुक बनाउने

आँट गर्न सक्नुपर्छ । अहिलेको कम्युनिस्ट नेतृत्वको सरकारले चिनियाँ विकासको मोडल र नेतृत्व चरित्र अनुशरण गरी हिम्मत र आँट गर्न सक्‍यो भने मुलुक बनाउने अभियान सुरु हुन सक्छ । त्यसका लागि पहिले राजनीतिक नेतृत्व तथा सरकारमा रहेकाहरूले भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलता अपनाउनुपर्छ । भ्रष्टाचार गरेको फेलापरेमा त्यस्तालाई आजीवन कारावासको व्यवस्था गरिनुपर्छ । सानो आँट र अभियानले मुलुक समृद्ध बन्दैन । कठोर र जनमुखी नीति अख्तियार गर्नुपर्छ ।

आकाश चौधरी

बन्दागिरि नपा-१२, नुवरेदी काठमाडौँ ।

सफासुघर भइरहोस्

नेपालमा मित्रराष्ट्र चीनका राष्ट्रपतिको राजकीय भ्रमणलाई स्वागत गर्दै काठमाडौँ सहरमा रात-दिन नभनी सुन्दर, हराभरा, सफासुघर गरेको देख्दा सरकारले गरे के हुन र ? भन्ने छल्लुङ्ग भएको छ । भक्तिभकाउले कानिपुरी नगरी चम्चमाइरहेको छ । २०२० को भिजिट नेपाल’मा २० लाख पर्यटक भित्र्याउन यस्तैगरी नेपालका पर्यटकीय क्षेत्र चक्काओस् । त्यसको तयारी तुरुन्तै अगाडि बढोस्, अहिले देखाइएको सक्रियता नुस्स्ताओस् ।

बलराम थापा

कुरलेचौर, क्षेत्रपाटी, काठमाडौँ ।

सीको नेपाल भ्रमणको सन्देश

चीनसँग नेपालको मित्रताको इतीहास निकै लामो छ । भूकूटी, अरनिकोदेखि कपी ओलीसम्म आइपुग्दा इतिहासको पाना निकै भरिएको छ । तथापि, त्यो अनुरूपको ठोस सहयोग आदान-प्रदान भएको भने देखिएको छैन । विश्वको आर्थिक महाराष्ट्रिराष्ट्र बन थालेको चीनले चाहमा नेपालजस्तो गरिव र अल्पविकसित छिमेकी देशको मुहार नै बदलिदिन सक्छ । चीनबाट आउने रेल र तेलका कुरा पनि कागजमै सीमित छन् । दुई देशबीचको मित्रताअनुसार ठोस नीति योजना र सहयोग चाहिन्छ । यसपालिको सी चिनफिङको भ्रमणले नेपाललाई कुन हदसम्म फाइदा गर्ला, त्यो हेर्न बाँकी छ । बेल्ट एन्ड एन्ड रोड परियोजनामा हस्ताक्षर गर्नसाथ नेपालमा सबै चीज पुगिहाल्ने पनि होइन । काम हुनुपर्छ ।

तातोपानी-काठमाडौँ, रसुवागढी-काठमाडौँसम्मका राजमार्गहरू चीनको सहयोगमा चार लेनको सडक निर्माण चाँडो पूरा हुनेमा हामी विश्वस्त छौँ । चीनबाट आउने रेल र तेल पनि चाँडै प्रतिवद्धताअनुरूप नेपालमा आउने विश्वास गरिएको छ । यसमा चीनको तदारुकता अपेक्षित छ । भारतीय लगानीमा खुलेका डावर नेपाल होस् वा युनिलिभर नै किन नहोस् सबै निक्कै नाफामा चलेका छन् । तर, चीनतर्फबाट ठूलो औद्योगिक लगानी आएको

वा फस्टाएको देखिँदैन । यसमा चीनले ध्यान दिनुपर्छ । हामीलाई भारततर्फको अधिक निर्भरता कम गर्न पनि चीनको लगानी सहयोग अपरिहार्य छ । अबको तीन महिनामा आउँदै गरेको नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० सफल बनाउन पनि दुई छिमेकी मुलुक चीन र भारतको सहयोग अपरिहार्य छ । दुई छिमेकीबाट पर्यटक नेपाल आएरामात्र हाम्रो भ्रमण वर्ष उत्साहजनक रूपमा सफल हुनेछ ।

गोपाल देवकोटा

जोरपाटी, काठमाडौँ ।

मुलुक बनाउने हाम्रो दायित्व

हाम्रा दुई छिमेकी मुलुक चीन र भारत विश्वका उदयमान शक्तिराष्ट्र बनेका छन् । जनसङ्ख्याको हिसाबले पनि विश्वकै बढी जनसङ्ख्या चीन र त्यसपछि भारतकै छ । चीनको जनसङ्ख्या एक अर्ब ४३ करोड पुगेको छ भने भारतको एक अर्ब ३० करोडजति पुगिसकेको छ । भौगोलिक हिसाबले पनि यी दुवै देश ठूला छन् । दुवै देशको आर्थिक वृद्धिदर पनि तीव्र गतिमा वृद्धि भइरहेको देखिन्छ । सायद यीही हैसियत देखेर पृथ्वीनारायण शाहले भनेका थिए, ‘नेपाल दुई ढुङ्गाबीचको तरल हो ।’ तर, हामी अब तरलमै सीमित रहेर बस्ने समय छैन । दुई छिमेकीले युद्धस्तरमा आर्थिक छलाङ मारिरहँदा हामीलाई लज्जित बनाउँछ । सँगसँगै नेपालले पनि आफ्नो बलबुता र

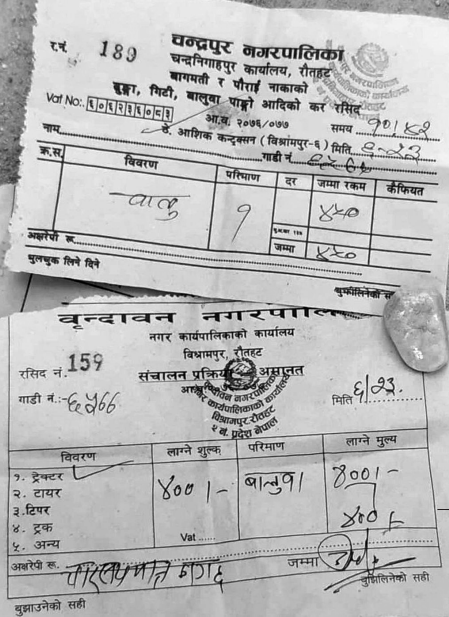
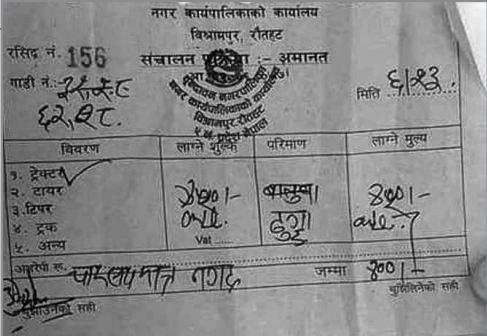

स्थानीय तहबाट दोहोरो कर

■ रौतहट समाचारदाता

रौतहट, असोज २५ गते। नदीजन्य वस्तु दुवानीमा दुईवटा नगरपालिकाले कर लिन थालेपछि दुवानी व्यवसायी मकामा परेका छन्।

रौतहटको चन्द्रपुर र वृन्दावन नगरपालिकाको सीमा विवादको कारण दुवै नगरपालिकाले नदीजन्य वस्तुमा कर लिन थालेपछि दुवानी व्यवसायी मकामा परेका हुन्। चन्द्रपुर नपाले नगरपालिकाको वडा नम्बर १

लाख रुपियाँमा ठेक्का लगाएको छ। आशिक कन्स्ट्रक्सनले उक्त ठेक्का पाएको छ। यता चन्द्रपुर नपाले ठेक्का लगाएको उक्त स्थान वृन्दावन नपाको नक्सामा पर्ने कारण जनाउँदै वृन्दावनले कर्मचारीको अमानतमा यही असोज १ गतेदेखि कर उठाउन सुरु गरेको छ।

आशिक कन्स्ट्रक्सनले प्रतिद्याक्टर ४५० रुपियाँ र वृन्दावन नगरपालिकाले प्रतिद्याक्टर चार सय रुपियाँ कर लिँदै आएका छन्। यसरी दुईवटा स्थानीय तहले एकै स्थानको उपभोग गरी एउटा दुवानीको साधनलाई दुई स्थानबाट कर लिन थालेपछि मकामा परेका दुवानी (द्याक्टर) व्यवसायी आक्रोसित बनेका छन्। उनीहरूले सोको विरोधमा चन्द्रपुर नगरपालिकाको कार्यालय अगाडि एक दर्जन द्याक्टर रोकी आफूहरू दोहोरो करको मारमा परेको भन्दै नगर प्रमुख रामचन्द्र चौधरीसँग गुनासो गरे। द्याक्टर व्यवसायीले दोहोरो कर हटाउन चन्द्रपुर नपामा निवेदनसमेत दर्ता गराएको छ।

वृन्दावन नगरपालिकाका प्रमुख रामसनेही राय यादवले चन्द्रपुर नपाले ठेक्का लगाएको उक्त स्थान वृन्दावन नगरपालिकाको नक्सामा देखिएको जानकारी दिँदै गत आर्थिक वर्षमै दुई नगरपालिकाको सिमाना छुट्याइदिन जिल्ला समन्वय समितिमा निवेदन दर्ता गराइएको बताउनुभयो। उहाँका अनुसार निवेदनको

बोधार्थ चन्द्रपुर नपालाई दिएको तर बलमिच्याई गरेर उक्त स्थानमा ठेक्का लगाएको हो।

चन्द्रपुर नगरपालिकाका प्रमुख रामचन्द्र चौधरीले उक्त क्षेत्रमा वर्षौंदेखि नगरपालिकाले ठेक्का लगाउँदै आएको र प्राविधिकबाट नै वातावरणीय परीक्षण मूल्याङ्कन गरी ठेक्का लगाएको दाबी गर्नुभयो।

संविधान

संशोधनको माग

■ गरुडा समाचारदाता

गरुडा, असोज २५ गते। रौतहटका प्रदेश सांसद बाबुलाल साहले सरकारले नेपालको संविधान संशोधन गर्न नचाहेको आरोप लगाउनुभएको छ।

दीपावली र छठको अवसरमा रौतहट क्षेत्र नं. ३ कटहरियामा राजपा नेपाल कटहरिया नगर कमिटीले शनिबार आयोजना गरेको शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रममा उहाँले सरकारले संविधानमा मधेसी, थारू, आदिवासी, जनजाति, मुस्लिमलगायतका समुदायलाई सम्बोधन गर्न नसकेको हुँदा संविधान संशोधन हुनुपर्ने तर्क गर्नुभयो।

एक अर्को प्रसङ्गमा सांसद साहले आफ्नै पार्टीका केही गलत व्यक्तिका कारण गत निर्वाचनमा रौतहटमा राजपाले सोचजस्तो नतिजा ल्याउन नसकेको पनि बताउनुभयो।

सहसेनानीले

दिए रगत

■ सर्लाही समाचारदाता

सर्लाही, असोज २५ गते। नेपाली सेनाका सहसेनानी चन्द्रदेव श्रेष्ठले रगत दिँदा गर्भवती महिलाको ज्यान जोगिएको छ।

सिरहास्थित नम्बर २७ बाहिनी अड्डामा कार्यरत सहसेनानी श्रेष्ठले रगत दिनु भएपछि धनुषा नगरपालिका-२, मङ्गलपुरकी २२ वर्षीया मञ्जुदेवी यादवको ज्यान जोगिएको हो।

जनकपुर अञ्चल अस्पतालमा भर्ना हुनुभएको मञ्जुदेवीका लागि आवश्यक रगत उपलब्ध हुन नसक्दा जनकपुरको गोदावरी अस्पताल र शर्मा हस्पिटल एन्ड रिसर्च सेन्टरमा पुर्‍याएको थियो। तीनवटा अस्पतालमा लैजाँदासमेत ए नेगेटिभ रगत फेला पर्न नसकेपछि रेडक्रसले सहसेनानीसँग सम्पर्क गरी रगतको व्यवस्था गरिदिएको थियो। रगत दिएपछि मञ्जुदेवीको गर्भमा रहेको शिशुको ज्यान जोगिएको शर्मा हस्पिटलले जनाएको छ।

स्वास्थ्य जाँच गराउँदैनन् सुत्केरी

■ मलङ्गवा समाचारदाता

मलङ्गवा, असोज २५ गते। गर्भवती भएको बेला नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गराउने गरे पनि सुत्केरीपछि स्वास्थ्य संस्थामा परीक्षण गराउनेहरूको सङ्ख्या न्यून हुने गरेको पाइएको छ।

सुत्केरी भएको एक हप्ताभित्रमा तीन पटकसम्म स्वास्थ्य परीक्षण गराउनुपर्ने चिकित्सकले सुझाव दिए पनि सचेतना अभावका कारण सुत्केरीपछि नियमित जाँच गराउनेको सङ्ख्या निकै कम भएको छ। जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सर्लाहीका अधिकृत रामकैलाश रायका अनुसार सुत्केरी भएको २४ घण्टाभित्र पहिलो स्वास्थ्य जाँच, तीन दिनमा दोस्रो पटक सामान्य स्वास्थ्य जाँच र सातौँ दिनमा तेस्रो पटक सुत्केरी जाँच गराउनु पर्ने हुन्छ। गर्भावस्थामा चार

सर्लाहीमा ७० प्रतिशत

गर्भवती आमाले स्वास्थ्य

जाँच गराउन अस्पताल

जाने गरे पनि चौथो तथा

अन्तिम गर्भ जाँचेको

सङ्ख्या ३५ प्रतिशत मात्रै

रहेको पाइएको छ।

पटकसम्म स्वास्थ्य परीक्षण गराउने महिलाहरूले बच्चा जन्मिएपश्चात् स्वास्थ्य परीक्षण गराउँदैनन्।

उहाँका अनुसार सर्लाहीमा ७० प्रतिशत गर्भवती आमाले स्वास्थ्य जाँच गराउन अस्पताल जाने गरे पनि चौथो तथा अन्तिम गर्भ जाँचेको सङ्ख्या ३५ प्रतिशत मात्रै रहेको

पाइएको छ। यसैै सुत्केरी भएपश्चात् स्वास्थ्य परीक्षण गराउने आमाले सङ्ख्या मुस्कलले १० प्रतिशत मात्र रहेको छ। सुत्केरी भएपश्चात् स्वास्थ्य परीक्षण गराउन आउनेमा पढेलेखेका, सचेत र सहरी क्षेत्रका महिलाहरू छन्। स्वास्थ्यकर्मीहरूका अनुसार आमा र नवजात शिशुको स्वास्थ्यका लागि सुत्केरी आमाले स्वास्थ्य परीक्षण एकदमै महत्त्वपूर्ण हुने गर्छ।

सुत्केरी अवस्थामा स्वास्थ्य परीक्षण नगराउँदा नवजात शिश तथा आमाका विभिन्न सङ्क्रमण हुन सक्ने, सुत्केरी अवस्थामा ४५ दिनसम्म रगत बगिरहने हुँदा रक्त अल्पता हुनसक्ने र यसबाट मातृ मृत्युदर बढ्न सक्ने जोखिम बढी भएकोले सुत्केरी अवस्थामा महिलाको स्वास्थ्य जाँच गर्न अनिवार्य रहेको उहाँले बताउनुभयो।

मिनेटमा पार गर्नुपर्ने नियम बनाइएको छ। लालगढदेखि भारदहसम्म १२५ किलोमिटरको दूरी दुई घण्टा ४५ मिनेटमा पार गर्नुपर्ने हुन्छ।

ट्राफिक कार्यालयले छोटा दूरीका लागि पनि टाइम कार्ड बनाएको छ। जसअनुसार भारदहदेखि शम्भुनाथसम्म ३२ किलोमिटर दूरी ४० मिनेटमा, शम्भुनाथदेखि कदमाहासम्मको २२ किलोमिटर दूरी ३० मिनेटमा, कदमाहादेखि सिरहाको बन्दीपुरसम्म ४३ किलोमिटरको दूरी ५५ मिनेटमा मात्र पुग्न सकिन्छ।

यसैै बन्दीपुरदेखि धनुषाको लालगढसम्म २९ किलोमिटरको दूरी ४० मिनेटमा, लालगढदेखि कर्मैयासम्म ४९ किलोमिटरको दूरी एक घण्टा २०

मिनेटमा र कर्मैयादेखि पथलैयासम्मको ५० किलोमिटरको दूरी एक घण्टा २० मिनेटमा पुगनुपर्ने हुन्छ। टाइम कार्ड उल्लङ्घन गर्ने सवारीसाधनका चालकलाई जरिवाना तोकिएको ट्राफिक प्रहरीले जनाएको छ।

सरे खोलाले गरेको जमिन कटान देखाउँदै लहान वडा नम्बर २४ का वडाध्यक्ष कमलदेव यादव।

तस्विर : जिवछ यादव/लहान

■ लहान समाचारदाता

लहान, असोज २५ गते। सरे खोलाले जग्गा कटान गर्दा सयौँ किसानलाई सुकुम्बासी बनाइदिएको छ। नदी नियन्त्रण नगरिएमा गाउँ बस्तीमा खोला पस्ने भयले स्थानीयहरू चिन्तित हुन थालेका छन्।

लहानका ३२ वटा टोलामा सरे नदी कटानको असर परेर यहाँका किसानहरू उठिबासको अवस्थामा पुगेका छन्। तरकारी खेती गरेर राम्रो आम्दानी गर्ने मलहनका किसानहरू सुकुम्बासी हुन पुगेको स्थानीय देवनाथ महतोले गुनासो गर्नुभयो।

नक्कली प्रहरी

पक्राउ

■ धनुषा समाचारदाता

धनुषा, असोज २५ गते। सादा पोसाकको प्रहरी हुँ भन्दै सर्वसाधारणलाई उगी हिँड्ने एक जना पक्राउ परेका छन्।

पक्राउ पर्नेमा धनुषाको मिथिला विहारी नगरपालिका-१० स्थित ठेरा बस्ने २७ वर्षीय विवचनाथ साह रहेको धनुषाका सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक राजेश उग्रैतीले जानकारी दिनुभयो।

सीमावर्ती क्षेत्रमा पर्ने भारतको हरिने सभारतफबाट नेपाल प्रवेश गर्ने सर्वसाधारणलाई सादा पोसाकको प्रहरी हुँ भन्दै चेकजाँच गर्ने र पैसा ठानेजस्ता कार्य गरिरहेको अवस्थामा पक्राउ गरेको उहाँले जानकारी दिनुभयो।

आरोपित साहले प्रयोग गर्ने गरेको प्रदेश २-२०३-००४ प २६०५ नम्बरको मोटरसाइकल, मोबाइल तथा अन्य सामग्री बरामद गरी थप अनुसन्धानको लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषामा बुझाइएको उहाँले बताउनुभयो।

पेट्रोलियम पदार्थ अवैध रूपमा निकासी

■ पर्सा समाचारदाता

पर्सा, असोज २५ गते। नेपाली बजारमा भन्दा भारतीय बजारमा प्रतिलिटर २५ रुपियाँ महँगो हुँदा पेट्रोल र डिजेल अवैध रूपमा सीमा क्षेत्रका भारतीय बजारमा लग्ने गरेको पाइएको छ।

भारतीय नम्बर प्लेटाक चारपाङ्ग्रे सवारीसाधन र

मोटरसाइकल रित्तो ल्याउने र फर्किँदा द्याङ्की भरीभराउ

गरेर फर्किने गरेको प्रत्यक्षदर्शीहरूको भनाइ छ।

नेपाली बजारमा हाल डिजेल प्रतिलिटर ९३ रुपियाँ ५० पैसा र पेट्रोल १०५ रुपियाँ ५० पैसामा बिक्री भइरहेको छ। सीमापारि भारतीय बजारमा डिजेल ११८ रुपियाँ र पेट्रोल १३० रुपियाँ प्रतिलिटरमा बिक्री हुने गरेको छ। यसरी अवैध रूपमा इन्धन पुर्‍याएको बिक्री गर्दा घटीमा प्रतिलिटर २० रुपियाँ मुनाफा

हाटबजारसम्म आउजाउ गर्न दिने व्यवस्था गरेकोले सोको गलत फाइदा उठाउँदै कतिपय सवारीसाधनहरूले दिनको दुई तीन पटकसम्म द्याङ्की भरी तेल लाने गरेको र भारतीय बजारमा बिक्री गर्ने गरेको उपभोक्ता मञ्च पर्सका अध्यक्ष दिनाप्रसाद गुप्ताले बताउनुभयो।

५३ किलो स्याउ र ३९ किलो अनार तथा उक्त मोटरसाइकल आवश्यक कारवाहीका लागि

जिल्ला भन्सार कार्यालय गौर पठाइएको सशस्त्र प्रहरीले जनाएको छ। पटाका भित्र्याउन

लागेका व्यक्ति जाँचको क्रममा भाग्न सफल भएको प्रहरी निरीक्षक राईले बताउनुभयो।

दुर्घटनामा एक

जनाको मृत्यु

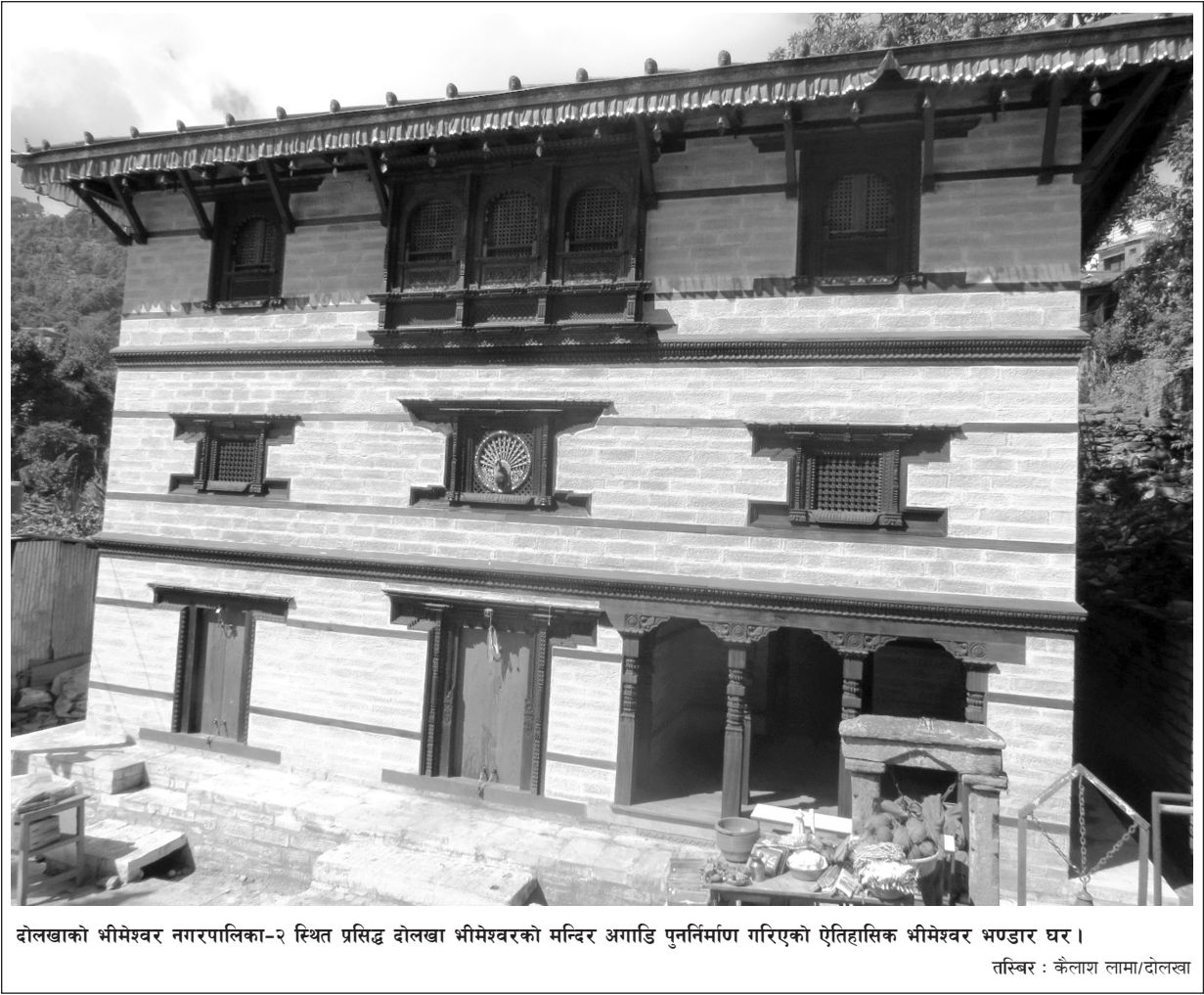
■ कलैया समाचारदाता

बारा, असोज २५ गते। कलैया वीरगञ्ज सडक खण्डको सिंहहनिया नजिक मिनीट्रक को मोटरसाइकल एक आपसमा ठोक्किँदा गराति एक जनाको मृत्यु भएको छ।

मोटरसाइकलमा सवार रौतहट गौर नगरपालिका-६ निवासी राकेश ठाकुरको मृत्यु भएको छ भने सञ्जीव ठाकुर घाइते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाराले जनाएको छ।

कलैयाबाट वीरगञ्जतर्फ जाँदै गरेको ना. ५४ प ५८८५ नम्बरको मोटरसाइकल र विपरीत दिशाबाट आउँदै गरेको ना. ४ ख ८५४४ नम्बरको मिनीट्रकले ठक्कर दिएको बाराका प्रहरी उपरीक्षक विकासराज खनालले जानकारी दिनुभयो।

दोलखाको भीमेश्वर नगरपालिका-२ स्थित प्रसिद्ध दोलखा भीमेश्वरको मन्दिर अगाडि पुर्ननिर्माण गरिएको ऐतिहासिक भीमेश्वर भण्डार घर ।

तस्बिर : कैलाश लामा/दोलखा

सिन्धुलीगढीमा फोहोरै फोहोर

■ सिन्धुली समाचारदाता

सिन्धुलीमाढी, असोज २५ गते। दशैँका बेला घुम्न आएका आन्तरिक पर्यटकका कारण सिन्धुली जिल्लाको कमलामाई नगरपालिका-३ स्थित ऐतिहासिक सिन्धुलीगढीमा फोहोर थुप्रिँदै गएको छ।

सरकारले नयाँ पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा घोषणा गरेसँगै सिन्धुलीगढीमा प्राकृतिक सुन्दरता र मनोरम दृश्यको अवलोकन गर्न आउने आन्तरिक पर्यटकहरू बढ्दै गएका छन्। दशैँका कारण वीपी राजमार्ग हुँदै निजी सवारीसाधनमा आवतजावत गर्ने यात्रुसमेत सिन्धुलीगढी अवलोकन गर्न जाने गरेका हुँदा फोहोरको डङ्गुर थुप्रिँदै गएको छ। गढी परिसरमा ऐतिहासिक सिन्धुलीगढीको पुर्ननिर्माणसँगै पर्यटन पूर्वाधार निर्माण भएपछि पर्यटकका लागि आकर्षणको केन्द्र बन्न पुगेको हो। स्थानीय होटल व्यवसायीका अनुसार पूर्वी तराईलाई छोटो दूरीमा काठमाडौँ जाँड्ने वीपी राजमार्ग बनेसँगै सिन्धुलीगढीमा पर्यटकहरू बढेका छन्। तिनै पर्यटकहरूबाट भएको फोहोर व्यवस्थापन

नहुँदा जताततै फोहोरै फोहोर भएको छ। स्थानीय बासिन्दा खिलराज सिग्देलले सिन्धुलीगढी दरबार आसपास, दुल्लो गढी, पौवा गढी क्षेत्रमा फोहोरै फोहोर रहको बताउनुभयो। पर्यटकहरूले खाजा खाँदा प्रयोग गरेको प्लास्टिकका टपरी, पानीका बोतललगायतको उचित व्यवस्थापन गर्ने स्थान नताकिँदा फोहोर र दुर्गन्ध बढेको छ, उहाँले

नयाँ पर्यटकीय गन्तव्यका रूपमा घोषणा गरेसँगै सिन्धुलीगढीमा प्राकृतिक सुन्दरता र मनोरम दृश्यको अवलोकन गर्न आउने आन्तरिक पर्यटकहरू बढ्दै

भन्नुभयो, पर्यटक बढेसँगै त्यसबाट निस्कने फोहोर व्यवस्थापन नहुँदा सिन्धुलीगढीसहित गढी पुग्ने सडकसमेत फोहोर हुन थालेको छ।

नगरपालिकाले सिन्धुलीगढीको प्रवर्द्धन र विकासका लागि भन्दै करोडौँ रुपियाँ खर्चेर

घराबेरा गरेको छ।

दुल्लो गढीमा नेपालको भन्दा फहराइरहँदा भन्डाको फेदमा भने बियरका बोतलसमेतको फोहोरले भरिएको स्थानीयको गुनासो छ।

पर्यटकको दैनिक आवतजावत हुँदा फोहोर बढ्नु स्वाभाविकै हो तर उचित व्यवस्थापन हुन जरुरी देखिन्छ, सिन्धुलीगढी घुम्न आउनुभएका स्थानीय शिक्षक पुष्पराज देवकोटाले भन्नुभयो, ऐतिहासिक क्षेत्रमा यस्तो फोहोर देख्नु भयन।

उहाँले फोहोर उचित व्यवस्थापन गर्न कमलामाई नगरपालिका र पर्यटक आफैँले पनि जुट्नु पर्ने जनाउनुभयो।

सिन्धुलीगढीको फोहोरलाई उचित व्यवस्थापन गर्न जनशक्तिको पनि अभाव रहेको नगरपालिकाले जनाएको छ। कमलामाई नगरपालिका-३ का वडाध्यक्ष खड्गप्रसाद चौलागाईंले नगरपालिकाले बेलाबेलामा नगर प्रहरी खटाएर सिन्धुलीगढीको सरसफाइ गर्दै आएको बताउनुभयो। उहाँले भन्नु भयो, सिन्धुलीगढीको सरसफाइमा नगरपालिकाको मात्र भर नपरेर सरोकारवाला अरू निकाय पनि जुट्नु पर्छ।

आर्थिक अवस्था कमजोर बालिकालाई सहयोग

■ काभ्रे समाचारदाता

काभ्रे, असोज २५ गते। सयपत्री कृष्णकुमार स्मृति दिवसको अवसरमा आर्थिक अवस्था कमजोर भएकी बालिकालाई नगदसहित सम्मान गरिएको छ। शनिवार जनगलामा भएको कार्यक्रममा अभिभावक गुमाएकी र आर्थिक अवस्था दयनीय भएकी स्थानीय बासिन्दा भवानी हुमागाईंले १० हजार नगद सहयोग प्रदान गरिएको थियो।

यसैगरी यस वर्ष बनेपा न.पा.

वडा नं. १० बाट प्रवेशिका परीक्षामा उत्तीर्ण हुने २६ जना विद्यार्थीलाई सम्मान गरिएको थियो। अध्यक्ष राजेन्द्र श्रेष्ठले प्रत्येक वर्ष कृष्ण स्मृतिमा सम्मान तथा पुरस्कार वितरण गर्दै आएको बताउनुभयो। पहिलो वर्ष पत्रकार भीम गौतम र दोस्रो वर्ष सहकारीकर्मी एवं बिस्वासीनी सारकोसका संस्थापक अध्यक्ष भरतप्रसाद शर्मालाई नगद १०/१० हजार, दोसला र प्रशंसापत्रसहित सम्मान गरिएको थियो। संस्थामा हाल तीन लाख ३० हजारको अक्षय कोष रहेको छ।

विरामीलाई उपचार खर्च

■ हेटौँडा समाचारदाता

हेटौँडा, असोज २५ गते। मकवानपुरको राक्सिराङ गाउँपालिकाले ३० जना डेङ्गु सङ्क्रमित विरामीलाई उपचार खर्च वितरण गरेको छ। गाउँपालिकाले प्रतिविरामी तीन हजार रुपैयाँका दरले उपचार खर्च दिने यसअघिको निर्णय कार्यान्वयन गर्दै उपचार खर्च नगद वितरण गरेको गाउँपालिका स्वास्थ्य संयोजक विजय कापरीले जानकारी दिनुभयो। गाउँपालिकाबाट डेङ्गुको सङ्क्रमण भएका ३० जना विरामीले उपचार खर्चबापतको रकम लगिसकेको र अन्य १० जनाले उपचार खर्च माग गरेको कापरीले बताउनुभयो। गाउँपालिकाको वडा नं ३, ४ र ५ मा डेङ्गुबाट मानिसहरू बढी सङ्क्रमण भएको पाइएको छ। गाउँपालिकाले राक्सिराङ, खैराङ, सरिखेत र काँकडा हेल्थ पोस्टमा डेङ्गु किट पठाएर गाउँमै परीक्षणको व्यवस्था मिलाएको थियो। डेङ्गुको उपचारका लागि गाउँपालिका बाहिरको अस्पतालमा जानुपर्ने भएकाले उपचार खर्चको व्यवस्था गरिएको गाउँपालिका अध्यक्ष राजकुमार मल्लले बताउनुभयो।

युवकको शङ्कास्पद मृत्यु

■ हेटौँडा समाचारदाता

हेटौँडा, असोज २५ गते। दशैँको टीकाको दिनदेखि हराएका राक्सिराङ गाउँपालिका-९, खैराङका एक युवक तीन दिनपछि मृत फेला परेका छन्।

लामदुङ्ग गा-कान्सरीाङ खण्डको भीरबाट लडेको अवस्थामा स्थानीय २७ वर्षीय डोलमान सिं ठकुरीको शव फेला परेको हो। राक्सिराङ गाउँपालिका-९ का वडाध्यक्ष रामकुमार थिङका अनुसार असोज २१ गते साँफदेखि उनी सम्पर्कविहीन भएका थिए। शुक्रवार साँफ उनको शव गाढालाहरूले भीरबाट लडेको अवस्थामा फेला परेको वडाध्यक्ष थिङले जानकारी दिनुभयो। बाटोबाट एक सय मिटर तल खसेको अवस्थामा लास भेटिएको इलाका प्रहरी कार्यालय मनहरीका प्रहरी निरीक्षक श्रीशङ्कर श्रेष्ठले जानकारी दिनुभयो। मृतक र स्थानीय बासिन्दाबीच विवाद देखिएकाले मृत्यु रहस्यमय भएको भन्दै दुई जनालाई नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान थालिएको उहाँले बताउनुभयो।

‘भुलेर पनि काम गर्न विदेश जान्नै’

■ सुरारी अधिकारी

धादिङ, असोज २५ गते। आजका धेरै युवाको रूचि विदेश जाने छ। देशमा भएको राजनीतिक अस्थिरता, बेरोजगार र विदेशमा हुने उच्च आम्दानी आदिले नेपाली युवाहरूलाई विदेश तानिरहेको छ। नेपाली युवाको विदेश यात्रा बाध्यता बनिरहेको बेला विदेशमा नेपालीले भोग्ने पीडा उत्तिकै कष्टर र कहालीलाग्दो छ भन्ने विदेशबाट फर्किएकाहरूलाई मात्र थाहा छ। धादिङमा मात्रै फण्टे ३१ हजार भन्दा बढी युवा विदेशमा रहेको पछिल्लो गणनाले देखाएको छ।

धादिङ भलाङको २५ वर्षीया कान्छीमाया तामाङ आफ्नो पारिवारिक अवस्था सुधारका लागि छ वर्ष अगाडि कुवेत जानुभएको थियो। आफन्तबाट लिइएको आर्थिक ऋण सहयोगबाट घरेलु कामदारका रूपमा विदेश जानुभएको दुई पसा त धेरै जाओस् आफ्नो शारीरिक, मानसिक अवस्थामसमेत कमजोर बनाएर नेपाल आउनुभयो। आज उहाँ जिल्लामा फर्किएर औषधि पसल सञ्चालन गरिरहनुभएको सीता तामाङका सहरयोगमा पुरानै अवस्थामा आउनका लागि निकै दुःख गुनुपुन्यो। उहाँसँग विदेशबाट फर्किएर आउँदा विदेशमा रहँदाका दुखद र भायनका दृश्य मात्र साक्षी छन्। घरेलु कामदारका रूपमा विदेशमा रहँदा कान्छीमायामा परेको चोट मर्मस्पर्शी छ।

त्यसैगरी धादिङ तिप्लिङको केशररानी घलेको अनुभव पनि कान्छीमायाको भन्दा नैलाे छैन। कुवेतमा छ वर्ष काम गरेर रिचो हात फर्किनु

मनहरी खोला किनारबाट यातायात सञ्चालन हुने

■ हेटौँडा समाचारदाता

हेटौँडा, असोज २५ गते। पश्चिम मकवानपुरको राक्सिराङ र कैलाश गाउँपालिकाका गाउँहरूमा पुग्ने अस्थायी मोटरबाटो व्यवस्थित गर्न स्थानीय सरकारले चासो देखाएको छ।

मनहरी गाउँपालिकाको मनहरी बजारबाट राक्सिराङ गाउँपालिकाको केन्द्र चैनपुर पुग्नका लागि मनहरी खोलाको वगैरेबगर निर्माण हुने अस्थायी बाटोलाई व्यवस्थित गर्न लागिएको हो। राक्सिराङ गाउँपालिकाका अनुसार मनहरीबाट चैनपुर पुग्नका लागि १० भन्दा बढी स्थानमा मनहरी खोला तरेर सवारीसाधनले गन्तव्य तय गर्नुपर्ने हुन्छ। १० भन्दा बढी स्थानमा खोला तर्ने जङ्घारहरूमा ह्युमपाइप राखेर बलियो बाटो निर्माण गर्न लागिएको राक्सिराङ गाउँपालिका अध्यक्ष राजकुमार मल्लले जानकारी दिनुभयो।

यद्यपि ह्युमपाइप हालेर निर्माण हुने अस्थायी सडक वर्षमा नौ महिना मात्रै काममा आउने गर्छ। खोलाको बाटो भएर यातायात साधन चढ्दा पानी धमिलो हुने, जलचरलाई असर पर्ने र सवारीसाधनसमेत बिग्रने भएकाले ह्युमपाइप हालेर पानी कटाउन लागिएको अध्यक्ष मल्लले बताउनुभयो।

ह्युमपाइप राखेपछि मनहरी खोलाको वगैरेबगर मोटरसाइकल, अटो, साइकल र साना कारहरू समेत सजिलै चैनपुर र राक्सिराङ-३ को पलौंसिसम्म जान सकिने छ। साना दुई पाङ्खे र चारपाङ्खे सवारी सञ्चालन हुने भएपछि आन्तरिक र बाह्य पर्यटनमा सघाउ पुग्ने अध्यक्ष मल्लले बताउनुभयो। ह्युमपाइप राखेर पानीको

व्यवस्थापन गर्ने कार्यका लागि स्थानीय दुङ्गा खानी सञ्चालकहरूसँग समन्वय गरिएको छ। यही बाटो भएर ऋद्धिसिद्धि सिमेट र लालीगुराँस सिमेन्टलाई कच्चापदार्थ ढुवानी गर्ने तयारी गरिएको छ।

पढेन सरकारले मुख्य राजमार्गबाट गाउँपालिका केन्द्रसम्म पुग्नका लागि दुई करोड रुपियाँ

रसुवामा नयाँ जातको घाँस परीक्षण

■ हेमनाथ खतिवडा

रसुवा, असोज २५ गते। हिमाली क्षेत्रमा चिनियाँ घाँसको परीक्षण थालिएको छ। तिब्बतमा हुने नयाँ जातको घाँसको बीउ ल्याएर परीक्षण गरिएको हो।

हिमाली क्षेत्रमा घाँस परीक्षण गर्न नेपाल र चीन सरकारबीच सन् २०१६ मै सहमति भएको थियो। त्यति बेला भएको सहमति अनुसार अहिले परीक्षण थालिएको हो। तिब्बतमा हुने घाँसको बीउ ल्याएर नेपालको हिमाली क्षेत्रमा परीक्षण गर्ने सहमतिपत्रमा उल्लेख छ। जिल्लाको हिमाली क्षेत्रमा नयाँ जातको घाँस उत्पादन वृद्धि गर्ने उद्देश्यले परीक्षण थालिएको चर्न तथा घाँस अनुसन्धान केन्द्रका प्रमुख पूर्णभद्र चापागाईंले बताउनुभयो।

गोसाइकुण्ड गाउँपालिकाको धुन्चे, चन्द्रनवारी र लाङटाङको क्यानजिङमा घाँसको परीक्षण गर्न थालिएको छ। जै, राई, कक्सफुङ, अल्फा-अल्फालगायत १८ वटा जातका घाँसको परीक्षण थालिएको हो। उक्त नयाँ जातका बीउ तिब्बतबाट ल्याइएका हुन्।

घाँसको परीक्षण थालिएको १८ वटा जातका नयाँसहित घाँसमध्ये नौवटा जै घाँसको जात छ। ती घाँसका बीउहरू यस जिल्लाको हिमाली क्षेत्रमा परीक्षण गर्दा उत्पादन हुने सम्भावना देखिएकोले परीक्षण सुरु भएको हो।

घाँसको अनुसन्धानमा समन्वय गर्ने जिम्मा कृषि अनुसन्धान केन्द्र चरन रसुवाले पाएको छ। भेडा, बाख्रा, चौँरीलगायत पशुपालन गर्ने किसानलाई लक्ष्य गरी त्यस क्षेत्रमा घाँसको परीक्षण थालिएको केन्द्र प्रमुख चापागाईंले जानकारी दिनुभयो।

जिल्लाको उतरी क्षेत्रका कृषकहरूले आम्दानीका लागि चौँरीपालन व्यवसाय गर्दै आएका छन्। घाँस परीक्षण तथा अनुसन्धानका लागि चीनबाट दुई जना बिज्ञसमेत आएका छन्।

घाँसको परीक्षण सँगसँगै उनीहरूले कृषकहरूलाई तालिम पनि दिने गरेका छन्। यो परीक्षण सन् २०२१ को मार्चसम्म चल्ने छ। परीक्षण थालिएका १८ वटा जातमध्ये जुन जात राम्रो हुन्छ, आगामी वर्ष त्यो जातको घाँस कृषकको बारीमा थप परीक्षण हुने छ। विभिन्न स्थानीय जातका घाँसको उत्पादनमा परीक्षण गरिरहेको छ।

राई, जै र कक्सफुङ घाँसको बीउ उत्पादन गरेर अन्य जिल्लामा पठाउने काम गरेको छ। नर्सरी राखे र जिल्लाका कृषकहरूलाई घाँसको बिरुवा दिने गरेको कृषि अनुसन्धान केन्द्र चरनले जनाएको छ। रसुवाबाट विगतमा पनि घाँसको बीउ उत्पादन गरेर मनाङ, मुस्ताङलगायतका हिमाली जिल्लामा विभिन्न क्षेत्रमा पठाउने गरिएको कार्यालयले जनाएको छ।

परेको उहाँ बताउनुहुन्छ। घरेलु कामदारका रूपमा कुवेतमा रहँदा पाएको पीडा उहाँले अझै भुल्न सक्नु भएको छैन। घर मालिकबाट शारीरिक, मानसिक यातनाले विदेश नर्कजस्तो लागेको उहाँ बताउनुहुन्छ। के के न हुन्छ भनेर भारतको बाटो लुकी लुकी गडयो तर फर्कदा रिचो हात पीडा बोकेर फर्कनु पर्दा नमिठो लागेको उहाँको भनाइ छ। विदेशमा पाएको दुःखले आफूलाई देशमै केही गर्न सकिने प्रेरणा मिलेको बताउँदै आफू आदर्श घर निर्माणका लागि परिवारका साथ रमाइरहेको घले बताउनुहुन्छ।

धादिङ नलाङको विमला सिलवालसँग दलालले जानकारी दिएअनुसारको तलब नपाएपछि गएको तीन महिनामा नै घर फर्किनु परेको तितो अनुभव छ। नेपालबाट नियमानुसार विदेश गएको भए पनि उहाँले कुतमा भने अनुसारको काम र तलब नपाएको बताउनुहुन्छ। विदेशमा तीन महिनामा नै निस्सासिएर नेपाल आउनुभएका विमला फर्किएर काठमाडौँमा व्यापार गर्नुभयो। तीन महिनाको विदेशको बसाइँपछि उहाँ कैसैलाई पनि विदेश कामका लागि जान प्रोत्साहन नगर्ने बताउँदै भन्नुहुन्छ, विदेशमा दुःख छ, पीडा छ, यातना छ। यी सबै सहेर काम गर्नुभन्दा भोकै बस्नु बेस।

धादिङ धुपाकी बुद्धिमाया परिचार पनि कुवेत गएको तीन महिनामा नै फर्किन बाध्य हुनुभयो। अरूहरूकै जस्तै उहाँमा पनि मानसिक यातनाका पीडा ताजे छ, शारीरिक यातनाका घाउहरूमा खाटा बसिसकेको छैन। दलालसँग भएको सम्झौतापत्रमा उल्लेख भएभन्दा फरक सेवा, सुविधा पाएपछि उनी बाध्य भएर विदेश

विदेशमा नेपालीले भोग्ने

पीडा उत्तिकै कष्टर र कहालीलाग्दो छ भन्ने विदेशबाट फर्किएकाहरूलाई मात्र थाहा हुन्छ

जो आफ्नो र परिवारको भविष्य निर्माणका लागि सुन्दर सपना बोकेर विदेश गएका थिए। विदेश जानुका पछाडि उनीहरूको थोरै रहर्ने काम गरे पनि मुख्यतः आर्थिक कारण नै विदेश हानिएको बताउँछन्। विदेश पुग्नु अगाडि जे जति सपना देखे र देखाए पनि उहाँ पुगेपछि मालिकले आफूहरूलाई किनेको भन्दा मन फक्कनिएर आएको उनीहरू बताउँछन्।

शारीरिक, मानसिक पीडा सहन नसकी आफूहरू विदेशको काम छोड्न बाध्य भएको

बालबालिकासँग दशैं टीका

■ शान्ता अधिकारी

चितवन, असोज २५ गते। मानव सेवा आश्रममा संरक्षणमा रहेका बालबालिकालाई दशैँको अवसर पारेर शनिवार सामूहिक टीका लगाइएको छ।

सडक मानव मुक्त समाज निर्माण अभियानमा रहेको मानव सेवा आश्रम राक्सिराङको बालबालिकालाई शनिवार भरतपुरमा रहेको मानव सेवा आश्रममा सामूहिक टीका लगाइएको हो। उक्त अवसरमा बालबालिकालाई टीका लगाइदैंदै प्रदेश सभा सदस्य विजय सुवेदीले राज्यले गर्नुपर्ने काम व्यक्तिले अभियानका रूपमा सञ्चालन गरेकामा धन्यवाद दिँदै अभियानमा सरकारको पूर्ण सहयोग रहनुपर्ने बताउनुभयो।

सडकलाई बेवारिस मानव मुक्त समाजको अवधारणाअनुसार हेटौँडाबाट सुरु भएको मानव सेवा आश्रम हाल देशका १४ वटा सहरमा विस्तार भएको छ। गोरखामा रहेको आश्रममा बालबालिकालाई मात्र राख्ने गरिएको छ। अभियानका अध्यक्ष रामजी अधिकारीका अनुसार देशभरका १४ वटा आश्रममा ६५ जना बालबालिकालाई टीका लगाइदैंदै प्रदेश सभा संरक्षणमा छन्। उहाँका अनुसार ६५ जना बालबालिकामध्ये २५ जना बालबालिका भने आश्रममा रहेका मानसिक सन्तुलन गुमाएका महिलाबाट आश्रममै जन्मेका बालबालिका हुन्। आश्रमका रहेका सबै बालबालिकाको थर मानव राखिएको छ। आश्रममा ३५ दिनको शिशुदेखि १८ वर्ष उमेर समूहका बालबालिका छन् भने अन्य उमेर समूहका प्रौढ रहेका छन्। आश्रममा रहेका पुरुषहरूलाई नारायण र महिलालाई लक्ष्मी भनेर सम्बोधन गर्ने गरिन्छ।

उनीहरू बताउँछन्। उनीहरू भन्छन्, त्यहाँ महिला कामदारका लागि सहज वातावरण छैन। कति कुरा आफूहरू व्यक्त गर्न कठिन मान्ने चाँचे युवती जस्तै कमजोर आर्थिक अवस्था अनि अज्ञानताका बाबजुत खाडी मुलुकमा दुःख गरेर सुखको संसार देख्ने नेपाली हजारौँ छन् तर तिनले विदेशमा पाएको पीडाले सामान्य नेपालीलाई पनि रुवाउँछ। विदेश गएर सम्पत्ति कमाउने सपना बोक्नेलाई फर्काउँछ।

यसले वैदेशिक रोजगार दिवसले असुरक्षित बन्दै गएको देखाउँछ। यी चारै जनाको एकै अनुभव छ, विदेशमा त्यहाँका नागरिक त खुसी छन् त्यहाँको राज्यले आफ्नो जनत(लाई रोजगारी, सुरक्षा सबै दिएको छ तर हामीजस्ता नेपालीका बारे ध्यान दिएको पाइँदैन। विदेशस्थित नेपाली राजदूतावास भन्ने उनीहरूलाई थाहै नभएको बताउँछन्। यसले त्यहाँको राजदूतावासको भूमिका अझ स्तरीय बनाउनु पर्ने जरुरी देखाउँछ।

विदेश जाने नेपालीको सुरक्षा आज मूल समस्या भएको पनि यसले देखाउँछन्। महिला कामदारले भोग्नु परेको पीडा दर्दनाक छ। यसलाई कम बनाउन नेपाल सरकारले खेल्नु पर्ने भूमिका कमजोर भएको धेरैको ठहर छ। अर्कोतर्फ कामदार स्वयंले पनि परामर्श नै नगरी हतारमा विदेश जाने योजना बनाउँदा धेरै दुर्घटना भएका छन्। वैदेशिक रोजगार विभागले आफ्नो कार्यलाई पूरा गर्न नसक्नु, नेपालीको सुविधा र सुरक्षाका निम्ति नेपालले कूटनीतिक भूमिका निर्वाह गर्न नसक्नु आदिले नेपालीहरूले दिन दिने दुःख पीडा भोग्न बाध्य भएका छन्।

ऋण लिएर सामाजिक सुरक्षा भत्ता

घरघरमा पुगेर सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गरिँदै ।

■ गण्डकी समाचारदाता

पोखरा, असोज २५ गते । दर्शे अगाडि भत्ता नपाएर निराश बनेका बागलुङको रेशका लाभग्राहीलाई वडा अध्यक्षले ऋण काण्डेर भत्ता वितरण गर्नुभएको छ ।

वैङ्कमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने व्यवस्था गरिएको बागलुङको काठेखोला गाउँपालिका-७ का वडा अध्यक्ष प्रेम

लामिछानेले दिलो निकास भएकौ र दर्शेमा वैङ्क बिदा भएपछि निराश बनेका लाभग्राहीलाई ऋण काण्डेर सामाजिक सुरक्षावापतको भत्ता वितरण गर्नुभएको हो ।

माछापुच्छे वैङ्कमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने गरी सबै लाभग्राहीले वैङ्कमा खाता खोले पनि गाउँपालिकाबाट दर्शे बिदाको अन्तिम दिन निकास हुँदा भत्ता बुझ्न नपाएर निराश बनेका लाभग्राहीका लागि ५५ लाख

रुपियाँ सापट गरेर भत्ता वितरण गरेको वडा अध्यक्ष लामिछानेले बताउनुभयो । आफ्नो वडाका वृद्धवृद्धाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता बुझेर दर्शे खर्च जोहो गर्ने गरेकोमा यस पटक दर्शे अगाडि भत्ता नआउँदा निराश बनेका स्थानीयलाई निराश बन्न नदिन सापट गरेर भत्ता वितरण गरेको लामिछानेको भनाइ छ ।

गाउँपालिकाले वडाका ५४७ जना लाभग्राहीका खातामा

पैसा जम्मा गर्ने गरी माछापुच्छे वैङ्कमा पैसा निकास गरे पनि दर्शेका लागि वैङ्क बन्द भएपछि भत्ता लिन नपाएर निराश बनेका थिए । हरेक वर्ष दर्शे अगाडि नै भत्ता वितरण हुने भएकाले सोही भत्ताबाट दर्शे खर्च जोहो गर्ने तयारी गरेकाहरूलाई ठूलो समस्या परेको थियो, वैङ्कले स्थानीयलाई भत्ता वितरण गर्नकै लागि वडाबाट शाखाहरुतै वैङ्किङ सेवा सञ्चालन गरिरहेकाले उसैको

सहयोगमा भत्ता वितरण गरेका हैं, अध्यक्ष लामिछानेले भन्नुभयो । सेवाग्राहीको पैसा खातामा जम्मा भएको र शाखाहरुतै वैङ्किङ सेवामा बिदाको समयमा नगद नभएपछि वडा अध्यक्षले सिस्टमबाट कटौती हुने गरी ९५ प्रतिशत लाभग्राहीलाई भत्ता वितरण गरिएको माछापुच्छे वैङ्कका प्रतिनिधि विष्णुप्रसाद गौतमले बताउनुभयो ।

सबै लाभग्राहीको वैङ्क खातामा पैसा जम्मा भए पनि वैङ्क बन्द भएपछि भत्ता निकाल्न नपाएका लाभग्राहीलाई सापट खोजेर वितरण गरेका हैं, सिस्टमबाट लाभग्राहीकै खातामा पैसा कटौती हुने भएकाले कार्यालय खुलेपछि एकमुष्ट वैङ्कबाट पैसा लिएर सापट पैसा तिर्ने तयारी गरिरहेका छौं, गौतमले भन्नुभयो । एक सय दुई वर्षीय देउरुणा काउचाले दुई दशकदेखि सरकारले दिएको भत्तालाई आफ्नो कमाइ ठान्दै दर्शे खर्च जोहो गर्ने गरेकोमा यस वर्ष निराश भए पनि वडा अध्यक्षले घरमै आएर पैसा दिएपछि आफूलाई खुसी लागेको बताउनुभयो । हामीले भत्ताबाटै दर्शे खर्चको जोहो गर्ने तयारी गरेर कहीं कतै पैसा खोजेका थिएौं, वैङ्कमा ढिलो पैसा आयो भनेर फर्केपछि दर्शेका लागि ऋण खोज्न हिँड्दै थियौं, वडा अध्यक्षले जसरी पनि सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराउँछु भनेर दर्शे अगाडि नै घरघरमा पुगेर भत्ता वितरण गरिँदै सबैलाई सहज भयो । स्थानीय कविराज थापाले भन्नुभयो ।

कास्कीकोट दरबार पुनर्निर्माण सुरु

पुनः निर्माण सुरु गरिएको कास्कीको दरबार ।

■ लेखनवा समाचारदाता

पोखरा, असोज २५ गते । भूकम्पले क्षति पुगेको कास्कीकोट दरबार पुनर्निर्माण सुरु गरिएको छ । दरबारको पुरातत्व विभागले पुनर्निर्माण सुरु गरेको हो । विभागको दुई करोड ६५ लाखको लागतमा कास्कीकोट दरबार र गुप्तकालीका मन्दिर निर्माण सुरु गरेको पोखरा महानगरपालिका वडा नम्बर २४ का वडा अध्यक्ष ओमप्रसाद सुवेदीले जानकारी दिनुभयो ।

कास्की जिल्लाको पोखरा महानगरपालिकाको २४ मा पर्ने कास्कीकोट दरबार ऐतिहासिक क्षेत्र हो । शाहवंशीय शासनको उदगमस्थलका रूपमा रहेको कास्कीकोट दरबारमा कुलमण्डन शाह वस्ने गरेको ऐतिहासिक दस्तावेजमा उल्लेख छ । २०७२ साल वैशाख १२ गतेको भूकम्पले दरबार र मन्दिरमा क्षति पुगेको उक्त दरबारको पुनर्निर्माण कार्यमा पोखरा महानगरपालिका र कास्की जिल्लाको सहकारिता रहेको छ ।

संरक्षणको अभावमा जीर्ण बनेको थियो अध्यक्ष ओम सुवेदीले भन्नुभयो, 'यो ऐतिहासिक क्षेत्र हो, यसलाई व्यवस्थित गरेर पर्यटकीय स्थलका रूपमा विकास गर्नसकिन्छ ।' उहाँले कोटमा कुलमण्डन शाहले प्रयोग गरेका सामग्रीहरू रहेको बताउँदै धार्मिक र सांस्कृतिक महत्त्व रहेको बताउनुभयो ।

कार्यपत्र थपिको तपोभूमि रहेको यस ठाउँलाई कार्यपकुट्टु शब्द दिइएको र त्यहाँ कार्यप सिंहता नामक अमूल्य आयुर्वेदिक ग्रन्थ रचना गरेकामा त्यही शब्द खिउँदै अपभ्रंस भई कार्यपबाट कास्की बनेको किंवदन्ती रहेको छ । अर्कोतर्फ प्राकृत खनिज स्रोतको भण्डारलाई काप र त्यसबाट कापको हुँदै कास्की रहन गएको भन्ने किंवदन्ती पनि पाइन्छ । सोहीँ शताब्दीमा राजा कुलमण्डन शाहबाट शासित कास्की राज्य वि.स. १८४२ जेठमा राजा सिद्धनारायण शाहको राज्यकालमा नेपाल एकीकरणमा गाभिएको इतिहासमा उल्लेख गरिएको पाइन्छ । जिल्लाको मध्यभागमा रहेको कास्कीडाँडा र कास्कीकोटबाट नै कास्की जिल्लाको नाम रहन गएको नेपाल एकीकरणको सन्दर्भमा निकै प्रचलित शब्द त्रिशक्तिमध्येको एउटा राज्य कास्की भएबाट यो ऐतिहासिक भएको पुष्टि हुने गुप्तकाली कार्यप धार्मिक क्षेत्र विकास समितिका सचिव ठाकुरप्रसाद त्रिपाठीको भनाइ छ ।

पानीको निकास नहुँदा समस्यामा

■ नवलपरासी समाचारदाता

त्रिवेणी (नवलपरासी), असोज २५ गते । महाभारत चुरे पहाडबाट बगेर आउने पानीको निकास नहुँदा पूर्वी नवलपरासीको विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकाका दुई वडाका स्थानीयले सास्ती खेप्नु परेको छ ।

विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकाको वडा नं. ६ र ७ त्रिवेणीमा चुरे पहाडबाट बगेर आउने पानीको निकास नभएका कारण दुई हजार घरघुरी प्रभावित हुने गरेका छन् ।

पटक-पटक पानीको निकासका लागि आवाज उठाए पनि सुनुवाइ नहुँदा हरेक वर्ष जस्तै यो वर्ष पनि पानीको सास्ती खेप्नु परेको स्थानीय प्रेम गुनाले बताउनुभयो ।

प्रत्येक वर्ष बाढी आउँदा महाभारत चुरे पहाडबाट आउने बाढी घरको आँगनको वाटो हुँदै बग्ने गरेको छ भने दक्षिणतर्फ गण्डक सम्मर्भोताअनुरूप निर्मित नेपाली नहर तथा भारतीय गण्डक नहरका कारणले पानीको निकास बन्द भएका कारण यहाँका बासिन्दा वर्षदेखि मारमा पर्दै आएका त्रिवेणीका प्रेमचन्द्र रैनीयारले बताउनुभयो ।

खोला पीडितहरूले पानीको निकासको माग राख्दै गाउँपालिका, प्रदेश सरकार र सङ्घीय सरकारलाई गुहार

पनि अहिलेसम्म सुनुवाइ नभएको रैनीयारको गुनासो छ । खोला पीडितहरूले विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकालाई दस वर्षभित्रमा विपद् सुरक्षित समुदाय निर्माण तथा यस त्रिवेणी क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रका रूपमा परिचित गराउनका लागि सम्पूर्ण पूर्वाधार निर्माणका लागि दस वर्ष गुरुयोजना बनाएर तीनै तहका सरकारमा बुझाएको तर हालसम्म कार्यान्वयन नभएको स्थानीय बताउँछन् । गतवर्ष तीनै तहमा पस गरिएको दस वर्ष गुरुयोजनालाई कार्यान्वयन गर्न दबाव दिने उद्देश्यले जापनपत्र बुझाइएको अन्चुर तथा उटिया खोला व्यवस्थापन समितिले जनाएको छ । तीन तहको सरकारलाई बुझाइएको सो जापनपत्रमा यस जिल्लाकै धार्मिकस्थल रहेको विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकाको वडा नं. ६ र ७ मा पूर्वाधार योजनाहरू सम्पन्न गरी नमुना गाउँपालिकाका रूपमा विकास गर्न, नौवटा खोलाको पानीको निकासका लागि दस पुल नाला बनाउनुपर्ने, माग गरिएको छ ।

गाउँपालिकाका अध्यक्ष डम्बरबहादुर जीसीले विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकाको वडा नं. ६ र ७ त्रिवेणीको विकासका लागि गुरुयोजना नै बनाएर अगाडि बढिएको र यहाँको खोलाको व्यवस्थापन र धार्मिक क्षेत्रको विकासका लागि गाउँपालिका अघि बढेको बताउनुभयो ।

तनहुँसहित तनहुँसहित कास्की, लमजुङ, गोरखा, मनाङ र नवलपुर जिल्लामा सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनाहरूको अनुगमन गर्दै आएको छ ।

कार्यालयले तनहुँसहित कास्की, लमजुङ, गोरखा, मनाङ र नवलपुर जिल्लामा सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनाहरूको अनुगमन गर्दै आएको छ । गण्डकी प्रदेशको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रदेशको छ जिल्ला हेर्ने गरी दमौलीमा कार्यालय स्थापना गरेको थियो । कार्यक्षेत्र धेरै भए पनि पर्याप्त कर्मचारी नहुँदा अनुगमनमा समस्या हुने गरेको कार्यालय प्रमुख बरिष्ठ भू- तथा जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत दिवाकर पौडेलले बताउनुभयो ।

उहाँका अनुसार तनहुँबाहेकका अन्य जिल्लामा

तनहुँसहित तनहुँसहित कास्की, लमजुङ, गोरखा, मनाङ र नवलपुर जिल्लामा सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनाहरूको अनुगमन गर्दै आएको छ ।

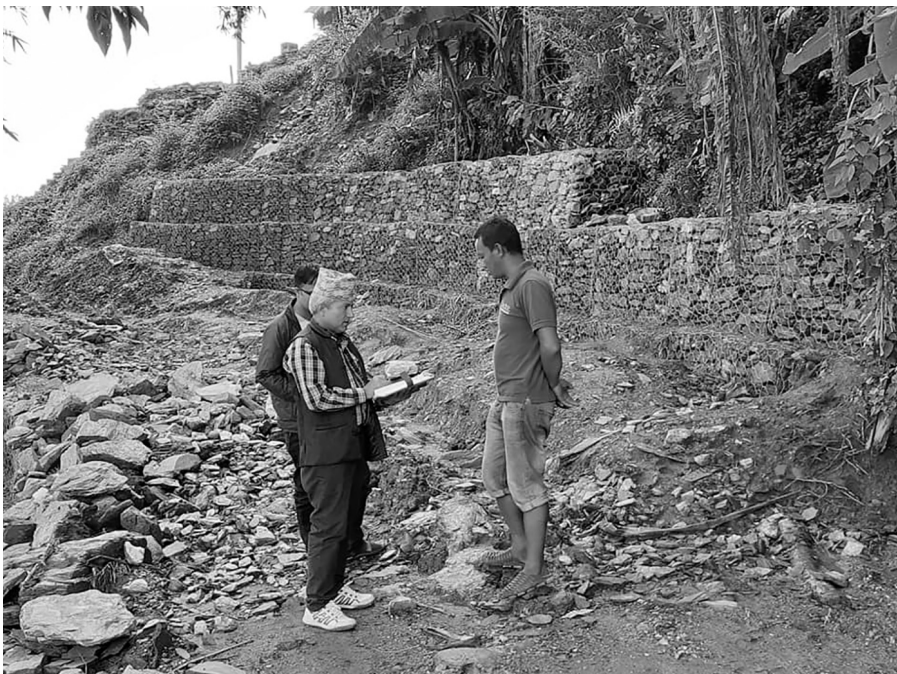
कार्यालयले तनहुँसहित कास्की, लमजुङ, गोरखा, मनाङ र नवलपुर जिल्लामा सञ्चालित कार्यक्रम तथा योजनाहरूको अनुगमन गर्दै आएको छ । गण्डकी प्रदेशको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले प्रदेशको छ जिल्ला हेर्ने गरी दमौलीमा कार्यालय स्थापना गरेको थियो । कार्यक्षेत्र धेरै भए पनि पर्याप्त कर्मचारी नहुँदा अनुगमनमा समस्या हुने गरेको कार्यालय प्रमुख बरिष्ठ भू- तथा जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत दिवाकर पौडेलले बताउनुभयो ।

उहाँका अनुसार तनहुँबाहेकका अन्य जिल्लामा

योजना अनुगमनमा जाँदा कम्तीमा दुईदेखि सात दिनसम्म लाग्छ । गोरखा र मनाङमा योजना अनुगमनमा एक सातासम्म लाग्ने गरेको उहाँले बताउनुभयो । कास्की, लमजुङ र नवलपुरमा पनि योजना अनुगमनमा दुई/तीन दिनसम्म लाग्ने गरेको उहाँले बताउनुभयो ।

उक्त कार्यालयमा प्रमुखसहित १० जना प्राविधिक कर्मचारी, तीन जना कार्यालय सहायक, दुई जना चालक र एक/एक जना लेखापाल र नासुसहित १७ जनाको दरबन्दी रहे पनि हाल १२ जना मात्रै कर्मचारी कार्यरत रहेको प्रमुख पौडेलले बताउनुभयो । कार्यक्षेत्र धेरै हुनु र कर्मचारी कम हुनुले अनुगमनमा समस्या हुने गरेको उहाँले बताउनुभयो ।

कर्मचारीहरूको योजना अनुगमनमा जाँदा कार्यालयमा अन्य काम पनि प्रभावित हुने भन्दै जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत विदुरनाथ अधिकारीले संकेसम्म जनताको काम प्रभावित नहुने गरी व्यवस्थापन गरिएको बताउनुभयो । अहिलेसम्म व्यवस्थापन गरिए पनि

लमजुङ जिल्लाको बहौलासाँघुर गाउँपालिकाको ग्रामीण सडकको अनुगमन गरिँदै ।

चालु आर्थिक वर्षमा धेरै योजना सञ्चालन हुने हुँदा समस्या पर्ने सक्ने उहाँले बताउनुभयो । कार्यालयले

जलाधार संरक्षणका लागि उपभोक्ता समितिमार्फत वृक्षरोपण, पोखरी तथा तलाउको निर्माण, सडक किनारामा ग्याभिएन

वाल निर्माण, ग्रामीण सडकको मर्मत, बाढी पहिरो तथा भूक्षयको रोकथामलागायतका कार्यहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ ।

बढी भाडा लिने सवारी कारबाही

■ तनहुँ समाचारदाता

तनहुँ, असोज २५ गते । जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय तनहुँले बढी भाडा लिने सवारी साधनलाई कारबाही गर्न थालेको छ । यसक्रममा कार्यालयले शुक्रबार दुईवटा बसका यात्रुबाट लिइएको बढी भाडा फिर्ता गराइ छाडी चलाउन रोक लगाएको छ ।

दर्शेको समयमा यात्रुको चाप भएको मौकामा बढी भाडा लिएको गुनासो आएको र त्यसपछि गरिएको छड्के जाँचबाट बढी भाडा लिएको पाइएकोले फिर्ता गराइएको ट्राफिक प्रहरी कार्यालय तनहुँका प्रमुख पूर्णबहादुर अधिकारीले जानकारी दिनुभयो ।

तनहुँको भिमाद बजारबाट चितवनको नारायणगढ जाँदै गरेको ग १ ख ३९६० नम्बरको बसले प्रतियात्रु ५० रुपियाँ बढी भाडा लिएकाले एक दिन गाडी चलाउन रोक लागउनुका साथै एक हजार रुपियाँ जरिवाना गरी बढी लिइएको भाडा रकम फिर्ता गराइएको ट्राफिक प्रमुख अधिकारीले जानकारी दिनुभयो । ३०० रुपियाँ लिनुपर्नेमा ३५० रुपियाँको दरले २५ जनाबाट भाडा उठाएको पाइएको यातायात व्यवसायी समितिका पदाधिकारीहरूलाई

जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालयबाट बसको छड्के जाँच गरिँदै ।

बोलाई बढी भाडा लिनेलाई रोकी अर्को गाडीमा यात्रु पठाइएको उहाँले जानकारी दिनुभयो । यात्रुबाट बढी भाडा लिएको गुनासो आएपछि नारायणबाट भिमाद जाँदै ग १ ख ३८२४ नम्बर बसलाई पनि जरिवाना गरी बढी लिइएको रकम फिर्ता गरिएको प्रहरीले जनाएको छ । अस्थायी ट्राफिक प्रहरी पोष्ट आँबुखैरेनीले

बढी भाडा लिनेबाट यात्रुलाई फिर्ता गराएको छ । पाँचवटा माइक्रो बसबाट १६ जना यात्रुले रकम फिर्ता पाएका छन् । १३ हजार दुई सय रुपियाँ बढी भाडा असुल गरेको पाइएकाले सम्बन्धित यात्रुलाई नै फिर्ता गरिएको अस्थायी ट्राफिक प्रहरी पोष्ट आँबुखैरेनी प्रमुख तथा प्रहरी सहायक निरीक्षक रामकृष्ण गौलीले जानकारी दिनुभयो ।

गौलीका अनुसार सामानको भाडा लाग्छ भन्दै लिएकाबाट दुई सय देखि एक हजार चार सय रुपियाँसम्म फिर्ता गरिएको हो । विदेशमा काम गरी ना २ ख ४७५५ नम्बरको माइक्रो बसबाट घर आउँदै गरेका पोखराका दीपक लम्सालले एक हजार तीन सय रुपियाँ फिर्ता पाएको बताउनुभयो । 'असल काम गर्ने ट्राफिक छन् भन्ने मैले महसुस गरेँ लम्सालले भन्नुभयो, मजस्तै अरू पनि नठगिउन् अनुगमनलाई तीव्रता दिइनुपर्छ । बढी भाडा मागेमा प्रहरीलाई खबर गर्न जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय तनहुँले अनुरोध गरेको छ । यात्रुहरू नठगिउन् तथा उनीहरू सुरक्षित तवरबाट गन्तव्यमा पुर्‍याउन छड्के जाँचलाई तीव्रता दिइएको ट्राफिक प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ ।

समाचार सङ्क्षेप

जिप पल्टिँदा एको मृत्यु

■ नवलपरासी समाचारदाता

नवलपरासी, असोज २५ गते । पूर्वी नवलपरासीको बुलिङटार गाउँपालिकाको निरिन्दी खोलाका ग १ ज ६४०५ नम्बरको जिप पल्टिँदा एक जनाको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा देखुली नगरपालिकाका हरिवहादुर अधिकारीको मृत्यु भएको हो । दुर्घटनामा अन्य चार जना घाइते भएका छन् । पाल्पाको रामपुरबाट डेढगाउँ हुँदै पूर्वी नवलपरासीको ढलदले आउँदै गरेको सो जिप ओभरलोडका कारण दुर्घटनामा परेको प्रहरीले जनाएको छ । दुर्घटना शुक्रबार साँझ भएको प्रहरीले जनाएको छ ।

युवा नेतृत्व मञ्च गठन

■ राष्ट्रिय समाचार समिति

पोखरा । पोखरामा युवाको नेतृत्व विकास क्षमता अभिवृद्धि गर्ने लक्ष्यसाथ आरोग्य मोहन काफ्लेको संयोजकत्वमा युवा नेतृत्व मञ्च गठन गरिएको छ ।

देश विकासमा युवा नेतृत्वको प्रमुख आवश्यकता भन्ने नारासाथ गठित मञ्चको पहिलो सभाबाट सहसंयोजकमा मन्दिप सुवेदी, सचिवमा दीपा अधिकारी र प्रवक्तामा प्रमोद बस्न्याकोटी चयन हुनुभएको छ ।

युवा अवस्थामा विभिन्न क्षेत्रमा सम्बद्ध युवा सहभागी १० सदस्यीय मञ्चले समाजको रुपान्तरणमा युवाले राम्रो नेतृत्व गर्न सक्छन् भन्ने सन्देश प्रवाह गर्ने गरी क्रियाशील बन्ने संयोजक काफ्लेले जानकारी दिनुभयो । मञ्चको औपचारिक घोषणा कार्यक्रम आगामी कालिका २३ गते गरिने र पाँच महिनाभित्र महाधिवेशन गर्ने लक्ष्य राखिएको उहाँले बताउनुभयो ।

अजिङ्गरको संरक्षण

गेजा म्युजिकल होमस्टेको किचन न्याकमा राखिएको अजिङ्गर ।

■ स्याङ्जा समाचारदाता

स्याङ्जा, असोज २५ गते । स्याङ्जाको गल्याङ नगरपालिका-९ मा फेला परेको दुर्लभ अजिङ्गरलाई स्थानीयले संरक्षण गरेर राखेका छन् । स्थानीय युवाले असोज २२ गते टेक्नेमा भेटाएका उक्त अजिङ्गरलाई नियन्त्रण गरी गेम्भामा रहेको नवनिर्मित गेजा म्युजिकल होमस्टे भवनमा राखेको स्थानीय केपी खनालले जानकारी दिनुभयो ।

अजिङ्गरलाई आहाराका रूपमा कुखुरा दिने गरिएको बताउँदै खनालले दुर्लभ प्रजातिको अजिङ्गर भेटिएपछि हेर्न जानेहरूको घुइँचा लागेको बताउनुभयो ।

जिल्लामै पहिलोपटक भेटिएको अजिङ्गर भएको ठाउँमा पुगेर जिल्ला वन कार्यालय स्याङ्जाका प्रमुख डिभिजन

वन अधिकृत कोमलराज काफ्लेसहितको टोली अजिङ्गर राखिएको स्थानमा पुगेर निरीक्षण गरेको हो । डिभिजन वन अधिकृत काफ्लेले केही समयका लागि स्थानीयलाई नै संरक्षण गर्ने जिम्मा दिइएको बताउनुभयो । उहाँले स्थानीयको आकर्षण देखिएको र पूजासमेत गरेर राखिएकाले केही दिनका लागि सोही ठाउँमा राखिने र पछि चिडियाघर वा घना जङ्गलमा छोडिने बताउनुभयो । अजिङ्गर ओसिलो पखामा हुने र पानीमा पौडिने प्रजाति भएकाले तराई क्षेत्रमा धेरै पाइने गरेको उहाँले बताउनुभयो । कालीगण्डकी नदीमा पौडिँदै उक्त ठाउँसम्म आएको हुनसक्ने प्रमुख काफ्लेको भनाइ थियो । अजिङ्गर अन्दाजी ३० किलोको छ ।

पबनीतेहार आ महिला मनोविज्ञान

■ रेणु गुप्ता

अभी पबनीतेहारके समय हए, सभीओर उत्साह देखेके मिलइअ। सहर-बजारसे लेके गाँओघरतक सभीओर पबनीतेहारके रैनक। सहर-बजारके चौकचौराहा त पबनीतेहारके रंगमे पुरे सजल हए आजकाल। अभी दर्शैके समय चलिएरहल हए। अपना परम्परामोताविक घरसे बाहरतक पूजापाठ करेके चलन हए। देशके पहाडी समुदायके देखलापर दर्शैके दश दिनतक बहुत उत्साहपूर्वक मनबडत देखलइले। दशमीके दिनसे लेके कोजाग्रत पुर्नमातक टीकाग्रहण करेके प्रचलन रहल हए। दर्शैके अवधिभर निमन खाना खाएके आ निमन पेन्हैओढेके चलन रहल हए। सम्भव होएलातक मांसाहारीलोग अनेक किसिमके मासके सेवन पर्याप्त करइअ लेकिन एकर ठीक उल्टा मधेसी समुदायमे नवमीतक शाकाहार भोजन करेके चलन अधिक रहल हए। पूजापाठ करइत नियमनिष्ठासे रहके मधेसी समुदायमे कुछलोग पूरा नौ दिनतक फलाहार ही रहजाइअ। दर्शै होखी चाहे

अन्य पबनीतेहार महिलाके भूमिका त हर उत्सवमे ओतने महत्वपूर्ण रहइअ। पूजाआजामे त महिला आउरो अगाडि होएवे करइअ।

श्रीमानके लम्बा आयुके लेल होखो चाहे बेटाबेटी आ घरपरिवारमे सुख, शान्ति आ समृद्धिके लागि होखो, महिला पबनी करवे कहइअ आ करहीके परले भी। परम्परासे ही घरमे माई आ ससुरारमे सासके करइत देखके महिला पबनीके नाओपर दिनदिनभर भुखे रहइअ आ परिवारके प्रगतिके कामना भी करइअ।

हमनीके संस्कृतिसे ही विदेशमे जाके रहइत आएल महिला भी पबनीतेहार करइअ मगर पछिमा संस्कृतिमे महिला भुखे रहके अपना शरीरके कष्ट देवेके चलन ही नहए। ओहुलोगके भी त घरपरिवार हई। ओईलोगमे अइसन सोचाइ ही नआबले कि अपने भुखे रहलापर परिवारजनके निमन होतई। हमनी महिलालोग पहिलेसे ही आएल चलन कहके एकरा तोरेला हिम्मत नकरइछी। हमनी पहिलही डेराजाइछी आ अनेक किसिमके खराब कल्पना करेलगइछी। कहीं कुछो होजाइ कि ? अइसन मनमे भावना उत्पन्न होखेलगइअ। जदि कौनो घटना-कुघटना होइओजाइत हए त ओही कारणसे भेल कहके मनमे होएलगइअ। कौनो शुभ समाचार सुनेमे अएलापर पूजा करेके आ पबनी सहंके कारणसे ही एना भेल कहके हमनीके मनमे होखले।

बाहर केनहु जाएके होखे चाहे कौनो निमन कामके तलास करेके होखे, निमन साइत देखके

आ बहुत विचार कके घरेसे बाहर डेइ धरइछी। वास्तवमे सभीपर विचार कएलापर अइसन बात सब मनोविज्ञानके कारण हए। हमनीके समाज मनोविज्ञान ही अइसन होगेल हए कि एकरा एगो व्यक्तिमात्रके सोचलासे परिवर्तन सम्भव नहए। वास्तवमे मेहनत आदमीके आगा बढवइअ। हमनी मेहनत ही नकके फलके मात्र आशा कएलासे नहोई। कहलगेल भी हए -कर्म कर फल त अपनेआप प्राप्त होई।

विज्ञानके दृष्टिकोणसे देखलापर कुछ समय पेटके खाली रखनाइ भी स्वास्थ्यके लेल निमने मानलगेल हए लेकिन प्राय महिला पबनीतेहारके समयमे नियमित भुखे रहेके देखलगेल हए। कुछ पबनी त लगातार परगलाके कारण पबनीमे सहेवाला महिलाके परसानी बढजाले लेकिन तइओ पबनीके मनोविज्ञान होएलासे शरीरपर ध्यान नदेवले जेसे शरीर कमजोर होएके, अनेक किसिमके बेमारीसे परसान होएके आ घरपरिवारके अनावश्यक आर्थिक भारके साथे मानसिक समस्या होएके भी देखलगेल हए।

शरीर आ मनोविज्ञानमे सन्तुलन कके पबनीतेहारके भी शरीरके अनुकूल सहनाइ उचित होएके सलाह देलजासकइअ। पबनीतेहारके नाओ लेतेमे महिलाके सहभागिता, सक्रियता आ करेवाला कामके जिम्मेवारी अपनेआप महिलाके मनमे आजाइअ। पबनीतेहारके नाओ लेतेमे महिलाके मनमे अइसन परिणाले कि ई त हमरा करहीके हए आ एनाएना करेके हए। ■

दर्शैके समयमे एई पबनीसे सम्बन्धित

सभीकछोके बेपार निमन भेल हए

मगर भिभियाके बेपारी

उदास देखलगेल

हए। भिभियाके

घेलाके बिक्री

स । प ।

नहोएलासे

एकर बिक्रीला

निराश देखलगेल।

भिभियाके घैला नबिकाएके

मतलब इहो हए कि भिभिया लोप

होरहल हए। सर्लाही, रौतहट आ वारामे

भिभिया ग्रामीण क्षेत्रसे लगभग लोप होगेल हए। दर्शैके

अवधिमे भिभियाके चर्चा भी होनाइ अब मोस्किल होते जा रहल हए।

महिलाके लोकनृत्यके रुपमे रहल भिभिया लोप होइगेलापर संस्कृतिकर्मी

लोग चिन्तित बनल हए। भिभियाके बचाके

रखनाइ आ एकरा प्रोत्साहन करनाइ

बहुत जरुरी रहल बज्जिका

साहित्य संगमके

क । ण । ध । य । क्ष ।

किसुनदयाल

यादवके

गढीमाई मेलाके तैयारी सुरु

पाँच बरसपर लागेवाला गढीमाई मेलाके तैयारी सुरु भेल हए। बारा आ रौतहटके विभिन्न भागमे लागेवाला गढीमाई मेलाके तैयारी सुरु भेल हए। बाराके महागढीमाई नगरपालिकाके बरियारपुरमे रहल गढीमाई मन्दिरमे अगहन महिनामे होएवाला पूजा आ लागेवाला मेलाके तैयारी सुरु भेल हए। अइसही रौतहटके गढीमाई नगरपालिकाके सुन्दरपुरमे भी पूजा आ मेलाके तैयारी सुरु भेल हए। रौतहटके आधा दर्जनसे बेसी जगहपर गढीमाई मेला लगते आरहल हए। रौतहटके सबसे बेसी लमहर मेला सुन्दरपुरमे लगइत आरहल हए। गढीमाई नगरपालिकाके ही हरेयामे भी गढीमाई मेला लगइअ। साथमे कटहरिया नगरपालिकाके दुधियाभार बजारपर भी गढीमाई मन्दिर रहल हए। दुधियाभार बजारपर गढीमाई मेला लगते आरहल हए। अइसही गरुडा नगरपालिकाके गेडहौगुठीमे भी रहल गढीमाई

मन्दिरमे पूजा होएवाला आ मेला लागेवाला भेल हए। अन्य स्थानमे भी गढीमाई मन्दिर रहल आ पाँच बरसपर पूजा होइत आएल हए। मुख्यरूपसे बलिंके लेल देश-विदेशमे प्रसिद्ध गढीमाई मन्दिर बारामे ही रहल हए। बारामे रहल गढीमाई मन्दिरमे होएवाला पूजाके विधिविधानके मोताविक ही रौतहटके सभी मन्दिरमे बलि आ पूजाके चलन रहल हए। गढीमाई मन्दिरमे होएवाला पूजाके लेल प्रारम्भिक तैयारी सभीओर सुरु भेल हए। अधिकांश मन्िदर मे

बन्होर पूजा सम्पन्न होगेल हए। बन्होर पूजाके वाद गाँओघरसे बेटो-पुतोह नहिरा-ससुरा जाके चलन करिव बन्द होजाइअ। अइसही गाँओमे अन्य धार्मिक बन्धन भी सुरु होखइअ। बन्होरके परम्परागत मान्यता कुछ कम भेल मगर परम्परागत विधिविधानके मानेवाला लोग अभीतक गढीमाई पूजाके लेल सिमान बान्हेके बन्होर पूजा सम्पन्न होगलाके वाद पूजाके औपचारिक तैयारी सुरु होएके प्रचलन रहल हए।रौतहटके गढीमाई नगरपालिकाके सुन्दरपुरमे रहल गढीमाई मन्दिरमे गढीमाईके नयाँ प्रतिमा राखलगेल हए। एई साल दर्शैके अवसर पारके नगरपालिकाद्वारा नयाँ प्रतिमा प्रतिष्ठापन करइत प्राण प्रतिष्ठा भी कएलगेल हए। कलथापनके बिहानमेला गढीमाई नगरपालिकाके प्रमुख श्यामप्रसाद यादव विधिविधानसे नयाँ प्रतिमा प्रतिष्ठापन कएले छत। नगरपालिकाके भितर दू जगह

गढीमाई मन्दिर रहल आ गढीमाई मेला लागरहल अवस्थामे दुनु जगहके पूजा आ मेलाके तैयारी चलरहल मगर प्रमुख यादवके कहनाम हए। गढीमाई नगरपालिकाके प्रशासन शाखा प्रमुख नागेन्द्रप्रसाद यादव गढीमाई मेलाके व्यवस्थापनके लेल तत्काल पचीस लाख रुपैया विनियोजन कएलगेल आ आवश्यकताअनुसार कार्यपालिकासे थपपट करेके व्यवस्था भी कएलगेल जानकारी कएले छत।

गढीमाई मेलाके तैयारीसे ही सभीओर उत्साह देखलजारहल हए। पाँच बरसपर मेला लागेवाला होएलासे मेलाके इन्तजार सर्वसाधारणलोग भी कररहल हए। ■

गाँओघरसे भी लोप भेल भगतई

दर्शैके एगो मुख्य ग्रामीण आकर्षण रहल भगतई अब करिव करिव लोप होरहल हए। भगतईके अन्धविश्वास मानलगेल आ लोगके अन्धविश्वासपर अविश्वास बढइगलाके कारण भगतई लोप होएके अवस्थामे पुगल हए।

टेका आ कुछ मन्दिरमे भिमतके रहगेल भगतईके एगो संस्कृति मानके संरक्षण करनाइ जरुरी रहल मौलापुरके लालबाबु साहके सुभाव रहल हए। ■

दर्शैमे ग्रामीण धार्मिक मनोरंजनके एगो मुख्य साधन मानलजाइत भगतईके स्थान अब मेला लागेवाला जगहके जागरण कार्यक्रम लेले हए।

भगतईमे प्रयोग होएवाला गीत, गीतके लय, बाजा आ गायन-वाद्यवादनके समय भक्तिरसमे डुबके प्रदर्शन होएवाला नृत्य आदिके सम्बन्ध लोक जीवनकलासे होएलासे लोकसाहित्य, लोकसंगीत आ लोकनृत्यके दृष्टिकोणसे भगतईके विशेष महत्व रहल रहे। केनहुसे तनिको बढावा नमिलल आ संरक्षणके पहल नहोएलाके कारण दर्शैके एगो लोकसंस्कृति मूल्यहीन बनल हए।

भगतईमे रहल अन्धविश्वासपर विश्वास नकके एकरा धार्मिक मनोरंजनके साथे लोकसंस्कृतिके अभिन्न अंगके रूपमे संरक्षण करनाइ भी महत्वपूर्ण रहल हए। संस्कृति संरक्षणके क्षेत्रमे रहल व्यक्ति तथा संस्थाके ध्यान समयपर ही भगतई संस्कृतिके ओर जनाइ जरुरी रहल हए। अभी भी कुछ बूढ़पु्रान लोगके भगतईके ओर रुचि रहल मगर नवयुवा पुस्ताके नरहलाके कारण नयाँ पुस्तामे हस्तान्तर नहोएसकलासे पूरे लोप नभेल हए।

उँखके गढ मानलजाएवाला सर्लाही आ रौतहटमे खेती घटल हए। समयपर किसानके भुक्तानी नदेलाके कारण किसानमे असन्तुष्टि बढलासे उँख किसान निराश होरहल हए। उँख किसानके निराशाके कारण खेतीमे ही कमी आरहल देखलगेल हए।

उँख उत्पादक संघ रौतहटके सचिव सफिन्द्रप्रसाद यादव पहुँ सालके तुलनामे एई साल उँखके खेती जिलामे बहुत कम भेल बातबडछत।

आर्थिक वर्ष २०७४/७६मे रौतहटमे एगार हजार बिधामे उँख खेती भेल रहे मगर चालू आर्थिक वर्ष २०७६/७७मे कएलगेल सर्भेके मोताबिक उँखके खेती सात हजार बिधामात्रे रहल हए। एके सालमे एकेगो जिलामे चार हजार बिधा उँखके खेतीमे कमी अनाइ किसानके असन्तुष्टि ही रहल हए।

सर्लाही जिलामे भी उँखके खेतीमे कमी आएल हए। सर्लाहीमे तीनगो चिनीमिल संचालनमे रहल लेकिन किसानके समस्याके ओर

खासे ध्यान नहोएलासे किसान उँखके खेतीसे मुह मोर्रहल स्थानीयके कहनाम हए। एगो चिनीमिलके भुक्तानी सन्तोपजनक रहल लेकिन दुगो चिनीमिलके भुक्तानी ओतना सन्तोपजनक नहोएलासे सर्लाहीमे भी उँखके खेतीमे कमी आएल हए।

रौतहटमे भी दुगो चिनीमिल

संचालनमे हए। पहुँ स्थापना भेल नयाँ चिनीमिल खासे बेसी सालके नअएलाके कारण एहु साल केना होई कहके किसानमे खासे विश्वास नहोएल आ पहिलका चिनीमिलके भुक्तानी पूर्णतया अविश्वसनीय होएलाके कारण किसानके असन्तुष्टि बढल हए। भुक्तानी समयपर नमिलेके

आ बरिसोबारिसतक भुक्तानीके रास्ता देखेके कारण किसानमे निराशा आएल हए।

एई साल उँखके खेतीमे व्यापक कमी आएल आ दुगो चिनीमिलके साथे खॉंडसारी भी पर्याप्त होएलासे चिनीमिलके ही उँख किनेमे प्रतिस्पर्धा होएके पूर्वानुमान रहल हए। ■

नयाँ नेपाल भोलिको पृष्ठ दराई र बान्तावा भाषामा प्रकाशित हुनेछ ।

दर्शैं टिका भब्यतानामा तापान्

काठमाडौं। हिन्दू धर्मावलम्बी नेपालीको जेखा पर्व दर्शैं धूमधामनामा मनाइसिने निदु। पान्चाङ्ग निर्णक समितिए कापालोको दर्शैंको टिका १०:३५ काई उत्तम यासिले नाहुथ्यो।

मुलुकभरको उच्चपस्तडिनि सर्वसाधरण सोही समयते उस्तेवाडको मन्यजनको लाङिनि टिका लगाइस्योइदु निथ्यो। सधैवनी का बर्षवै सर्वसाधरणको दर्शैं देशेडा नै बिताइले निदु। सहरवजार न्योम्बो बर्षवनी कापालो वै सुनसानवानी नै इचिनिसान्। सडकडा सवारी साधनको चाप अत्यन्तै उछिन्चा निथ्यो। सर्वसाधरण सडकते नै चावाते उस्तेवाडको गन्तव्यले यालेत्सा कोसिसते नियोइ्थ्यो। उछिन्चा चलाइदु सार्वजनिक यातायातको साधनते सर्वसाधरणको जेखा चाप इचिनिरदु निथ्यो।

सर्वसाधरणपालीए न्योम्बो बर्षवनी कापालो वै उवो डा डिडिडि टिका लगाइसियोइदु इचिनिसान्। बिशेपगरी किराँत धर्मावलम्बीपालीको कापालेते उवो टिका इचिरदु निथ्यो। हिन्दूधर्मावलम्बीपालीको कापालेते भुन्या डिडिडि टिका नै इर्नचिरदु निथ्यो। देशेडा वै उवो डा डिडिडि टिका लगाइसियोइदु मोपाली सरावरी थादु इचिस्यो।

उच्चपदस्थको टिका

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीए उस्तेको आमा मिथिला पाण्डेको लाङिनि १०:३५ को शुभ साइतते नै का बर्षको दर्शैंको टिका लगाइसिन्। महाराजजन्तै निदु सितल निवासते राष्ट्रपति भण्डारीए आमाको लाङिनि टिका लगाइसिन्दु निथ्यो।

तोवनी उप राष्ट्रपति नन्दकिशोर पुनए वै आपा रामसुर पुनको लाङिनि कापालोको दर्शैंको टिका लगाइसिन्। लैनचौरते निदु गिन हाउसते थादु बिशेप समारोहते उपराष्ट्रपति पुनए दर्शैंकोक टिका आपाको लाङिनि लगाइसिदु निथ्यो।

उच्चपदस्थपालीकाई टिका लगाइडालिबि राष्ट्रपति विद्या

भण्डारीए सर्वसाधरणकाई टिका लगाइदु निथ्यो। राष्ट्रपति निवास सितल निवासते सर्वसाधरणकाई टिका लगाइसा बिशेप व्यवस्था लोइसिले निथ्यो। टिका लगाइसाको निजामति कर्मचारी, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी लगायतको सरकारी कर्मचारीको

जेखा सहभागिता थादु निथ्यो। तोवनी टिका फा:सा न्योम्बो सर्वसाधरणपालीको वै जेखा सहभागिता हो:दु निथ्यो।

सर्वसाधरणकाई टिका लगाइसा कार्यक्रम प्रधानमन्त्री निवासते वै हो:दु निथ्यो। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सर्वसाधरणकाई टिका लगाइदु निथ्यो। काको लागि बालुवाटारते बिशेप समारोह आयोजना लोइसिदु निथ्यो।

टिका लगाइसाते राष्ट्रपति निवासते वनी बालुवाटारते वै निजामति कर्मचारी, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी लगायतको सरकारी कर्मचारीको जेखा सहभागिता थादु निथ्यो। तोवनी टिका फा:सा न्योम्बो सर्वसाधरणपालीको वै जेखा सहभागिता हो:दु निथ्यो।

२५ लाख मिए काठमाडौं तोतयोइदुनो का बर्षको दर्शैं मानाइसाको लागि काठमाडौंडिनि मात्रै २५ लाख भुन्दा आहै सर्वसाधरण प्रिड यायोइले नियोइदु। तो मध्ये साखालेभुन्दा आहै नागढुंगा नाकाडिनि प्रिड यायोइदु निदु।

महानगरीय ट्राफिक प्रहरी महाशाखाको अनुसार नागढुंगा नाकाडिनि मात्रै ६० प्रतिशत सर्वसाधरण प्रिड यायोइले निदु। तोडिनि काटेरवर नाकाडिनि सर्वसाधरण आहै प्रिड यायोइदु निदु।

महाशाखाको अनुसार का नाकाडिनि मत्तै २५ प्रतिशत सर्वसाधरण प्रिड याले हो:योइदु। तो वाहेक बल्खु नाकाडिनि १० डा चिसापानी, बलाजू लगायतको नाकाडि ५ प्रतिशत सर्वसाधरण दर्शै मानाइसाको लागि प्रिड याले नियोइदु। ■

दोलखा। दोलखाको कालिञ्चोक गाउँपालिकाए वडाते नै यालेत्ते विकास शिविरको आयोजना लोइसालिब सेवाग्राहि हर्षित थाले नि:योइदु।

गाँउपालिकाए वडाते यालेत्ते योजना सम्भौताडिनि प्राथमिक उपचारसमेत चिलोइसा सुरु लोइडालिब आम नागरिकपालीए बल्ल स्थानीय सरकार नेमनेमते केल्टु नागरिककाई सेवा प्रवाह लोइदु आभास थाले निदु। तोवाइए का वरेड स्थानीय सरकार हारा निदु ? नागरिकका हितकाई स्थानीय सरकारए कुनी जेत लोइदु ? कावनी खामको जानकारी थादुते समेत ताइयोइदु थादु निदु।

का हावि सेवा खालाम्साको लागि घण्टै चावाते वा बलेगे रिज्भ लोइते गाउँपालिका यालेत्को माइथ्यो। इन्याह्याड लोइसिदु वरेड स्थानीयको पेपेले डा समयको आहै खर्च थादु निथ्यो। गाउँपालिकाए साखाले सेवा वडा तहते नै हेन्डालिब हाविकोवानी समस्याडिनि स्थानीयए मुक्ति खालाम्योइले नायोइदु खाम कालिञ्चोक गाउँपालिका वडा नम्बर १ क्याम्पलको पुर्णबहादुर थामीए यासिन्।

तोए यासिन्, ‘हावि गाउँपालिका यालेत्सिदु वरेड दी उनी लगाइदु निथ्यो। गाउँपालिका अलम्या हो:दु निथ्यो। सवारी साधन माखालाम्सा समस्या थादु निथ्यो। इखालाम्ले वै खर्च आहै लगाइथ्यो। दिगोरे कागज मामिलायान् भुन्या फेरी फर्कईसिको माइथ्यो। नालेड का शिविरको आयोजना थाडालिब आहै सेवाग्राहिकाई फाईदा थाले निदु।’

जेतकाई गाउँपालिका हेन्सा वरेड निथेनामा हो:दु हुचा समेत नामा चावुते हेन्सा पर्न्या अवस्था निथ्यो। फर्कईसिदु वरेड टाहे थादु

निथ्यो। तो थादुए स्थानीयपालीए आहै समस्या भोगायोइदु निथ्यो। कावनी अवस्थाले घरदेली अभियान चलइदु थादुए सिंहदरवार नेमते नै केल्टु अनुभाव थाले निदु खाम स्थानीको हो:दु निदु। सेवा पिसिदु वरेड सरकार नेमते नै केल्टु वनी अनुभव थादु यासिते सेवाको वारेडा कालिञ्चोकको मङ्गलि थामीए यासिन्,‘गाउँपालिका यालेतिदु वरेड निथेकाई हतार थादु निथ्यो। चाई जेत दुम्ते नेम फर्कसिको माइथ्यो।

समृद्ध कालिञ्चोक बनइसा आयोजना लोइसिदु शिविरते आर्थिक वर्ष २०७९/०७७ काई भौतिक पुर्वाधार आयोजना सम्भौता, कृषि आयोजना कार्यक्रम सम्भौता, पशुसेवा आयोजना कार्यक्रम सम्भौता, विविध कार्यक्रम सम्भौता, कृषि सेवा परामर्श, पशु सेवा परामर्श, सामाजिक सुरक्षा सेवा परामर्श डा स्वास्थ्य परीक्षण तथा प्राथमिक उपचार चिलोइसा सुरु लोइडालिब सेवाग्राहि खुशि थाले नियोइदु।

तोए यासिन्, ‘हावि गाउँपालिका यालेत्सिदु वरेड दी उनी लगाइदु निथ्यो। गाउँपालिका अलम्या हो:दु निथ्यो। सवारी साधन माखालाम्सा समस्या थादु निथ्यो। इखालाम्ले वै खर्च आहै लगाइथ्यो। दिगोरे कागज मामिलायान् भुन्या फेरी फर्कईसिको माइथ्यो। नालेड का शिविरको आयोजना थाडालिब आहै सेवाग्राहिकाई फाईदा थाले निदु।’

जेतकाई गाउँपालिका हेन्सा वरेड निथेनामा हो:दु हुचा समेत नामा चावुते हेन्सा पर्न्या अवस्था निथ्यो। फर्कईसिदु वरेड टाहे थादु

पर्यटन केन्द्र बनाइसा उद्येश्यए थामी संग्राहलय

दोलखा। भिमेश्वर नगरपालिका-१ ते बनइचा रादु मुलुककै पहिलो थामी संग्रहालयको जेत तिब्र गतिले हावि वढइले निदु। २५ रोपनी क्षेत्रफलते बनइचा राहदु संग्रहालयको नालेड तारवार लगाइसा जेत ताप्ते निदु।

भिमेश्वर नगरपालिका-१ को स्थानीय अगुवा गोपाल थामीको अनुसार संग्रहाल बनाइसाको लागि गुरु योजना तयार थाको दुम्ले निदु। तयार गुरु योजना अनुसार संग्रहालयडा भुमैस्थान,सुविधा सम्पन्न संग्रहालय, पाहुना घर, अत्याधुनिक अपेरा सेन्टर, पोखरी, ध्यान केन्द्र, वाल बगैँचा, सार्वजनिक सौचायल लगायतको संरचना बनाइसा थादु निदु।

तो मध्ये ती पोखरीको निर्माणको जेत भुन्या ताफ्को दुम्ले निदु। स्थानीय अगुवा थामीए यासिन्, ‘संग्रहालयको गुरुयोजना बनइको दुम्ले निदु। जस अनुसार तारवार लगाइसाडा केही संरचना बनइसा जेत ताफ्को दुम्ले निदु। बाँकी जेत गुरी नन् लोइसा योजना हो:दु निदु। काको लागि बजेटको आवश्यकता पाराइदु निदु। बजेट दाइसाको लागि निए बिभिन्न दातु निकायडा वै प्रस्तावना चुवाले नावादु।’

थामीको अनुसार संग्रहालय बनाइसाको लागि भिमेश्वर नगरपालिकाए नालेइतेका ९० लाख रुपैयाँ बजेट बिनियोजन लोइ्को दुम्ले नाहदु। तो कापालको बखांडा वै नगरपालिकाए ३० लाख रुपैयाँ बजेट बिनियोजन लोइले नाहदु। बिनियोजित यही बजेटए बाँकी मध्ये अत्यावश्यक जेत दुम्सा योजना हो:दु निदु। थामीए यासिन्, ‘भिमेश्वर नगरपालिकाको जेखा सहयोग निदु। नालेइतेका नगरपालिकाए ९० लाख रुपैयाँ बजेट बिनियोजन लोइ्को दुम्ले नाहदु। बिनियोजित बजेटए केही अत्यावश्यक जेत थाहान्। कापालो वै बजेट बिनियोजन थाले निदु। काए निए संग्रहालयको अत्यावश्यक जेत लोइवादु।’

संग्रहालय बनइसाको लागि दोलखाको थामी समुदायको जेखा योगदान हो:दु निदु। बिशेप गरि सुपा क्षमावतीको थामीपालीको जेखा का जेतते जेखा योगदान थादु निदु। थामी जातिको उद्गम थालो राइराइथली थादु निदुए काकाई अन्नराष्ट्रिय रुपते चिडोसाइसा थामी अगुवापालीको योजना हो:दु निदु। संग्रहालय बनाइसको लागि ०५० सालडिनि प्रयास थादु निथ्यो। तर, विविध कारणए का जेत हावि हेन्सा माथाइताकी निथ्यो। लिबिको पालो भुन्या थामीपालीको प्रयास सफल थाले निदु। काकाई संसारभरको थामी जातिको आस्थाको केन्द्र बनइसा उद्येश्यए निर्माण लोइसा थामी अगुवापालीको योजना हो:दु निदु।

संग्रहालयको सम्वन्धते थामी अगुवा सुन्दर थामीए यासिन्, राइराइथली यासिदु थामीको उद्गम थलो थादु निदु। काको ऐतिहासिक प्रमाण वै इभेटाइले निदु। थामीको पुर्खापालीए यही ठाइडा इसाकैन पकडते च्यायोइदु चुलो वै यही ठाइडा नालेतंका वै इचनिनिरदु निदु। का थादुए का ठाड संसारभरीको थामी जातिको लागि आस्थाको केन्द्र थादु निदु। काको विकास लोइसा इथानान भुन्या संसारभरको थामीपाली का का ठाडते कल्योइदु। पर्यटन विकासको दृष्टिए का यासिदु आठै नै जेखा विषय निदु। यही उद्येश्यए निए का ठाडको विकास लोइसा योजना बनाइवादु निदु।’ ■

समावेशीकरणको दिशामा एउटा फइ्को :   गोरखापत्रद्वारा प्रकाशित थामी भाषा पृष्ठ

जिरीडा नन् सडक 'फुड फेस्टिभल'

दोलखा। दोलखाको पर्यटकीय केन्द्र जिरीते भिजिट २०/२० को पूर्व सन्ध्याते स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ आयोजना थासा थाले निदु। कार्तिक १, २ डा ३ गते आयोजना थासा थादु स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ ते सांस्कृतिक प्रदर्शन, स्थानिय परिकार विक्रि, प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्यको भिजिट वनी कार्यक्रम आयोजना थासा थादु निदु।

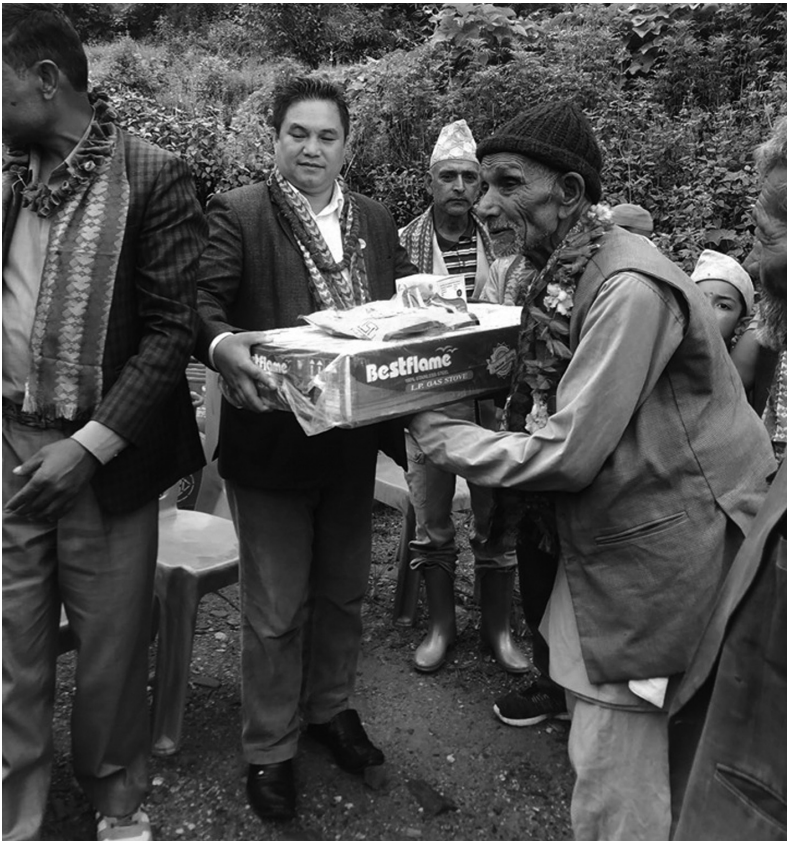
विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको प्रथम आरोहि सर एडमण्ड हिलारी डा तेन्जिङ नोर्गे शेर्पा जिरी थाते सगरमाथा यालेतु सन् १९५३ डिनि जिरीकाई सगरमाथाको प्रवेशद्वार समेत डासिदु निदु। युवा सञ्जाल जिरीए आयोजना लोइसा लोइदु स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ काई जिरी नगरपालिका, गौरीशङ्कर संरक्षण क्षेत्र, नेपाल पर्यटन बौड लगायतको सहयोग निदु युवा सञ्जाल जिरीको अध्यक्ष केन्द्रन्योती खड्काए यासिले निदु।

स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ को अवसरते जिरी केल्योइदु पर्यटकपालीए जिरी दुइडाको पर्यटकीय गन्तव्यपाली जिरेश्वर मन्दिर, हलेश्वर मन्दिर, दुर्गेश्वरी मन्दिर, पाँचपोखरी, जटापोखरी, राम्बोले देवी, जिरी वजार, तुलोनागी, हनुमन्ते, सिक्ती गाँउ, लावती भरना,चेर्दुंग डाडा, चेर्दुंग चिज उत्पादन केन्द्र, चेम्चो डाडा, बुद्धपाक, कालोभिर, जिरी चियावगान, रमिते डाँडा आदि ठाडते भुमाईसिसा थाइसा युवा सञ्जाल जिरीए यासिले निदु।

स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ ते जिरी यालेयोइदु पर्यटकए चिज, छुर्पि, चिया, आलु, किबो, टाउट नाडा वनी स्थानिय उत्पादनको स्वाद समेत काइसा थाइसा सञ्जालका अध्यक्ष खड्का यासिले निदु।

स्टिट फुड फेस्टिभलको अर्वाधिते मौलिक स्थानिय कला संस्कृति प्रदर्शनी, सांगितिक कार्यक्रम, खेलकुद प्रतियोगिता डा विविध मौलिक तथा अन्य खाद्य परिकारपाली खुला सडकते नै प्रदर्शन चिलोइसा आयोजकको खाम हो:दु निदु।

सामुदायिक बनको आम्दानिडि ग्याँस चुलो

दोलखा। कालिन्चोक गाउँपालिका-८ ते निदु रहलेथलो सामुदायिक वनडिनि ७९ स्थानीयकाई ग्याँस चुलो बितरण लोइसिले निदु। सामुदायिक बन जोगाईसा उद्येश्यए स्थानीयकाई ग्याँस चुलो बिनतरण लोइसिदु निदु।

देश मीए हिसा केन पकाइसाकाई बन फडानी लोइडालिविको गाउँपालिकाको सक्रियताते तोवाइकाई ग्याँस चुलो बरिवरण लोइसिदु निदु। ग्याँस चुलो बितरण थाडालिब स्थानीय इसा केन पकाईसाको लागि सेंड दाइसा बन हेन्सा अवस्था अन्त्य थाले निदु।

का थादुए बन फडानीको समस्या अत्य थाले निदु। चुलो बितरण कार्यक्रमते गाउँपालिकाको अध्यक्ष वीनकुमार थामीए का कार्यक्रम बन जोगाइसा अभियानते जेखा कमद याथादु खाम लोइनु।

तोए यासिन्,‘इसा केन पकाइसाको लागि सेंड चाहाइदु। काको लागि जंगलको विकल्प

स्टिट फुड फेस्टिभल – २०७६ ते भण्डै पाँच हजार स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटक सहभागि थासा डा १० लाख भुन्दा आहै स्थानिय उत्पादनको कारोवार थासा अनुमान लोइसिदु आयोजक युवा सञ्जाल जिरीए यासिले निदु।

दोलखाको कालिनाग मावि नम्रदा विद्यालय

दोलखा। कालिञ्चोक गाउँपालिकाते निदु कालिनाग माध्यमिक विद्यालय सुनखानी नमुना विद्यालय विकासको लागि छनोटते पाराइले निदु।

शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, विद्यालय तथा शिक्षक निर्धारण शाखाए गाउँपालिकाको वडा नम्बर ८ सुनखानीते निदु तो विद्यालयलकाई नमुना विद्यालय विकासका लागि छनोट लोइदु सार्वजनीक सुचनाते उल्लेख थाले निदु।

शिक्षा,विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको २०७६ असार २७ गतेको निर्णयअनुसार दोलखा कालिञ्चोक .गाउँपालिकाको कालिनागनामा देशेको ८४ वटा सामुदायिक विद्यालयपालीकाई छनोट लोइसिले निदु।

सरकारए विद्यार्थीपालीको सिकाई उपलब्धि उच्च बनइसा, विद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक पक्षको विकास लोइते शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धिते नेतुत्वदायी भूमिका नाम्सा थाइसा विद्यालयको रुपते विकास लोइसा नमुना विद्यालयको अवधारणा हावि साराइसिदु निदु।

नमुना विद्यालयते भौतिक पुर्वाधारडिनि पठनपाठनको व्यवस्थापन समेत फरक ढंगए लोइसिदु निदु। शिक्षण भवन तथा कक्षाकोठा, प्रशासनिक भवन,आवासीय सुविधा, पुस्तकालय, प्रयोगशाला, विद्यालय संग्रहालय, प्राथमिक उपचार तथा परामर्श कक्ष,व्यवसायिक कार्यशाला कक्ष, खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता सुविधा, चमेना गृह,अडिटोरियम हल, घेरावार तथा बगैँचा, खेलमैदान,बैकल्पिक विद्युतीय व्यवस्था लगायतको जेत नमुना विद्यालयते लोइसा थादु निदु। ■

लोक संस्कृति जोगाइसा समुह गठन

दोलखा। लोक संस्कृति जोगाइसा दोलखाको मकैबारीते भजन समुह गठन थाले निदु। नेपाली समाजते आधुनिकता विडालिब लोक सँस्कृति चाबुहुदु परम्परापाली सकंतेते पाराने याडालिब यासिते जिल्लाको भीमेश्वर नगरपालिकाका वडा नम्बर ७ मकैबारीका स्थानीयए लोक संस्कृती

लोइते बनइदु थादु बाजा वै लोप थासा अवस्थाने यालेतु यासिते हरिकृ्तन समुह गठन लोइसिदु मकैवारी हरिकृ्तन समुह अध्यक्ष लक्ष्मण शाहए यासिले निदु।

नेपाल लोक-संस्कृतिको धनी मुलुक थादु निदु । नेपाली लोक-संस्कृतिको छुट्टै पहिचान

तथा हरिकृतन संरक्षणकाई मकैबारी हरीकृतन समुह गठन लोयोइदु निदु ।

वर्तमान युवापुरता लोक-संस्कृतिते गैरजिम्मेवार थाडालिब मौलिक गाथा चाबुहुदु संस्कृति लोप थासा अवस्थाने यालेतु मत्तै माथातिनि नेपाली समाजते पारचात्य संगीतको प्रवेश थाडानामा स्थानीय स्रोत-साधनको प्रयोग

डा महत्व थादु निदु। तो थादुए लोक-संस्कृतिको दृष्टिए नेपाल संसारकै धनी थादु निदु। लोकगीतको उस्तेको मौलिकता थादु निदु। लोक-संस्कृतिको जगेर्नाकाई साखाले नेपाली दी जुट थाको माइदु। यही उद्देश्यए समुह गठन थादु निदु। नालेड समूहते ९ चामाडचासहित ५ चाहुचा गरि १४ जना आवद्ध थादु निदु। ■

नयाँ नेपाल भोलिको पृष्ठ बज्जिका भाषा र राजवंशी भाषामा प्रकाशित हुनेछ ।

सिद्धबाबा क्षेत्रमा पहिरो

पहिरोमा परेका मृतकहरूको स्मृतिमा श्रीमद् भागवत यज्ञ

■ बृटवल समाचारदाता

बृटवल, असोज २५ गते । सिद्धार्थ राजमार्गको बुटवल-पाल्पा सडक खण्डमा पर्ने सिद्धबाबा मन्दिर क्षेत्रमा पटकपटक सडक दुर्घटनामा परी ज्यान गुमाउनेहरूको सम्भनामा नारायणवली श्रीमद् भागवत पाठ पारायण गरिएको छ ।

मृतकहरूको आत्मको शान्तिका लागि र उनीहरूको सम्भनामा शनिवार लक्ष दीप प्रज्वलनसमेत गरिएको छ ।

गुल्मीको रुरु गाउँपालिका-५, पागाहा निवासी कृष्णप्रसाद ज्ञवालीको एकल प्रयासमा बुटवल-पाल्पा सडक निर्माणको समयदेखि हालसम्म सवारी दुर्घटनामा परेर ज्यान गुमाउनेहरूको आत्माको मुक्तिका लागि नारायणवली, श्रीमद् भागवत पाठ पारायण तथा प्रार्थना र पितृ शान्तिका लागि लक्ष्य दीप प्रज्वलन गरिएको हो ।

कोजाप्रत पूर्णिमाको अघिल्लो दिन अर्थात् शनिवार गरिएको उक्त धार्मिक कार्यक्रममा त्यस सडकमा आगन्त गुमाएका,

सिद्धबाबा क्षेत्रमा मृत्यु भएकाहरूको सम्भनामा यज्ञ गरिँदै ।

तस्विर : दीपक ज्ञवाली

वौद्धिक, समाजसेवी तथा धार्मिक व्यक्तिहरूको सहभागितामा पाठ पारायण गरिएको हो ।

श्रीमद् भागवत पाठ पारायणका कर्ता ज्ञवालीले चिडियाखोलादेखि

दोभानसम्मको सडकमा दुर्घटनामा परेर ज्यान गुमाएकाहरूको सम्भनामा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको बताउनुभयो ।

दुर्घटनामा भएको मृत्युलाई

अकाल मृत्युको रूपमा लिइन्छ भन्दै उहाँले त्यसरी मृत्यु भएको व्यक्तिको आत्माको मुक्ति नपाएको पनि हुनसक्ने र त्यसैको कारणले पनि त्यस क्षेत्रमा दुर्घटना भइरहेको

हो कि भन्ने भएकोले यो पाठ पारायण गरिएको बताउनुभयो । उहाँले त्यसो भएको रहेछ भने ती आत्माको मुक्ति पनि हुने र संस्कृतिको पनि संरक्षण होस् भन्ने उद्देश्यले नारायणवली गरिएको बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा प्रदेशका उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणमन्त्री लीला गिरी, प्रदेश सभा सदस्य तुलाबहादुर घर्तीमगरलगायतको समेत सहभागिता रहेको थियो ।

कार्यक्रमको उद्घाटन गर्दै मन्त्री गिरीले दुर्घटनाबाट अकालमा ज्यान जाने क्रम रोक्न आवश्यक पहल भइरहेको बताउनुभयो । उहाँले सुरुङ्ग मार्ग खन्ने र वैकल्पिक सडक खन्ने काम सँगसँगै अगाडि बढाउने बताउनुभयो ।

एक दिने उक्त कार्यक्रममा १५ जना बाटमणले पाठ पारायण गरेका छन् भने उक्त कार्यक्रमका लागि करिव एक लाख रुपियाँ खर्च भएको बताइएको छ । यो क्षेत्रमा सर्पेजसो गइरहने पहिरोले जनधनको ठूलो क्षति पुर्‍याउने गरेको छ ।

स्वास्थ्य चौकी प्रमुखविहीन

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज, असोज २५ गते । बाँकेको कोहलपुर नगरपालिका स्थित शमशेरगञ्ज स्वास्थ्य चौकी दुई वर्षदेखि प्रमुखविहीन छ । स्वास्थ्य चौकी जस्तो संवेदनशील कार्यालय दुई वर्षदेखि प्रमुखविहीन हुँदा जनताले समस्या भोग्दै आएका छन् ।

कोहलपुर नगरपालिका वडा नम्बर १४ स्थित शमशेरगञ्ज स्वास्थ्य चौकीमा दरबन्दी अनुसार, कर्मचारीहरूको व्यवस्था नहुँदा स्वास्थ्य उपचार पाउनबाट सर्वसाधारण वञ्चित भएका छन् ।

साविकको सिङ्गौ शमशेरगञ्ज गाविस हाल नगरपालिकाका वडा नं. १४ र १५ र अन्य वडा तथा पालिकाबाट समेत सेवाग्राही उपचारका लागि उक्त स्वास्थ्य चौकीमा आउने गर्छन् ।

स्वास्थ्य संस्थाहरू स्थानीय तहको माहतमा गएपछि उक्त स्वास्थ्य चौकीका इन्चार्ज धनप्रसाद रेग्मी नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखाको संयोजकको जिम्मेवारीमा गएपछि स्वास्थ्य चौकी लामो समयदेखि निमित्त इन्चार्जको भरमा चलेको छ ।

स्वास्थ्य चौकीमा जम्मा छ जनाको दरबन्दी भएकोमा हाल तीन जना स्वास्थ्यकर्मी मात्र कार्यरत छन् । स्वास्थ्य चौकीमा दरबन्दीबमोजिमका कर्मचारीको

व्यवस्था नहुँदा दैनिक कामकाज तथा सेवा प्रवाहमा समस्या उत्पन्न भएको छ ।

‘स्वास्थ्य संस्थाका इन्चार्ज र एक जना अहेव नगर स्वास्थ्य शाखामा जाँदा र एक जना अहेवले राजीनामा दिएपछि यस्तो समस्या उत्पन्न भएको स्वास्थ्य चौकीका कर्मचारीहरूको भनाइ छ ।

स्वास्थ्य संस्थामा कर्मचारीको अभाव हुँदा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न असजिलो भएको छ, कर्मचारीहरूले भने ।

उक्त स्वास्थ्य केन्द्रमा एक जना हे.अ, तीन जना अहेव, दुई जना अनमी र एक जना कार्यालय सहयोगीको दरबन्दी रहेकोमा हाल दुई जना अहेव, एक जना सौअनमी र एक जना कार्यालय सहयोगी कार्यरत रहेको स्वास्थ्य चौकीका निमित्त इन्चार्ज राधिका गैरैले जानकारी दिनुभयो ।

स्वास्थ्य चौकीको इन्चार्जको जिम्मेवारीमा रहेका तत्कालीन इन्चार्जले लामो समयदेखि नगरपालिकाको स्वास्थ्य संयोजकको जिम्मेवारी सम्हाली रहेका छन् । छ जनाले गर्नुपर्ने काम अहिले तीन जनाले मात्र गर्नुपर्दा त्यो क्षेत्रका जनताले सहज रूपमा स्वास्थ्य उपचार पाउन सकिरहेका छैनन् ।

स्वास्थ्य चौकीमा उपचार गर्ने स्वास्थ्यकर्मीको अभाव हुँदा सेवा प्रवाहमा जटिल समस्या उत्पन्न भएको छ ।

ज्येष्ठ नागरिकलाई

न्यानो कपडा

■ तुलसीपुर समाचारदाता

तुलसीपुर, असोज २५ गते । बिजौरी क्षेत्रका उद्योगी, व्यवसायीहरूले दशैं खर्च कटाएर ज्येष्ठ नागरिकलाई न्यानो कपडा वितरण गरेका छन् ।

दशैंमा हुने फजुल खर्च कटाएर प्रत्येक वर्ष सहयोग गर्दै आएका यस क्षेत्रका व्यवसायीहरूले घोराही उपमहानगरपालिका वडा नम्बर १६ तेरीटेमा रहेको वृद्धाश्रममा रहेका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई ब्लाङ्केट वितरण गरेका हुन् ।

जाडो मौसमको सुरुवात भएसँगै ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई समस्या हुने भन्दै ब्लाङ्केट वितरण गरिएको व्यवसायी बालकृष्ण रेग्मीले बताउनुभयो ।

प्रत्येक वर्ष यस क्षेत्रका व्यवसायीहरूले असहाय, अनाथ, अशक्त, ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई यसै सामग्री वितरण गर्दै आएको बिजौरी उद्योग वाणिज्य सङ्घका अध्यक्ष मुकेश वलीले जानकारी दिनुभयो ।

यस क्षेत्रका १३ जना व्यवसायीहरूले संयुक्त रूपमा रकम सङ्कलन गरेर ब्लाङ्केट वितरण गरेका थिए । त्यसैगरी बडाइशैं, शुभदीपावली र छठ पर्वको अवसर पारेर वृद्धाश्रममा फलफूल वितरणसमेत गरेका थिए । वृद्धाश्रममा नौ जना महिला र आठ जना पुरुष ज्येष्ठ नागरिक बस्दै आएका छन् ।

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज, असोज २५ गते । नेपालगञ्जस्थित भेरी अस्पतालमा जडान गरिएका स्वास्थ्य उपकरणहरू पटक पटक बिग्रने र बिग्रिएपछि मर्मत नगरिने समस्याले विरामीहरूले सान्ती भोग्नु परेको छ ।

अस्पतालको डायलासिस युनिट र सिकलसेल युनिटका उपकरणहरूबिग्रिएकाले मिर्गीला तथा सिकलसेलका विरामीहरू उपचारबाट वञ्चित भइरहेको अस्पतालले नै जनाएको छ ।

अस्पतालमा उपचारका लागि आउने मिर्गीलाका विरामी दैनिक बृिडि हुँदै गए पनि अस्पतालमा आवश्यकता अनुसारका उपकरण नहुँदा उनीहरूले उपचार नपाएको अस्पतालका मिर्गीला रोग विशेषज्ञ डा.पासस श्रेष्ठले बताउनुभयो ।

डा. श्रेष्ठका अनुसार डायलासिसका चार मेसिनमध्ये दुई कामै नलाग्ने भएर बिग्रिएका छन् भने विरामीलाई एक ठाउँबाट अर्को ठाउँसम्म लैजान हवीलचियर छैन । यहाँ दक्ष स्टाफ नर्सको समेत अभाव रहेको बताइएको छ ।

अस्पतालको डायलासिस युनिट समस्यै-समस्याले ग्रसित रहेको जनाउँदै

हेमोडायलासिस युनिटमा उपचारका लागि डायलासिस मेसिन, दक्ष जनशक्ति र युनिट सञ्चालनका लागि आवश्यक कोठा थप गर्न अस्पताल प्रशासनसँग माग गर्दा कुनै सुनुवाइ नभएको

उहाँले सोको व्यवस्थापन, मेसिनको मर्मत सुधार र नयाँ मेसिन थप्नका लागि अस्पताल प्रशासनसँग आग्रह गरिएको बताउनुभयो ।

मेसिनको अभावमा डायलासिसका लागि पालो कुरेका विरामी मृत्यु पर्खेर बस्नुपर्ने बाध्यता छ । गरिव निमुखा विरामीलाई डायलासिस मेसिन थपेर सेवा दिनुपर्ने मिर्गीला पीडित विरामीहरूको माग छ ।

हेमोडायलासिस युनिटमा उपचारका लागि डायलासिस मेसिन, दक्ष जनशक्ति र युनिट सञ्चालनका

■ दाङ समाचारदाता

दाङ, असोज २५ गते । दाङमा थारू सङ्ग्रहालय स्थापना गरिएको छ ।

थारू जातिको कला संस्कृति, रीतिरिवाज, परम्परा, भाषाको ज्ञानसँगै थारू जातिको जीवनशैली भल्काउने उद्देश्यले थारू सांस्कृतिक सङ्ग्रहालय सञ्चालनमा ल्याइएको हो ।

जिल्लाको दङ्गीशरण गाउँपालिकाको चखौरामा निर्माण भएको सङ्ग्रहालय पछिल्लो समय आन्तरिकको पर्यटकीय केन्द्रका रूपमा विकास हुन थालेको छ ।

बेस संस्थाले सञ्चालनमा ल्याएको सांस्कृतिक सङ्ग्रहालयलाई गतवर्ष प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालयले ६५ लाख रुपियाँ प्रदान गरेपछि थप व्यवस्थित गर्ने काम गरिएको छ ।

थारू सङ्ग्रहालयमा थारू जातिको कला, संस्कृति, रीतिरिवाजसँगै थारू जातिका प्रथम राजा दङ्गीशरणको प्रतिमासमेत स्थापना गरिएको प्रदेश सांसद डिल्लीबहादुर चौधरीले जानकारी दिनुभयो ।

‘थारू जातिको उद्गमस्थल दाङलाई थारू जातिको कला, संस्कृति, पहिचानसँगै इतिहास अध्ययन गर्ने केन्द्रका रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यले थारू सङ्ग्रहालय स्थापना गरिएको हो’, सांसद चौधरीले भन्नुभयो, ‘सांस्कृतिक सङ्ग्रहालयमा दाङका थारू समुदायले प्रयोग गर्ने विभिन्न कपडा, चाँदीका गहना,

थारू सङ्ग्रहालयमा राखिएको थारू संस्कृति भल्किने नृत्य ।

तस्विर : टीकाबहादुर वस्नेत

पेंसा, काठका चपल, माटाका भाँडा, ढकिया, गुन्दी, जौन र खन प्रयोग गरिने हलो, जुवा, फरुवा, हँसिया, कोदालोलगायतका सामग्रीसँगै नृत्य भल्काउने तस्विरहरू राखिएको छ ।

थारू सङ्ग्रहालयमा पूर्वदेखि पश्चिमसम्मका थारू जातिको पहिचान, कला संस्कृति भल्काउनेमूर्तिदेखिचित्रहरूराखिएको भन्दै चौधरीले सङ्ग्रहालयले थारू जातिको जन्मदेखि मृत्युसम्मको परम्परा अध्ययन गर्न चाहने व्यक्तिहरूलाई सहयोग पुर्‍याउने जानकारी दिनुभयो ।

बिद्या क्षेत्रफलमा फैलिएको सांस्कृतिक

सङ्ग्रहालयमा थारू जातिले राज्य गर्दाका विभिन्न चरणहरू देख्न सकिने सांसद चौधरीले जानकारी दिनुभयो । त्यस्तै त्यहाँ घुम्न जाने पर्यटकहरूका लागि थारू जातिसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण परिकार खाने व्यवस्थामेत भएको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

सङ्ग्रहालयलाई दाङका थारू जातिको मात्र नभएर नेपालकै थारू जातिको नमुना केन्द्रका रूपमा विकास गरिने सांसद चौधरीले जानकारी दिनुभयो । ‘नेपालका विभिन्न जिल्लामा छरिएर रहेका थारू जातिको सम्पूर्ण ऐतिहासिक गतिविधि सङ्ग्रहालयमा

देख्न सकिने छ’, सांसद

चौधरीले भन्नुभयो, ‘थारू सांस्कृतिक सङ्ग्रहालयलाई मुलुककै नमुना सङ्ग्रहालयका रूपमा विकास गरिने छ ।’

सङ्ग्रहालयलाई आगामी दिनमा थप विकास गर्दै लैजाने बताउँदै सांसद चौधरीले भन्नुभयो, ‘बजेटको अभावमा सङ्ग्रहालयको प्रा्त विकास गर्न सकिएको छैन । आगामी दिनमा बजेट प्राप्त भए थप विकास गर्दै जाने छौं ।’

सङ्ग्रहालयको उद्घाटन गर्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारी गोविन्द रिजालले थारू जातिको कला संस्कृतिको संरक्षणका लागि सांस्कृतिक सङ्ग्रहालयले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने बताउनुभयो ।

लागि आवश्यक कोठा थप गर्न अस्पताल प्रशासनसँग माग गर्दा कुनै सुनुवाइ नभएको डा. श्रेष्ठको भनाइ छ ।

उहाँका अनुसार अहिले पनि भेरीमा दुई दर्जन जति विरामी पालो कुरेर बसेका छन् । अहिले दैनिक दुई सिफ्ट चलेको डायलासिसमा चार जनाले मात्र डायलासिस गर्न पाएका छन् । अरू विरामी पालो कुरेर बसेका छन् ।

डायलासिस विभागका अनुसार अहिले हप्तामा १२ जनाले मात्र जसोत्सो डायलासिस गरिरहेका छन् । मिर्गीला रोगीले भेरी अस्पतालमा पालो नपाएर निजी अस्पतालमा महँगो रकम तिरेर डायलासिस गर्न बाध्य छन् ।

हेमोडायलासिस युनिट प्रमुख डा. श्रेष्ठका अनुसार अहिले विरामीको चाप बढेको छ तर मेसिनको अभाव छ । भएका चारमध्ये दुई मेसिन कामै नलाग्ने गरी बिग्रिएका छन् । चलि्रहेका दुईमध्ये पनि एउटा मेसिनले डायलासिस गर्दा पटक-पटक धोका दिइरहेको बताइएको छ ।

अस्पतालका प्रमुख डा. रुपानन्द अधिकारीले डायलासिस गर्ने मेसिन मर्मत तथा खरिदका लागि पहल

भइरहेको बताउनुभयो । बिग्रिएको डायलोसिस मेसिन मर्मतको प्रयास भइरहेको उहाँले जनाउनुभयो ।

मेसिनको अभावमा विरामीले पालोसमेत पाउन नसकेपछि मिर्गीला रोगीका लागि भेरी अस्पतालमा दुई सिफ्ट मात्रै नभई २४ सै घण्टा डायलासिस सेवा सुरु गर्नुपर्ने मिर्गीला पीडितहरूको माग छ ।

दिउँसो र बिहान मात्र दिउँदै आएको डायलासिस सेवा सौँफ र रातिमा पनि दिनुपर्ने र यसका लागि अस्पतालले आवश्यकताअनुसार जनशक्ति र मेसिनको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने माग मिर्गीला पीडित दिनश शर्माेले गर्नुभयो ।

डायलासिस सेवा सञ्चालनमा रहे पनि पर्याप्त उपकरण नहुँदा आकस्मिक भर्ना भएका र नयाँ विरामीले लामो समय कुर्दा पनि पालो नपाएर अन्यत्र जानुपर्ने बाध्यता रहेको उहाँको भनाइ छ ।

यसैगरी करिव नौ महिना पहिले बिग्रिएको सिकलसेल विरामीको रगत परीक्षण गर्ने मेसिन हालसम्म पनि मर्मत नहुँदा यस क्षेत्रका सयौँ विरामीले समयमा उपचार नपाएर पीडित भएका छन् ।

सरकारले सिकलसेलका विरामीको उपचार नि:शुल्क गरे पनि विरामीहरू महँगो शुल्क तिरेर निजी अस्पतालमा जान बाध्य छन् ।

सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी बढे

■ रुपन्देही समाचारदाता

रुपन्देही, असोज २५ गते । रुपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिका क्षेत्रमा सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको सङ्ख्या बढेको छ ।

नगरपालिकाले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रममा तीन वर्षभित्र सामुदायिक विद्यालयहरूलाई संस्थागत (निजी बोर्डिङ) विद्यालयसरहको गुणस्तरमा लैजाने लक्ष्य राखेर दिवा खाजा, विद्युतीय हाजिरीलगायतका विभिन्न कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याएपछि सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी सङ्ख्या बढेको हो ।

नि:शुल्क दिवा खाजा, गरिव तथा जेहेन्दार विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति, विद्युतीय हाजिरीजस्ता कार्यक्रमले एक वर्षमा ८३९ जना विद्यार्थी बढेको नगरपालिकाका शिक्षा शाखा प्रमुख उपसचिव गङ्गाराम आचार्यले जानकारी दिनुभयो ।

गत वर्ष १२ हजार १५४ विद्यार्थी भर्ना भएकामा यो वर्ष १२ हजार ९९३ विद्यार्थी भर्ना भएका छन् । बाल विकास कक्षामा गत वर्ष एक हजार २६४ जना भर्ना भएकामा यस वर्ष एक हजार ८७७ जना भर्ना भएका छन् । नगरभित्र ४४ वटा सामुदायिक विद्यालय छन् ।

प्रत्येक दिन प्रतिविद्यार्थी २५ रुपियाँ बराबरको दिवा खाजा, सबै विद्यालयमा एउटै कलर कोड, नगरस्तरीय शिक्षकको व्यवस्थापन, शिक्षकलाई तालिम, भौतिक पूर्वाधार सुधारजस्ता कार्यक्रमले विद्यार्थी सङ्ख्या बढेको आचार्यले बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, ‘यहाँका निजी विद्यालयसरहको शैक्षिक गुणस्तर तीन वर्षभित्र सबै सामुदायिक विद्यालयमा हुने छ ।’

दिवा खाजाका लागि नगरपालिकाले वार्षिक डेढ करोड रुपियाँ बजेट छुट्टाएको छ । शिक्षा

क्षेत्रमा नगरपालिकाले सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने बाहेक आन्तरिक स्रोतबाट मात्रै करिव छ करोड बजेट छुट्टाएको छ ।

जनप्रतिनिधि र शिक्षकहरूले पनि आफ्ना छोराछोरी सामुदायिक विद्यालयहरूमा भर्ना गराएर नगरबासीलाई उत्प्रेरित गरेका छन् । वडा नं. ४ का वडाध्यक्ष दिवाकर ढकालले आफ्ना दुई छोराछोरीलाई निजी विद्यालयबाट छुटाएर जनज्योति मावि डिङगरनगरमा भर्ना गराउनुभएको छ ।

जनज्योतिमा गत वर्षभन्दा एक सय नयाँ विद्यार्थी थपिएको प्रधानाध्यापक रघुनाथ पोखरेलले बताउनुभयो । तिलोत्तमा-११, शिवपुरस्थित शिवपुर माविमा यो वर्ष २५० नयाँ विद्यार्थी थपिएको विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष बुद्धिसागर भट्टराईले उल्लेख गर्नुभयो ।

सामुदायिक विद्यालयका बालविकास केन्द्रलाई चालू शैक्षिक सत्रदेखि नयाँ व्यवस्थापन गरेपछि बालविकासको भर्ना दर बढेको नगरपालिकाका प्रवक्ता सुन्दर श्रीले बताउनुभयो । अहिले बालविकास केन्द्रका कक्षा कोठामा ३२ इन्चको एलईडी टीभीसहित आरामदायी ठाउँमा बालबालिकालाई राखेर सिकाइन्छ ।

नगरपालिकाले प्रतिबालविकास केन्द्रमा दुई लाख रुपियाँका दरले लगानी गरेको छ । बालविकास कक्षामा पढाउने शिक्षकलाई सङ्घीय सरकारले दिने मासिक छ हजार तलबमा नगरपालिकाले मासिक तीन हजार रुपियाँ थपेर दिने गरेको छ । यसले पनि बालविकास कक्षामा विद्यार्थीको आकर्षण बढाएको छ ।

नगरपालिकाले सामुदायिक विद्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरी अनिवार्य गरेको छ । यसले शिक्षकहरूलाई नियमित रूपमा कक्षा लिन बाध्य बनाएको छ ।

दुई शिक्षकको भरमा प्राथमिक विद्यालय

■ परासी समाचारदाता

नवलपरासी, असोज २५ गते । पश्चिम नवलपरासी सरावल गाउँपालिकाको एक प्राथमिक विद्यालय दुई शिक्षकको भरमा सञ्चालन भइरहेको छ ।

पश्चिम नवलपरासीको सरावल गाउँपालिकाको भटौलीयामा रहेको बाल्मीकी प्राथमिक विद्यालयमा पाँचवटा कक्षाका लागि दुईवटा शिक्षक मात्र रहेका छन् ।

विद्यालयका प्रधानाध्यापक

धुवनरायण गौडका अनुसार शिक्षक सिकाइ अनुदानको रकमबाट केही निजी शिक्षक राखेर विद्यालय सञ्चालन हुँदै आएको थियो । तर, अनुदान रकम रोकिएपछि समस्या भएको छ ।

विद्यालयमा पाँचवटा कक्षाहरू सञ्चालन गर्नका लागि गाउँपालिकालाई अनुरोध गरेको प्रधानाध्यापक गौडले बताउनुभयो । २०६५ सालमा स्थापना भएको यस विद्यालयमा बालविकास कक्षासहित छवटा कक्षा सञ्चालनमा छन् ।

समाचार सङ्क्षेप

सर्पको टोकाइबाट मृत्यु

■ दाङ समाचारदाता

दाङ, असोज २५ गते । सर्पको टोकाइबाट दाङमा एक जनाको मृत्यु भएको छ । जिल्लाको घोराही उपमहानगरपालिका-१०, भारबाराका ३५ वर्षीय बुद्धिनाम चौधरीको सर्पले टोकाइबाट मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय दाङले जानकारी दिएको छ ।

खेतमा मसुरो छर्ने क्रममा सर्पले टोक्दा घाइते भएका चौधरीको राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान घोराहीमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको जिल्ला प्रहरी प्रवक्ता विनोदविक्रम शाहले जानकारी दिनुभयो ।

यस्तै सर्पको टोकाइबाट जिल्लाको शान्तिनगर गाउँपालिका-२, बाघमारेका ६० वर्षीय रामबहादुर रावत गम्भीर घाइते हुनुभएको छ ।

घरको बरान्डामा बसिरहेको अवस्थामा सर्पले बायाँ खुट्टामा टोकेको प्रहरी प्रवक्ता शाहले जानकारी दिनुभयो ।

नगदसहित जुवाडे पक्राउ

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज । दशैं सकिए लगत्तै बाँकेमा हरेक वर्ष भैं यो वर्ष पनि जुवातास खेल्ने क्रम बढेको छ । यस क्रममा यहाँ केही जुवाडे पक्राउ गरेको छ ।

जुवातास नियन्त्रणमा कस्मिएको बाँके प्रहरीले नेपालगञ्जको एक जुवाखालमा छापा मारेर एक लाख ८१ हजार नौ सय रुपियाँसहित १७ जना जुवाडैलाई पक्राउ गरेपछि जुवातास खेल्ने क्रम सुरु भएको पुष्टि भएको छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाँकेबाट खटिएको विशेष प्रहरी टोलीले नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिका-४, गणेशपुरको एक घरमा छापा मारेर जुवाडेहरूलाई पक्राउ गरेको जनाएको छ ।

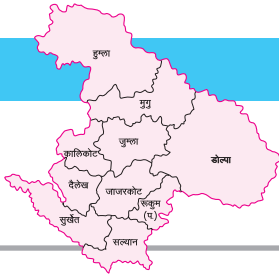
अफैँ पनी नेपालगञ्ज क्षेत्रमा धेरै ठाउँमै ठूला जुवाहरू भइरहेको बताइन्छ । इलाका प्रहरी कार्यालय कोहलपुर भने केही दिनयता जुवाविरुद्ध अप्रेसन नै चलाएर धमाधम जुवा खालबाट रकमसहित जुवाडेहरू पक्राउ गरिरहेको छ ।

केही दिनअघि मात्रै कोहलपुरबाट प्रहरीले ९८ हजार नगदसहित कोहलपुर नगरपालिका-११ स्थित पुष्पराज खनालको घरमा तास खेलिरहेका तीन जनालाई रकमसहित पक्राउ गरेको थियो ।

पक्राउ परेका तीन जनाको साथबाट ९८ हजार दुई सय रुपियाँ नगर बरामद भएको प्रहरीले जनाएको छ । पक्राउ पर्नेमा कोहलपुरका उमेश शाही, केशवराज क्षेत्री र नरबहादुर खत्री रहेका छन् ।

बाँके प्रहरीका प्रवक्ता डीएसपी शिवबहादुर सिंहले साना खालहरूबाट जुवाडे पक्राउ परे पनि ठूलो खाल अर्भैसम्म फेला नपरेको जानकारी दिनुभयो । उहाँले ठूलो खालको पनि खोजी भइरहेको बताउनुभयो ।

लेनदेनमै मिल्छन् जातीय विभेदका मुद्दा

■ प्रेमराज सिम्बडा

कालीकोट, असोज २५ गते। कालीकोटमा जातीय विभेद भयो भनेर प्रहरीसम्म पुग्ने मुद्दा मात्र होइन अदालतसम्म पुगेका मुद्दा पनि पैसाको लेनदेनपछि मिल्ने गरेका छन्। जातीय विभेदका कारणले हुने घटना र त्यसपछि पर्ने मुद्दा पहिलोपटक त प्रहरीसम्म नै पुग्दैनन्। प्रहरीसमक्ष नपुगेरै सकिने अधिकारका मुद्दा सरकारी वकिल कार्यालय हुँदै अदालतमा आएर पनि बयान फरेर मिलापत्र हुने गरेको छ।

कालीकोटको नरहरिनाथ गाउँपालिका १ वडामेलाका डिल्ली विकलाई स्थानीय चन विष्ट र नरेन्द्र विष्ट दाजुभाइले सामान्य विवादमा कुटपिट गरे। विष्ट दाजुभाइको कुटाइबाट दाँत भर्नेपछि दलित अधिकारकर्मीसम्म पुग्नुभएका विकले जातीय विभेदका कारणले आफूलाई कुटपिट भएको भन्दै प्रहरी

जसलाई अन्याय भएको छ, उसैले हैन भनेर बयान बदल्ने गरेकाले कालीकोटमा दलितका मुद्दा खारेज हुनु दुःखद भएको छ।

समक्ष जाहेरी दर्ता गराउनुभयो।

प्रहरी अनुसन्धानपछि मुद्दा सरकारी वकिलको कार्यालय हुँदै अदालतमा पुगेपछि सरकार पक्षका साक्षी डिल्ली विकले आफूलाई जातीय विभेद नभएर गाउँको सामान्य विवादले भगडा भएको र त्यसैमा परेर आफूलाई चाँट लागेको बयान दिएपछि जातीय

विभेदको मुद्दा खारेज भयो।

तर दलित अधिकारकर्मीहरू भने कानुनी निकाय दलितका मुद्दामा गम्भीर नभएको बताउँछन्। दलित अधिकारकर्मीले तल्लो जातिकै भएका कारणले मुद्दालाई सामान्यीकरण गर्ने खोजेको आफूलाई आभास भएको दलित अधिकारकर्मी जया विकले बताउनुभयो। दलित अधिकारकर्मीको असन्तुष्टिलाई सरकारी वकिल दिनेशकुमार रेग्मीले अस्वीकार गर्दै आफूले सरकार पक्षबाट विष्ट दाजुभाइसँगै अदालतमा पुग्नु र बयानका क्रममा आफू जातीय विभेदमा नपरेको बयान दिँदा अदालतले कसरी विभेद भयो भनेर दोषी देख्ने भन्दै वकपत्रसमेत सार्वजनिक गर्नुभयो।

उहाँले जातीय विभेद भएको भन्ने कुनै प्रमाण छैन तर पनि उहाँको बयानलाई आधार मान्ने ठाउँ थियो, त्यसमा पनि

उहाँले आफूलाई विभेद नभएको बकपत्र बयानमा दिएकाले जातीय मुद्दा खारेज भएको बताउनुभयो। यस्तै समस्या अन्य दलित समुदायमा पनि छ। सुरुमा भएका विवादलाई जातीयतासँग जोड्ने र पछि आएर पैसाको लेनदेनमा मिल्ने गरेको खाँडाचक्र नगरपालिका वडा ४ का अध्यक्ष धनसिंह कामीले बताउनुभयो।

उहाँले आफूले मात्र ११० मुद्दामा मिलापत्र गराएको स्मरण गर्दै पीडित पक्ष बलियो हुनुपर्ने जनाउनुभयो। जसलाई अन्याय भएको छ। उसैले हैन भनेर बयान बदल्ने गरेकाले कालीकोटमा दलितका मुद्दा खारेज हुनु दुःखद भएको उहाँको भनाइ छ। केही त डर त्रासले पनि अदालतमा गएर बयान बदल्ने गरेका छन्। दलित समुदायलाई धम्काउने र बयान बदल्न लगाउने चलन पनि कालीकोटमा पैसाका रूपमा रहेको दलित नेता दिनेश चर्दारले बताउनुभयो।

नगरपालिकाद्वारा नगर बस सेवा सञ्चालन

■ कमल शर्मा

दैलेख, असोज २५ गते। दैलेखको चामुण्डाबिन्दासैनी नगरपालिकाले पहिलोपटक नगर बस सेवा सञ्चालन गरेको छ। नगरभित्रका नौवटै वडाका नगरवासीलाई यातायातमा सहज पहुँचका लागि नगर बस सञ्चालन गरेको हो।

चामुण्डाबिन्दासैनी नगरपालिकाले नगर सभाले नगर बस सञ्चालन गर्नका लागि ३५ लाख रकम बिनियोजन गरेर नगर बस खरिद गरी सञ्चालनमा ल्याएको चमुण्डाबिन्दासैनी नगरपालिका दैलेखका प्रमुख सूर्यबहादुर शाहीले बताउनुभयो। उहाँले नगरभित्र यातायात सञ्चालन गरी नगरवासीलाई सेवा दिनका लागि नगर बस सञ्चालन गरेको जनाउनुभयो। हामा नगरपालिका भूगोलका हिसावले दोस्रो ठूलो नगरपालिका भएको र एक वडाबाट अन्य वडामा जान एक दिन लाग्ने हुँदा नगरवासीको समस्यालाई ध्यानमा राखेर बस सेवा सञ्चालन गरिएको उहाँको भनाइ छ।

दैलेखको चामुण्डाबिन्दासैनी नगरपालिकाले नगरवासीका लागि सहज यातायातका लागि खरिद गरेको नगर बस। तस्विर : कमल शर्मा

नगरपालिकाको उपप्रमुख तारा शाही खत्रीले नगर सभाबाट नगर बस सेवा सञ्चालन गर्ने कार्यविधि निर्माण गरेर भाडा दर कायम गरिने जानकारी दिनुभयो। उहाँले ज्येष्ठ नागरिक

बालबालिका र अपाङ्गहरूलाई निःशुल्क सेवा दिने तयारीमा नगरपालिका रहेको उल्लेख गर्नुभयो। नगर बसको क्षमता २१ जना यात्रुलाई सहजरूपमा बस्ने सिट छ।

दर्जनौँ ग्रामीण सडक अझै सञ्चालनमा आएनन्

■ सहदेव बस्नेत

खलङ्गा, असोज २५ गते। जाजरकोटमा वर्षाले सदरमुकाम जोड्ने र अन्य सडक अवरुद्ध भएका छन्। सडक सञ्चालनमा नआएपछि दशैं, तिहारजस्ता चाडवाडको समयमा समेत दैनिक उपभोग्य सामग्री ढुवानी गर्न असुविधा भएको छ।

सडकमा यातायात सञ्चालन नहुँदा दैनिक उपभोग्य वस्तु, विकास निर्माण सामग्री, औषधिलगायतको आसारपसारमा समस्या हुनुका साथै स्थानीयलाई आवत जावतमा सास्ती भएको कुशे गाउँपालिका ७, समाकोटका गणेश सिंहले बताउनुभयो।

वर्षातले सडक भत्किनुका साथै ठाउँठाउँमा पहिरो गएपछि यातायातका साधन सञ्चालन हुनसकेका छैनन्। जसले गर्दा दुर्गमका स्थानीयलाई सास्ती भएको छ। अवरुद्ध सडक मर्मतका लागि सम्बन्धित निकायले बेवास्ता गर्दा स्थानीयले दुःख पाएको बारेकोट गाउँपालिकाका सेपुखोलाका योगेन्द्र सिंहले जनाउनुभयो।

सडक यातायात अवरुद्ध हुँदा विभिन्न सेवा लिन सदरमुकाम आउने, विरामी उपचार, खाद्य सामग्री ढुवानीलगायतमा समस्या भएको छ। वर्षातले खलङ्गा पाँचकाटिया-फुलचाउली, छेडा-थलह-सुवानाउली, फेरा-काकीगाउँ, बोहोरा-छिप्रेना, सुवानाउली-औल-लुवादह, नुरमारा-गर्खाकोटलगायतका दर्जनौँ ग्रामीण सडकमा यातायात सेवा अवरुद्ध छ।

स्थानीय तहहरूको विकासको प्राथमिकतामा परेका सडक निर्माणले सदरमुकाम बाहिरका गाउँगाउँसम्म सडक सञ्चाल फेलाएर पनि दर्जनौँ स्थानमा पहिरो जानुका साथै आधा दर्जन खोलामा पुल नहुँदा र सडक हिलामै तथा खाल्डाखुल्डी हुँदा सवारी साधन चल्न सकेका छैनन्।

सडक नबन्दा पैदल यात्रा गर्दै कालपहाड (भारत)बाट घर फर्कदै गरेका जाजरकोटका स्थानीय। तस्विर : सहदेव बस्नेत

यातायात सञ्चालनमा नआएपछि स्थानीय खाद्य सामग्रीको भारी बोक्ने पैदल हिँड्न बाध्य भएका बारेकोट गाउँपालिका मूल्सामका महेन्द्र बोहोराको बताउनुभयो। सडक अवरुद्ध भएपछि नायकबाडा, रोकायगाउँ, पैङ्क, डिम, सक्ला, खगेनकोट, भद्रा, काकीगाउँ, दशेरा, अछोनी, सुवानाउली, टालेगाउँ, लहै, डाँडागाउँलगायत डेढ दर्जन बढी साविकका गाविसका बासिन्दा यातायातको सुविधाबाट वञ्चित भएका छन्।

उता स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू भने वर्षा भर्खरै साँकेकाले अब सबै सडकहरू मर्मत गरी चाडपर्वमा सवारी साधन चल्ने गरी काम भइरहेको बताएका छन्। आफूहरूले सडक मर्मतको काम थालनी गर्न लागेको तर दर्शेका लागि सबै घर गएकाले दर्शेलागत्तै आफ्नो गाउँपालिकाभित्रका सबै ग्रामीण सडकमा सडक पुनः सञ्चालन गराउने कुशे गाउँपालिकाका अध्यक्ष हरिचन्द्र बस्नेतले बताउनुभयो।

सुरक्षित प्रसूति सेवाको चेतना बढ्दै

■ राजन रावत

सिमकोट, असोज २५ गते। हुस्काको सिमकोट गाउँपालिकाका ८५ प्रतिशत गर्भवती सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएका छन्। सुरक्षित गर्भधारणका बारेमा जानकारी प्राप्त हुनु र राज्यले सुरक्षित

गर्भवती गराएवापत राज्यबाट सुविधाको व्यवस्था गर्न थालेपछि सिमकोट गाउँपालिकामा यो सङ्ख्यामा व्यापक वृद्धि भएको हो।

पहिले पहिले गर्भवती महिला गर्भ बोक्नेको बारेमा बोल्न पनि नसक्ने अवस्थामा अहिले अबधि पुगेर व्यथा लागेपछि आर्कै पनि प्रसूति

गृहमा लैजान आग्रह गर्ने गरेको सिमकोट गाउँपालिका वडा नं. ८ की महिला बाँचकला बुढाले बताउनुभयो। केही समय अगाडि बुढाकी जेठी बहारी प्रसूति व्यथा लागेपछि आफूलाई यस्तो जानकारी दिँदा नजिकको बर्थिङ सेन्टरमा पुर्‍याएर सुरक्षित प्रसूति गराएको उहाँले जनाउनुभयो। स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित प्रसूति सेवा लिन थालेपछि आमा र शिशु दुवैको मृत्युदरमा कमी आएको स्वास्थ्यकर्मीहरू बताउँछन्।

दुई वर्ष अगाडि सिमकोट गाउँपालिकाका आठवटै वडाबाट गरी जम्मा ६१ जना महिलाले प्रसूति गृह वा बर्थिङ सेन्टरमा आएर सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएकोमा अहिलेको वर्ष यो सङ्ख्या बढेर ३१५ जना पुगेको सिमकोट गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख धुवराज सिंहले बताउनुभयो। अहिले आएर महिलामा राम्रो जनचेतना फैलिएकै कारण सुरक्षित प्रसूति गराउनका लागि गर्भवती र परिवारका सदस्य सकात्मक भएको उहाँको भनाइ छ। संयोजक सिंहका अनुसार उक्त वर्ष पालिकाका आठवटै वडामा करिब ८५ प्रतिशत गर्भवतीले सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएका छन्।

बँदेलले खेती खान थालेपछि जग्गा बाँभै

■ मुना हमाल

सुर्खेत, असोज २५ गते। खैरन्दनगर नगरपालिका वडा नं. १४ मा जङ्गलबाट बँदेल आएर लगाएको बाली खान थालेपछि जग्गा बाँभै रहन थालेका छन्। वडा नं. १४ को गोठिकाँडा, बयलकाँडा, रामीकाँडालगायतका ठाउँमा नजिकै रहेको जङ्गलबाट बँदेल आएर लगाएको बाली खान थालेपछि कृषकहरूले खेती गर्न छोड्दै गएका

छन्। अहिले गाउँका भन्डै आधा जग्गा बाँभै छ।

आफूहरूले लगाएको बाली बँदेलले नष्ट गर्ने र खाइदिन थालेपछि वर्षभरि खाने अन्न बाली भित्र्याउन नपाउँदा कृषकहरू चिन्तित बनेका छन्। गाउँको नजिकै रहेको सामुदायिक वनबाट बँदेल आएर मकै, गहुँलगायतका बाली खाइदिँदा आफूहरूलाई भित्र्याउन नपाएको कृषकहरूको गुनासो रहेको छ। स्थानीय शिव गौतमले बँदेलले

लगाएको बाली खाएर सास्ती दिएको बताउनुभयो। खेती लगाएर बँदेलले सबै खाइदिने भएकाले आधा जग्गा बाँभै छन्। गाउँको बीचमा लगाएको बाली रातभरि नसुतेर कुनैपछि। नगरपालिकामा समस्या राखेको हो तर अहिलेसम्म कहिलेकाँटीबाट पहल नभएको उहाँले बताउनुभयो।

स्थानीयले अहिले मात्र नभएर वर्षौंदेखि यो समस्या भोग्दै आएको बताएका छन्। जङ्गलबाट आएर बँदेलले बाली खाइदिने र नष्ट गरिदिने

समस्या वर्षौंदेखि भोग्दै आएको स्थानीय राधा हमालले बताउनुभयो। बँदेल र बाँदरले लगाएको बाली खाइदिन थालेपछि खेती गर्न छोड्नेको उहाँको भनाइ छ। जङ्गल नजिक भएकाले दिउँसाँको समयमा बाँदर र रातिको समयमा बँदेलले बाली खाइदिने गरेको उहाँले बताउनुभयो। जङ्गली जनावरले वर्षौंदेखिको बाली खाइदिने समस्या भए पनि अहिलेसम्म यसको समाधान नभएको उहाँको भनाइ छ।

ग्राहक योजना

संविधान दिवस, बडा दशैं, शुभ दीपावली, नेपाल संवत् एवं छठ पर्वको उपलक्ष्यमा संस्थानका प्रकाशनहरू छुटमा वार्षिक ग्राहक बनी खुशी बाडौं।

विशेष छुट

- वार्षिक शुल्क १५,००
- छुट रकम ३००
- वार्षिक शुल्क ३,०००
- छुट रकम ५००

नगद छुटको सट्टा

- मधुपर्क, युवामञ्च र मुनामध्ये दुई उपहार
- दि राइजिङ नेपाल उपहार

यो योजना प्रदेश १ र २ मा लागू हुनेछैन

मधुपर्क

वार्षिक शुल्क २५०

युवामञ्च वा मुना उपहार

युवामञ्च

वार्षिक शुल्क २५०

मधुपर्क वा मुना उपहार

मुना

वार्षिक शुल्क १५०

युवामञ्च वा मधुपर्क उपहार

यो योजना २०७६ असोज १ गते देखि ०७६ कात्तिक मसान्तसम्म

गोरखापत्र संस्थान

वितरण विभाग, धर्मपथ, काठमाडौं

- ग्राहक बनाउने ठेगाना
- गोरखापत्र प्रधान कार्यालय, धर्मपथ, काठमाडौं, फोन नं. ४२२०६३८, ४२२३०५७
- गण्डकी प्रदेशस्तरीय कार्यालय पोखरा फोन नं. ०६१-५३८५२२, ९८५७६२७४४४

टोल फ्री नम्बर : ९६६००९४८८८८

गोरखापत्र

सुदूरपश्चिम

www.gorkhapatraonline.com

२०७६ साल असोज २६ गते आइतबार
2019 October 13 Sunday

१५

मेडिकल कलेज निर्माण अन्तिम चरणमा

निर्माण कार्य अन्तिमतिर पुगेको गेटा मेडिकल कलेजको कलेज भवन ।

तस्विर : अविनाश चौधरी/धनगढी

धनगढी समाचारदाता	
	
धनगढी, असोज २५ गते । निर्माणधीन गेटा मेडिकल कलेजको मुख्य भवनको निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।	
कलेज, अस्पताल र होस्टेल भवनलगायतका मुख्य–मुख्य संरचनाको निर्माण कार्य यसै वर्ष सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको गेटा मेडिकल कलेज पूर्वाधार निर्माण विकास समितिले जनाएको छ । न्यूनतम पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्य छ/सात महिनाभित्रै सकिन्छ, समितिका निर्देशक भीमबहादुर साउदले भन्नुभयो, सबै संरचना यसै वर्ष तयार हुनेछन् ।	
कलेज भवनको निर्माण कार्य हालसम्म ८० प्रतिशत पूरा भएको समितिले जानकारी दिएको छ । कलेज भवनको भित्री भागमा अन्तिम काम भइरहेको छ । भ्याल, ढोका लगाउने र छेउछाउमा टेन्च बनाउने काम बाँकी रहेको जनाइएको छ ।	
यसैगरी पहिलो प्याकेजअन्तर्गतको अस्पताल भवनको निर्माण कार्य ६० प्रतिशत पूरा भएको छ । त्यसैमाथि बनिरहेको दोस्रो प्याकेजअन्तर्गतको दोस्रो अस्पताल भवनको निर्माण कार्य लगभग ४५ प्रतिशत सकिएको जनाइएको छ । तीन/तीन सय गरी दुवै अस्पताल भवन छ सय शय्याको छ । दुई टुलो होस्टेलको निर्माण कार्य ६० प्रतिशत पुगेको र अर्को सानो होस्टेलको निर्माणको काम १५ प्रतिशत रहेको समितिका इन्जिनियर पवन रावलले जानकारी	
दिनुभयो । होस्टेलको निर्माण अवधि अर्भै एक वर्ष बाँकी रहेको छ ।	
त्यस्तै डाक्टर र कर्मचारी आवास भवनको निर्माण कार्य ४६ प्रतिशत पूरा भएको छ । आवास भवनको निर्माण अवधि अर्भै एक वर्ष दुई महिना बाँकी रहेको छ । प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य भने सन्तोषजनक छैन । सबैभन्दा पहिले ठेक्का भएको प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य अत्यन्त सुस्त रहेको इन्जिनियर रावलले बताउनुभयो । एक वर्ष पाँच महिना मात्रै निर्माण अवधि रहेको प्रशासनिक भवन निर्माणका लागि तीन पटक म्याद थप भइसकेको छ ।	
१३ करोड रुपियाँ लगानीमा निर्माण भइरहेको प्रशासनिक भवनको थपिएको समय पनि यही भदौसम्म मात्रै छ, रावलले भन्नुभयो, अहिलेसम्म ५५ प्रतिशत निर्माण कार्य पूरा भएको छ । सबैभन्दा पहिले निर्माण कार्य सकिनुपर्ने प्रशासनिक भवनको भौतिक प्रगति कलेज भवनको भन्दा कम छ । रविना कन्स्ट्रक्शन प्रालिले प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य गरिरहेको छ ।	
केही वर्षसम्म रुख कटानका लागि वनले आदेश नदिएँदा र जग्गा स्वामित्वको विवादले गेटा मेडिकल कलेज निर्माणको कायमा ढिलाइ भएको थियो। वनबाट अब अखरोट नरहे पनि केही मुक्त कर्मचाै परिवार जग्गा कब्जा गरेर बसेको समितिले जानकारी दिएको छ । आगामी आर्थिक वर्ष २०८०/८१ सम्म गेटा मेडिकल कलेजको आवश्यक सम्पूर्ण पूर्वाधार तयार	
हुने गुरुयोजना बनाइएको छ तर न्यूनतम पूर्वाधारसहितको मुख्य संरचनाको निर्माणको कार्य भौतिक रूपले चालू आर्थिक वर्षाभित्र सकिने समितिले जनाएको छ । सम्भवतः तीन महिनाभित्रै कलेज भवन हस्तान्तरण पनि हुनसक्ने निर्देशक साउदले जनाउनुभयो ।	
ऐन, कानुन बनेमा छिट्टै कलेज सञ्चालन हुने उहाँले विश्वास व्यक्त गर्नुभयो । कलेज सञ्चालनका लागि गृहकार्य सुरु भइसकेको जनाइएको छ । मन्त्रालयले कलेज सञ्चालनको ‘मोडालिटी’ बनाइरहेको उहाँले जानकारी दिनुभयो । कुन मोडालिटीमा कलेज सञ्चालन गर्ने भन्ने विषयमा कानुनी संरचना निर्माणका लागि मन्त्रालयले गृहकार्य गरिरहेको छ, उहाँले भन्नुभयो, सम्भवतः छिट्टै नै सङ्घीय सरकारले कलेज सञ्चालनको कानुन बनाउँछ होला ।	
आर्थिक वर्ष २०७७/७८ बाट गेटा मेडिकल कलेजमा पढाइ सुरु गर्ने लक्ष्य राखिएको छ । नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०६६/६७ मा मेडिकल कलेज निर्माणको घोषणा गरेको थियो ।	
गेटा मेडिकल कलेज निर्माणमा हालसम्म साढे तीन अर्ब रुपियाँ खर्च भएको छ । साना–ठूला गरी विभिन्न २७ वटा संरचना निर्माण भइरहेको मेडिकल कलेजको तयार पार्न सात अर्ब रुपियाँ खर्च हुने इन्जिनियर रावलले बताउनुभयो । गेटा मेडिकल कलेज निर्माणका लागि चालू आर्थिक वर्ष एक करोड २५ लाख रुपियाँ बजेट सङ्घीय सरकारले दिएको उहाँले जनाउनुभयो ।	

अभिभावक गुमेपछि छ बालबालिकाको बिचल्ली

■ बैतडी समाचारदाता

बैतडी, असोज २५ गते । क्यान्सर रोग लागेर बाबु थला परेकै बेला आमाले छोडेर गइन् । उपचार नपाएर बाबुको निधन भयो । बाबुको मृत्यु हुँदा घरमा मलामी जानसमेत कोही थिएन । छिमेकीले दामबत्ती दिए । घरमा सहारा दिने कोही नहुँदा छ जना बालिकाको बिचल्ली भएको छ ।

यो पीडा बैतडीको एक दलित परिवारका छ जना दुइरा बालबालिकाको हो । गाउँमा धेरैले भर्खर दशैँको खुसी साटे । गाउँभरिका बालबालिका नयाँ रङ्गोचङ्गी लुगा लगाएर मीठा परिकार खाँदै नित्यारमा टीका थापे । खेल्दै रमाए तर

ती बालिकालाई दशैंले रुवाएर गयो । दशरथचन्द नगरपालिका–१०, सतापलिका ३५ वर्षीय राजुमार लावडको क्यान्सर लागेर मृत्यु हुनुअघि नै औषधि लिन्छु भनेर भारतको पिथौरागढ जानुभएको उहाँको श्रीमति मीनादेवी लावड दुई वर्षदेखि घर फर्किनुभएको छैन । अभिभावक नभएपछि सहारा दिने बाबुको पनि १० महिनाअघि निधन भयो ।

सहाराविहीन बालबालिकाको घरसमेत भत्किएको छ । बख्सीमा पानी परेर बस्ने नसक्ने अवस्था आएपछि दशरथ चन्द नगरपालिकाले एक लाख रुपियाँ आर्थिक सहयोगमा घर मर्मत गरिदिए पनि बिजुली बत्ती छैन । गाउँमा बिजुली बत्तीको सुविधा भए पनि मिटर जडान गर्न नसक्दा बत्ती बाल्न नपाएको बालिका निलम लावडले पीडा सुनाउनुभयो ।

सहाराविहीन बालबालिकाको घरसमेत भत्किएको छ । बख्सीमा पानी परेर बस्ने नसक्ने अवस्था आएपछि दशरथ चन्द नगरपालिकाले एक लाख रुपियाँ आर्थिक सहयोगमा घर मर्मत गरिदिए पनि बिजुली बत्ती छैन । गाउँमा बिजुली बत्तीको सुविधा भए पनि मिटर जडान गर्न नसक्दा बत्ती बाल्न नपाएको बालिका निलम लावडले पीडा सुनाउनुभयो ।

सानी बहिनीलाई काखी च्यापेर आँसु टलपलाउँदै निलमले भन्नुभयो, “गाउँमा सबै जना दशैँको खुसियालीमा छन् । हाम्रो घरमा त भोक लाग्दा खानेकुरा पनि हुँदैन । अस्ति नगरपालिकाले दिएको चामल पनि सकिँयो । यताउति मागेर खान्छौं । दुइरा बालबालिकाको घर पनि खोला नजिक छ । गाउँमा सबैका घरमा बिजुली भए पनि बालबालिका अध्यारोमा बस्न डराउने भएकाले छिमेकीले पालेपालो घरमा सहारा दिने गरेको स्थानीय गीतादेवी लावडले बताउनुभयो । बालबालिकालाई समस्या र पीडाको बारेमा कुरा गर्दा बालबालिका टोलाउँछन् मात्रै बोल्न सक्दैनन् । बोल्न सक्नेमध्येकी जेठी निलम एउटै कुरा दोहोर्याएर भन्नुहुन्छ– “आमाले छोडेर जाँदा सबैभन्दा कान्छी छैँदै बहिनी एक वर्षकी मात्र थिइन् । अरू बहिनी पनि सानै छल । घरमा खान लगाउन केही पनि छैन । भोक लाग्दा बहिनीहरू रुन्छन् ।”

अलपत्र परेकी बैतडीको दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर १० सतापलिका गाउँको एकै घरका छ जना बालिका ।

तस्विर : गोकर्ण दयाल

■ डोटी समाचारदाता

डोटी, असोज २५ गते । डोटीको सायल गाउँपालिका वडा नम्बर ६ नारागाउँका ७५ वर्षीया बहादुरे रोकायालाई दिक्नेनुन लिन कैलाली जिल्लाको फल्गुदे जाँदा बाटोमा धर्मशालामा रात बिताएको हिजोआज जस्तै लाग्छ । घरबाट फल्गुदेका लागि हिँडेपछि आठ दिमामा मात्रै घर पुगिएको अनुभव सुनाउँदै रोकायाले भन्नुभयो, “आफ्नो जीवनकालमा कतिपटक धर्मशालामा बास बसियो होला भनिँसाध्य छैन तर अचेल आफैँले बास बसेका धर्मशाला भत्किएको देख्दा साह्रै दुःख लाग्छ ।”

१०/१५ वर्षअघिसम्म पनि ओहोरदोहोर गर्ने बटुवाको बास बस्ने ठाउँ धर्मशाला नै हुन्थ्यो । पछिल्लो पटक सडकको सहज पहुँचले गर्दा धर्मशालामा बास बस्न छोडेपछि परम्परागत रूपमा निर्माण गरिएका धर्मशाला जीर्ण बन्दै गएका छन् ।

डोटी बग्लेगका धर्म ठकुराले

डोटीको सायल गाउँपालिका डौँडस्थित जीर्ण धर्मशाला ।

तस्विर : डिलबहादुर सिंह/डोटी

आफ्नो अनुभव सुनाउँदै भन्नुभयो– “भारी

सुत्ने ठाउँ नपाएर आगो बालेर धर्मशाला बोकेर आउने बटुवाले धर्मशाला भरिन्थे । बाहिरै कति रात कटायो । उहिलेका खुट्टा

सुदूरपश्चिमको ‘लाइफलाइन’ ताक्लाकोट नाका

■ धनगढी समाचारदाता

धनगढी, असोज २५ गते । बभाङको उरै भञ्ज्याङ हुँदै ताक्लाकोट नाका खुलाउनका लागि सरकारी र निजी क्षेत्रबाट कुरा उठ्दै आए पनि ठोस रूपमा अगाडि बढ्न सकेको छैन ।

चीनसँगको प्रमुख व्यापारिक नाका बन्न सक्ने ताक्लाकोटलाई खुलाउनका लागि नेपाल सरकारले विशेष पहल गर्नुपर्ने सुदूरपश्चिमवासीको आग्रह छ । मित्र राष्ट्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको राजकीय भ्रमणको क्रममा यो नाकावारे नेपाल सरकारबाट विशेष पहल हुने प्रदेशवासीले अपेक्षा गरेका छन् ।

कमसेकम ताक्लाकोट नाका मात्रै खोलिएमा सुदूरपश्चिमको भाग्य र भविष्य बन्छ, कैलाली उद्योग वाणिज्य सङ्घका पूर्वअध्यक्ष गोपाल हमालले भन्नुभयो । ताक्लाकोटा नाका सुदूरपश्चिमको ‘लाइफलाइन’ नै बन्न सक्ने ठहर गरिएको छ । उत्तर–दक्षिण दुवैतिर दुई शक्तिशाली छिमेकी राष्ट्रसँग ‘कनेक्टिभिटी’ कायम गर्न सकिए आर्थिक विकासमा टेवा पुग्ने अपेक्षा निजी क्षेत्रले गरेको छ । गौरीफन्टा

नाकादेखि चैनपुर–उरै भञ्ज्याङ हुँदै ताक्लाकोट नाकासम्म करिव तीन सय किलोमिटर मात्रै दूरी रहेको बताइएको छ । ताक्लाकोट नाका खोलेमा उत्तर–दक्षिण जोड्ने सबैभन्दा छोटो दूरीको रुट बन्नुका साथै मानसरोवर जानका लागि पनि दूरी घट्ने सुन्दर सुदूरपश्चिमका अभियन्तासमेत रहनुभएका हमालको ठहर छ ।

चीनका राष्ट्रपतिले नेपालको राजकीय भ्रमण गरिरहँदा कम्तीमा ताक्लाकोट नाका, पश्चिम सेती जलविद्युत् आयोजना र कृषि प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाबारे सरकारले कुरा गर्नुपर्दछ, उहाँले भन्नुभयो ।

ताक्लाकोटसम्म पुग्नका लागि सुदूरपश्चिममै दाचुलाको व्यास–तिङ्करको अर्को बाटो पनि छ । पञ्चायतकालमा दाचुलाको सदरमुकाम खलङ्गादेखि तिङ्करसम्म घोरंटो बाटोको निर्माण भएको थियो । हिल्साबाट हेलिकप्टरमाफत भारतीय पर्यटकलाई मानसरोवरसम्म लैजाने व्यवस्था नहुँदासम्म तिङ्कर हुँदै भारतीय तीर्थयात्री मानसरोवर पुग्ने गरेका थिए तर विगत केही वर्षदेखि यो नाका

बन्द छ । सदरमुकाम खलङ्गादेखि व्याससम्म ८० किलोमिटर दूरी रहेको र अब ३० किलोमिटर मात्रै ट्याक खोल्न बाँकी रहेको बताइएको छ । व्याससम्म नाकालाई व्यवस्थित गर्न सकेमा समृद्धि टाढा छैन, धामीले भन्नुभयो, हामीले प्रदेश सरकारमार्फत सङ्घीय सरकारलाई आग्रह गरेका छौं । नाका खोल्ने निर्णय गरिरुपर्दछ ।

उहाँले अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारका लागि सङ्घीय सरकारले तिङ्कर–ताक्लाकोट नाका खुलाउन विशेष पहल गर्नुपर्ने औँल्याउनुभयो । यो त्रिदेशीय नाकालाई व्यवस्थित गर्न सकेमा समृद्धि टाढा छैन, धामीले भन्नुभयो, हामीले प्रदेश सरकारमार्फत सङ्घीय सरकारलाई आग्रह गरेका छौं । नाका खोल्ने निर्णय गरिरुपर्दछ ।

पञ्चायतकालमा घोरंटो बाटो निर्माण भएपछि नेपालबाट छुर्पी, मिश्री र गुण चीनमा निर्यात भएको बताइएको छ । यसैगरी, चीनबाट ऊनलगायतका सामान आयात हुन्थ्यो । भेडा च्याङ्ग्राको पनि कोरोबार हुने गरेको थियो । यस्ता वस्तुको निर्यात आयातलाई निरन्तरता दिनका लागि नेपाल र चीन

दुवै देशले भारतलाई सहमतिमा ल्याएर नाका खोल्न आवश्यक रहेको प्रदेश सभा सदस्य धामीको भनाइ छ । पछिल्लो समय महाकाली कोरिडोरको नामले कञ्चनपुरको बहमदेवदेखि डडेलुग्रा, बैतडी, दाचुलामा सडक विस्तारको काम भइरहेको छ । यद्यपि यो सडक निर्माणमा आश्लागदो प्रगति भएको छैन । महाकाली कोरिडोरलाई तीव्र गतिमा अगाडि बढाउनका लागि निर्माणको जिम्मेवारी अब नेपाली सेनालाई सुम्पिनुपर्ने प्रदेश सभा सदस्य धामीको जोड छ ।

सुदूरपश्चिमलाई चीनसँग जोड्ने नाकाका साथै यहाँ महत्त्वपूर्ण ठूला जलविद्युत् आयोजना पनि छन् तर चीनका राष्ट्रपति सीको भ्रमणका क्रममा नेपाल सरकारले चीनसँग सम्झौता गर्ने योजनामा सुदुरपश्चिमबाट एउटा पनि योजना परेको छैन ।

सुदूरपश्चिमको योजना नसमेटिनु अत्यन्त दुर्भाग्य रहेको कैलालीबाट प्रतिनिधित्व गर्नुहुने सङ्घीय सांसद नारदमुनि रानाको ठहर छ । अरू प्रदेश बाटोघाटो, ऊर्जा, जलविद्युत् यावत् कुरामा कुनै न कुनै रूपमा समेटिएको छ, उहाँले भन्नुभयो, तर सुदूरपश्चिमको एउटा पनि योजना परेको छैन ।

सदरमुकामका शौचालय प्रयोगविहीन

■ डडेल्धुरा समाचारदाता

अमरगढी, असोज २५ गते । डडेल्धुराका सार्वजनिक शौचालयहरू प्रयोगविहीन अवस्थामा छन् । २०७१ साल जेठ २४ गते नेपाली कंग्रेसका सभापति तथा पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले डडेल्धुरालाई खुला दिसामुक्त जिल्ला घोषणा गर्नुभएको थियो । सुदूरपश्चिमका नौ जिल्लामध्ये डडेल्धुरा जिल्ला दोस्रो खुला दिसामुक्त जिल्लाका रूपमा घोषणा भएको थियो तर खुला दिसामुक्त जिल्ला घोषणा नारामै सीमित भएको छ ।

डडेल्धुराको कुल जनसङ्ख्या एक लाख ४२ हजार ९४ रहेकोमा २०७१ सालको तथ्याङ्क अनुसार जम्मा २७ हजार ७४५ घरघुरीमा निजी शौचालय छ । जसमध्ये केही परिवारले संयुक्त रूपमा शौचालय प्रयोग गरिरहेका छन् । कतिपय शौचालय भने प्रयोगविहीन भएका छन् । जसमध्ये पानीको समस्या तथा पायक पर्ने स्थानमा निर्माण नगरिएकाले सदमुकाममै चार सार्वजनिक शौचालयमा ताल्चा लागेको छ । प्रयोगमा रहेका पनि अव्यवस्थित रूपमा प्रयोग भइरहेको उद्योग वाणिज्य सङ्घ डडेल्धुराका अध्यक्ष लोकराज भट्टले बताउनुभयो ।

डडेल्धुराका ग्रामीण क्षेत्रका गरिव तथा मुक्त हलिया परिवार घरसमेत नभएकाले १० वर्षदेखि जङ्गलमा शौच गर्दै आएका छन् । उनीहरूमध्ये धेरैले अस्थायी शौचालय बनाए पनि अधिकांश खुला दिसा नै गर्ने गरेका छन् । गाउँघरमा अहिले पनि महिलाहरू महिनावारी भएको समयमा शौचालय प्रयोग नगर्ने गरेको खानेपानी तथा सरसफाइ डिभिजन कार्यालय डडेल्धुराले जनाएको छ ।

धामीभोक्रौले घरमा प्रायजसो शौचालय कम प्रयोग गर्छन् । उनीहरू शौचालय प्रयोग गर्न अष्टरो मान्ने गरेको खानेपानी डिभिजन कार्यालय डडेल्धुराका नायब सुब्बा उद्भव देउवाले बताउनुभयो । एउटै शौचालयमा धामीभोक्रौ र अन्य घरपरिवारका सदस्यहरू प्रयोग गर्न मान्दैनन् देवता रिसाउने र अष्टरो हुने गरेको बताउँछन्, उहाँले भन्नुभयो ।

सार्वजनिक शौचालयको प्रयोग नभई आसपासका क्षेत्रमा खुला रूपमा दिसापिसाव गर्न थालेपछि सो क्षेत्र फोहोर हुँदै गइरहेको सामाजिक अभियन्ता गणेशबहादुर साउदले बताउनुभयो । नागरिकमा सचेतनाको कमीले र पैसा तिर्नुपर्ने फरकफटले गर्दा पनि सार्वजनिक शौचालयमा दिसा नगर्ने बानी बसेको व्यापारीको भनाइ छ ।

बाँदर आतङ्कले पाँच गाउँ विस्थापित

हरिद्वारका बाँदरका कारण दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर ८ धौलालीमा रहेको विस्थापित परिवारको घर ।

तस्विर : गोकर्ण दयाल/बैतडी

■ बैतडी समाचारदाता

बैतडी, असोज २५ गते । हरिद्वारका बाँदरले खेतीपाती नास गरेर गाउँमा आतङ्क मच्चाउन थालेपछि दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर ८ र १० का पाँच गाउँका सयौँ परिवार विस्थापित भएका छन् । हरिद्वारबाट नेपाली सीमामा छोडिएका बाँदरले खेतीपाती मात्र होइन भान्साकोठामा पकाएको खाना समेत छिनेर खान थालेपछि दशरथ चन्द नगरपालिका–८ धौल्याली गाउँका टेकराम टमाटा, चन्दी टमाटा र शिवराम टमाटाको सपरिवार भारत पलायन भएपछि उहाँको घर सुनसान बनेको छ ।

बाँदर आतङ्कका कारण दशरथ चन्द नगरपालिका–८ को धौल्याली, साङ्डी, पुजरागाउँ र वडा नम्बर १० को भटाला, भुाका, बुड्डा, खडेनीलगायत गाउँबाट करिव पाँच सयभन्दा बढी परिवारले गाउँ छोडेपछि स्थानीय चारवटा विद्यालय बन्द भएका छन् । बाँदरका कारण अधिकांश परिवारले गाउँ छोडेपछि विद्यार्थी सङ्ख्या नपुग्दा स्कूल धमाधम गाभिन थालेका छन् । गाउँको विद्यालय बन्द भएर अन्तै गाभिएपछि नेपाली विद्यार्थी भारतको पिथौरागढ जिल्लाको भुलाघाटमा रहेको राजकीय विद्यालय जाने गरेका छन् । केही दिन पहिले सीमापारि भारतीय विद्यालयबाट घर फर्कंदै गरेका दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर १० का दिवान विष्टले गाउँका विद्यालय बन्द भएपछि सीमापारि भारतीय विद्यालयमा अध्ययन गर्न जानुपर्ने पीडा सुनाउनुभयो ।

बाँदर आतङ्कका कारण गाउँले परिवारसहित विस्थापित भएपछि दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर ८ मा रहेका रणशैनी आधारभूत विद्यालयमा

छ जना विद्यार्थी र आठ जना शिक्षक रहेपछि सो विद्यालय अर्को गाउँमा रहेको जगदम्बा मावि रानी मुङ्गगाममा गाभिएको छ । विद्यार्थी सङ्ख्या नपुगेपछि जनेश्वर आधारभूत विद्यालय पनि दानेश्वर माविमा मर्ज भएको छ । गाउँमा रहेको विद्यालय पायक नपर्ने ठाउँमा मर्ज भएपछि स्थानीय साङ्डी गाउँका १५ जना विद्यार्थी सीमापारि भारतीय स्कूल जाने गरेको स्थानीयवासी रघुवीर थापाले बताउनुभयो ।

गाउँको विद्यालय बन्द भएपछि सीमापारि भारतीय स्कूल नजिक पर्ने भएकाले गाउँका १५ जना विद्यार्थी भारतीय स्कूलमा अध्ययन गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो । भारतबाट हजारौँको सङ्ख्यामा हरिद्वारका बाँदर नेपाली सीमा नजिक भुलाघाटमा ल्याएर छोडेपछि दशरथ चन्द नगरपालिका वडा नम्बर १० बुड्डा गाउँका २० परिवारले गाउँ छोडेको स्थानीय स्वास्थ्य स्वयंसेविका मञ्जु चन्दले बताउनुभयो । बाँदरकै कारण आफूले विगत दुई वर्षदेखि खेतीपाती गर्न छोडेको चन्दले बताउनुभयो । हरिद्वारका बाँदरले गाउँमा लगाएको खेतीपाती सखाप पार्न थालेपछि हुनेखानेहरू तराईतिर फरेको र गरिव विपन्न परिवार भारत गएपछि स्थानीय कैलपाल आधारभूत विद्यालयमा विद्यार्थी नहुँदा स्कूल बन्द हुने अवस्थामा पुगेको प्रधानाध्यापक लक्ष्मण थापाले बताउनुभयो ।

हरिद्वारबाट आएका बाँदरले दशरथ चन्द नगरपालिका ४, ५, ६, ८ र १० वडा नम्बर वडाका गाउँका किसानले खेतीपाती लगाउन छोडेर बसाइँ सर्न थालेपछि दशरथ चन्द नगरपालिकाको पाँचौँ नगर सभाबाट वन्यजन्तु शीर्षकमा १० लाख रुपियाँ बजेट छुट्टयाएको दशरथ चन्द नगरपालिकाका उपप्रमुख मीना चन्दले बताउनुभयो ।

टेकन ठाउँ नहुने धर्मशालामा अब पानी पर्दा

गाईगोरु ओत लाग्ने ठाउँमा परिणत भएका छन् ।”

धर्म हुने आशामा हिँड्ने उकालीमा वरपीपल रोप्ने, चौतारी निर्माण गर्ने र बाँसको सहज पहुँच नभएको ठाउँमा धर्मशाला बनाउने परम्परा लोप भइसकेको छ । सडक सञ्जालले ग्रामीण क्षेत्रलाई छोपेसँगै धर्मशालामा बस्ने परम्पराको पनि अन्त्य भएको छ । लामो बाटो हिँड्नु पर्दा धर्मशाला मात्र बास बस्ने ठाउँ थियो । पछिल्लो समयमा बजार नजिकै रहेका बास बस्ने प्रयोगमा ल्याउन सकिने धर्मशाला समेत प्रयोगमा ल्याउन सकिएको छैन ।

पर्यटन वर्ष सन् २०२० आउने लाग्दा धर्मशालाहरूलाई समेत पर्यटन व्यवसायसँग जोड्नुपर्ने यस क्षेत्रका पर्यटन व्यवसायीको भनाइ छ । सुदूरपश्चिम प्रदेश होटल व्यवसायी सङ्घका अध्यक्ष दीपकबहादुर नरुवालले भन्नुभयो, यस क्षेत्रमा घुम्न आउने पर्यटकका लागि परम्परागत रहनसहन पनि

आकर्षणको विषय बन्न सक्छ । पुर्खाले माया गरेर निर्माण गरिएका धर्मशाला बास बस्न प्रयोगमा ल्याउन नसकिए पनि संरक्षण गर्न सक्नुपर्छ ।

दिपायल सिलगढी नगरपालिकाका धर्मबहादुर भण्डारीका अनुसार सडक सञ्चालनमा आउनुपूर्व सुदूरपश्चिमको क्षेत्रीय सदरमुकाम दिपायल र जिल्ला सदरमुकाम सिलगढीको बीचको ठाउँमा मात्रै ओहोरदोहोर गर्ने दैनिक सयौँको सङ्ख्यामा मानिस हुन्थे । बाटो हिँड्नेहरूलाई सजिलो होस् भनी दिपायल र सिलगढीको बीचमा मात्रै चार अलग अलग स्थान निर्माण गरिएका धर्मशाला अहिले जीर्ण अवस्थामा छन् । दिपायल र सिलगढीको बीच बाटोमा मात्र चारवटा वरपीपलसहित ठूला चौतारीहरू छन् । सडक पुगेसँगै बटुवाहरू ओहोरदोहोर गर्न छोडेका छन् । फेवल हिँड्ने बाटो पनि सुनसान भएको छ । पुराना पटीपौवा, चौतारा र धर्मशालाहरू जीर्ण हुन थालेका छन् ।

युरो २०२० मा कठिन बन्दै इङ्ल्यान्डको यात्रा

युरो छनोटमा लक्जेम्बर्गविरुद्ध गोल गरेपछि पोर्चुगलका क्रिस्टियानो रोनाल्डो ।

तस्बिर : एपी

लन्डन, असोज २५ गते । चेक गणतन्त्रसँग २-१ ले स्तब्ध भएपछि इङ्ल्यान्डले शुक्रबार राति युरो २०२० मा छनोट हुने अवसर गुमाएको छ । युरो छनोटकै अर्को खेलमा पोर्चुगलले लक्जेम्बर्गलाई ३-० ले हरायो जुन खेलमा गोल गरेर क्रिस्टियानो रोनाल्डोले आफ्नो गोल सङ्ख्या ९९९ पुर्याएको छ ।

चेकविरुद्ध खेलको पाँचौँ मिनेटमा हेरी केनले पेनाल्टीमा गोल गरी इङ्ल्यान्डलाई अगाडि पार्नुभएको थियो । लुकास मासोपुस्टले रहिम स्टर्लिङलाई लडाएपछि इङ्ल्यान्डले पेनाल्टी पाएको हो । त्यसपछि टोटनहामका स्टाइकर केनले युरो छनोटमा आफ्नो सातौँ गोल गर्नुभयो ।

गत मार्चमा इङ्ल्यान्डसँग नै युरो छनोटमा ५-० ले हारेको चेकले यसपटक भने आफ्नो मनोबल गुमाएन । चेकका याकुब ब्रावेकले चडिँ नै बराबर गोल गर्नुभयो । याकुबको यो पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय गोल पनि भएको छ । त्यसपछि खेलको

८५औँ मिनेटमा याड्नेक ओन्डासेकले आफ्नो पदार्पण खेलमा निर्णायक गोल गरी इङ्ल्यान्डलाई हिस्स पार्नुभयो । यस नतिजासँगै प्रमुख प्रतियोगिताको छनोटमा इङ्ल्यान्ड करिव दस वर्षपछि पहिलो पटक पराजित भएको छ । यसबीच इङ्ल्यान्ड ४३ खेलमा अपराजित थियो । विश्वकप छनोटअन्तर्गत सन् २००९ अक्टोबरमा युक्रेनसँग १-० ले पराजित भएपछि इङ्ल्यान्डले हारको साना गरेको थिएन । इङ्ल्यान्ड हारपछि पनि १२ अङ्कसहित समूह 'ए'मा शीर्ष स्थानमा छ । चेकको पनि १२ अङ्क भएको छ तर चेक गणतन्त्रले एक खेल बढी खेलेको छ । इङ्ल्यान्ड अर्फै पनि सोमबार युरोमा चयन हुनसक्छ । सो रात बुल्गेरियालाई हराएमा र कोसोभाले मोन्टेनेग्रोविरुद्ध जित निकाल्न नसकेमा इङ्ल्यान्ड युरो २०२० मा चयन हुनेछ ।

विश्व विजेता फ्रान्सले आइसल्यान्डमाथि १-० को कठिन जित

निकाल्यो । सो खेलमा ओलिभर जिरेले खेलको ६९औँ मिनेटमा पेनाल्टीमा गरेको गोल निर्णायक बनेको थियो । जि्र अव फ्रान्सका लागि सर्वाधिक गोल गर्ने सूचीमा दोस्रो स्थानमा रहेका मिचेल् प्लाटिनी (४१) को गोल सङ्ख्याभन्दा मात्र चार गोलले पछाडि छ । फ्रान्सका लागि थियरी हेनरीले सर्वाधिक गोल गर्नुभएको छ ।

समूह 'एच'मा फ्रान्स र टर्कीको समान १८ अङ्क छ । अब सोमबार पेरिसमा यी दुई टिमबीच भिडन्त हुनेछ र जित्ने टिमले युरोपेली च्याम्पियनसिपमा स्थान बनाउने छ । सोही राति टर्कीले अल्बानियालाई १-० ले हराएको थियो । घरेलु मैदानमा खेलको ९०औँ मिनेटमा सेन्क टोसुनले गोल गरेपछि मात्र टर्कीको जित सम्भव भएको हो ।

यसैगरी स्टार खेलाडी रोनाल्डोले आफ्नो ९४औँ अन्तर्राष्ट्रिय गोल गरेपछि पोर्चुगलले लक्जेम्बर्गलाई ३-० ले हरायो । युरो २०२० छनोटमा मात्र रोनाल्डोले छ गोल गर्नुभएको छ । पोर्चुगलका लागि

बर्नार्डो सिल्भा र गान्कालो गुएड्जले पनि गोल गर्नुभयो । युरो विजेता पोर्चुगल जितपछि पनि समूह 'बी'मा शीर्ष स्थानमा रहेको युक्रेनभन्दा पाँच अङ्कले पछाडि छ । पोर्चुगलले अब युक्रेनसँग नै खेल्ने छ । युक्रेनले शुक्रबार राति लिथुवानियालाई २-० ले हराएको थियो ।

युरो कप छनोटको अर्को खेलमा टर्कीले अल्बानियालाई १-० को कठिन जित निकालेको छ । घरेलु मैदानमा टर्कीलाई जित दिलाउन सेन्क टोसुनले इन्जुरी समयमा निर्णायक गोल गर्नुभएको थियो । यस जितसँगै समूह 'एच'को टर्कीले युरोकपमा छनोट हुने सम्भावना बलियो भएको छ ।

त्यसैगरी अर्को खेलमा विश्व विजेता फ्रान्सले आइसल्यान्डलाई उसकै मैदानमा १-० को गोल अन्तरले हराउन सफल भएको छ । फ्रान्सको जितमा ओलिभर जेरुडले खेलको ६६औँ मिनेटमा पेनाल्टीमार्फत गरेको गोल नै निर्णायक साबित भयो ।एएफपी

भारतको फराकिलो अग्रता

भारतका लागि चार विकेट लिने रविचन्द्र आश्विन विकेट लिएपश्चात् खुसी मनाउँदै ।

तस्बिर : एपी

पुणे, भारत असोज २५ गते । पुणेमा जारी भारत र दक्षिण अफ्रिकाबीचको दोस्रो टेस्ट क्रिकेटको पहिलो इनिङ्समा भारतले फराकिलो अग्रता बनाएको छ ।

पहिलो इनिङ्समा भारतले पाँच विकेटको क्षतिमा ६०१ रन जोड्दै इनिङ्स समाप्तिको घोषणा गरेको जवाफमा दक्षिण अफ्रिकाले शनिवार १०५ ओभर ४ बलमा अलआउट हुँदै २७५ रन मात्र जोड्न सकेकोले भारतको ३२६ रनको अग्रता बनेको हो ।

तेस्रो दिन आइतबार भारतले दक्षिण अफ्रिकालाई फलो अनमा पठाउने सम्भावना रहेको छ । शनिवारको खेलमा भारतीय बलरहरूको दिन बनेको थियो । दक्षिण अफ्रिकाका लागि केशव

महाराजले ७४, कप्तान फाप डु प्लेसिसले ६४ र मेर्गेन पिलान्थरेले ४४ रन बनाउनुभयो । भारतको स्थिति बलियो बनाउन रविचन्द्र आश्विनले चार विकेटको बलियो योगदान दिनुभयो भने उमेश यादवले ३ तथा मोहमद सामीले २ विकेट लिनु भएको थियो ।

यसअघि भारतको उच्च स्कोर कायम हुनुमा विराट कोहलीको कीर्तिमानी २५४ रनको महत्त्वपूर्ण योगदान रह्यो भने अर्का ब्याट्सम्यानहरू मायाङ्क अग्रवालले १०८, रवीन्द्र जडेजाको ९१ तथा अजिन्के रहानेले ५९ रनको समेत योगदान रहेको थियो ।

टेस्ट च्याम्पियनसिपअन्तर्गतको सिरिजमा भारत १-० ले अघि रहेको छ ।

डाँगीहाट गोल्ड कप कात्तिकको पहिलो हप्ता

- उलंबारी समाचारदाता

बेलबारी (मोरङ), असोज २५ गते । मोरङको बेलबारी-१० मा कात्तिक ३ देखि १० गतेसम्म डाँगीहाट गोल्ड कपको तेस्रो संस्करण आयोजना हुने भएको छ । डाँगीहाट गोल्ड कलबले आयोजना गर्ने प्रतियोगितामा आठवटा

टिमले प्रतिस्पर्धा गर्ने छन् । कलबले दिएको जानकारीअनुसार प्रतियोगितामा व्याइज युनियन काठमाडौँ, चर्च व्याइज काठमाडौँ, पाँचथर फुटबल क्लब,गोलबजार फुटबल क्लब सिराहा, धरान फुटबल क्लब, काँकडभिट्टा फुटबल क्लब र आयोजकका रातो र सेतो गरी दुई टिमले भाग लिनेछन् ।

नेपाल राष्ट्र बैङ्क			
केन्द्रीय कार्यालय, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग			
नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको विनिमय दर			
२०७६ साल असोज २६ गते (अष्टोबर १३, २०१९) आइतवारको विनिमय दर			
वुद्रा	एकाइ	खरिद दर	बिज्री दर
भारतीय रुपियाँ	१०० को	रु. १६०।००	रु. १६०।१५
खुला बजार विनिमय दर (नेपाल राष्ट्र बैङ्कको प्रयोजनका लागि)			
वुद्रा	एकाइ	खरिद दर	बिज्री दर
अमेरिकी डलर	१ को	रु. ११३।३४	रु. ११३।९४
युरो	१ को	रु. १२४।३४	रु. १२६।०१
पाउन्ड स्टर्लिङ	१ को	रु. १४३।३४	रु. १४४।०९
स्विस फ्रेङ्क	१ को	रु. ११३।७०	रु. ११४।३०
अस्ट्रेलियन डलर	१ को	रु. ७७।१२	रु. ७७।५३
क्यानैडियन डलर	१ को	रु. ८५।४६	रु. ८५।९१
सिङ्गापुर डलर	१ को	रु. ८२।४०	रु. ८२।९३
जापानी येन	१० को	रु. १०।४६	रु. १०।५१
चिनियाँ युआन	१ को	रु. १५।९७	रु. १६।०५
साउदी अरब रियाल	१ को	रु. ३०।२२	रु. ३०।३८
कतारी रियाल	१ को	रु. ३१।१३	रु. ३१।२९
थाई भाट	१ को	रु. ३।७४	रु. ३।७५
संयुक्त अरब डिमिरेट दिराम	१ को	रु. ३०।८६	रु. ३१।०२
मलेसियन रिङ्गिट	१ को	रु. २७।०८	रु. २७।२२
दक्षिण कोरियन वन	१०० को	रु. ९।५७	रु. ९।६२
स्विडिस क्रोनर	१ को	रु. ११।७७	रु. ११।६३
डेनिस क्रोनर	१ को	रु. १६।७८	रु. १६।८७
हङ्कङ डलर	१ को	रु. १४।४५	रु. १४।५३
कुवेती दिनार	१ को	रु. ३७३।१४	रु. ३७५।११
बहराइन दिनार	१ को	रु. ३००।६०	रु. ३०२।१९

नोट : यो विनिमय दरलाई बैङ्कले आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

* वाणिज्य बैङ्कहरूले तोक्ने विनिमय दर भने फरक हुन सक्नेछ ।

* आद्याधिक विनिमय दर बैङ्कको वेबसाइट www.nrb.org.np मा उपलब्ध हुनेछ ।

पोखरामा अन्तर्राष्ट्रिय क्रस कन्ट्री दौड

- कास्की समाचारदाता

कास्की, असोज २५ गते । पोखरा महानगरपालिकाको संरक्षकत्वमा विभिन्न सङ्घ, संस्थाको सहकार्यमा असोज २९ गते पोखरामा अन्तर्राष्ट्रिय क्रस कन्ट्री दौड गर्ने भएको छ । दौडमा मित्रराष्ट्र चीनका करिव ४० जना धावक, विभिन्न सञ्चारमाध्यममा कार्यरत पत्रकार तथा सरकारी निकायका प्रतिनिधिसहित ६० जनाको टोली सहभागी गराउने भएको हो । गण्डकी प्रदेशले यतिवेला आन्तरिक पर्यटन वर्ष २०१९ मनाइरहेको बेला सन् २०२० लाई नेपाल सरकारले नेपाल भ्रमण

वर्ष घोषणा गरेको छ । गण्डकी प्रदेशले नै सन् २०२२ मा २० लाख पर्यटक यो प्रदेशमा ल्याउने योजना सार्वजनिक गरेको अवस्थामा क्षेत्रका सम्भावनाबारे विश्वलाई जानकारी दिन आएका पर्यटकहरूको बसाइ लब्ध्याउन विरवकै धेरै घुम्न जाने संस्कृति विकास हुँदै गरेको देशबाट पोखरामा पर्यटक भित्र्याउन हामीले यो 'मेघा इभेन्ट'को आयोजना गर्न लागेका हौँ, पालिखेले भन्नुभयो ।

कार्यक्रममार्फत पोखरालाई साहसिक पर्यटनको केन्द्र बनाउन चाहन्छौँ । त्यसैले यो दौड पोखराको पर्यटकीय क्षेत्र बेदामको वाराही चोकबाट सुरु हुनेछ । दौडको दूरी २२ किलोमिटर दौड, १९

किलोमिटर साईक्लड र १.२ किलोमिटर वोटिङ हुनेछ भने मट्टिखान तथा पुम्दीभुम्दीको १३ सय मिटरको उचाइसम्म धावकहरू पुग्ने छन् । दौडका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मिडिया कभरेजका लागि विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय मिडियाहरूसँग पनि सहकार्यको हात अघि बढाएका कार्यक्रम संयोजक विश्वशङ्कर पालिखेले जानकारी दिनुभयो ।

दौडलाई नेपाल पर्यटन बोर्डले प्रवर्द्धन गरेको छ भने एथलेक्ट सोसाइटी काठमाडौँ, जिल्ला खेलकुद विकास समिति कास्की, भूतपूर्व खेलाडी मञ्च पोखरा, सहारा क्लबलागायत विभिन्न सङ्घ, संस्थाले सघाउने भएका छन् ।

खेलाडी तथा प्रशिक्षकको बिदाइ

- राष्ट्रिय समाचार समिति

काठमाडौँ, असोज २५ गते । नेपाली सेनाले चीनको हुबेइ प्रान्तमा हुने सातौँ विश्व सैनिक खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिने खेलाडी तथा प्रशिक्षकलाई औपचारिक रूपमा बिदाइ गरेको छ ।

सैनिक मुख्यालय जङ्गी अड्डामा आयोजित समारोहमा खेलाडी तथा प्रशिक्षकलाई सङ्गठनको तर्फबाट बिदाइ गर्दै प्रधान सेनापति पुर्णचन्द्र थापाले उच्च आत्मबलका साथ नेपाली सेना अनुशासनको हिमायती हो भन्ने ढङ्गबाट प्रतियोगितामा प्रस्तुत हुन निर्देशन दिनुभयो ।

इन्टरनेसनल मिलिटरी स्पोर्ट्स काउन्सिल (सीआईएसएम)ले प्रत्येक चार वर्षमा आयोजना गर्दै आएको यो प्रतियोगितामा नेपाली सेनाले पहिलोपटक भाग लिन लागेको हो । प्रतियोगितामा नेपालले १३ खेलमा भाग लिने छ । नेपालले आर्चरी, ब्याडमिन्टन, बक्सिङ, घोडचडी, फेन्सिङ, जुडो, ट्रायथलन, ट्याक एन्ड फिल्ड, तेक्वान्दो, विच भलिबल, कुस्ती, मोर्डन पन्टाथलन र सुटिङ खेललाई रोजेको छ ।

आउँौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा स्वर्ण पदक विजेता र उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने खेलाडीलाई उक्त प्रतियोगिताका लागि सेनाले छनोट गरेको छ । प्रतियोगितामा भाग लिने ४० जना खेलाडी र प्रशिक्षकसहितको नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले भाग लिने छ । ओलम्पिकपछिको दोस्रो ठूलो खेलकुद महाोत्सवका रूपमा रहने यो प्रतियोगितामा विश्वका १०५ मुलुकका १० हजार ७१९ खेलाडीको सहभागिता रहने छ । प्रतियोगितामा दुई प्रदर्शनी खेलसहित २७ खेल समावेश गरिएको छ । उक्त प्रतियोगितामा विभिन्न विधा र समूहमा गरी ३२८ वटा प्रतिस्पर्धा हुनेछ ।

सराईमा स्तरीय फुटबल मैदान निर्माण

- तानसेन समाचारदाता

पाल्पा, असोज २५ गते । प्रदेश ५ सरकारको एक स्थानीय तह एक खेल मैदान कार्यक्रमअनुसार माथागाडी-३, सराईमा स्तरीय फुटबल मैदान निर्माण भएको छ । गत आव २०७४/०७६ मा ५ नं. प्रदेश सरकारले ३६ लाख ५० हजार रुपियाँ मैदान निर्माण गर्न बजेट विनियोजन गरेअनुसार सारुले जानकारी दिनुभयो ।

तीन लाख रुपियाँ डीपीआर तयार गर्ने खर्च भएको र बाँकी ३३ लाख ५० हजार रुपियाँ मैदान सम्प्याउने, माटो भर्ने, टुक्रो रोप्ने, टेवा पखाल लगाउने, तारजाली बनाउने, गेट निर्माण गर्ने काममा खर्च भएको

छ । पहिले रहेको मैदान भिरालो भएका कारण खेल्ने नसकिने अवस्था थियो, प्रदेश सरकारको बजेटले मैदान जिल्लाकै स्तरीय बनेको छ उपभोक्ता समितिका सचिव तेज घर्तीमगरले भन्नुभयो । स्तरीय फुटबल मैदान बनेपछि जिल्लामा हुने फुटबल खेलहरू सञ्चालन गर्न सहज हुने घर्तीमगरको भनाइ छ ।

प्रदेश सरकारले जिल्लाको अन्य गाउँपालिकामा पनि एक स्थानीय तह एक खेल मैदान बनाउने कार्यक्रमअनुसार बजेट विनियोजन गरेको थियो तर अधिकांश गाउँपालिकाले एउटै बजेटलाई तीन/चार स्थानमा खेल मैदानका लागि खर्च गरे पनि माथागाडी गाउँपालिकाले भने सरकारको नीतिअनुसार स्तरीय फुटबल मैदान बनाएको प्रदेश सभासद नारायण आचार्यले बताउनुभयो ।

कात्तिक अङ्कको मधुपर्क आकर्षण

यसपटक देवकोटा र मानवता विशेष

मधुपर्क

गुलशन रोड / रोड अन्धार

- डा. डम्बर चेम्जोङ, डा. अमर गिरी, जयदेव भट्टराईका विशेष लेख
- देवकोटाको बहुचर्चित तास्कन्द भाषण
- पागल' कविताको पुष्पभूमि
- नोबेल पुरस्कारको राजनीतिबारे मार्खेजको विचारोत्तेजक लेख
- स्त्री सौन्दर्य र बुद्धको करुणामय दृष्टि
- कवितामा नाजिम हिक्मत, कुमार अम्बुज, भ्रमक धिमिरे, दीपक सापकोटा हाङयुग अज्ञात, साम्ब ढकाल, अस्मिता माली मानन्धरलगायत
- पद्मवती सिंह, मधुवन पौडेल, रत्न कोजु, मनदेवी ताम्ब्राकरलगायतका पठनीय कथा
- निबन्धमा शेखर खरेल, कालीप्रसाद रिजाल, डा. टड्क उप्रेती, महानन्द ढकाल
- युगान्तकारी सिनेमा 'हिरोसिमा मोन अमुर' बारे रोचक आलेख
- साथमा नाटक, प्रिय पुस्तक, प्रवेश, संस्कृति, पुस्तक परिचयलगायत नियमित स्तम्भ

आफ्नो प्रति बेलैमा सुरक्षित गर्नुहोस् ।

सम्पर्क: ग्राहक सेवा शाखा, गोरखापत्र संस्थान
फोन नं. ८११०६३८/ टोल फ्री नं. १६६००९८४४४४

एडीबीद्वारा नेपाल सहायता रणनीति पारित

दुई वर्षमा औसतमा वार्षिक ५० करोडदेखि ६० करोड अमेरिकी डलर लगानी गर्ने

गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौँ, असोज २५ गते । एसियाली विकास बैङ्क (एडीबी)ले पौँच वर्ष नेपाल सहायता रणनीति तर्जुमा गरेको छ । नेपालले अपनाएको सबल र समावेशी अर्थतन्त्रको लक्ष्य प्राप्तमा सहयोग पुग्ने गरी सो रणनीति तर्जुमा गरिएको बैङ्कले आफ्नो विज्ञापना जनाएको छ । एडीबीको सञ्चालक समितिले शुक्रबार पारित गरेको आर्थिक वर्ष सन् २०२०-२०२४ को सो रणनीति तीनवटा प्राथमिकतामा केन्द्रित छ । जसअनुसार निजी क्षेत्रको नेतृत्वको आर्थिक वृद्धिका लागि सुधारिएको पूर्वाधार, सेवा प्रवाहका लागि सुधारिएको पहुँच र वातावरणीय दिगोपना र उत्थानशीलता केन्द्रमा राखिएका छन् । त्यसका लागि सन् २०२०-२०२२ को अवधिमा औसतमा ५० करोडदेखि ६० करोड अमेरिकी डलर लगानी गर्ने अनुमान रणनीतिले गरेको एडीबीले जनाएको छ ।

नेपालका लागि एडीबीका आवासीय निर्देशक मुस्तोन् खाभुदखानोभले भन्नुभयो, राजनीतिक स्थायित्व र सङ्घीय राज्य प्रणालीसँगै नेपाल अपेक्षित आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणतर्फ अग्रसर छ । उहाँले एडीबीको नयाँ नेपाल सहायता रणनीति उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने, गरिबी न्यूनीकरण गर्ने र जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने सरकारको योजनासँग तालमेल मिल्ने रहेको जनाउनुभयो ।

उहाँले त्यसभन्दा पनि अग्रगामी रूपमा सङ्घीयताको सहज कार्यान्वयन, महत्त्वपूर्ण भौतिक पूर्वाधारमा लगानी र निजी क्षेत्रको लगानीका लागि वातावरण निर्माण थप आर्थिक वृद्धि र गरिबी न्यूनीकरणका लागि अरू महत्त्वपूर्ण हुने उहाँले उल्लेख गर्नुभयो ।

नयाँ नेपाल सहायता रणनीतिअन्तर्गत एडीबीले जलविद्युत् विकास र नवीकरणीय ऊर्जा, सडक तथा हवाई यातायात, लगानी, आन्तरिक, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय सम्पर्क सुदृढीकरणका लागि वस्तुगत र व्यापार सहजीकरणमा

सहयोग गर्ने जनाएको छ । त्यस्तै, व्यवसाय अभिवृद्धिका लागि उत्पादन र व्यापारिक लागत घटाउन तथा निजी लगानी आकर्षित गर्ने पनि एडीबीले सघाउने छ ।

त्यसैगरी रणनीतिले नगर तथा सहरी नगरपालिकाको विकास, गुणस्तरीय शिक्षा तथा रोजगारोन्मुख सौप विकास एवं ग्रामीण अग्रदानी बढाउन कृषि उत्पादकत्व र व्यवसायीकरणमा पनि सघाउने छ । यस्तो सहयोग महिला तथा लाभबाट वञ्चित सामाजिक समूह लक्षित हुने एडीबीले जनाएको छ ।

एडीबीले आफ्ना सबै

कार्यक्रम र आयोजनामा लैङ्गिक समानता र समावेशीकरणका साथै विपद उत्थानशीलता तथा वातावरणीय दिगोपनामा दिएको प्राथमिकतालाई निरन्तरता दिने जनाइएको छ ।

नेपाल सहायता रणनीतिले सङ्घीय शासन प्रणालीमार्फत आधारभूत सेवामा समतामूलक पहुँच र सेवाको गुणस्तर बढाउन, समयसमयमा भइरहने प्राकृतिक विपत्तिमा सबल उत्थानशीलता र प्राकृतिक स्रोतको दिगो उपयोगमा पनि सहायता गर्ने छ । त्यसैगरी, एडीबीले दिगो सार्वजनिक लगानी व्यवस्थापनसहित निक्षेपित सेवा प्रवाह र कृषि, हवाई यातायात तथा खानेपानी आपूर्तिको क्षेत्रगत सुधारमा सहयोग गर्नेछ । विशेष गरी प्रदेश र स्थानीय तहमा ज्ञान र संस्थागत क्षमता विकासलाई पनि प्राथमिकता दिइने छ । नेपाल सहायता रणनीतिमा सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय तहका सरकारी निकायका साथै अन्तर्राष्ट्रिय विकास साभेदार एवं निजी क्षेत्रसँगको परामर्शका आधारमा तय गरिएको बैकल जनाएको छ ।

सन् १९६६ मा स्थापना भएपछा बैङ्कले नेपालमा छ अर्ब अमेरिकी डलर बराबरको आर्थिक तथा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइसकेको जनाएको छ । त्यस्तो सहायता ऊर्जा, यातायात, खानेपानी आपूर्ति, सहरी पूर्वाधार सेवा, कृषि र सिँचाइ तथा शिक्षा प्रदान गरिएको एडीबीद्वारा जारी विज्ञापिमा उल्लेख छ ।

चिनियाँ लगानीमा पेट्रोलियम अन्वेषण

दैलेख समाचारदाता

दैलेख असोज २५ गते । दैलेखको श्रीस्थान नाभिस्थानमा देखिएको पेट्रोलियम पदार्थको दोस्रो चरणको अन्वेषण सुरु हुने भएको छ । असार १७ गते उद्योगमन्त्री मातृका यादव र पूर्व उद्योगमन्त्री सोमप्रसाद पाण्डेको नेतृत्वमा चिनियाँ प्राविधिकसहितको टोली दैलेखमा आएर पहिलो चरणको अन्वेषण गरी फर्केको टोली पुनः दोस्रो चरणको

तिहारलगत्तै अन्वेषणका लागि दैलेखमा आउने खानी तथा भूगर्भ विभागले जनाएको छ । चीन सरकारको चाडना जियोलाँजिकल सर्भे र नेपालको खानी तथा भूगर्भ विभागका महानिर्देशक सोमनाथ सापकाेटाले पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण गर्न दुई अर्ब ४० करोड सम्मौता भएवमोजिम पहिलो चरणको अन्वेषण गरेर फर्केको चाडनाकोप्राविधिकटोलीपुनः अन्वेषणका लागि दैलेख आउने भएको हो ।

खानी तथा भूगर्भ विभागका अनुसार पहिलो चरणमा गरिएको अन्वेषणले पेट्रोलियम पदार्थ भएको पुष्टिसमेत गरिसकेको र योपटक पेट्रोलियम सम्भावना रहेको क्षेत्रमा जियोलाँजिकल म्यापिङ गर्ने तयारीमा रहेको जनाएको छ । अन्वेषण टोलीले सो क्षेत्रको म्यापेटो टेलुरिक र सिस्मिक सबै क्षेत्रको समेट्ने गरी ग्रीफाइल बनाउने यो अन्वेषण र उत्खनन गर्न करिब दुई वर्ष लाग्ने जनाएको छ ।

अन्तरदेशीय व्यापार मेला निरन्तर

चन्द्रप्रकाश शर्मा

पोखरा, असोज २५ गते । नेपाल-चीनको सीमाक्षेत्रमा सदियौँदेखि हुँदै आएको व्यापार मेलाले निरन्तरता पाएको छ । चिनियाँ पक्षले सुरक्षाको कारण देखाउँदै गत भदौमा हुनुपर्ने मेला स्थगित भएकोमा दुई पक्षको वार्तापछि यो मेला पुनः सुरु भएको हो । चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बतका ढोङ्वासेन, सागा र सिगात्से तथा नेपालको उपल्लो मुस्ताङ्वासिले आवश्यक दैनिक उपभोग्य वस्तुको खरिद बिक्री गर्ने मेलाका रूपमा वर्षको दुईपटक यस्तो अन्तरदेशीय व्यापार मेला गर्दै आइरहेका थिए ।

हरक असार र भदौ महिनामा हुने व्यापार मेला गत असारमा सम्पन्न भए पनि भदौमा हुन सकेको थिएन । असोज १० गते ढोङ्वासेनमा सम्पन्न दुई पक्षीय वार्तापछि व्यापार मेलाले निरन्तरता पाएको मुस्ताङ्का प्रमुख जिल्ला अधिकारी वेदप्रसाद अर्यालले जानकारी दिनुभयो । अर्यालका अनुसार असोज २४ गतेदेखि नेपाल र चीन सीमाको कोरला नाकादेखि सात किलोमिटर टाढा चिनियाँ क्षेत्रमा व्यापार मेला भइरहेको छ ।

व्यापार मेलामा चिनियाँ तथा नेपाली व्यापारीबीच सामन खरिद बिक्री हुने गरेको छ । उपल्लो मुस्ताङ्वासिले उक्त व्यापार मेलाबाट हिउँदभरका लागि आवश्यक दैनिक उपभोग्य सामान खरिद गर्ने गर्दछन् ।

सदियौँदेखि व्यापारसँगै वस्तु आदानप्रदानसमेत हुने गरेको उक्त मेलामा चिनियाँ व्यापारीले निर्माण सामग्री, लताकपडा, किराना तथा खाद्य सामान, इलेक्ट्रानिक्स सामान तथा भेडा च्याङ् ग्राको बिक्री गर्छन् भने नेपाली पक्षले

गत असारमा ढोङ्वासेन क्षेत्रमा भएको व्यापार मेलामा सामान ल्याउँदै ।

तस्विर सौजन्य : मुस्ताङ लोवा

परिसरमा, खाद्यान्न, जडीबुटी चिनियाँ पक्षलाई बिक्री गर्ने गर्दछन् । यस अगाडि चिनियाँ पक्षबाट मोटरसाइकललागायतका सवारीसाधनहरूको समेत बिक्री हुने गरेकोमा अहिले त्यसलाई रोक लगाइएको छ । कोरल्ला नाका क्षेत्रबाट भित्रिएका सवारीसाधन दर्ता गर्न नमिल्ने भएकाले यसको खरिदमा रोक लगाइएको थियो । उपल्लो मुस्ताङ क्षेत्रमा अहिले पनि व्यापार मेलामा खरिद गरेका दुई सयभन्दा बढी मोटरसाइकल सञ्चालनमा छन् ।

कोरल्ला नाकासम्म सडकको सहज पहुँच पुगेका कारण सामान आयात

निर्यातमा सहजता भएको स्थानीयबासी बताउँछन् । व्यापार मेलामा प्रवेशका लागि प्रवेश कार्ड अनिवार्य गरिएको छ । असारमा सम्पन्न व्यापार मेलामा आठ सयभन्दा बढीलाई इलाका प्रशासन कार्यालयले प्रवेश कार्ड वितरण गरेको थियो ।

दुई देशबीचको सीमा क्षेत्रको सुरक्षाका कारण देखाउँदै चिनियाँ पक्षले मेला रोकें पनि वार्तापछि पुनः सञ्चालनमा आएको छ । असोज १० गते चीनको ढोङ्वासेनमा भएको वार्तामा चिनियाँ पक्षले उत्तरी सीमामा सीमा कानुन कार्यान्वयन विशेष संयुक्त कमान्डिङ सेन्टर

स्थापना गर्न नेपाल पक्षसँग आग्रह गरेको थियो । वार्तामा सीमा क्षेत्रमा हुने अवाञ्छित गतिविधि नियन्त्रणका लागि दुई पक्षबीच जानकारी आदानप्रदान संयन्त्र स्थापनाका लागि माथिल्लो निकायसँग पहल गर्ने, सीमा क्षेत्रमा हातहतियार, लागूऔषध, सुन, अमेरिकी डलरको अवैध कारोबार, मानव तस्करी नियन्त्रणका लागि दुवै पक्षले तत्कालीन अवस्था त्यस्तो रहने, जापानीको तुलनामा चाइनिज धेरै खर्च गर्नसक्ने क्षमताका भए, चीनसँग सीधा हवाई सम्पर्क लगायतका कारणले चिनियाँ बढिरहेका छन् ।”

स्थापना गर्न नेपाल पक्षसँग आग्रह गरेको थियो । वार्तामा सीमा क्षेत्रमा हुने अवाञ्छित गतिविधि नियन्त्रणका लागि दुई पक्षबीच जानकारी आदानप्रदान संयन्त्र स्थापनाका लागि माथिल्लो निकायसँग पहल गर्ने, सीमा क्षेत्रमा हातहतियार, लागूऔषध, सुन, अमेरिकी डलरको अवैध कारोबार, मानव तस्करी नियन्त्रणका लागि दुवै पक्षले तत्कालीन अवस्था त्यस्तो रहने, जापानीको तुलनामा चाइनिज धेरै खर्च गर्नसक्ने क्षमताका भए, चीनसँग सीधा हवाई सम्पर्क लगायतका कारणले चिनियाँ बढिरहेका छन् ।”

लुम्बिनीमा बढ्दै छन् चिनियाँ पर्यटक

लक्ष्मण पौडेल

भैरहवा, असोज २५ गते । लुम्बिनी भ्रमणमा आउने चिनियाँ पर्यटकको सङ्ख्या विगत दुई दशकदेखि निरन्तर बढ्दै गइरहेको छ । सन् २००० मा दुई सय ६६ जना मात्र चिनियाँ पर्यटक लुम्बिनी भ्रमणमा आएकोमा यो सङ्ख्या सन् २०१८ मा १८ हजार ६४० पुगेको छ । लुम्बिनी विकास कोषका सूचना अधिकृत हरिध्वज राईका अनुसार लुम्बिनी भ्रमणमा आउने विदेशी पर्यटकमा सबैभन्दा बढी श्रीलङ्काका रहेका छन् । श्रीलङ्कापछि थाइल्यान्ड र अहिले तेस्रो स्थानमा चिनियाँ पर्यटक रहेका छन् ।

सन् १९९४ मा १६४ चिनियाँ पर्यटक लुम्बिनी भ्रमणका लागि पुग्दा जापानी पर्यटकको सङ्ख्या साढे छ हजार पुगेका थिए भने १९९८ मा १६० चिनियाँ लुम्बिनी पुग्दा आठ हजार दुई सय ४७ जापानी यहाँ आएका थिए । ९० को दशक लुम्बिनीमा जापानी पर्यटकको सङ्ख्या बढी थियो तर त्यसपछि भने लगातार यो स्थान चिनियाँ पर्यटकले लिइरहेका छन् ।

सन् २०१३ मा भन्दा सन् २०१४ मा चिनियाँ पर्यटकको आगमन करिब ३३ प्रतिशतले बढेको थियो । २०१३ मा १३ हजार ४६१ पर्यटक लुम्बिनी आउँदा यो सङ्ख्या बढेर सन् २०१४ मा दुई दशकभन्दा बढी २० हजार सात सय १८ पुगेको लुम्बिनी विकास कोषका निमित्त सदस्यसचिव सरोज भट्टराइले जानकारी दिनुभयो तर भूकम्प र नाकाबन्दीका कारण सन् २०१५ मा चिनियाँ पर्यटकको सङ्ख्या घटेर १२ हजार एक सय ६१ र सन् २०१६ मा १४ हजार आठ सय ९० पुगेको थियो ।

सन् २०१७ मा १५ हजार ७७० चिनियाँ पर्यटकले लुम्बिनी भ्रमण गरेका थिए । श्रीलङ्का र थाइल्यान्डका पर्यटकको तुलनामा चिनियाँ पर्यटकको लुम्बिनी बसाइँ बढी हुने भएकोले पनि चिनियाँ पर्यटकको सङ्ख्या बढ्नु सकारात्मक सङ्केत रहेको पर्यटन व्यवसायी बताउँछन् । नेपाल आउने हरेक चिनियाँको चाहना बुद्धजन्मस्थल लुम्बिनी घुम्न आउनु रहेको पाइएको छ । अधिकतर काठमाडौँ त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल र तातोपानी नाका हुँदै भित्रिने चिनियाँ यहाँ आउने गरेका छन् ।

लुम्बिनी आउने पर्यटकमा चिनियाँ बढ्दै जानु राम्रो पक्ष रहेको र अब चिनियाँ पर्यटक बढीभन्दा बढी भित्र्याउने गरी राज्य र सरोकारवाला निकायले प्रवर्द्धनात्मक र प्रचारमा जोड दिनुपर्ने लुम्बिनी होटल तथा रेस्टुरेन्ट एसोसिएसनका पूर्वअध्यक्ष मिथुनमान श्रेष्ठले बताउनुभयो । “तत्कालीन समयमा जापानी पर्यटकलाई लक्षित गरी जापानको होक्कै क्लबले लुम्बिनीमा सञ्चालनमा ल्याएको होक्कै होटलमा सन् १९९६ मा एक वर्षभरि पाँच हजार जापानी पर्यटक बसेका थिए”, होटलका तत्कालीन महाप्रबन्धक सुभाष शर्माेले भन्नुभयो- “तर अहिले अवस्था त्यस्तो रहेन, जापानीको तुलनामा चाइनिज धेरै खर्च गर्नसक्ने क्षमताका भए, चीनसँग सीधा हवाई सम्पर्क लगायतका कारणले चिनियाँ बढिरहेका छन् ।”

लुम्बिनीमा रहेको चिनियाँ स्तुप ।

तस्विर : लक्ष्मण पौडेल

त्रिदेशीय लाइफलाइन

नवराज कट्टेल

विराटनगर, असोज २५ गते । जनवादी गणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफाङको भ्रमणमा त्रिदेशीय लाइफलाइन जोगवनी-किमाथाङ्का सडक परियोजना प्राथमिकतामा पर्ने चर्चाले प्रदेश १ का उद्योगी-व्यवसायी खुसी भएका छन् ।

भारतसँग सीमा जोडिएको विराटनगर रानीदेखि चीनसँग सीमा जोडिएको किमाथाङ्कासम्मको कोसी राजमार्ग प्राथमिकतामा पारिएको भन्दै उद्योगी-व्यवसायी खुसी बनेका हुन् ।

तीनवटा देशबीचको लाइफलाइन मार्गिएको कोसी राजमार्ग विस्तारको काम अहिले धमाधम भइरहेको छ ।

किमाथाङ्का-जोगवनी नाका प्राथमिक एजेन्डामा पर्नु नै हाम्रो सीमाभग्यको विषय हो, उद्योग व्यापार्य महासङ्घका केन्द्रीय सदस्य अविनाश बोहराले भन्नुभयो, यो

राजन रावत

सिमकोट, असोज २५ गते । चीनसँग सीमा जोडिएका जिल्लाका लागि प्राप्त हुने वस्तुगत सहयोग विकास निर्माणका लागि सहयोगी भएको छ । यस्तो सहयोग चिनियाँ सरकारले होक्कै क्लबले लुम्बिनीमा सञ्चालनमा ल्याएको होक्कै होटलमा सन् १९९६ मा एक वर्षभरि पाँच हजार जापानी पर्यटक बसेका थिए”, होटलका तत्कालीन महाप्रबन्धक सुभाष शर्माेले भन्नुभयो- “तर अहिले अवस्था त्यस्तो रहेन, जापानीको तुलनामा चाइनिज धेरै खर्च गर्नसक्ने क्षमताका भए, चीनसँग सीधा हवाई सम्पर्क लगायतका कारणले चिनियाँ बढिरहेका छन् ।”

उहाँले यस्तो वस्तुगत सहयोगबाट प्राप्त हुने सामग्रीले मिश्री खर्चका लागि गाउँपालिकालाई साभेदारी गर्न सहज भएको

उहाँले बताउनुभयो । विशेष गरेर चिनियाँ वस्तुगत सहयोगबाट विद्यालय भवन, स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक भवन, गुम्बा, तटवन्ध निर्माण र बाटो निर्माणका लागि ग्याबिनको प्रयोगमा निक्कै उपयोगी रहेको अध्यक्ष लामाले बताउनुभयो । गत आर्थिक वर्षमा चिनियाँ वस्तुगत सहयोगबाट एक हजार दुई सय थान जस्तापाता, पाँच हजार केजी ग्याबिन, पाँच हजार केजी सिमेट र चार हजार केजी सरिया प्राप्त भएको र यसबाट पूर्वाधारका सातवटा संरचना निर्माणमा सहयोग मिलेको गाउँपालिकाले जनाएको छ । यो सहयोगलाई थप विस्तार गर्न समेत गाउँपालिकाले चिनियाँ पक्षलाई आग्रह गरेको छ । यो सामग्री दुवानीको

सुदूरपश्चिममा जलविद्युत् सम्भावना धेरै, उत्पादन थोरै

धनगढी समाचारदाता

धनगढी, असोज २५ गते । जलविद्युतमा सुदूरपश्चिम मुलुककै धनी प्रदेश रहे पनि पर्याप्त मात्रामा विद्युत् उत्पादन हुन सकेको छैन ।

यो प्रदेशमा हालसम्म ४१.८ मेगावाट विद्युत् मात्रै उत्पादन भएको छ । जब की, विद्युत् उत्पादन क्षमता १८ हजार १४९ मेगावाट रहेको छ । स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपालका अनुसार प्रदेश नम्बर १ मा १२ हजार ९३३ मेगावाट, प्रदेश नम्बर २ मा २०० मेगावाट, प्रदेश नम्बर ३ मा १२ हजार ६३१, गण्डकीमा १० हजार २२८ मेगावाट जलविद्युत् उत्पादन क्षमता रहेको छ । यसैगरी प्रदेश नम्बर ५ मा १४ हजार ३० मेगावाट र कर्णाली प्रदेशमा ११ हजार ८०३ मेगावाट जलविद्युत् उत्पादन क्षमता रहेको छ ।

मुलुकभरिको विद्युत् उत्पादन कुल क्षमताको २२ प्रतिशत क्षमता सुदूरपश्चिममा मात्रै रहे पनि अहिलेसम्म पर्याप्त मात्रामा उपभोग गर्न भने नसकिएको सो संस्थाले जनाएको छ । हालसम्म ४१.८ मेगावाट विद्युत् यो प्रदेशबाट उत्पादन भएको स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपालका महासचिव आशिष गर्गले बताउनुभयो । ‘कुल जडित क्षमताको यो चार प्रतिशत मात्रै हो,’ उहाँले भन्नुभयो ।

यो प्रदेशमा ३० मेगावाटको चमेलिया, ८.५ मेगावाटको नीगाड र ३.३ मेगावाटको कर्णाडगाड जलविद्युत् आयोजना सञ्चालनमा रहेको छ । यहाँ ८९ मेगावाटको नीवटा जलविद्युत् आयोजना निर्माणको क्रममा, ४४ मेगावाटका छवटा जलविद्युत् आयोजना पीपीए भई निर्माणको तयारीमा रहेको जनाइएको छ ।

यसैगरी, तीन हजार ७२० मेगावाटको २४ वटा जलविद्युत् आयोजना अध्ययनको चरणमा रहेको छन् । ९४ मेगावाटको १२ वटा जलविद्युत् आयोजना नेपाल सरकारको बास्केटमा रहेको महासचिव गगले

व्यवस्था पनि चिनियाँ पक्षले गर्ने गरेको छ ।

हिल्सामा सौर्य ऊर्जा

नेपाल र चीनको सीमा क्षेत्र हिल्सामा हिल्सावासीको विद्युतीकरणको समस्यालाई लिएर चीनको क्वाङ्ग काउन्टी सरकारले यसै वर्ष सौर्य ऊर्जा जडान गर्नेभएको छ । नेपाली ८० घरधुरीको बसोबास रहेको हिल्सामा सौर्य ऊर्जा जडान गर्न त्यसको सर्भेक्षणका लागि गत भदौमा चिनियाँ प्राविधिकको टोली आएर काम सम्पन्न गरेको हिल्सा निवासी कर्मा लामाले बताउनुभयो । अब आगामी असारमा सौर्य ऊर्जा जडान गरेर हिल्सावासीलाई फिमिलिमि बनाउने उहाँले बताउनुभयो ।

सुदूरपश्चिममा जलविद्युत् सम्भावना धेरै, उत्पादन थोरै

जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार बफाडामा जिउलीगाड, कालङ्गा, सानीगाड, अप्पर कालङ्गा गरी चारवटा, दार्चुलामा नवगाड, मकरीगाड, अप्पर नीगाड गरी तीनवटा जलविद्युत् आयोजना निर्माणको क्रममा रहेको छ ।

यसैगरी, कैलालीमा कापडीगाड, डोटीमा अप्पर गड्डीगाड जलविद्युत् आयोजना पनि निर्माणको क्रममा रहेको छ । यी सबै जलविद्युत् निर्माण भएमा ८९.२ मेगावाट विद्युत् उत्पादन हुने जनाइएको छ । सुदूरपश्चिममा क्षमतानुसार विद्युत् उत्पादनका लागि ठुलो लगानीको आवश्यकता पर्ने जनाइएको छ । १८ हजार १४९ मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्नका लागि प्रतिमेगावाट करिब २० करोडको दरले अनुमानित ३६ खर्ब २९ अर्ब ८० करोड रुपियाँ आवश्यक पर्ने महासचिव गर्गले बताउनुभयो ।

यो प्रदेशमा रहेको क्षमतानुसार विद्युत् उत्पादन गर्न सकिए सुदूरपश्चिम मात्र नभई मुलुक नै समृद्ध बन्ने बताइएको छ । यहाँ रहेको जलविद्युत् सम्भावनालाई सदुपयोग गर्न नसकिएको गुनासो बढ्दै गएको बेला सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले नीजिवटा देवीदेखि २० मेगावाटसम्मका जलविद्युत् आयोजनाहरू आफैले बनाउने गृहकार्य गरिरहेको छ ।

जलविद्युत् निर्माणका लागि प्रदेश सरकार ऐन बनाउने क्रममा रहेको भौतिक पूर्वाधार विकासमन्त्री पठानसिंह बोहराले बताउनुभयो । ‘ऐनको मस्यौदा तयार छ,’ उहाँले भन्नुभयो ।

प्रदेश सरकारले तल्लो चर्मेलिया आफैले निर्माण गर्नका लागि चालू आर्थिक वर्षमा बजेट विनियोजन गरेको छ । यो जलविद्युत् निर्माणका लागि प्रदेशको मन्त्रिपरिषद् स्तरीय निर्णयबाट केन्द्र सरकारसँग सहमति माग गरिएको छ ।

सुदूरपश्चिममा पञ्चेश्वर, पश्चिम सेतीजस्ता ठुला जलविद्युत् आयोजना निर्माणको चर्चा चले पनि त्यो अहिलेसम्म चर्चामा मात्रै सीमित रहेको छ ।

धान र मकैमा फौजीको आक्रमण समाधान नहुँदा किसान समस्यामा

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज, असोज २५ गते । बाँकेमा पसाएको र पसाउन लागेको धानबालीमा फौजी कीराको प्रकोप बढेपछि ठूलो परिमाणमा धानबाली सखाप भएको छ । फौजी कीराले धानबाली सखाप पार्न थालेपछि जिल्लाका सयौँ किसान उत्पादन भित्र्याउन नपाउने चिन्तामा छन् ।

बाँकेमा तीन सयभन्दा बढी हेक्टर क्षेत्रफलको धान खेतीमा फौजी कीराले क्षति पुर्‍याएको कृषि ज्ञान केन्द्र नेपालगञ्जले जनाएको छ । ज्ञान केन्द्रका अनुसार आठ सय हेक्टर क्षेत्रफलसम्म फौजी कीरा फैलिएर उत्पादनमा क्षति पुर्‍याइरहेको छ ।

बाँकेको डुडुवा गाउँपालिकाको वडा नम्बर ४, ५ र ६ राप्ती सोनारी गाउँपालिकाको वडा नम्बर ३, ४, ५, ६ र ७ मा र नेपालगञ्ज उपमहानगरपालिकाको १९ नम्बर वडामा फौजी कीराले पाक्ने लागेको धान काटेर नोकसानी पुर्‍याएको कृषि ज्ञान केन्द्रका प्रमुख सागर ढकालले जानकारी दिनुभयो ।

उहाँले फौजी कीराका कारण सो क्षेत्रका किसान निकै चिन्तित भएको जनाउँदै तीन सय हेक्टर क्षेत्रफलमा उत्पादन सखाप पारिसकेको र आठ सय हेक्टरमा फैलिँदै गएको जानकारी आएको बताउनुभयो ।

बाँकेको डुडुवा गाउँपालिका-६, कालाबन्जडमा काट्ने बेलाको धानमा फौजी कीराले नोकसान पुर्‍याए पछि किसान निराश बनेका छन् । डुडुवा गाउँपालिका-६, कालाबन्जडमा करिव एक सय हेक्टरभन्दा बढी क्षेत्रफलमा लगाइएको धान खेतीमा पाँच दिनदेखि फौजी कीराले नोकसान गर्दै आएको छ । फौजी कीराले रातको समयमा धानको बाला काटेर खाइदिने गरेको छ । सुरुमा थोरै धान खेतीमा देखा परेको फौजी कीरा पाँच दिन मै फैलिएर सय

हेक्टरभन्दा बढी जमिनमा लगाएको धान खेतीमा नोकसान पुर्‍याइसकेको स्थानीय किसान रतिराम कुम्हारले बताउनुभयो ।

४० कट्टा जमिनमा लगाएको धान फौजी कीराले काटेर सखाप पारेको किसान कुम्हारले बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, ‘यस वर्ष धान निकै राम्रो भएको थियो । एक कट्टामा साढे दुई क्विन्टल धान फल्ने अनुमान गरेको थिएँ । तर, धान काट्ने बेलामा फौजी कीराले सखाप पारेपछि उत्पादन शून्य हुने भयो ।’

यसैगरी अर्का स्थानीय किसान अफिद अलीले पनि ४० कट्टा जमिनमा लगाएको राधा_४ धान फौजी कीराले सखाप पारेको अलीले बताउनुभयो । सोही प्रकारले सोही वडाका जुमै दर्जाले १४ कट्टामा लगाएको धानबाली पनि कीराले सखाप पारेको छ ।

कालाबन्जडमा मात्र उत्पादन चार सय मेट्रिक टनले हास आउने अनुमान गरिएको कृषि ज्ञान केन्द्र बाँकेले गरेको छ ।

फौजी कीरा फैल्ने क्रम बढ्दै गएकाले नियन्त्रण गर्न कठिनाइ भइरहेको कृषि ज्ञान केन्द्र नेपालगञ्जका प्रमुख ढकालको भनाइ छ । हाल केन्द्रसँग भएको ५० हजार रुपियाँ वजेटबाट बाँकेको लागि ३० हजार रुपियाँको विपादी खरिद गरी प्रभावित क्षेत्रमा छर्कन पठाइसकिएको छ । बाँकी रकम बर्दिया क्षेत्रमा नियन्त्रणका लागि खर्च गरिएको उहाँले बताउनुभयो ।

बाँकेसँग बर्दियाका केही स्थानमा पनि फौजी कीराले नोकसानी गरेको खबर आएकाले तत्कालका लागि कीरा नियन्त्रण गर्न तर्फ ज्ञान केन्द्र लागेको प्रमुख ढकालले जनाउनुभयो । उहाँले दुवै जिल्लामा प्राविधिकलाई खटाएर अवस्थाको निरीक्षण गर्नुका साथै तत्काल विपादी खरिद गरी छर्कन निर्देशन दिइसकेको जनाउनुभयो ।

फौजी कीराले सखाप पारेको बाँकेको डुडुवा ६ मा लगाइएको धानबाली ।

तस्बिर : सिराजुद्दिन खान

बेमौसमी मकैमा पनि प्रकोप

बेमौसमी मकैका बोटमा लागेको फौजी कीराको निरीक्षण गर्दै

■ स्याङ्जा समाचारदाता

स्याङ्जा, असोज २५ गते । वारीमा कोदो र खेतमा धान पाक्ने बेलमा मकै गोडमेल गरिँदै छ भन्दा विश्वास नलाग्ला तर स्याङ्जाको गल्याङमा यतिबेला मकै गोडमेल गर्ने समय भएको छ ।

गल्याङ नगरपालिकाको पहलामा बेमौसमी मकै वजारमा ल्याउने र किसानलाई आत्मनिर्भर

बनाउने उद्देश्यले यहाँ बेमौसमी मकैको लगाइएको हो । यहाँका वडा नं. १, २, ६, ७, ८, ९ र ११ का किसानले मकै लगाएका हुन् ।

यहाँ अहिले लगाइएको मकै सामान्यतया मङ्सिरमा तयार हुने छ । यतिबेला मकैमा धानचर्मर निकल्ने समय भएको छ ।

यहाँ लगाइएको हाइब्रिड र स्थानीय जातका मकैमा अहिले अमेरिकी फौजी कीराले आक्रमण

गरेको हो ।

हिउँदमा समेत हरियो हराभरा वातावरण बनाउने र केही आर्थिक उपार्जन गर्ने योजना बनाएका स्थानीयलाई फौजी कीराले सताएको हो ।

यहाँ लगाइएका मध्ये सात रोपनीमा लगाइएको मकैमा अमेरिकी फौजी कीराको प्रकोप देखिएपछि स्थानीय निराश बनेका छन् ।

मकैमा फौजी कीराको प्रकोप नियन्त्रण गर्न तत्काललाई औषधि छरिएको नगरपालिकाका कृषि शाखा प्रमुख शुशिल अर्यालले बताउनुभयो ।

फौजी कीराको आक्रमणले मकैका बोटका पातहरू खाइदिने, गुबामा लार्भा निकाल्ने गर्दा सङ्ख्यात्मक रूपमा समेत वृद्धि गरी मकै नै सखाप पार्ने गरेको अर्यालले बताउनुभयो । फौजी कीराको नियन्त्रण गर्न जैविक विधि अपनाउनुपर्ने भए पनि तत्काललाई त्यो सम्भव नभएकाले विपादी हालेर नियन्त्रण गर्ने प्रयास गरिएको बताउनुभयो ।

गाउँपालिकाका कृषि प्राविधिकसहितको टोलीले निरीक्षण गरी मकैमा फौजी कीराको प्रकोप भएको ठहर गरेपछि नियन्त्रणको प्रयास गरिएको हो । नगरपालिकाका पशु शाखा प्रमुख अर्याल, वरिष्ठ कृषि प्राविधिक शिव ढकालसहितको टोलीले मकैमा लागेको रोगको निरीक्षण गरेको हो ।

निरीक्षणका क्रममा कृषि प्राविधिक शिव ढकालले मकैमा देखिएको रोग दक्षिण अमेरिकी फौजी कीरा रहेको बताउनुभयो ।

मकैका पात तथा डाँठहरू फौजी कीराले निकै मन पराउने हुनाले यसले मकैलाई आक्रमण गरेको ढकालले बताउनुभयो ।

उचित मूल्य नपाएपछि अण्डा उत्पादक निरास

■ विष्णुप्रसाद पोखरेल

दमक, असोज २५ गते । विश्व अण्डा दिवस मनाइरहँदा भापाका अण्डा व्यवसायी भने उचित मूल्य नपाएको भन्दै निराश भएका छन् । कुखुरापालन व्यवसायबाट पलायन भएर वैकल्पिक व्यवसाय रोज्नुपर्ने अवस्था आएको व्यवसायीहरू बताउँछन् । नेपाल अण्डा उत्पादक सङ्घ प्रदेश १ का अध्यक्ष एवं अण्डा उत्पादक किसान माधव पराजुलीका अनुसार अहिले अण्डा व्यवसाय गम्भीर सङ्कटमा पुगेका छ । उहाँका फार्मबाट मात्र दैनिक १० हजार अण्डा उत्पादन हुने गरेको छ । करिव ६० प्रतिशत स्थानीय बजारमा खपत हुने भए पनि बाँकी अण्डाको बजार समस्या रहेको छ । भापाको दमकमा मात्र दैनिक सरदरमा एक लाख ७५ वटा अण्डा उत्पादन हुँदै आएको उहाँको भनाइ छ । उहाँले प्रदेशमा १ मा सबैभन्दा बढी अण्डा उत्पादन हुने दमकमा नै भएको बताउनुभयो ।

उहाँका अनुसार प्रदेश १ मा अहिले दैनिक पाँच लाख अण्डा उत्पादन हुँदै आएको छ । अण्डामा प्रदेश आत्मनिर्भर रहेको छ र उत्पादन बढी भएका कारण बजार मूल्यमा समेत एक रूपता छैन । अण्डा उत्पादनका लागि प्रदेशमा करिव तीन अर्बको लगानी रहेको छ ।

लागत मूल्य पनि पाइदैन

अण्डा बढी उत्पादन भएका कारण अण्डाले लागत मूल्य पनि नपाएको पराजुलीको भनाइ छ । एक कार्टोन अण्डा सरदरमा एक हजार पाँच सय रुपियाँमा बिक्री हुँदै आएकोमा र प्रतिगोटा सातदेखि आठ रुपियाँभन्दा बढी अण्डाको मूल्य नपाएको उहाँले बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो,

विश्व अण्डा दिवस

‘अण्डा उत्पादनमा लागत मूल्य नौ रुपियाँभन्दा बढी छ । तर, बिक्री मूल्य सात रुपियाँको हाराहारीमा रहेकाले हामी सङ्कटमा परेका छौँ ।’

उहाँले आफूहरूले सात रुपियाँमा बिक्री गरेको अण्डा बाहिर १२ देखि १५ रुपियाँमा बिक्री हुने गरेको

पनि बताउनुभयो । उत्पादितमध्ये ४० प्रतिशत अण्डाले बजार पाउन नसकिरहेकाले बजार खोज्न सरकारले सहयोग गर्नुपर्ने उहाँको माग छ ।

एक करोडभन्दा बढीको अण्डा गाड्नु पर्‍यो

नेपाल अण्डा उत्पादक सङ्घ भापाका अध्यक्ष मनोज बुढाथोकीले भदौमा मात्र भापामा एक करोड पाँच लाख रुपियाँभन्दा बढीको सात हजार कार्टोन

तरकारी तथा फलफूलको थोक मूल्य

मिति : २०७६ असोज २५ गते, शनिबार समग्र : बिहान ७ बजे

कृषि उपज	एकाइ	व्यूनतम	अधिकतम	औसत
गोलभेंडा ठूलो(नेपाली)	के.जी.	९०	९५	९२
ठूलो गोलभेंडा(भारतीय)	केजी	९०	९५	९२
गोलभेंडा सानो	के.जी.	३०	३५	३३
गोलभेंडा सानो(टनेल)	के जी	३०	४०	३५
आलु रातो	के.जी.	६०	६२	६१
आलु रातो(भारतीय)	के जी	३३	३५	३४
आलु रातो(मुडे)	केजी	५३	५५	५४
आलु सेतो	के.जी.	४६	४८	४७
प्याज सुकेको	के.जी.	१००	१०५	१०२
गाजर(लोकल)	के.जी.	७५	८०	७८
बन्दा(लोकल)	के.जी.	४५	५०	४८
काउली स्थानिय	के.जी.	७५	८०	७८
मूला सेतो(लोकल)	के.जी.	४५	५०	४८
सेतो मूला(हाइब्रीड)	केजी	४५	५०	४८
भन्दा लाम्चो	के.जी.	७५	८०	७८
भन्दा डल्लो	के.जी.	७५	८०	७८
बोडी(तने)	के.जी.	९५	१००	९८
मकै बोडी	केजी	७५	८०	७८
घिउ सिमी(लोकल)	के.जी.	६०	७०	६५
घिउ सिमी(हाइब्रीड)	केजी	६०	७०	६५
तिनो करेला	के.जी.	९५	१००	९८
लौका	के.जी.	४५	५०	४८
परवर(लोकल)	के.जी.	७५	८०	७८
फर्सी पाकेको	के.जी.	४५	५०	४८
हरियो फर्सी(डल्लो)	केजी	४५	५०	४८
भिण्डी	के.जी.	५५	६०	५८
स्कूस	के.जी.	३०	३५	३३
रायो साग	के.जी.	१४०	१५०	१४५
पाल्गो साग	के.जी.	१४०	१५०	१४५
चमसूको साग	के.जी.	१४०	१५०	१४५
तोरीको साग	के.जी.	९०	१००	९५
प्याज हरियो	के.जी.	१९०	२००	१९५
च्याउ(कन्य)	के.जी.	१७०	१८०	१७५
च्याउ(डल्ले)	के जी	५९०	६००	५९५
चुकुन्दर	के.जी.	८०	९०	८५
जिरीको साग	के.जी.	२४०	२५०	२४५
सेलरी	के.जी.	२४०	२५०	२४५
पासले	के.जी.	२४०	२५०	२४५
पुदीना	के.जी.	२४०	२५०	२४५
गान्दे मूला	के.जी.	९०	१००	९५
इमली	के.जी.	१३०	१४०	१३५
तामा	के.जी.	११०	१२०	११५
तोफु	के.जी.	९०	१००	९५
गुन्दुक	के.जी.	२३०	२४०	२३५
स्याउ(फोले)	के.जी.	१८०	२००	१९०
केरा	दर्जन	८०	९०	८५
कागती	के.जी.	२५०	२८०	२६५
अनार	के.जी.	२४०	२५०	२४५
तरबुजा(हरियो)	के.जी.	५५	६०	५८
मौसम	के.जी.	१४०	१५०	१४५
भुई कटहर	प्रति गोटा	१००	११०	१०५
काक्रो(लोकल)	के.जी.	५५	६५	६०
काक्रो(हाइब्रीड)	के जी	३०	४०	३५
नासपाती(लोकल)	के.जी.	५०	६०	५५
नासपाती(चाइनिज)	केजी	१७०	१८०	१७५
मेवा(भारतीय)	केजी	१३०	१४०	१३५
लप्सी	के.जी.	४५	५०	४८
अदुवा	के.जी.	१९०	२००	१९५
खुर्सानी सुकेको	के.जी.	३४०	३५०	३४५
खुर्सानी हरियो	के.जी.	९५	१००	९८
खुर्सानी हरियो(अकबरे)	के जी	२००	२१०	२०५
भेंडे खुर्सानी	के.जी.	१७०	१८०	१७५
हरियो धनिया	के.जी.	३९०	४००	३९५
लसुन सुकेको चाइनिज	के.जी.	१९०	२००	१९५
लसुन सुकेको नेपाली	के.जी.	१९०	२००	१९५
ताजा माछा (रहु)	के जी	२७०	२७५	२७३
ताजा माछा (बचुवा)	के जी	२२०	२२५	२२३
ताजा माछा (छडी)	के जी	२००	२१०	२०५
ताजा माछा (मुंगरी)	के जी	२३५	२४०	२३८

स्रोत: कान्तिमोटी फलफूल तथा तरकारी बजार विकास व्यवस्थापन समिति, काठमाडौँ ।

सूचना

उद्योग, व्यापार, बैङ्क तथा वित्तीय, धर्म, रोजगार, पर्यटन लगायत अर्थजगतसँग सम्बन्धित तमाम क्षेत्रका सूचना, सन्देश, प्रेस विज्ञप्ति तथा अन्य आवश्यक जानकारी प्रवाहका निम्ति ‘अर्थ बजार’लाई सम्फन्नुहोस् ।
सामग्री पठाउने ठेगाना यस प्रकार छ :

आर्थिक समाचार ब्यूरो

गोरखापत्र दैनिक

गोरखापत्र संस्थान, धर्मपथ, काठमाडौँ
इमेल ठेगाना : gpbiznews@gmail.com

पायनियरको निक्षेप साढे अठार करोड

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज, असोज २५ गते । पायनियर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडले एक वर्षको अवधिमा १८ करोड ६३ लाख रुपियाँभन्दा बढी निक्षेप सङ्कलन गरेको छ ।

छोटो समयमै सहकारी लोकप्रिय हुँदै गएको गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १८ करोड ६३ लाख ७१ हजार ४३ रुपियाँ निक्षेप सङ्कलन गर्न सफल भएको पायनियर बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको अध्यक्ष शशी स्वर्वालले बताउनुभयो ।

पायनियरले आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा १० करोड ७३ लाख ३६ हजार तीन सय सन्तानब्धे रुपियाँ निक्षेप सङ्कलन गरेको थियो । उक्त सहकारीले गत आर्थिक वर्षमा अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा सात करोड ९० लाख ३४ हजार ७४६ रुपियाँभन्दा बढी निक्षेप सङ्कलन गर्न सफल भएको हो । गत आर्थिक वर्षमा सो सहकारीले तीन करोड ५६ लाख ३४ हजार ७७६ रुपियाँ कर्जा प्रवाह गरेको सहकारीका अध्यक्ष स्वर्वालले बताउनुभयो ।

संस्थाको प्रगतिमा कर्मचारी, वचतकर्ता, सेयरधनीलगायतको उल्लेखनीय साथ र सहयोग रहेको जनाउँदै उहाँले चालु आर्थिक वर्षमा निक्षेप र कर्जा दुवै वृद्धि गरिने लक्ष्य रहेको बताउनुभयो ।

सहकारीप्रति स्थानीयको आकर्षण अत्यधिक बढ्दै गएकोले नै बाँके जिल्लामा सयौंको सङ्ख्यामा सहकारी सञ्चालनमा रहे पनि सबैले राम्रो निक्षेप सङ्कलन गरिरहेको पायनियर बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विष्णुप्रसाद खनालले बताउनुभयो ।

उहाँले आफ्ना निक्षेपकर्ता, ज्येष्ठ नागरिक र राम्रो काम गर्ने कर्मचारीलाई बर्सेन सम्मान तथा पुरस्कृत गर्ने परिपाटी रहेका कारण पनि यो सहकारीतर्फ बचतकर्ताको आकर्षण बढेको दाबी गर्नुभयो ।

जनउत्थानले अत्याधुनिक भवन बनाउने

■ भैरहवा समाचारदाता

भैरहवा, असोज २५ गते । रुपन्देहीको जनउत्थान बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडले भैरहवामा सुविधासम्पन्न अत्याधुनिक कार्यालय भवन निर्माण गर्ने भएको छ ।

सहकारीले आगामी २०८१ सालसम्म भैरहवामा दुई कट्टाभन्दा बढी जग्गामा पाँच तले कार्यालय भवन बनाउने योजना बनाएको हो । भवन बनाउन जग्गा खरिद गरी डिजाइनसमेत गरिसकेको सहकारीका व्यवस्थापक रनबहादुर थापाले जानकारी दिनुभयो ।

उहाँले भन्नुभयो, १२ करोड रुपियाँको लागतमा पाँच तले अत्याधुनिक कार्यालय भवन बनाउने निर्णय भइसकेको छ । यो भवन बनेपछि हामी देशकै नमुना सहकारी बनेछौं ।

२०८१ सालसम्म सहकारीले जग्गा कोष ४१ करोड ७० लाख पुर्‍याउने लक्ष्य लिएको छ । ०५९ मा बागलुङ सामुदायिक संस्थाका नामबाट

सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी निर्देशिका जारी

कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैङ्कले विवरण बुझाउनु पर्ने

■ गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौँ, असोज २५ गते । सम्पत्ति शुद्धीकरणको प्रयोजनका लागि तीनवटा निकायले नेपाल राष्ट्र बैङ्कलाई विवरण बुझाउनु पर्ने भएको छ । नेपाल राष्ट्र बैङ्कले कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष र हुलाक बचत बैङ्कले सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी कार्यमा वित्तीय लगानी निवारणसम्बन्धी निर्देशिका जारी गरी विवरण बुझाउनु पर्ने निर्णय गरेको हो ।

मन्त्रिपरिषद्ले सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारणका लागि राष्ट्र बैङ्कलाई नियामक निकाय तोकेपछि अबदेखि तीनवटा निकायले राष्ट्र बैङ्कलाई विवरण बुझाउनु पर्ने व्यवस्था गरिएको हो । राष्ट्र बैङ्कलाई तोकिएको विवरण नबुझाएका उक्त निकायलाई १० लाखदेखि पाँच करोड रुपियाँसम्म जरिवाना गर्न सकिने व्यवस्था गरेको छ ।

निर्देशिका अनुसार संस्थाले कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऐनले व्यवस्था गरेको सीमाभन्दा बढी स्वदेशी मुद्राको कारोबार गरेमा त्यस्तो कारोबारको विवरण कारोबार भएको मितिले १५ दिनभित्र वित्तीय जानकारी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ । साथै, प्रत्येक सीमाका लागि छुट्टाछुट्टै सीमा कारोबार प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

त्यस्तो सीमामा कुनै ग्राहकले एकैपटक वा पटकपटक गरी एक दिनमा कुनै खातामा गरेको रु. १० लाखभन्दा बढी रकमको नगद जम्मा कारोबार र कुनै ग्राहकले एकैपटक वा पटकपटक गरी एक दिनमा कुनै खाताबाट गरेको रु. १० लाखभन्दा बढी रकमको नगद खर्च कारोबार रहेका छन् ।

त्यसैगरी कुनै ग्राहकलाई एकैपटक वा पटकपटक गरी एक दिनमा गरेको रु. १० लाखभन्दा बढी रकम बराबर नेपालको सीमा वारपार हुने गरी गरेको विद्युतीय वा अन्य स्थानान्तरण र कुनै ग्राहकले एकैपटक वा पटकपटक गरी एक दिनमा गरेको रु. पाँच लाखभन्दा

बढी रकमको नगदमा सटही गरिएको विदेशी मुद्रा कारोबारको पनि प्रतिवेदन गर्नुपर्ने छ ।

रु. १० लाखभन्दा बढीको निक्षेप स्वीकार गर्दा संस्थाले रकमको स्रोत ग्राहकलाई उल्लेख गर्न लगाउनु पर्नेछ । तोकिएका तीन निकायले खास कारोबारका सम्बन्धमा शङ्कास्पद कारोबार पहिचान गर्ने प्रणालीको विकास गर्नुपर्नेछ । शङ्कास्पद कारोबारसम्बन्धी प्रतिवेदन निर्देशनको अनुसूचीबमोजिमको ढाँचामा तयार गरी ३

दिनभित्र वित्तीय जाकारी एकाइसमक्ष पेश गर्नुपर्नेछ । सो प्रतिवेदन तयार गर्दा वित्तीय जानकारी एकाइले जारी गरेका मापदण्डलाई आधार मान्नु पर्नेछ ।

अनुसन्धान गर्ने निकायबाट अनुसन्धानका सिलसिलामा कुनै व्यक्ति वा संस्थाको विवरण वा सूचना माग गरेको अवस्थामा शङ्कास्पद देखिने नयाँ तथ्य वा विषय जानकारीमा आएको अवस्थामा बाहेक वित्तीय

जानकारी एकाइलाई सूचित गर्न आवश्यक हुने छैन तर त्यस्ता व्यक्ति वा संस्था तथा सो को कारोबारसम्बन्धी विवरण माग गरिएको अवस्थामा उपलब्ध गराउन सक्ने गरी तयार गरी राख्नुपर्नेछ ।

शङ्कास्पद कारोबारको पहिचान, प्रतिवेदनलगायतका व्यवस्था अवलम्बन गर्दा जोखिमको मूल्याङ्कन, ग्राहक पहिचान, कारोबार र जोखिममा आधारित प्रणालीको आधारमा गर्नुपर्नेछ ।

निर्देशिका अनुसार उच्च पदस्थ व्यक्तिहरूको पहिचान गर्नुपर्ने भएको छ । ग्राहकबाट सूचना लिने वा स्वघोषणा गर्न लगाउने, सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध सूचनाहरूको विश्लेषण गर्ने, व्यावसायिक रूपमा उपलब्ध तथ्याङ्क लिने व्यवस्था रहेको छ । सरकार वा तोकिएको संस्था तथा निकायबाट कम्तीमा पनि वार्षिक रूपमा सूची माग गरी उच्च पदस्थ व्यक्तिहरू सूची तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था समेत उल्लेख छ ।

ग्राहक पहिचानसँग सम्बन्धित विवरण एकीकृत रूपमा विद्युतीय माध्यममा राखी जोखिम सापेक्ष हुने गरी अद्यावधिक गरे नगरेको निश्चित पनि गर्ने र ग्राहक पहिचान गर्दा ग्राहक एकीकृत पहिचान पद्धति अवलम्बन गरे नगरेको सुनिश्चित गरी फरकफरक सेवा सुविधा लिने ग्राहकको आवश्यकता अनुसारको थुप्रै विवरणसमेत एकै ठाउँमा थप गर्न सकिने आवश्यक व्यवस्था जारी गरिएको निर्देशनमा उल्लेख छ ।

आन्तरिक तथा बाह्य लेखापरीक्षकले एएमएल/सीएफटी प्रणाली जोखिमका आधारमा स्वचालित भए नभएको अनुगमन गर्ने र त्यस्तो अनुगमनमा लक्षित वित्तीय कारवाही, उच्च पदस्थ व्यक्ति, उच्च जोखिम रहेको मुलुक, क्षेत्र तथा उच्च जोखिमयुक्त उत्पादन, उपकरण, सेवा तथा कारोबारको अनुगमन हुने व्यवस्था भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ ।

सहकारी बने आयआर्जनका स्रोत दुई करोडका खसीबोका बिक्री

■ राष्ट्रिय समाचार समिति

घोराही, असोज २५ गते । बडादशैंका अवसरमा ढाङका छ महिला सहकारीले करिब रु. दुई करोडको खसीबोका उत्पादन गरेर बिक्री गरेका छन् । यस वर्षको दशैंमा सबैभन्दा बढी लमही नगरपालिका-९ रिहारमा रहेको कर्मठ सामाजिक उद्यमी महिला सहकारी संस्थाले रु. ९० लाख ४१ हजार मूल्यका एक हजार ५३० खसीबोका बिक्री गरेको छ ।

सहकारी संस्थाका अध्यक्ष देवीमाया थापाले सहकारीमा आवद्ध महिलाहरूले उत्पादन गरेका खसीबोका एकमुष्ट सङ्कलन गरेर सहकारीमार्फत नै व्यापारीलाई बिक्री गरिएको जानकारी दिनुभयो । सहकारीले उत्पादन गरेका खसीबोका थोरै मात्र जिल्लामा खपत भएको र अन्य सबै जिल्ला

बाहिर एवं राजधानी पठाइएको उहाँले बताउनुभयो । सहकारीले यस वर्ष करिब तीन हजार पाँच सय खसीबोका बिक्री गर्ने लक्ष्य राखेको छ ।

यस्तै लमही नगरपालिका-८ सतबरियामा रहेको नीलकमल सामाजिक उद्यमी महिला सहकारी संस्थाले रु. ४५ लाख ४४ हजार मूल्य बराबरको खसीबोका दशैंमा बिक्री गरेको छ । सहकारीमा आवद्ध महिलाले उत्पादन गरेका ८७६ खसीबोका दशैंमा बिक्री गरिएको छ । यस वर्ष करिब दुई हजार आठ सय खसीबोका सहकारीले बिक्री गर्ने लक्ष्य लिएको सहकारीका अध्यक्ष पुनम घर्तीले जानकारी दिनुभयो ।

यस्तै दीपन सहकारी संस्थाले पनि ८७६ खसीबोका रु. २८ लाख ९६ हजारमा बिक्री गरेको छ । घोराही उपमहानगरपालिका १३ मा

रहेको ज्यामिरे महिला सहकारीले पनि ४६७ खसीबोका रु. १४ लाख ८०९ मा बिक्री गरेको छ । समन्वित सामाजिक उद्यमी महिला सहकारीले ८९६ खसीबोका रु. १५ लाख ५६ हजारमा बिक्री गरेको छ ।

सहकारीमा आवद्ध महिलाले उत्पादन गरेका खसीबोका सहकारीका सहजकर्तामार्फत घरघरमा पुगेर उनीहरूकै अगाडि तौलिएर बेच्ने गरिएको सहकारी सहजकर्ता पार्वती बस्नेतले जानकारी दिनुभयो । महिलालाई उत्पादन र उद्यमसँग जोड्ने उद्देश्यले ढाङसहित प्युठान र सल्यानमा पनि ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्रले महिला सहकारी संस्था स्थापना गरेको थियो ।

केन्द्रद्वारा सञ्चालित पशुबस्तुको मूल्य शुद्धखलामा आधारित साना किसान परियोजनाका कार्यक्रम संयोजक

भीमकान्त चौधरीले तीन जिल्लाका १२ सहकारीले दशैंमा मात्रै आठ हजार ८५० खसीबोका बिक्री गर्नुभएको छ । उहाँका अनुसार ढाङका छ, प्युठानका तीन र सल्यानका तीन सहकारीले रु. तीन करोड मूल्य बराबरको खसीबोका बिक्री गरेका छन् । ती तीन जिल्लामा रु. दुई करोड ९८ लाख ४६ हजार ९८१ बराबरको खसीबोका बिक्री गरिएको छ । ती सहकारीमा आवद्ध महिलाले यस वर्ष करिब २० हजार ३३४ खसीबोका उत्पादन गर्ने लक्ष्य लिएका छन् ।

अहिले जिल्लामा करिब दर्जन बढी महिला उद्यमी सहकारी संस्थाले सहकारी सदस्यमार्फत खसीबोका, कुखुरा, हाँस र दूध उत्पादनको काम गरिरहेका छन् ।

गोरखापत्र संस्थानका प्रकाशनहरू

- प्राप्त नभएमा
- ढिलो भएमा/नियमित नभएमा
- नयाँ ग्राहक बन्नु परेमा
- ग्राहक नवीकरण गर्नुपरेमा

साथै संस्थानबाट सम्पादन हुने सबै प्रकारका कामको गुनासो/सुझाव भएमा ।

टोल फ्री टेलिफोन नम्बर

१६६०-०१-८४४४४ मा सम्पर्क गर्नुहोस्

Bid Submission Date Extended Notice

This is to kindly notify to all concerned bidders that Rastriya Banijya Bank Limited (RBBL) has extended bid submission date till **Nov 11, 2019 (Kartik 25, 2076)** with reference to **IFB No. RBBL/GSD/FA/VC/076/77** published on **Sept 17, 2019 (Bhadra 31,2076)** entitled **Procurement of Video Conference Solution**

Rastriya Banijya Bank Ltd.
Central Office
General Service Department

राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड

प्रधान कार्यालय, रामशाहपथ, काठमाडौँ

मिति : २०७६।०६।२६

मुद्दती निक्षेप राजनका लागि गोप्य सिलबन्दी प्रस्ताव पेश गर्नेसम्बन्धी सूचना

यस कम्पनीमा रहेको लगानी योग्य रकम मुद्दती निक्षेपमा राख्नका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट बैंकिङ्ग कारोबार गर्न इजाजत प्राप्त “क” “ख” “ग” वर्गको वाणिज्य बैंक, विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूबाट मिति २०७६/०६/२६ गतेदेखि २०७६/७/२ भित्र कम्पनीको प्रधान कार्यालय, कोठा नं ४०४ (रातो बिल्डिङ्ग) मा प्राप्त हुने गरी आवश्यक विवरण पूर्ण रूपले उल्लेख गरी हालै प्रकाशित वित्तीय विवरणको कपिसमेत संलग्न गरी गोप्य सिलबन्दी प्रस्ताव पेश गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ ।

पुनश्च: बैंकको विवरण उल्लेख गर्नका लागि आवश्यक फाराम कम्पनीको Website: www.rbcl.com.np/ download बाट shilbandi.doc download गरी विवरणपत्र भरि पेश गर्न समेत यसै सूचनामार्फत जानकारी गराइन्छ ।

Invitation for Bids (IFB)

Nepal Electricity Authority

Province No. 2 Provincial Office Janakpur
Chandranigahpur Distribution Centre, Chandranigahpur
First date of Publication: 2076/06/26

National Competitive Bidding

Sealed Quotation/Tenders are invited for the following Scheme of Nepal Electricity Authority, Chandranigahpur Distribution Centre, Chandranigahpur.

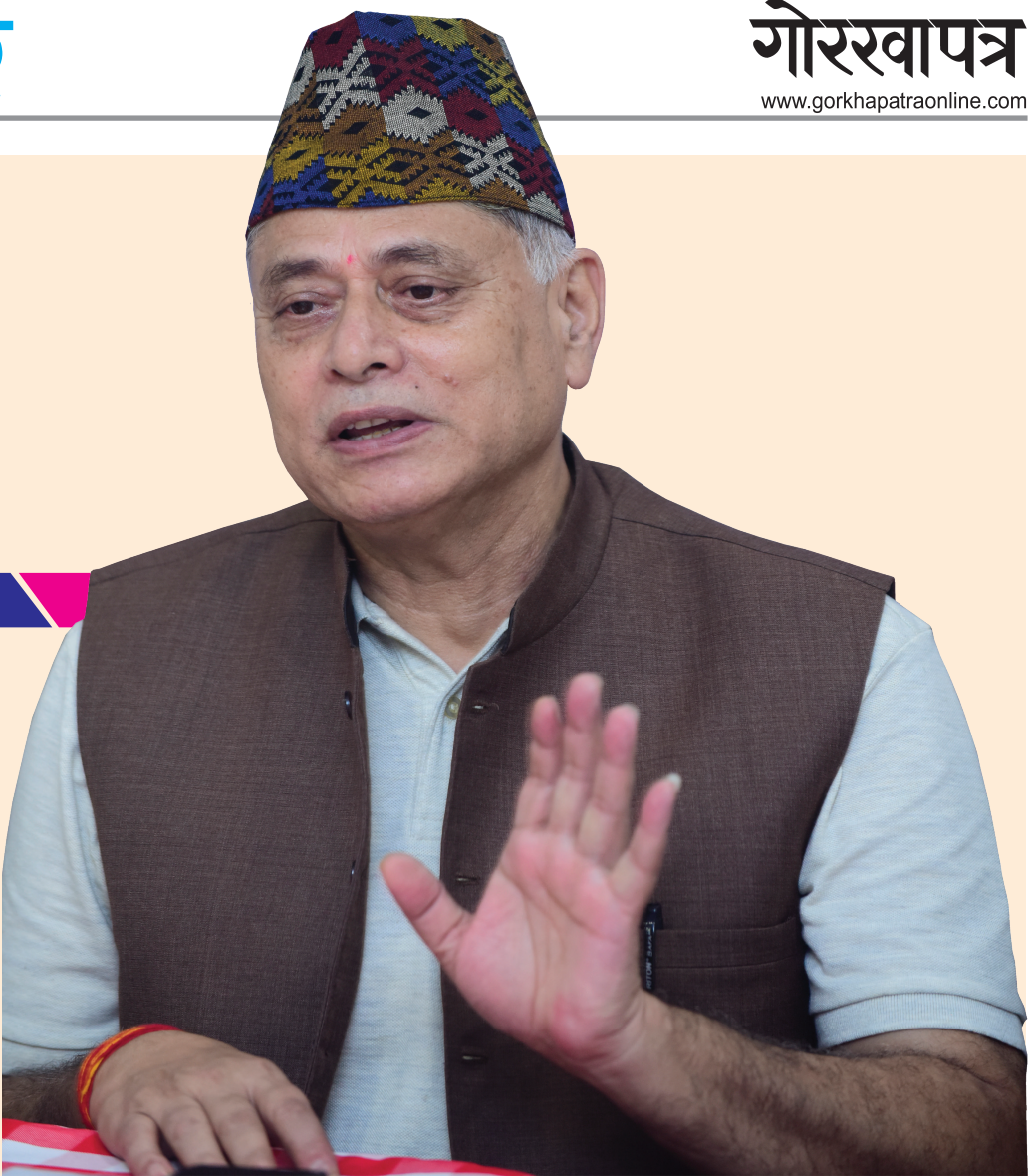
Sealed Quotation/ Tender No:	Description of Works/ Jobs	Cost of Sealed Quotation/Tender Document Fee	Sale of Sealed Quotation/ Tender Documents available and available till date (Office time)	Last Date of Bid Submission, Opening Time and Place	Bid Security Bid Bond (Bank Deposit/Bank Guarantee)	Estimate in NRs. (Including VAT)	Bank A/C No.
CDC-2076/077-01 (E-bidding)	Electrification Works.	NRS 3000.00	Chandranigahpur Distribution Centre and 2076/07/25	2076/07/26, at or before 12:00 noon and 14:00 Hrs Respectively at NEA, Chandranigahpur Distribution Centre	NRS 1,25,000.00 valid for 120 Days.	48,00,885.87	Deposit A/C No. 08100101039117000001 Nepal Bank Ltd., Chandranigahpur

For the further details, Please visit the following website : <http://www.bolpatra.gov.np.>, Contact Tel.No. : 055-540282

हामीलाई लगानीको कमी छैन

• योजना वार्ता

सुबोधराज प्याकुरेल

उपाध्यक्ष, प्रदेश योजना आयोग (प्रदेश १)

प्रदेश १ सरकारले गत जेठमा आवधिक योजनाको आधारपत्र तयार गरेको थियो। त्यसको आधारमा बनेको पहिलो पञ्चवर्षीय योजनाको दस्तावेजलाई भदौ ३१ गते आयोगको पूर्ण बैठकले र असोज २ गते प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्को बैठकले पारित गर्‍यो। ‘स्वच्छ, सुखी र समुन्नत प्रदेश’ को दीर्घकालीन सोचसहित आएको पहिलो पञ्चवर्षीय योजना (आव २०७६/७७-२०८०/८१) ले पाँच वर्षमा प्रतिव्यक्ति आय एक हजार ६२० अमेरिकी डलर पुर्‍याउने लक्ष्य राखेको छ। हाल पाँच खर्ब पाँच अर्ब ८४ करोड रूपियाँ रहेको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन वार्षिक औसत ९.७ प्रतिशतले वृद्धि गरेर पाँच वर्षमा आठ खर्ब तीन अर्ब पाँच करोड रूपियाँ पुर्‍याउने, साक्षरता दर ९९ प्रतिशत, अपेक्षित आयु ७३.१ वर्ष पुर्‍याउने, आधा घण्टाको दूरीमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा ८० प्रतिशत नागरिकको पहुँच पुर्‍याउने तथा खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा ९९ प्रतिशत लक्ष्य राखेको छ।

प्रस्तुत छ पहिलो आवधिक योजना आएको सन्दर्भमा प्रदेश योजना आयोग (प्रदेश १) का उपाध्यक्ष सुबोधराज प्याकुरेलसँग गोरखापत्रका डम्बरजङ्ग डाँगी र महेन्द्र विष्टले गर्नुभएको कुराकानीको सम्पादित अंश।

प्रथम आवधिक योजना ल्याउनुभएको छ। तपाईँहरूलाई नै चाहिँ यो योजना कस्तो भयो भन्ने लाग्छ ?

वास्तवमा दस्तावेज राम्रो छ। दस्तावेजका साथ प्रतिवद्धता पनि हुनुपर्छ र त्यो पनि छ। केही कमी भएको हुनसक्छ। किनभने यो आयोग बनाउने ढिलो भयो, जनशक्तिको समस्या भयो। काम गर्न चाहिने प्रशासनिक, व्यवस्थापकीय, स्रोत साधन यी सबै हामीलाई उपलब्ध गराउने अवस्थामा प्रदेश सरकार रहेन तर पनि हामीले प्रदेशलाई पाँच ठाउँमा विभक्त गरेर व्यापक बहस गर्यौँ। प्रदेश सभा सदस्यसँग बेग्लै बहस गर्यौँ। विकास परिषद्मा त स्थानीय तहका प्रमुख, उपप्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, प्रदेश सरकारका सम्पूर्ण संरचना राखेर बारम्बार छलफल गरेको हुनाले यो दस्तावेजमा सबैले अपनत्व हुन्छ भन्ने हामीलाई विश्वास छ।

यो पहिलो योजना हो। अनुभव, तथ्याङ्क, जनशक्तिलगायतका धेरै समस्या थिए होला। योजना बनिसकेपछि केही छुटेछ भने जस्तो लागेको छैन ?

त्यस्तो त भएको छैन तर विस्तृतीकरण चाहिँजति गर्न सकिएको छैन तर यसले ठूलो समस्या पर्दैन। विस्तृतीकरणको कमी हुँदा एक टफा र अर्कोबीच छुटेका कुरा स्वतः बुझिने खालका छन्।

पञ्चवर्षीय योजनाको पहिलो वर्षको बजेट त आइसकेको छ। यो बजेट आवधिक योजनाअनुसार नै बन्यो कि बनेन ?

यसपटक के भयो भने बजेट बन्दा स्रोत समिति बनेको थिएन। योजनाको आधारपत्र बनेको थियो र यसले सैद्धान्तिक आधार सिर्जना गर्‍यो, प्राथमिकता तोकिदियो। आवधिक योजना पूर्ण दस्तावेज बनी नसकेकाले आधारपत्रको आधारमा नीति तथा कार्यक्रम आयो। त्यही नीति तथा कार्यक्रममा टेकेर बजेट आयो तर त्यो बजेटको भन्दा १७ प्रतिशत खर्चचाहिँ मध्यमकालीन खर्च संरचनाको घेरावाहिर गयो।

बजेट आवधिक योजना र मध्यमकालीन खर्च संरचनाबाहिर गयो भन्ने लक्ष्य कसरी हासिल हुन्छ त ?

त्यो १७ प्रतिशतलाई पनि मध्यमकालीन खर्च

संरचनाको घेराभित्र ल्याउने प्रयास भइरहेको छ। आव २०७५/७६ मा केके सम्फना भयो त्यसको आधारमा बजेट बन्यो। २०७६/७७ मा त्यो धडपडी बाँकी रह्यो। त्यसलाई मध्यमकालीन खर्च संरचना र तर्कबद्ध खाकाले समायोजन गर्नसकेन। अब हामीसँग दुईवटा जिम्मेवारी छन्, एउटा यो दस्तावेजको आधारमा तर्कबद्ध खाका र मध्यमकालीन खर्च संरचनामा जेजस्ता कुरा पहिचान गरेका छौँ, त्यसको अनुशासनभित्र ल्याउनु (अहिलेको बजेटलाई) पर्छ। अहिलेको बजेटका कतिपय योजनालाई निष्कृ्य बनाउनुपर्छ। पछि गएर रद्द पनि हुनसक्छन्। २०७७/७८ को बजेट ल्याउँदा त यही मध्यमकालीन खर्च संरचनाको अनुशासनभित्र बस्नुपर्छ। अरुनी पनि मुख्यमन्त्रीले भन्नुभयो, अब हामी जे गर्छौं यही योजनाभित्र बसेर गर्छौँ। योभन्दा बहिर गएर केही गर्दैनौँ। त्यसैले जब सबै खर्चलाई यही आवधिक योजनाको घेराभित्र ल्याउँला त्यसपछि यो योजना साच्चिकै जीवन दस्तावेज बन्छ।

योजना महत्वाकाङ्क्षी भयो भन्ने विचार पनि आएको छ नि ?

हामी विल्कुल सुरुको चरणमा छौँ, २० वर्षपछि नेपालले बल्ल विकासतिर पाइला सारको छ। यो बेलामा ठूलो उपलब्धि हुन्छ। हाम्रो प्रदेशको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन उच्च मध्येमै छ, खाद्यान्न बचत हुन्छ। अरू प्रदेशको बचत यहाँ लगानी भइरहेको छ, सबैभन्दा धेरै सहकारी, उत्पादन समूह यहाँ छन्। चेतनशील मान्छे लोभिएर आएका छन्। कृषिमा पढेलेखेका, ठूला लगानीकर्ता लागेका छन्। भारतको विहारमा एक हेक्टरमा पाँच टन धान फल्छ, हाम्रो मोरङ, सुनसरी, भद्रपासा साढे तीन टन फलाएर हुन्छ ? अब गणना गर्नुहोस् त प्रतिशतमा। औद्योगिक विकासमा तीमवटा समस्या छन्। पहिलो, औद्योगिक भूमि जसको आपूर्ति गर्न फन्दै छ सय विघा जमिन त हामीसँग यहाँ छ। अर्को, भरपर्दो बिजुली छैन तर आउने डेढ वर्षभित्र प्रदेश १ विद्युत् नियात गर्ने स्थितिमा हुन्छ। अहिले नै पनि उद्योगका लागि चाहिने विद्युत् उपलब्ध छ। आउने छ महिनाभित्रमा विद्युत्को भरपर्दो आपूर्ति सुनिश्चित हुन्छ। तेस्रो, जनशक्ति र मजदुरको उत्पादकत्वको समस्या छ। त्यसका लागि प्रदेशभित्र प्राविधिक शिक्षा दिने संस्थासंगको साभेदारीमा

उत्पादकत्व बढाउने अल्पकालीन तालिमको कोर्स तयार गर्छौँ। हामीले तालिमको प्रबन्ध गरिदिए पुग्छ, खर्च निजी क्षेत्रले नै गर्छौँ भनेको छ। त्यति भयो भने विगतनगरको औद्योगिक उत्पादन न्यूनतम २५ प्रतिशतले बढ्छ। पर्यटनको सम्भावना धेरै छ। नेपालमा भएका जेजस्ता विशेषता छन् ती सबै प्रदेश १ मा छन्। जनताको क्रयशक्ति बढी भएको मध्येको प्रदेश हो यो। अनि कसरी लक्ष्य हासिल हुँदैन ? पाँच वर्षमा प्रतिव्यक्ति आय एक हजार ६२० अमेरिकी डलर पुर्‍याउन ठूलो कुरै छैन।

विगतका हाम्रा आवधिक योजना सफल हुन सकेका छैनन् नि ?

यो मुलुककै समस्या हो। विगतका योजना सफल भएका छैनन्। राज्यले भएभएका काम गर्ने होइन, आफ्नो उन्नति जनताले आफैँ गर्नुपर्छ। उन्नति गर्न चाहनेका लागि वातावरण सुधार गरिदिने र उसलाई कसैले बाधा हाल्न खोज्छ भने त्यो बाधक तत्त्वलाई पन्छाइदिने काम हो राज्यको। राज्यले सहयोगी, समन्वयकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्छ, उत्पादनको काम त व्यक्तिले नै गर्नुपर्छ।

योजना सफल हुन छोट साधनको पनि समस्या रहन्छ। यो योजनामा लगानी कसरी जुट्छ ?

मैले जनताले स्वामित्व लिने गरी योजना बनाउँछौँ भनेको छु। यो भएको पनि छ। जब सबैले योजनाको स्वामित्व लिन तयार हुन्छन् भने लगानीको समस्या हुन। लगानी गर्ने पैसाको कमी हुँदैन। थोपा थोपाबाट ससुद बनाउने ढाँचाले सोच्नुपर्छ। हाम्रो सोच कसैको विकास भयो भने विचर्च बैड्क, एसियाली विकास बैड्क, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषजस्ता ठूला वित्तीय संस्थाबाट अर्ब, खर्ब ल्याउने अनि काम गर्ने भन्ने छ। यो सजिलो चिन्तन हावी छ। यो नै हाम्रा लागि बाधक तत्त्व हो।

हामीलाई लगानीको कमी छैन। हामीले के भनेका छौँ भने प्रदेश सरकार स्थानीय तह, निजी क्षेत्रसहित आमजनता सबैको साभाले लगानीमा काम गर्नुपर्छ। कुनै योजनामा सेयर बाँदने पनि हुनसक्छ। कुनै योजना खण्ड खण्डमा बाँडेर त्यसमा छुट्टाछुट्टै समूहको लगानी पनि हुनसक्छ। जुन जुन खण्ड जुन जुन स्थानीय तहको भूगोलमा पर्छ तिनैले

रारा जाने पर्यटक बढे

■ नेपालगञ्ज समाचारदाता

नेपालगञ्ज, असोज २५ गते। दशैं, तिहारको बिदामा नेपालगञ्ज भएर मुगुको राराताल अवलोकन गर्न जाने आन्तरिक र बाह्य पर्यटकको सङ्ख्यामा उल्लेख्यरूपमा बढेको छ।

भारतका विभिन्न स्थान तथा नेपालकै विभिन्न सहरबाट नेपालगञ्ज आएर राराताल अवलोकन गर्न जाने पर्यटक विगत वर्षहरूको तुलनामा यस वर्ष धेरै बढेको यहाँका पर्यटन व्यवसायीहरूले जनाएका छन्।

दशैंको बिदा सुरु भएलगत्तै ठूलो सङ्ख्यामा भारतीय र नेपाली तथा केही विदेशी पर्यटकसमेत नेपालगञ्ज आएर राराताल अवलोकनका लागि मुगुतर्फ लागेको होटल व्यवसायी सङ्घ बाँकेले जनाएको छ।

होटल स्नेहा क्लार्क इन, होटल सेन्ट्रल प्लाजा र गाभर होमस्टेले त केही महिनादेखि रारा टुरको प्याकेज नै बनाएर प्रचारप्रसार गरेकाले ती होटलमा रारा जाने धेरै पर्यटक आएको होटल व्यवसायी सङ्घ बाँकेका अध्यक्ष भीम कँडेलले बताउनुभयो। उहाँले अहिले दशैं, तिहार बिदाको समय भएकाले दैनिक दुई सयभन्दा बढी भारतीय र आन्तरिक पर्यटक नेपालगञ्ज भएर मुगुतर्फ गइरहेको बताउनुभयो।

नेपालगञ्जबाट सुर्खेत, कालीकोट हुँदै मुगुको रारातालसम्म जाने पर्यटक बढेपछि होटल व्यवसायीसँगै भाडामा गाडी चलाउनेको व्यवसाय र बाटोका होटलको समेत व्यवसाय फस्टाएको कँडेलले बताउनुभयो।

उहाँले केही समय पहिलेसम्म कैलाश मानसरोवर जाने भारतीय धार्मिक पर्यटकको भीडभाड रहेको नेपालगञ्ज अहिले रारा टुरको ट्रान्जिट बनेको जनाउनुभयो। यस वर्ष राराताल जाने आन्तरिक र विदेशी पर्यटकसमेत उल्लेख्य मात्रामा बढेको जनाउँदै आफ्नो होमस्टेमा रारा जानका लागि दैनिक ठूलो सङ्ख्यामा पर्यटक आइरहेको सुर्खेत जाने बाटो बाँकेको चिसापानीस्थित गाभरमा सामुदायिक होमस्टे सञ्चालन गर्दै आउनुभएका कृष्ण चौधरीले बताउनुभयो।

उहाँले काठमाडौँ, पोखरा, चितवन, विराटनगरलगायतबाट धेरै पर्यटक रारा जानका लागि होमस्टेमा पुगिरहेको जनाउनुभयो। रारा जाने मुख्य बाटोमै होमस्टे रहेकाले विदेशी पर्यटकसमेत आइरहेको जनाउँदै यस वर्ष रारा जाने पर्यटकका कारण होमस्टेको व्यापार फस्टाएको उहाँले बताउनुभयो।

‘मर्निङ वाक’ गर्नेको रोजाइमा लभली डाँडा

■ कास्की समाचारदाता

कास्की, असोज २५ गते। पोखरा महानगरपालिका १८ मा पर्ने लभली डाँडा ‘मर्निङ वाक’ को उत्कृष्ट गन्तव्य बनेको छ। उच्च ठाउँमा रहेको यस डाँडामा केही वर्षअघि जोडी जाने बस्ने गरेकोले यस ठाउँको नाम लभली डाँडा रहन गएको हो। प्रहरीले उक्त ठाउँमा जोडीलाई रोक लगाएपछि अहिले पोखरेलीको रमाइलो र आनन्दले मर्निङ वाकको रोजाइ बन्न पुगेको छ।

पोखरा महानगरपालिका ५ मा बस्ने सुर्‍य रोकाया सात वर्षदेखि सधैं बिहान लभली डाँडाको उकालो उक्लाने गर्नुहुन्छ। नावल बैङ्क पोखरा शाखा प्रबन्धक रोका डाँडा चढेर भरेपछि दिनभर काममा फुर्ती बढ्ने बताउनुहुन्छ। उहाँ भन्नुहुन्छ, बजार क्षेत्रमा हिँडनुभन्दा लभली डाँडा चढ्नु र फर्नुको आनन्द बेग्लै छ, हरेक दिन लभली डाँडा हुँदै मेथलाङसम्म पुगिर फर्कन्छु, यसले रोगबाट बच्न र दिमाग स्वस्थ राख्न मद्दत गर्छ।

लामो समयदेखि मर्निङ वाक गर्दै आएको सीता पाण्डे पनि सोही

डाँडा उक्लिन मन पर्ने बताउनुहुन्छ। उहाँलाई मर्निङ वाकका लागि लभली डाँडा नै उपयुक्त ठाउँ हो। पोखरा ५ की कन्चन थापा पनि लगातार त्यहाँ जानेमा पर्नुहुन्छ। घरबाट नजिकै देखिने डाँडामा पुगेर व्यायाम गर्ने, नाच्ने र फर्कने उहाँको दैनिकी बनेको छ।

लभली डाँडा युवायुवती, बूढाबूढी सबैको रोजाइमा परेको छ। उच्च ठाउँ भएकाले पोखराको धेरै भाग मनोरम दृश्य देख्न सकिने लभली डाँडामा हरेक दिन बिहान डाँडा उक्लिननेको ताँती देख्न सकिन्छ। पोखरा ५ पर्साङको फेदीबाट लभली डाँडा हुँदै मेथलाङ जानेको भुइँचो लाग्ने गर्छ। डाँडा चढ्ने र फर्कनेका लागि तरकारी फलफूल बेच्ने व्यवसाय पनि बढेको छ।

पोखरा १८ ग्यारजातिकी एकादन साग, धिरौँला, अम्बा, टमाटर, फर्सीलगायतका तरकारी र फलफूल बेच्ने गरेको बताउनुभयो। उहाँले गतवर्ष लभली डाँडाबाट साग मात्रै २७ हजार रुपियाँको विक्री गरेको बताउनुभयो। डाँडाको फेदीमा अन्य व्यवसायी पनि छन्।

पोखरेलीको मर्निङ वाकको रोजाइ बनेको उक्त डाँडा १४ वटा कित्ताको १६० रोपनी जग्गा नेपाल सरकारको नाममा आइसकेको भए पनि २०५६ सालदेखि नै पुरै लभली डाँडा क्षेत्रमा भएको जग्गा स्थानीय ‘कोडराला’हरूले आफ्नो हक लाग्ने भन्दै दाबी गर्दै आएका छन्।

खुम्बुमा बाक्लिँदै पर्यटक

■ सन्तोष राउत

सोलुखुम्बु, असोज २५ गते। सिजनको सुरुमै मौसम प्रतिकूलताले हैरान भएको खुम्बुमा वर्षा हट्दै गएपछि सोलुखुम्बुको माथिल्लो क्षेत्रमा पर्यटकको आगमन बढ्न थालेको छ। विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथालगायत अन्य मनोरम दृश्यको अवलोकन गर्न आउने पर्यटकको आगमन दिन प्रतिदिन बढ्न थालेको हो। यस सिजनको सुरुमा मौसमले साथ नदिए पनि पछिल्ला दिनमा मौसम सुधारोमुख भएको छ।

तेन्जिङ हिलारी विमानस्थलमा हवाई मार्ग प्रयोग गरी आउने पर्यटकका कारण दैनिक हवाई जहाज र हेलिकोप्टर गरी दुई सयभन्दा बढी उडान तथा अवतरण हुने गरेको नेपाल नागरिक उड्डयन कार्यालय लुक्लाका प्रमुख इमनाथ अधिकारीले जानकारी दिनुभयो।

उहाँका अनुसार केही दिनअघि २२२ वटा उडान तथा अवतरण भएको छ। जसमा १०२ जहाज र बाँकी हेलिकोप्टर हुन्। दैनिक उडान भई आएका सीता, तारा, सिम्रिक र नेपाल एयरलायन्सले नियमित तथा नन्सेडुल उडान गरिरहेका छन्।

एकै दिनमा पाँच सयदेखि एक हजार जनासम्म पर्यटक खुम्बु प्रवेश गरेको बताइएको छ। पर्यटक त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल काठमाडौँ हुँदै तेन्जिङ हिलारी विमानस्थल लुक्ला आएका छन् भने कतिपय उडान रामेछापको मन्थली विमानस्थलबाट भइरहेका छन्।

भदौको अन्तिम सातादेखि नै पर्यटक खुम्बु प्रवेश गर्न थालेका हुन्। भदौको मध्यदेखि कात्तिक महिनाभर खुम्बुमा पर्यटकको बाक्लो उपस्थिति हुने गर्दछ। पर्यटक पैदलबाट पनि फाक्नु हुँदै नाम्चे पुगेका छन्।

सगरमाथा क्षेत्रमा वर्षभरिमा यही मौसममा सबैभन्दा बढी विदेशी पर्यटक आउने गर्दछन्। प्राकृतिक सुन्दरता देखिने यो मौसममा लेकसमेत कम लान्ने स्थानीयको भनाइ छ। लुक्लामा हवाई उडानमा चाप बढेको एयरलाइन्सहरूले

खुम्बु क्षेत्र भ्रमणमा आएका विदेशी पर्यटक।

तस्विर : सन्तोष राउत

जनाएका छन्।

केही पर्यटक खुम्बु क्षेत्र भ्रमण अवलोकन गरी फर्कन थालेका छन्। कहिलेकाहीँ मौसमले साथ नदँदा सयौं पर्यटक शलेपत्र पर्ने गरेका छन्। पर्यटकको चाप बढ्न थालेपछि सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको कार्यालय जोरसल्ले प्रवेशद्वारका कर्मचारीलाई पर्यटक दर्ता गर्न भ्याई नभ्याई भएको कार्यालयले जनाएको छ। पदमार्ग र हवाई मार्ग हुँदै सगरमाथा क्षेत्रमा प्रवेश गर्ने पर्यटकको जोरसल्ले प्रवेशद्वारमा अनिवार्य दर्ता गर्नुपर्ने प्रावधान छ।

सोही कार्यालयमा रहेको पर्यटक सूचना केन्द्रले पर्यटकलाई खुम्बु क्षेत्रमा जाँदा पर्यटकले अपनाउने पत्र नियम, उच्च हिमाली क्षेत्रमा जाँदा पर्यटकले ध्यान दिनुपर्ने कुरालगायतका विषयमा सामान्य जानकारीसमेत प्रदान गर्ने काम गर्दछ।

ट्रेकिङ सिजन सुरु भएसँगै दशैंसमेत छाडेर जिल्लाका विभिन्न भागका पर्यटन व्यवसायी खुम्बुमा पुगेका छन्। सिजन सुरुसँगै पर्यटन मार्गमा पर्ने लुक्ला, जोरसल्ले, फाकिङ, नाम्चे, खुम्जुङ, तेङ्बोचेलगायतका ठाउँमा रहेका होटल व्यस्त हुन थालेका छन्।

नेपालक पहिलो र अग्रणी जीवन बीमा कम्पनी
सर्वाधिक प्रतिफल उत्कृष्ट बोनस दर

09-8898652

www.nationallife.com.np

असल भ्रम सम्बन्धको आधार
सामाजिक सुरक्षा र रोजगार

सामाजिक सुरक्षा कोषमा संस्था
दर्ता गर्न अब मात्र बाँकी

समय मिल्ने दर्ता गरी दिने सुरक्षा योजनामा
सहभागी भै दुवैक बढी र बढाओ ।

सामाजिक सुरक्षा कोष

फोन नं. ०१-८२५६१८८/८२५६३१५, टोल फ्री नं. १११६
www.ssf.gov.np

नेपाल-चीन सम्बन्ध अभि घनिष्ठ

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी शनिबार चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको शीतल निवासमा स्वागत गर्नुहुँदै ।
तस्विर : राजेन्द्र चित्रकार

केरुङदेखि लुम्बिनीसम्म रेलमार्ग
हेर्न चाहेका छौं : भण्डारी

नेपाल भूजडित देश बन्ने सपना
पूरा गर्न मद्दत गर्दछौं : सी

गोरखापत्र समाचारदाता

काठमाडौँ, असोज २५ गते । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले नेपाल-चीन सम्बन्ध सागरजस्तै गहिरो र सगरमाथा जस्तै उच्च रहेको बताउनुभएको छ । चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङको सम्मानमा शनिबार आयोजित रात्रिभोजलाई सम्बोधन गर्दै उहाँले पञ्चशीलमा आधारित हामीबीचको न्यानो सम्बन्धलाई थप उचाइमा लैजाने प्रयास सम्भावना छन् भन्नुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाली जनताले केरुङदेखि काठमाडौँ हुँदै लुम्बिनीसम्म रेलमार्गले जोडिएको हेर्न चाहेको बताउनुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाल-चीनबीच विकासको सम्बन्धमा हिमालयन सीमापार मल्टिडाइमेन्सनल कनेक्टिभिटी सञ्जाल तथा नेपाल चीन सीमापार रेलमार्ग समावेश भएको बताउनुभयो ।

उहाँले आफ्नो चीन भ्रमणका अवसरमा हस्ताक्षर भएका महत्त्वपूर्ण दस्तावेजमध्ये पाक्वहन तथा यातायात सम्झौताको प्रोटोकलले चीनका तीनवटा भूबन्दरगाह तथा चारवटा सामुद्रिक बन्दरगाहसम्म नेपालको पहुँच स्थापित गरेको प्रष्ट पार्नुभयो ।

“अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगका लागि दोस्रो बेल्ट एन्ड रोड फोरममा भरो सम्भागिता तथा सम्बोधनले नेपालको विकासको आकाङ्क्षालाई मुखरित गर्न मद्दत पुगेको मैले ठानेको छु” उहाँले थप्नुभयो, “उक्त फोरमको लिडर्स राउन्ड टेबलको समापनमा जारी भएको संयुक्त विज्ञापितमा नेपाल-चीन, हिमालय वारपार बहुपक्षीय कनेक्टिभिटी सञ्जाल तथा नेपाल चीन सीमापार रेलमार्ग समावेश भएका छन् । यसबाट भूपरिवेष्टित नेपालका लागि

चीनसँगको कनेक्टिभिटी सञ्जाल विस्तारमा ठूलो मद्दत पुग्नेछ ।”

यस सन्दर्भमा उहाँले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सन् २०१६ र सन् २०१८ मा सम्पन्न गर्नुभएको चीनको भ्रमणले दुईपक्षीय सम्बन्धलाई नयाँ दिशा दिन पुऱ्याएको योगदानको स्मरण गर्नुभयो ।

उहाँले राष्ट्रपति सीको सक्षम नेतृत्वमा चीनले युगान्तकारी पहलहरू अघि सारेको भन्दै प्रगतिशील सुधार योजना, भ्रष्टाचारविरोधी अभियान तथा सुशासनको प्रभावकारी कार्यान्वयन महामहिमको राष्ट्रिय पुनर्जागरणसहितको चिनियाँ सपनाका महत्त्वपूर्ण आयामको चर्चा गर्नुभयो ।

उहाँले विश्वका १५० भन्दा बढी राष्ट्र तथा दर्जनौँ सङ्घसंस्था बेल्ट एन्ड रोड इनिशिएटिभको पक्ष बनेका भन्दै नयाँ युगका लागि चिनियाँ विशेषतासहितको समाजवादमा सी चिनफिङ विचारधारा जनता केन्द्रित विकासको एक

महत्त्वपूर्ण दर्शन बनेको छ भन्नुभयो । चीनको विकासमा चिनियाँ नेताको सक्षम र दूरदर्शी नेतृत्व एवं परिश्रमी चिनियाँ जनताको साथ महत्त्वपूर्ण रहेको बताउनुभयो ।

“नेपाल र जनवादी गणतन्त्र चीन हिमाल तथा नदीहरूद्वारा जोडिएका छन्”, उहाँले अगाडि भन्नुभयो, “हामीबीच शताब्दीऔँदिस्र सामाजिक सांस्कृतिक सम्पर्क रहिआएको छ ।” उहाँले चिनियाँ भिक्षु फा सियान, हु यानछाउ तथा नेपाली भिक्षु बुद्धभद्र तथा राजकुमारी भुम्कुटी र कलाकार अरुनिकोले जनस्तरको सम्बन्ध एवं दुई देशको सांस्कृतिक सम्बन्धलाई समृद्ध बनाउन ठूलो योगदान दिएको स्मरण गर्नुभयो ।

उहाँले दुई देशको सम्बन्ध पारस्परिक विश्वास, सम्मान र हितमा आधारित सम्बन्ध घनिष्ठ, मजबुत तथा सम्स्कारहित रहेको बताउनुभयो । नेपालको लुम्बिनी बुद्धको जन्मस्थलमात्र नभएर बौद्ध दर्शनको उद्गमस्थल भएको प्रष्ट्याउनुभयो ।

बुद्धका शाश्वत उपदेशहरूले मानव जातिलाई शान्ति, सहिष्णुता र सहअस्तित्वको मार्गदर्शन गरिरहेको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो ।

लुम्बिनीलाई विश्वशान्ति स्थल बनाउने हाम्रो प्रयासमा मित्रराष्ट्र चीनको महत्त्वपूर्ण सहयोगको अपेक्षा गरेको उहाँले जानकारी दिनुभयो ।

चीनले सर्वै नेपालको सार्वभौमसत्ता र विकासको पथलाई समर्थन गर्दै आएको र नेपाल एक चीन नीतिप्रति प्रतिबद्ध रहेको दोहोर्‍याउनुभयो । उहाँले नेपालको भूमि चीनको हितविरुद्ध प्रयोग हुन नदिने नेपालको प्रतिबद्धतालाई व्यवहारमा उतार्न सबै प्रकारका ठोस उपाय अवलम्बन गर्दै आएको जनाउनुभयो ।

“सीमावारपार कनेक्टिभिटीका पूर्वाधारमा सुधार गर्नुपर्ने कुरामा हामीले जोड दिँदै आएका छौं”, उहाँले थप्नुभयो, “नेपाली जनताले केरुङ हुँदै काठमाडौँसँगै लुम्बिनीसम्म रेलमार्ग हेर्न चाहेका छौं ।” रेल्वेको क्षेत्रमा चीनले हासिल गरेको अत्याधुनिक प्रविधि र चीनसँग उपलब्ध स्रोतसाधनको परिप्रेक्ष्यमा नेपालीको यो चाहना छिट्टै पूरा हुने आशा उहाँले व्यक्त गर्नुभयो ।

यसअघिको छलफलबाट अभिप्रेरित हुँदै समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको चाहनालाई नेपालले मित्रराष्ट्र चीनसँगको सहकार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखेको उहाँले औँल्याउनुभयो ।

जतिसक्दो चाँडो कमविकसित मुलुकबाट स्तरोन्नति हुँदै मध्यम आय भएका मुलुकका रूपमा सन् २०३० सम्म पुग्ने लक्ष्य राखेको जानकारी दिनुभयो । “यस उद्देश्य प्राप्तिका लागि हाम्रो आन्तरिक स्रोत, साधन पर्याप्त नहुने हुँदा हामीलाई वैदेशिक लगानीको स्वाँचो छ”, उहाँले थप्नुभयो, “हामी चिनियाँ (बाँकी पृष्ठ २ मा)

राष्ट्रपति भण्डारी र सीबीच विशेष भेटवार्ता

नारद गौतम

काठमाडौँ, असोज २५ गते । राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी र जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङबीच राष्ट्रपति भवन शीतल निवासमा शुक्रवार साँझ विशेष भेटवार्ता भएको छ । राष्ट्रपति भण्डारीको मैत्रीपूर्ण निमन्त्रणामा दुईदिने औपचारिक राजकीय भ्रमणमा शनिबार काठमाडौँ आइपुग्नुभएका चीनका राष्ट्रपति सीलाई राष्ट्रपति भवनमा पनि भव्य स्वागत गरिएको छ ।

विशेष रूपमा सजाइएको राष्ट्रपति भवन शीतल निवासमा चीनका अति विशिष्ट पाहुना राष्ट्रपति सी पुग्नु हुँदा राष्ट्रपति भण्डारीले हार्दिक स्वागत गर्नुभयो । उच्चस्तरीय भ्रमणमा नेपाल आउनुभएका राष्ट्रपति सीसँगको औपचारिक भेटवार्तामा दुवै राष्ट्राध्यक्षबीच आपसी हित र द्विपक्षीय सहयोगका विषयमा विस्तृत कुराकानी भएको छ ।

नेपाललाई ३.५ अर्ब आरएमबी

त्यस अवसरमा चिनियाँ राष्ट्रपति सीले विश्वविद्यालयका क्षेत्रमा पनि सहयोग गर्न तथा सुविधा विस्तार गर्न चीन तयार रहेको बताउँदै नेपालीको जीवनस्तर उकास्नका लागि सन् २०२० देखि २०२२ सम्मका लागि ३.५ अर्ब आरएमबी उपलब्ध गराउने जानकारी दिनुभयो । नेपालमा कम्युनिस्ट पार्टीले शासन सम्हालेपछि गरेको विकासका लागि हार्दिक बधाई व्यक्त गर्दै चीनले शान्तिपूर्ण सहअस्तित्वको सिद्धान्तका आधारमा सम्बन्ध स्थापना गरेको र सबैका लागि सबैसँग मिलेर सम्बन्ध बलियो बनाउने प्रयास गरेको बताउनुभयो ।

विशिष्ट पाहुनासँगको उच्चस्तरीय भेटवार्तामा राष्ट्रपति भण्डारीले नेपाल र चीनबीचको मैत्रीपूर्ण सम्बन्ध प्रगाढ छ र अभि विस्तार हुँदै गएको छ भन्नुभयो ।

“नेपाल र चीन भूगोल र संस्कृतिले नजिकबाट बाँधिएका छन्, सम्बन्धको जग बलियो र अटल छ, बौद्ध दर्शनले दुवै देशलाई मार्गदर्शन गरेको छ,” भन्दै राष्ट्रपति

भण्डारीले भन्नुभयो, “एक चीन नीतिप्रति नेपाल सधैं प्रतिबद्ध छ र चीनविरुद्ध नेपालको भूमि प्रयोग हुन दिनेछैन भन्ने विश्वास दोहोर्‍याउन चाहन्छु ।”

नेपालमा लामो समयपछि स्पष्ट बहुमतसहितको सरकार निर्माण भएको छ र यहाँ राजनीतिक स्थायित्वसमेत कायम भएको चर्चा गर्दै राष्ट्रपति भण्डारीले “समृद्ध नेपाल :

सुखी नेपाली” को आकाङ्क्षा साकार बनाउन लागेका छौं भन्नुभयो ।

नेपालका प्राथमिकताका विषयमा जोड दिनुहुँदै उहाँले रेलमार्ग, सडक, सूचना प्रविधि, कृषिको आधुनिकीकरण र व्यापार नेपालका प्राथमिकताका क्षेत्र भएको स्पष्ट पार्नुभयो । उहाँले आधुनिक सहरीकरणमा नेपालको प्राथमिकता रहेको सन्दर्भ औँल्याउँदै थप्नुभयो, “चीनको लगानी र सहजीकरण सुरक्षित गर्न हामी प्रतिबद्ध छौं ।”

विनाशकारी भूकम्पको क्षतिका लागि चीन सरकारले पुऱ्याएको विशेष सहयोगका लागि राष्ट्रपति भण्डारीले राष्ट्रपति सीलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्नुभयो । बहसको केन्द्रमा रहेको चीनको केरुङदेखि काठमाडौँसम्म जोड्ने रेलमार्गको भौगोलिक सम्भाव्यताको अध्ययन भइरहेको छ, यो एउटा तार्किक निष्कर्षमा पुग्छ भन्ने विश्वास पनि राष्ट्रपति भण्डारीले व्यक्त गर्नुभयो । (बाँकी पृष्ठ २ मा)

चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङलाई शनिबार त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा स्वागत गर्नुहुँदै प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली ।
तस्विर : सूचना विभाग

राजधानीमा राष्ट्रपति सीको हार्दिक स्वागत

चौदनी हमाल

काठमाडौँ, असोज २५ गते । जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ दुईदिने राजकीय भ्रमणका लागि शनिबार नेपाल आउनुभएको छ । विशेष विमान एयर चाइनामार्फत भारतको चेन्नाईबाट उहाँ नेपाल आउनुभएको हो ।

राष्ट्रपति सी सधरा विमान गोर्खालमा ५ बजेर ४७ मिनेटमा काठमाडौँस्थित त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अवतरण गर्नुभयो । त्यसको करिब १५ मिनेटपछि विमानबाट उत्रिएलगत्तै राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको विमान रोकिएकै स्थानमा पुगेर विशिष्ट पाहुना राष्ट्रपति सीलाई स्वागत गर्नुभयो ।

राष्ट्रपति भण्डारीले चिनियाँ सम्बन्धलाई न्यानो स्वागतसहित हात मिलाउनुभएपछि साथै लिएर विमानस्थलस्थित नेपाली सेनाको अतिविशिष्ट कक्षको हाताभित्र प्रवेश गर्नुभयो । प्रवेशद्वारमा पञ्चकन्याले फूलमालासहित राष्ट्रपति सीको भव्य स्वागत गरे । यसमा

पाहुना स्वागतको सांस्कृतिक पक्ष फलकन्थ्यो । पञ्चकन्याको स्वागतलगत्तै नेपाली सेनाका प्रधानसेनापति पूर्णचन्द्र थापाले उहाँलाई सलामीसहित स्वागत गर्नुभयो ।

स्वागतसँगै नेपाली सेनाको एक टोलीले

नेपाली राष्ट्रिय गान र चीनको राष्ट्रिय गानको धुन बजाएको थियो । त्यस क्रममा सेनाको आफ्नै विशेष राष्ट्रिय धुन पनि बजाइएको सलामीसहित स्वागत गर्नुभयो ।

स्वागतसँगै नेपाली सेनाको एक टोलीले

राष्ट्रपति सीलाई सम्मान गारत प्रदान गर्नुभयो । सोही क्रममा सेनाको सिङ्गा एक् बटालियनले राष्ट्रपति सीलाई विशेष सलामी दिएको थियो । उहाँको सम्मानमा सेनाको एक टुकडीले २१ तोपको सलामी दियो ।

त्यसपछि उहाँलाई उपराष्ट्रपति नन्दबहादुर पुन, प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली, राष्ट्रिय समाका अध्यक्ष गणेशप्रसाद तिमिल्सेना, मन्त्रीगण, विशिष्ट पदाधिकारी, सुरक्षा निकायका प्रमुखले स्वागत गर्नुभएको थियो ।

बालबालिकाको स्वागतले फुरुङ्ग सी उच्च पदाधिकारीले स्वागत गर्दा राष्ट्रपति सी हल्का मुस्कुराउँदै स्वागत ग्रहण गर्दै हुनुहुन्थ्यो । ओजिलो मुहार र शान्त भावमा नेपालको भूमि टेक्नुभएका उहाँले सबैसँग हात मिलाउँदै र नमस्ते फर्काउँदै भ्रमणको खुसी व्यक्त गर्नुभयो ।

तर जब राष्ट्रपति सी बालबालिकाको स्वागत स्थलमा प्रवेश गर्नुभयो, उहाँको मुहारको रौनक नै फेरियो । बालबालिकाले

चाइनिज भाषामै उहाँलाई स्वागत गर्दै बुद्धको देश, सगरमाथाको देशमा स्वागत छ भने तब सीले बालबालिकालाई हात हल्लाउँदै अभिवादन फर्काउनुभयो ।

अभ चीन नेपाल मैत्रीपूर्ण सम्बन्धको कुरा पनि बालबालिकाले स्वागतमै बोले तब राष्ट्रपति सीको ओठमा हाँसो फल्नु सुन्यो । अगाडि बढ्दै जाँदा बालबालिकाको बालसुलभ बोलीमा उहाँ मुग्ध देखिनुभयो । सँगै रहनुभएका राष्ट्रपति भण्डारी पनि उहाँको खुसीले प्रफुल्ल देखिनुभयो । उहाँले पनि विशिष्ट पाहुना सीसँगै हात हल्लाउँदै बालबालिकालाई हाँस्याउनुभयो । नेपालको भौगोलिक विविधता फल्कने हिमाल, पहाड, तराई र धार्मिक सांस्कृतिक परम्परा दर्शाउने पोशाक बालबालिकाले पहिरिएका थिए । सिङ्गा नेपालको फल्को एकै थलोमा बालबालिकाले चिनियाँ विशिष्ट पाहुनालाई परिचित गराउन सफल भए । बालबालिकाको स्वागतले मरुख हुनुभएका राष्ट्रपति सीले त्यो स्थल सकिएपछि

(बाँकी पृष्ठ २ मा)

राष्ट्रपति सीसँग कांग्रेस सभापति देउवाको भेट

गोरखापत्र समाचारदाता

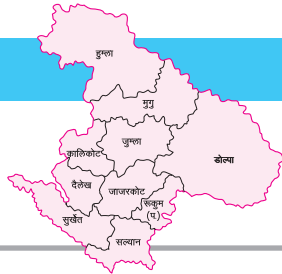
काठमाडौँ, असोज २५ गते । जनगणतन्त्र चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङ र नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाबीच भेटवार्ता भएको छ ।

नेपाल भ्रमणमा रहनुभएका राष्ट्रपति सीसँग शनिबार सोल्टी होटलमा भेटवार्ता भएको सभापति देउवाका स्वकीय सचिव भानु देउवाले जानकारी दिनुभयो । राष्ट्रपति सीले राजनीतिक भेटघाट प्रतिपक्षी दलका नेतासमेत रहनुभएका सभापति देउवाबाट दलगत भेटघाट आरम्भ गर्नुभएको हो । भेटमा दुई देशबीचको आपसी सहयोग आदानप्रदानको विषयमा कुराकानी भएको छ ।

भेटघाटको अवसर नेपालको विकासका चीनको सहयोग सदैव रहेको र आगामी दिनमा पनि त्यसखालको सहयोग कायम रहनुपर्नेमा आशावादी रहेको सभापति देउवाले भनाइ राख्नुभएको बताइएको छ । चीनले नेपालको पूर्वाधार विकासमा सहयोग गर्नुपर्ने उहाँले धारणा राख्नुभएको थियो । साथै एक चीन नीतिप्रति आफ्नो पार्टी प्रतिबद्ध रहेको र नेपालमा चीनविरुद्ध हुने कुनै पनि गतिविधिलाई पार्टीले स्वीकार नगर्ने प्रतिबद्धता उहाँले जनाउनुभयो । चीन सरकार नेपालको विकासमा हरेक प्रकारको सहयोग गर्न तयार रहेको राष्ट्रपति सीले व्यक्त गर्नुभएको थियो ।

अरू दलका नेताहरूलाई राष्ट्रपति सीको स्वागतमा शनिबार आयोजित रात्रिभोजमा निमन्त्रणा गरिएको थियो । रात्रिभोजमा समाजवादी पार्टीका अध्यक्षद्वय डा.बाबुराम भट्टराई र उपेन्द्र यादव, राष्ट्रिय जनता पार्टी नेपालका अध्यक्षमण्डलका संयोजक महन्थ ठाकुर, अध्यक्षमण्डलका सदस्य राजकिशोर यादव सहभागी हुनुहुन्थ्यो ।

लेनदेनमै मिल्छन् जातीय विभेदका मुद्दा

■ प्रेमराज सिम्बडा

कालीकोट, असोज २५ गते । कालीकोटमा जातीय विभेद भयो भनेर प्रहरीसम्म पुग्ने मुद्दा मात्र होइन अदालतसम्म पुगेका मुद्दा पनि पैसाको लेनदेनपछि मिल्ने गरेका छन् । जातीय विभेदका कारणले हुने घटना र त्यसपछि पर्ने मुद्दा पहिलोपटक त प्रहरीसम्म नै पुग्दैनन् । प्रहरीसम्म नपुगेरै सकिने अधिकारश मुद्दा सरकारी वकिल कार्यालय हुँदै अदालतमा आएर पनि बयान फरेर मिलापत्र हुने गरेको छ ।

कालीकोटको नरहरिनाथ गाउँपालिका १ वडामेलाका डिल्ली विकलाई स्थानीय चन विष्ट र नरेन्द्र विष्ट दाजुभाइले सामान्य विवादमा कुटपिट गरे । विष्ट दाजुभाइको कुटाइबाट दाँत भरेपछि दलित अधिकारकर्मीसम्म पुग्नुभएका विकले जातीय विभेदका कारणले आफूलाई कुटपिट भएको भन्दै प्रहरी

जसलाई अन्याय भएको छ, उसैले हैन भनेर बयान बदल्ने गरेकाले कालीकोटमा दलितका मुद्दा खारेज हुनु दुःखद भएको छ ।

समक्ष जाहेरी दर्ता गराउनुभयो ।

प्रहरी अनुसन्धानपछि मुद्दा सरकारी वकिलको कार्यालय हुँदै अदालतमा पुगेपछि सरकार पक्षका साक्षी डिल्ली विकले आफूलाई जातीय विभेद नभएर गाउँको सामान्य विवादले भगडा भएको र त्यसैमा परेर आफूलाई चाँट लागेको बयान दिएपछि जातीय

विभेदको मुद्दा खारेज भयो ।

तर दलित अधिकारकर्मीहरू भने कानुनी निकाय दलितका मुद्दामा गम्भीर नभएको बताउँछन् । दलित अधिकारकर्मीले तल्लो जातिकै भएका कारणले मुद्दालाई सामान्यीकरण गर्ने खोजेको आफूलाई आभास भएको दलित अधिकारकर्मी जया विकले बताउनुभयो । दलित अधिकारकर्मीको असन्तुष्टिलाई सरकारी वकिल दिनेशकुमार रेग्मीले अस्वीकार गर्दै आफूले सरकार पक्षबाट विष्ट दाजुभाइसँगै अदालतमा पुग्नु र बयानका क्रममा आफू जातीय विभेदमा नपरेको बयान दिँदा अदालतले कसरी विभेद भयो भनेर दोषी देख्ने भन्दै वकपत्रसमेत सार्वजनिक गर्नुभयो ।

उहाँले जातीय विभेद भएको भन्ने कुनै प्रमाण छैन तर पनि उहाँको बयानलाई आधार मान्ने ठाउँ थियो, त्यसमा पनि

उहाँले आफूलाई विभेद नभएको बकपत्र बयानमा दिएकाले जातीय मुद्दा खारेज भएको बताउनुभयो । यस्तै समस्या अन्य दलित समुदायमा पनि छ । सुरुमा भएका विवादलाई जातीयतासँग जोड्ने र पछि आएर पैसाको लेनदेनमा मिल्ने गरेको खाँडाचक्र नगरपालिका वडा ४ का अध्यक्ष धनसिंह कामीले बताउनुभयो ।

उहाँले आफूले मात्र ११० मुद्दामा मिलापत्र गराएको स्मरण गर्दै पीडित पक्ष बलियो हुनुपर्ने जनाउनुभयो । जसलाई अन्याय भएको छ । उसैले हैन भनेर बयान बदल्ने गरेकाले कालीकोटमा दलितका मुद्दा खारेज हुनु दुःखद भएको उहाँको भनाइ छ । केही त डर त्रासले पनि अदालतमा गएर बयान बदल्ने गरेका छन् । दलित समुदायलाई धम्काउने र बयान बदल्न लगाउने चलन पनि कालीकोटमा पैसाका रूपमा रहेको दलित नेता दिनेश चर्दारले बताउनुभयो ।

नगरपालिकाद्वारा नगर बस सेवा सञ्चालन

■ कमल शर्मा

दैलेख, असोज २५ गते । दैलेखको चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाले पहिलोपटक नगर बस सेवा सञ्चालन गरेको छ । नगरभित्रका नौवटै वडाका नगरवासीलाई यातायातमा सहज पहुँचका लागि नगर बस सञ्चालन गरेको हो ।

चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाले नगर सभाले नगर बस सञ्चालन गर्नका लागि ३५ लाख रकम विनियोजन गरेर नगर बस खरिद गरी सञ्चालनमा ल्याएको चमुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिका दैलेखका प्रमुख सूर्यबहादुर शाहीले बताउनुभयो । उहाँले नगरभित्र यातायात सञ्चालन गरी नगरवासीलाई सेवा दिनका लागि नगर बस सञ्चालन गरेको जनाउनुभयो । हामा नगरपालिका भूगोलका हिसावले दोस्रो ठूलो नगरपालिका भएको र एक वडाबाट अन्य वडामा जान एक दिन लाग्ने हुँदा नगरवासीको समस्यालाई ध्यानमा राखेर बस सेवा सञ्चालन गरिएको उहाँको भनाइ छ ।

दैलेखको चामुण्डाबिन्द्रासैनी नगरपालिकाले नगरवासीका लागि सहज यातायातका लागि खरिद गरेको नगर बस ।

तस्विर : कमल शर्मा

नगरपालिकाको उपप्रमुख तारा शाही खत्रीले नगर सभाबाट नगर बस सेवा सञ्चालन गर्ने कार्यविधि निर्माण गरेर भाडा दर कायम गरिने जानकारी दिनुभयो । उहाँले ज्येष्ठ नागरिक

बालबालिका र अपाङ्गहरूलाई निःशुल्क सेवा दिने तयारीमा नगरपालिका रहेको उल्लेख गर्नुभयो । नगर बसको क्षमता २१ जना यात्रुलाई सहजरूपमा बस्ने सिट छ ।

दर्जनौँ ग्रामीण सडक अझै सञ्चालनमा आएनन्

■ सहदेव बस्नेत

खलङ्गा, असोज २५ गते । जाजरकोटमा वर्षाले सदरमुकाम जोड्ने र अन्य सडक अवरुद्ध भएका छन् । सडक सञ्चालनमा नआएपछि दशैं, तिहारजस्ता चाडवाडको समयमा समेत दैनिक उपभोग्य सामग्री ढुवानी गर्न असुविधा भएको छ ।

सडकमा यातायात सञ्चालन नहुँदा दैनिक उपभोग्य वस्तु, विकास निर्माण सामग्री, औषधिलगायतको आसारपसारमा समस्या हुनुका साथै स्थानीयलाई आवत जावतमा सास्ती भएको कुशे गाउँपालिका ७, समाकोटका गणेश सिंहले बताउनुभयो ।

वर्षातले सडक भत्किनुका साथै ठाउँठाउँमा पहिरो गएपछि यातायातका साधन सञ्चालन हुनसकेका छैनन् । जसले गर्दा दुर्गमका स्थानीयलाई सास्ती भएको छ । अवरुद्ध सडक मर्मतका लागि सम्बन्धित निकायले बेवास्ता गर्दा स्थानीयले दुःख पाएको बारेकोट गाउँपालिकाका सेपुखोलाका योगेन्द्र सिंहले जनाउनुभयो ।

सडक यातायात अवरुद्ध हुँदा विभिन्न सेवा लिन सदरमुकाम आउने, विरामी उपचार, खाद्य सामग्री ढुवानीलगायतमा समस्या भएको छ । वर्षातले खलङ्गा पाँचकटिया-फुलचाउली, छेडा-थलह-सुवानाउली, फेरा-कार्कीगाउँ, बाहोरा-छिप्रेना, सुवानाउली-औल-लुवादह, नुरमारा-गर्खाकोटलगायतका दर्जनौँ ग्रामीण सडकमा यातायात सेवा अवरुद्ध छ ।

स्थानीय तहहरूको विकासको प्राथमिकतामा परेका सडक निर्माणले सदरमुकाम बाहिरका गाउँगाउँसम्म सडक सञ्चाल फेलाए पनि दर्जनौँ स्थानमा पहिरो जानुका साथै आधा दर्जन खोलाका पुल नहुँदा र सडक हिलामै तथा खाल्डाखुल्डी हुँदा सवारी साधन चल्न सकेका छैनन् ।

सडक नबन्दा पैदल यात्रा गर्दै कालपहाड (भारत)बाट घर फर्कदै गरेका जाजरकोटका स्थानीय ।

तस्विर : सहदेव बस्नेत

यातायात सञ्चालनमा नआएपछि स्थानीय खाद्य सामग्रीको भारी बोक्रै पैदल हिँड्न बाध्य भएका बारेकोट गाउँपालिका मुल्सामका महेन्द्र बोहोरोले बताउनुभयो । सडक अवरुद्ध भएपछि नायकबाडा, रोकायगाउँ, पैङ्क, डिम, सक्ला, खगेनकोट, भद्रा, कार्कीगाउँ, दशेरा, अछोनी, सुवानाउली, टालेगाउँ, लहै, डाँडागाउँलगायत डेढ दर्जन बढी साविकका गाविसका बासिन्दा यातायातको सुविधाबाट वञ्चित भएका छन् ।

उता स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरू भने वर्षा भर्खरै सकिएकाले अब सबै सडकहरू मर्मत गरी चाडपर्वमा सवारी साधन चल्ने गरी काम भइरहेको बताएका छन् । आफूहरूले सडक मर्मतको काम थालनी गर्न लागेको तर दर्शका लागि सबै घर गएकाले दर्शेलागत्तै आफ्नो गाउँपालिकाभित्रका सबै ग्रामीण सडकमा सडक पुनः सञ्चालन गराउने कुशे गाउँपालिकाका अध्यक्ष हरिचन्द्र बस्नेतले बताउनुभयो ।

सुरक्षित प्रसूति सेवाको चेतना बढ्दै

■ राजन रावत

सिमकोट, असोज २५ गते । हुस्काको सिमकोट गाउँपालिकाका ८५ प्रतिशत गर्भवती सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएका छन् । सुरक्षित गर्भधारणका बारेमा जानकारी प्राप्त हुनु र राज्यले सुरक्षित

गर्भवती गराएवापत राज्यबाट सुविधाको व्यवस्था गर्न थालेपछि सिमकोट गाउँपालिकामा यो सङ्ख्यामा व्यापक वृद्धि भएको हो ।

पहिले पहिले गर्भवती महिला गर्भ बोक्नेको बारेमा बोल्न पनि नसक्ने अवस्थामा अहिले अबधि पुगेर व्यथा लागेपछि आफैँ पनि प्रसूति

गृहमा लैजान अग्रह गर्ने गरेको सिमकोट गाउँपालिका वडा नं. ८ की महिला बाँचकला बुढाले बताउनुभयो । केही समय अगाडि बुढाकी जेटी बुढारी प्रसूति व्यथा लागेपछि आफूलाई यस्तो जानकारी दिँदा नजिकको बर्थिङ सेन्टरमा पुर्‍याएर सुरक्षित प्रसूति गराएको उहाँले जनाउनुभयो । स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित प्रसूति सेवा लिन थालेपछि आमा र शिशु दुवैको मृत्युदरमा कमी आएको स्वास्थ्यकर्मीहरू बताउँछन् ।

दुई वर्ष अगाडि सिमकोट गाउँपालिकाका आठवटै वडाबाट गरी जम्मा ६१ जना महिलाले प्रसूति गृह वा बर्थिङ सेन्टरमा आएर सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएकोमा अघिल्लो वर्ष यो सङ्ख्या बढेर ३१५ जना पुगेको सिमकोट गाउँपालिकाका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख धुवराज सिंहले बताउनुभयो । अहिले आएर महिलामा राम्रो जनचेतना फैलिएकै कारण सुरक्षित प्रसूति गराउनका लागि गर्भवती र परिवारका सदस्य सकरात्मक भएको उहाँको भनाइ छ । संयोजक सिंहका अनुसार उक्त वर्ष पालिकाका आठवटै वडामा करिब ८५ प्रतिशत गर्भवतीले सुरक्षित प्रसूति सेवा लिएका छन् ।

बँदेलले खेती खान थालेपछि जग्गा बाँभै

■ मुना हमाल

सुर्खेत, असोज २५ गते । खैरन्दनगर नगरपालिका वडा नं. १४ मा जङ्गलबाट बँदेल आएर लगाएको बाली खान थालेपछि जग्गा बाँभै रहन थालेका छन् । वडा नं. १४ को गोठिकोडा, बयलकोडा, रामीकोडालगायतका ठाउँमा नजिकै रहेको जङ्गलबाट बँदेल आएर लगाएको बाली खान थालेपछि कृषकहरूले खेती गर्न छोड्दै गएका

छन् । अहिले गाउँका भन्डै आधा जग्गा बाँभै छ ।

आफूहरूले लगाएको बाली बँदेलले नष्ट गर्ने र खाइदिन थालेपछि वर्षभरि खाने अन्न बाली भित्र्याउन नपाउँदा कृषकहरू चिन्तित बनेका छन् । गाउँको नजिकै रहेको सामुदायिक वनबाट बँदेल आएर मकै, गहुँलगायतका बाली खाइदिँदा आफूहरूलाई भित्र्याउन नपाएको कृषकहरूको गुनासो रहेको छ । स्थानीय शिव गौतमले बँदेलले

लगाएको बाली खाएर सास्ती दिएको बताउनुभयो । खेती लगाएर बँदेलले सबै खाइदिने भएकाले आधा जग्गा बाँभै छन् । गाउँको बीचमा लगाएको बाली रातभरि नसुतेर कुनैपछि । नगरपालिकामा समस्या राखेको हो तर अहिलेसम्म कहिलेकाँडा पहल नभएको उहाँले बताउनुभयो ।

स्थानीयले अहिले मात्र नभएर वर्षौंदिख यो समस्या भोग्दै आएको बताएका छन् । जङ्गलबाट आएर बँदेलले बाली खाइदिने र नष्ट गरिदिने

समस्या वर्षौंदिख भोग्दै आएको स्थानीय राधा हमालले बताउनुभयो । बँदेल र बाँदरले लगाएको बाली खाइदिन थालेपछि खेती गर्न छोडेको उहाँको भनाइ छ । जङ्गल नजिक भएकाले दिउँसाँको समयमा बाँदर र रातिको समयमा बँदेलले बाली खाइदिने गरेको उहाँले बताउनुभयो । जङ्गली जनावरले वर्षौंदिखको बाली खाइदिने समस्या भए पनि अहिलेसम्म यसको समाधान नभएको उहाँको भनाइ छ ।

गोरखापत्र विराटनगर संस्करण

भाषा, संस्कृति जगेर्ना गोरखापत्रको अभियान

गोरखापत्रको ग्राहक बन्दा द राइजिङ नेपाल निःशुल्क

■ यो योजना पुस मसान्तसम्म लागू हुनेछ ।

प्रदेशस्तरीय प्रकाशन कार्यालय
वैजनाथपुर, विराटनगर-१९, मोरङ
फोन नं. : ९८५११२९६७६, ९८५१२३३१६३
Email : gopabiratnagar@gmail.com

युरो २०२० मा कठिन बन्दै इङ्ल्यान्डको यात्रा

युरो छनोटमा लक्जेम्बर्गविरुद्ध गोल गरेपछि पोर्चुगलका क्रिस्टियानो रोनाल्डो ।

तस्बिर : एपी

लन्डन, असोज २५ गते । चेक गणतन्त्रसँग २-१ ले स्तब्ध भएपछि इङ्ल्यान्डले शुक्रबार राति युरो २०२० मा छनोट हुने अवसर गुमाएको छ । युरो छनोटकै अर्को खेलमा पोर्चुगलले लक्जेम्बर्गलाई ३-० ले हरायो जुन खेलमा गोल गरेर क्रिस्टियानो रोनाल्डोले आफ्नो गोल सङ्ख्या ९९९ पुर्याएको छ ।

चेकविरुद्ध खेलको पाँचौँ मिनेटमा हेरी केनले पेनाल्टीमा गोल गरी इङ्ल्यान्डलाई अगाडि पार्नुभएको थियो । लुकास मासोपुस्टले रहिम स्टर्लिङलाई लडाएपछि इङ्ल्यान्डले पेनाल्टी पाएको हो । त्यसपछि टोटनहामका स्टाइकर केनले युरो छनोटमा आफ्नो सातौँ गोल गर्नुभयो ।

गत मार्चमा इङ्ल्यान्डसँग नै युरो छनोटमा ५-० ले हारेको चेकले यसपटक भने आफ्नो मनोबल गुमाएन । चेकका याकुब ब्रावेकले चडिँ नै बराबर गोल गर्नुभयो । याकुबको यो पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय गोल पनि भएको छ । त्यसपछि खेलको

८५औँ मिनेटमा याड्नेक ओन्डासेकले आफ्नो पदार्पण खेलमा निर्णायक गोल गरी इङ्ल्यान्डलाई हिस्स पार्नुभयो । यस नतिजासँगै प्रमुख प्रतियोगिताको छनोटमा इङ्ल्यान्ड करिव दस वर्षपछि पहिलो पटक पराजित भएको छ । यसबीच इङ्ल्यान्ड ४३ खेलमा अपराजित थियो । विश्वकप छनोटअन्तर्गत सन् २००९ अक्टोबरमा युक्रेनसँग १-० ले पराजित भएपछि इङ्ल्यान्डले हारको साना गरेको थिएन । इङ्ल्यान्ड हारपछि पनि १२ अङ्कसहित समूह 'ए'मा शीर्ष स्थानमा छ । चेकको पनि १२ अङ्क भएको छ तर चेक गणतन्त्रले एक खेल बढी खेलेको छ । इङ्ल्यान्ड अर्फै पनि सोमबार युरोमा चयन हुनसक्छ । सो रात बुल्गेरियालाई हराएमा र कोसोभाले मोन्टेनेग्रोविरुद्ध जित निकाल्न नसकेमा इङ्ल्यान्ड युरो २०२० मा चयन हुनेछ ।

विश्व विजेता फ्रान्सले आइसल्यान्डमाथि १-० को कठिन जित

निकाल्यो । सो खेलमा ओलिभर जि्रले खेलको ६९औँ मिनेटमा पेनाल्टीमा गरेको गोल निर्णायक बनेको थियो । जि्र अव फ्रान्सका लागि सर्वाधिक गोल गर्ने सूचीमा दोस्रो स्थानमा रहेका मिचेल् प्लाटिनी (४१) को गोल सङ्ख्याभन्दा मात्र चार गोलले पछाडि छ । फ्रान्सका लागि थियरी हेनरीले सर्वाधिक गोल गर्नुभएको छ ।

समूह 'एच'मा फ्रान्स र टर्कीको समान १८ अङ्क छ । अब सोमबार पेरिसमा यी दुई टिमबीच भिडन्त हुनेछ र जित्ने टिमले युरोपेली च्याम्पियनसिपमा स्थान बनाउने छ । सोही राति टर्कीले अल्बानियालाई १-० ले हराएको थियो । घरेलु मैदानमा खेलको ९०औँ मिनेटमा सेन्क टोसुनले गोल गरेपछि मात्र टर्कीको जित सम्भव भएको हो ।

यसैगरी स्टार खेलाडी रोनाल्डोले आफ्नो ९४औँ अन्तर्राष्ट्रिय गोल गरेपछि पोर्चुगलले लक्जेम्बर्गलाई ३-० ले हरायो । युरो २०२० छनोटमा मात्र रोनाल्डोले छ गोल गर्नुभएको छ । पोर्चुगलका लागि

बर्नार्डो सिल्भा र गान्कालो गुएड्जले पनि गोल गर्नुभयो । युरो विजेता पोर्चुगल जितपछि पनि समूह 'बी'मा शीर्ष स्थानमा रहेको युक्रेनभन्दा पाँच अङ्कले पछाडि छ । पोर्चुगलले अब युक्रेनसँग नै खेल्ने छ । युक्रेनले शुक्रबार राति लिथुवानियालाई २-० ले हराएको थियो ।

युरो कप छनोटको अर्को खेलमा टर्कीले अल्बानियालाई १-० को कठिन जित निकालेको छ । घरेलु मैदानमा टर्कीलाई जित दिलाउन सेन्क टोसुनले इन्जुरी समयमा निर्णायक गोल गर्नुभएको थियो । यस जितसँगै समूह 'एच'को टर्कीले युरोकपमा छनोट हुने सम्भावना बलियो भएको छ ।

त्यसैगरी अर्को खेलमा विश्व विजेता फ्रान्सले आइसल्यान्डलाई उसकै मैदानमा १-० को गोल अन्तरले हराउन सफल भएको छ । फ्रान्सको जितमा ओलिभर जेरुडले खेलको ६६औँ मिनेटमा पेनाल्टीमार्फत गरेको गोल नै निर्णायक साबित भयो ।एएफपी

भारतको फराकिलो अग्रता

भारतका लागि चार विकेट लिने रविचन्द्र आश्विन विकेट लिएपश्चात् खुसी मनाउँदै ।

तस्बिर : एपी

पुणे, भारत असोज २५ गते । पुणेमा जारी भारत र दक्षिण अफ्रिकाबीचको दोस्रो टेस्ट क्रिकेटको पहिलो इनिङ्समा भारतले फराकिलो अग्रता बनाएको छ ।

पहिलो इनिङ्समा भारतले पाँच विकेटको क्षतिमा ६०१ रन जोड्दै इनिङ्स समाप्तिको घोषणा गरेको जवाफमा दक्षिण अफ्रिकाले शनिवार १०५ ओभर ४ बलमा अलआउट हुँदै २७५ रन मात्र जोड्न सकेकोले भारतको ३२६ रनको अग्रता बनेको हो ।

तेस्रो दिन आइतबार भारतले दक्षिण अफ्रिकालाई फलो अनमा पठाउने सम्भावना रहेको छ । शनिवारको खेलमा भारतीय बलरहरूको दिन बनेको थियो । दक्षिण अफ्रिकाका लागि केशव

महाराजले ७४, कप्तान फाप डु प्लेसिसले ६४ र मेर्गेन पिलान्थरेले ४४ रन बनाउनुभयो । भारतको स्थिति बलियो बनाउन रविचन्द्र आश्विनले चार विकेटको बलियो योगदान दिनुभयो भने उमेश यादवले ३ तथा मोहमद सामीले २ विकेट लिनु भएको थियो ।

यसअघि भारतको उच्च स्कोर कायम हुनुमा विराट कोहलीको कीर्तिमानी २५४ रनको महत्त्वपूर्ण योगदान रह्यो भने अर्का ब्याट्सम्यानहरू मायाङ्क अग्रवालले १०८, रवीन्द्र जडेजाको ९१ तथा अजिन्के रहानेले ५९ रनको समेत योगदान रहेको थियो ।

टेस्ट च्याम्पियनसिपअन्तर्गतको सिरिजमा भारत १-० ले अघि रहेको छ ।

डाँगीहाट गोल्ड कप कात्तिकको पहिलो हप्ता

- उलंबारी समाचारदाता

बेलबारी (मोरङ), असोज २५ गते । मोरङको बेलबारी-१० मा कात्तिक ३ देखि १० गतेसम्म डाँगीहाट गोल्ड कपको तेस्रो संस्करण आयोजना हुने भएको छ । डाँगीहाट गोल्ड क्लबले आयोजना गर्ने प्रतियोगितामा आठवटा

टिमले प्रतिस्पर्धा गर्ने छन् । क्लबले दिएको जानकारीअनुसार प्रतियोगितामा व्याडज युनियन काठमाडौँ, चर्च व्याडज काठमाडौँ, पाँचथर फुटबल क्लब,गोलबजार फुटबल क्लब सिराहा, धरान फुटबल क्लब, काँकडभिट्टा फुटबल क्लब र आयोजकका रातो र सेतो गरी दुई टिमले भाग लिनेछन् ।

नेपाल राष्ट्र बैङ्क			
केन्द्रीय कार्यालय, विदेशी विनिमय व्यवस्थापन विभाग			
नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको विनिमय दर			
२०७६ साल असोज २६ गते (अष्टोबर १३, २०१९) आइतवारको विनिमय दर			
वुद्रा	एकाइ	खरिद दर	बिज्री दर
भारतीय रुपियाँ	१०० को	रु. १६०।००	रु. १६०।१५
खुला बजार विनिमय दर (नेपाल राष्ट्र बैङ्कको प्रयोजनका लागि)			
वुद्रा	एकाइ	खरिद दर	बिज्री दर
अमेरिकी डलर	१ को	रु. ११३।३४	रु. ११३।९४
युरो	१ को	रु. १२४।३४	रु. १२६।०१
पाउन्ड स्टर्लिङ	१ को	रु. १४३।३४	रु. १४४।०९
स्विस फ्रेङ्क	१ को	रु. ११३।७०	रु. ११४।३०
अस्ट्रेलियन डलर	१ को	रु. ७७।१२	रु. ७७।५३
क्यानैडियन डलर	१ को	रु. ८५।४६	रु. ८५।९१
सिङ्गापुर डलर	१ को	रु. ८२।४०	रु. ८२।९३
जापानी येन	१० को	रु. १०।४६	रु. १०।५१
चिनियाँ युआन	१ को	रु. १५।९७	रु. १६।०५
साउदी अरब रियाल	१ को	रु. ३०।२२	रु. ३०।३८
कतारी रियाल	१ को	रु. ३१।१३	रु. ३१।२९
थाई भाट	१ को	रु. ३।७३	रु. ३।७५
संयुक्त अरब डिमिरेट दिराम	१ को	रु. ३०।८६	रु. ३१।०२
मलेसियन रिङ्गिट	१ को	रु. २७।०८	रु. २७।२२
दक्षिण कोरियन वन	१०० को	रु. ९।५७	रु. ९।६२
स्विडिस क्रोनर	१ को	रु. ११।७७	रु. ११।६३
डेनिस क्रोनर	१ को	रु. १६।७८	रु. १६।८७
हङ्कङ डलर	१ को	रु. १४।४५	रु. १४।५३
कुवेती दिनार	१ को	रु. ३७३।१४	रु. ३७५।११
बहराइन दिनार	१ को	रु. ३००।६०	रु. ३०२।१९

नोट : यो विनिमय दरलाई बैङ्कले आवश्यकता अनुसार जुनसुकै समयमा पनि संशोधन गर्न सक्नेछ ।

* वाणिज्य बैङ्कहरूले तोक्ने विनिमय दर भने फरक हुन सक्नेछ ।

* आद्याधिक विनिमय दर बैङ्कको वेबसाइट www.nrb.org.np मा उपलब्ध हुनेछ ।

पोखरामा अन्तर्राष्ट्रिय क्रस कन्ट्री दौड

- कास्की समाचारदाता

कास्की, असोज २५ गते । पोखरा महानगरपालिकाको संरक्षकत्वमा विभिन्न सङ्घ, संस्थाको सहकार्यमा असोज २९ गते पोखरामा अन्तर्राष्ट्रिय क्रस कन्ट्री दौड गर्ने भएको छ । दौडमा मित्रराष्ट्र चीनका करिव ४० जना धावक, विभिन्न सञ्चारमाध्यममा कार्यरत पत्रकार तथा सरकारी निकायका प्रतिनिधिसहित ६० जनाको टोली सहभागी गराउने भएको हो । गण्डकी प्रदेशले यतिवेला आन्तरिक पर्यटन वर्ष २०१९ मनाइरहेको बेला सन् २०२० लाई नेपाल सरकारले नेपाल भ्रमण

वर्ष घोषणा गरेको छ । गण्डकी प्रदेशले नै सन् २०२२ मा २० लाख पर्यटक यो प्रदेशमा ल्याउने योजना सार्वजनिक गरेको अवस्थामा क्षेत्रका सम्भावनाबारे विश्वलाई जानकारी दिन आएका पर्यटकहरूको बसाइ लब्ध्याउन विरवकै धेरै घुम्न जाने संस्कृति विकास हुँदै गरेको देशबाट पोखरामा पर्यटक भित्र्याउन हामीले यो 'मेघा इभेन्ट'को आयोजना गर्न लागेका हौँ, पालिखेले भन्नुभयो ।

कार्यक्रममार्फत पोखरालाई साहसिक पर्यटनको केन्द्र बनाउन चाहन्छौँ । त्यसैले यो दौड पोखराको पर्यटकीय क्षेत्र बेदामको वाराही चोकबाट सुरु हुनेछ । दौडको दूरी २२ किलोमिटर दौड, १९

किलोमिटर साईक्लड र १.२ किलोमिटर वोटिङ हुनेछ भने मट्टिखान तथा पुम्दीभुम्दीको १३ सय मिटरको उचाइसम्म धावकहरू पुग्ने छन् । दौडका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मिडिया कभरेजका लागि विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय मिडियाहरूसँग पनि सहकार्यको हात अघि बढाएका कार्यक्रम संयोजक विश्वशङ्कर पालिखेले जानकारी दिनुभयो ।

दौडलाई नेपाल पर्यटन बोर्डले प्रवर्द्धन गरेको छ भने एथलेक्ट सोसाइटी काठमाडौँ, जिल्ला खेलकुद विकास समिति कास्की, भूतपूर्व खेलाडी मञ्च पोखरा, सहारा क्लबलागायत विभिन्न सङ्घ, संस्थाले सघाउने भएका छन् ।

खेलाडी तथा प्रशिक्षकको बिदाइ

- राष्ट्रिय समाचार समिति

काठमाडौँ, असोज २५ गते । नेपाली सेनाले चीनको हुबेइ प्रान्तमा हुने सातौँ विश्व सैनिक खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिने खेलाडी तथा प्रशिक्षकलाई औपचारिक रूपमा बिदाइ गरेको छ ।

सैनिक मुख्यालय जङ्गी अड्डामा आयोजित समारोहमा खेलाडी तथा प्रशिक्षकलाई सङ्गठनको तर्फबाट बिदाइ गर्दै प्रधान सेनापति पुर्णचन्द्र थापाले उच्च आत्मबलका साथ नेपाली सेना अनुशासनको हिमायती हो भन्ने ढङ्गबाट प्रतियोगितामा प्रस्तुत हुन निर्देशन दिनुभयो ।

इन्टरनेसनल मिलिटरी स्पोर्ट्स काउन्सिल (सीआईएसएम)ले प्रत्येक चार वर्षमा आयोजना गर्दै आएको यो प्रतियोगितामा नेपाली सेनाले पहिलोपटक भाग लिन लागेको हो । प्रतियोगितामा नेपालले १३ खेलमा भाग लिने छ । नेपालले आर्चरी, ब्याडमिन्टन, बक्सिङ, घोडचडी, फेन्सिङ, जुडो, ट्रायथलन, ट्याक एन्ड फिल्ड, तेक्वान्दो, विच भलिबल, कुस्ती, मोर्डन पन्टाथलन र सुटिङ खेललाई रोजेको छ ।

आउँदै राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा स्वर्ण पदक विजेता र उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने खेलाडीलाई उक्त प्रतियोगिताका लागि सेनाले छनोट गरेको छ । प्रतियोगितामा भाग लिने ४० जना खेलाडी र प्रशिक्षकसहितको नेपाली प्रतिनिधिमण्डलले भाग लिने छ । ओलम्पिकपछिको दोस्रो ठूलो खेलकुद महाोत्सवका रूपमा रहने यो प्रतियोगितामा विश्वका १०५ मुलुकका १० हजार ७१९ खेलाडीको सहभागिता रहने छ । प्रतियोगितामा दुई प्रदर्शनी खेलसहित २७ खेल समावेश गरिएको छ । उक्त प्रतियोगितामा विभिन्न विधा र समूहमा गरी ३२८ वटा प्रतिस्पर्धा हुनेछ ।

सराईमा स्तरीय फुटबल मैदान निर्माण

- तानसेन समाचारदाता

पाल्पा, असोज २५ गते । प्रदेश ५ सरकारको एक स्थानीय तह एक खेल मैदान कार्यक्रमअनुसार माथागढी-३, सराईमा स्तरीय फुटबल मैदान निर्माण भएको छ । गत आव २०७४/०७६ मा ५ नं. प्रदेश सरकारले ३६ लाख ५० हजार रुपियाँ मैदान निर्माण गर्न बजेट विनियोजन गरेअनुसार सारुल बनेको उपभोक्ता समितिमा अध्यक्ष पुर्णबहादुर सारुले जानकारी दिनुभयो ।

तीन लाख रुपियाँ डीपीआर तयार गर्ने खर्च भएको र बाँकी ३३ लाख ५० हजार रुपियाँ मैदान सम्प्याउने, माटो भर्ने, टुक्रो रोप्ने, टेवा पखाल लगाउने, तारजाली बनाउने, गेट निर्माण गर्ने काममा खर्च भएको

छ । पहिले रहेको मैदान भिरालो भएका कारण खेल्ने नसकिने अवस्था थियो, प्रदेश सरकारको बजेटले मैदान जिल्लाकै स्तरीय बनेको छ उपभोक्ता समितिका सचिव तेज घर्तीमगरले भन्नुभयो । स्तरीय फुटबल मैदान बनेपछि जिल्लामा हुने फुटबल खेलहरू सञ्चालन गर्न सहज हुने घर्तीमगरको भनाइ छ ।

प्रदेश सरकारले जिल्लाको अन्य गाउँपालिकामा पनि एक स्थानीय तह एक खेल मैदान बनाउने कार्यक्रमअनुसार बजेट विनियोजन गरेको थियो तर अधिकांश गाउँपालिकाले एउटै बजेटलाई तीन/चार स्थानमा खेल मैदानका लागि खर्च गरे पनि माथागढी गाउँपालिकाले भने सरकारको नीतिअनुसार स्तरीय फुटबल मैदान बनाएको प्रदेश सभासद नारायण आचार्यले बताउनुभयो ।

कात्तिक अङ्कको मधुपर्क आकर्षण

यसपटक देवकोटा र मानवता विशेष

मधुपर्क

गुलशन रोड / रोड अन्धार

डा. डम्बर चेम्जोङ, डा. अमर गिरी, जयदेव भट्टराईका विशेष लेख

देवकोटाको बहुचर्चित तास्कन्द भाषण

पागल' कविताको पुष्पभूमि

नोबेल पुरस्कारको राजनीतिबारे मार्खेजको विचारोत्तेजक लेख

स्त्री सौन्दर्य र बुद्धको करुणामय दृष्टि

कवितामा नाजिम हिक्मत, कुमार अम्बुज, भ्रमक धिमिरे, दीपक सापकोटा हाङयुग अज्ञात, साम्ब ढकाल, अस्मिता माली मानन्धरलगायत

पद्मवती सिंह, मधुवन पौडेल, रत्न कोजु, मनदेवी ताम्राकारलगायतका पठनीय कथा

निबन्धमा शेखर खरेल, कालीप्रसाद रिजाल, डा. टड्क उप्रेती, महानन्द ढकाल

युगान्तकारी सिनेमा 'हिरोसिमा मोन अमुर' बारे रोचक आलेख

साथमा नाटक, प्रिय पुस्तक, प्रवेश, संस्कृति, पुस्तक परिचयलगायत नियमित स्तम्भ

आफ्नो प्रति बेलैमा सुरक्षित गर्नुहोस् ।

सम्पर्क: ग्राहक सेवा शाखा, गोरखापत्र संस्थान

फोन नं. ८११०६३८/ टोल फ्री नं. १६६००९८४४४४

गोरखापत्र संस्थानका लागि कार्यकारी अध्यक्ष कृष्णमुरारी भण्डारीद्वारा गोरखापत्रको छापाखाना, वैजनाथपुर, विराटनगरमा मुद्रित तथा प्रकाशित । पो.ब.नं. २३, काठमाडौँ, नेपाल । द.नं. ०२ । म.क्षे.हु.नि.द.नं. २९ । निमित्त प्रधान सम्पादक श्रीओम श्रेष्ठ

सम्पादकीय : फोन नं. ४२२२९२१, ४२४४४२९, फ्याक्स नं. ४२४४३८१, E-mail: news@gorkhapatradaily.com, विज्ञापन शाखा : फोन नं. ४२२४७९३, फ्याक्स नं. ४२२६४२९, E-mail : mgorkhapatra@gmail.com, ग्राहक सेवा शाखा : ४२२०६३८, टोल फ्रि नं. १६६०-०१-९४४४४४